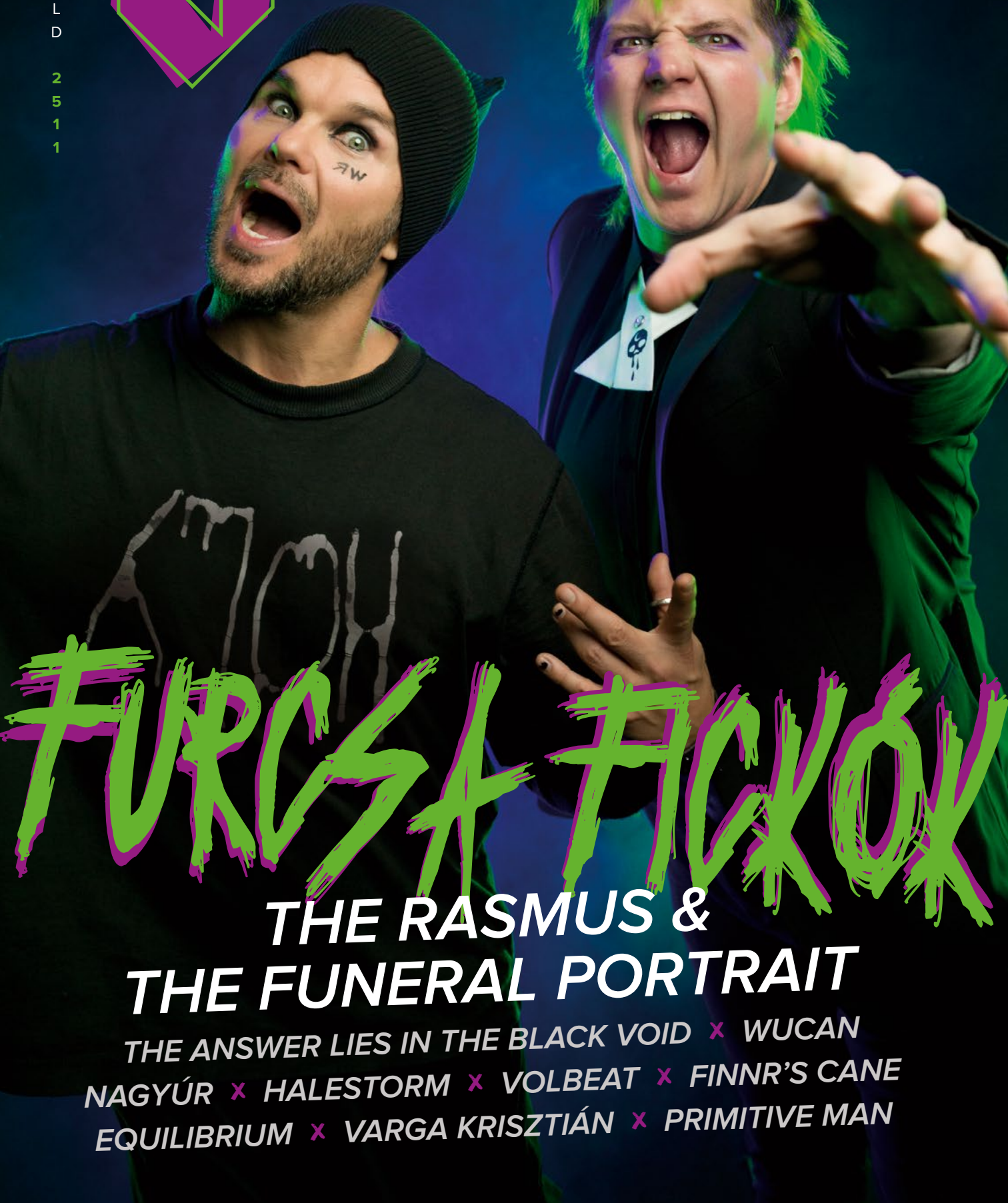

U
N
D
E
R
W
O
R
L
D

2
5
1
1

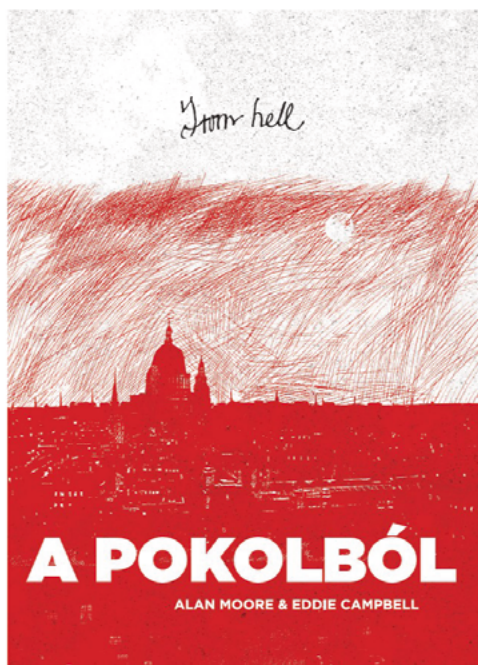
2025
NO
VEM
BER

FURCSA FÖXÖK

THE RASMUS & THE FUNERAL PORTRAIT

THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID x WUCAN
NAGYÚR x HALESTORM x VOLBEAT x FINNR'S CANE
EQUILIBRIUM x VARGA KRISZTIÁN x PRIMITIVE MAN

A POKOLBÓL

Alan Moore (*Watchmen*) és Eddie Campbell (*Bacchus*), a műfaj nagymesterei alkották meg azt a könyvet, amelyet gyakran minden idők egyik legjobb képregényének tartanak.

A *pokolból* a Hasfelmetsző Jack által elkövetett gyilkosságok történetének máig megoldatlan rejtélyét dolgozza fel. A zseniális fikció szerint a Whitechapel-gyilkosságokhoz vezető események valójában egy szövevényes összeesküvés részletei, amelyeket olvasva egy kegyetlen és tébolyult elme működésébe nyerünk bepillantást. Az aprólékos kutatómunkán alapuló okosan felépített történet egyszerre lenyűgöző és rémisztő, nem véletlenül nevezik minden idők egyik legjobb képregényének, amelynek alapján Johnny Depp főszereplésével mozifilm is készült.

www.vadviragok.hu

VADVIRÁGOK

ARCHITECTS

2026
EUROPEAN TOUR

ELŐZENEKAROK
LANDMRKS
PRESIDENT

01.27.
BUDAPEST ARÉNA

JEGYEK: LIVENATION.HU

LIVE NATION

UNDERWORLD
független
zenei magazin

Kiadó:

Posta János e.v.
1181 Budapest, Est u. 13.
Telefonszám: +36202145640
Adószám: 67337428-1-43
metal@underworld.hu
ISSN 3094-3914

X

Alapító, felelős szerkesztő:
Posta János

Munkatársak:

Bali Dávid
Gyuricza Ferenc
Gyuricza Tamás Marcell
Kányva Ferenc
Kiss Daniella
Kovács Bedlam Péter
Milán Péter
Schmidt Péter
Uzseka Norbert
Underworld Klub

X

Fotók: kiadói és zenekari
archívumok

X

A közölt cikkek, fotók és grafikai
elemek szerzői jogvédelem
alatt állnak, bármilyen nemű
felhasználásuk a jogtulajdonos
írásos hozzájárulása nélkül tilos!

X

A PDF magazin kizárólagos
terjesztője: www.underworld.hu

X

Címlap:

Lauri Ylönen (The Rasmus) és
Lee Jennings (The Funeral Portrait)
– fotó: Jeremy Saffer

Hátsó címlap:

Horváth Martina (The Answer Lies
In The Black Void)
– fotó: Hunyás Katalin

TARTALOM
A - Z

EQUILIBRIUM 68

FINNR'S CANE 70

HALESTORM 22

NAGYÚR 16

PRIMITIVE MAN 26

THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID 6

THE RASMUS

THE FUNERAL PORTRAIT 10

VARGA KRISZTIÁN 28

VOLBEAT 14

WUCAN 58

A hónap albumai 31

A múlt zenéje 20

Koncertriportok 61

Lemezről lemezre 72

Outro 76

Régi sulis, új bulis 5

Turnéarcok 74

GLUECIFER

SAME DRUG NEW HIGH

GLUECIFER.NET

GLUECIFER

SAME DRUG NEW HIGH

THE NEW ALBUM!
THE „KINGS OF ROCK“
ARE BACK!

CD / LP / DIGITAL
JANUARY 16, 2026

Exklusive Shirts &
Bundles hier im Store!

BULLET

KICKSTARTER

BULLETROCK.COM

BULLET

KICKSTARTER

FINALLY AFTER
7 YEARS THE NEW ALBUM!

CD / LP / DIGITAL
OUT JANUARY 09, 2026

Exklusive Shirts &
Bundles hier im Store!

EDENBRIDGE

SET THE DARK ON FIRE

EDENBRIDGE

SET THE DARK ON FIRE

THE NEW ALBUM!

CD / 2LP / DIGITAL
OUT JANUARY 16, 2026

Exklusive Shirts &
Bundles hier im Store!

RÉGI SULI, ÚJ BULI

Megannyi telefonhívás, levelezés, baráti találkozó és üzleti meeting után egyszer csak itt vagyunk. Csináljuk tovább, amit szeretünk – egy magazint a metalzenéről és a kapcsolódó irányzatokról – egyelőre a megszokott rendben, havi megjelenéssel digitális formában és persze folyamatosan a honlapon. Tartsatok velünk, jó lesz!

„Fontosnak tartom, hogy az underground különböző rétegeiből elhozzam és megmutassam mindazt, amit értékesnek tartok a másod- és harmadvonal, vagy ezek mögötti dimenziók heavy, thrash és speed metaljában – olykor más műfajokban is. Hiszem, hogy az underground nem periféria, hanem a műfaj szíve – és az én feladatam az, hogy ezt a szívdobbanást közvetítsem az olvasóknak. Mindig fontos volt számomra, hogy rajongóként éljem meg a zenét és érzelmi alapon közelítsek hozzá. Az Underworld oldalain is ebből a merítésből hozok, ugyanígy: őszintén, szenvedéllyel, szándékom szerint izgalmasan és mindenekelőtt hitelesen.” – *Kánya Ferenc*

„Ízlésvilágomból fakadóan elsősorban heavy metal, power, speed és thrash metal, progresszív rock/metal, illetve doom előadókról, az ő albumaikról és koncertjeikről olvashattok majd tőlem, az ő tevékenységükre fókuszálok leginkább – a korai '70-es évektől napjainkig.” – *Schmidt Péter*

„Én továbbra is főleg a black/doom/death/dark/neofolk/ambient/experimental széles területeit barangolom be és fedezem fel a 'rejtett' értékeket, továbbá az asztalra valamit már letett zenekarok/előadók produkcióit recenziók, interjúk, koncertbeszámolók formájában.” – *Milán Péter*

„Ugyanaz vezérel, mint bő 31 éve mindig: megtalálni a jó zenéket, hírt adni róluk, kérdezni és meghallgatni a zenekarokat. Mindezt nyilván a saját szűrőmon keresztül, aminek része az is, hogy kevés erre fordítható szabadidőm van, hát azt szeretném jól eltölteni.” – *Uzseka Norbert*

„Céлом, hogy a klasszikus rock és heavy metal iránti szenvedélyemet friss, feltörekvő zenekarok bemutatásával ötvözsem, és olyan tartalmakat hozzak, amelyek bővítik a magazin zenei világát és hidat építenek a generációk között.” – *Kiss Daniella*

„Van egy küldetéstudatom: népszerűsíteni, ismeretebbé tenni az általam kedvelt zenei irányzatokat, bemutatni az értékeiket, és segíteni eligazodni abban a sokszínűségben, amit a hard rock és metal világa kínál, de közben nem befolyásolni a személyes meggyőződéseiteket. Ennek éltém, ennek élelem, és ezt szeretném tenni a továbbiakban is.” – *Gyuricza Ferenc*

„Interjúk készítésére kaptam felkérést, ezért tőlem elsősorban erre számíthatok.” – *Gyuricza Tamás Marcell*

„1994 és 2010 között írtam a Metal Hammer és más kapcsolódó magazinok számára, azonban több okból is abbahagytam az újságírást, és a koncertszervezés felé fordultam. Bár minden évben felmerült bennem, hogy jó lenne újra írni, az elmúlt években viszonylag inaktív voltam újságíróként. Most viszont úgy érzem, a régi kollégákkal szívesen részt vennék valami új létrehozásában.” – *Kovács Bedlam Péter*

„Közel húsz évvel ezelőtt, Lénárd Laci jóvoltából, még bőven kamaszként én is írhattam a Hammerbe, ami mindmáig meghatározó élmény az életemben. Bár a cikkeim nehezen voltak olvashatók – rá is vett ez a rossz érzés arra, hogy 2021-ben írjak egy könyvet –, ma már pontosan tudom, mit és hogyan szeretnék átadni. És ha nem is én leszek a legtöbbit publikáló szerző a csapatban, mindig olyan albumokról szeretnék írni – az extrémzenei hangzások felségterületén maradván –, amelyek mernek szembenézni a konvenciókkal.” – *Bali Dávid*

„Amikor 1991 augusztusában először vettem metalos újságot, jóformán azt sem tudtam, mit olvasok. Ma már nagyjából van fogalmam a műfajról, de ismerem a korlátaimat. Viszont itt vannak ezek a kiváló emberek, akik szakmájuk mesterei, lelkesek, őszinték, és így együtt képesek jóformán bármilyen stílust, zenekart vagy albumot hitelesen bemutatni. Egyértelmű volt, hogy a háttérmunkák felvállalásával érdemes továbbra is velük dolgoznom, hát így teszek. Up the Irons!” – *Posta János*

THE ANSWER LIES IN THE GYÓGYÍTÓ DOOM

A számos formációban zenélő, holland Jason Köhnen és a legfőképp talán a Thy Catafalque-ból ismert Horváth Martina közös zenekara az Answer. Harmadik albumuk Transcendental címmel jelent meg ősszel, és címéhez illően különleges, akár spirituális élményt ad – mindezt a gothic/death/doom metal legszebb hagyományaira és Martina egyedi hangjára építve. Uzseka Norbert őt kérdezte meg az aktualitásokról.

Két igen sűrű év telt el az előző Thou Shalt album megjelenése óta. Mik voltak a legfontosabb események?

„Valóban rengeteg minden történt a két év alatt, nem is tudnám leírni mindet. 2024 tavaszán a Thy Catafalque-kal karöltve megtornéztattuk a meglévő két albumunkat Európában, idén pedig életünk egyik legmeghatározóbb élménye történt velünk, egy chilei négy állomásos miniturné keretein belül. Idén kiadót is váltottunk; a holland Burning Worlds Recordstól a holland Lay Bare Recordingshoz mentünk át. Ezen kívül pedig, az elmúlt másfél évben a Transcendental album munkálatai folytak, aminek gyümölcseit a szeptemberi megjelenés óta már a hallgatóság is élvezheti.”

A második lemeznél még nagyon friss volt a koncertfelállás, illetve az, hogy egyáltalán lett koncertező zenekar. Fogl Botond és Kovács Attila gitárosok és Potkovác Márk dobos mit tettek hozzá a Transcendentalhoz?

„Botond és Attila egyaránt gazdagították a dalokat az ízes és szívbemarkoló gitárszólóikkal, ezen kívül Attila basszusgitáron működött közre a Mists of Krakatoa feldolgozásdalban. Praktikusságból és pénzügyi okokból kifolyólag jelenleg programozott dobokkal dolgozunk. Márkot is bevonjuk a munkafolyamatba, hisz elengedhetetlen egy dobos fül a minőségi eredményhez. A logisztikai és anyagi kereteinken belül folyamatosan azon munkálkodunk, hogy a dobok hangzása, megszólalása javulni tudjon a jövőbeli albumokra.”

Hogy zajlottak a lemezfelvételek?

„Mindent otthon vettünk fel. Idén több szakembert is kipróbáltunk az albumunk keveréséhez, de aztán mégis úgy döntöttünk, hogy Jason megpróbálja maga megkeverni a lemezt. Így egy több hónapos tanulókörútra indult a különböző pluginek és szükséges programok világába. Ezzel a megoldással egyszerűbb volt itthon, egymás között pingpongozni, hogy mi hogyan szóljon. Mivel mind a kettőnknek elég erős elképzelése van a preferált hangzással kapcsolatban, nagyon izgalmas folyamat, amikor összezörrenünk azon, hogy hogy is szóljon ez, meg az és hol van az arany középút – amit persze a végén mindig megtalálunk.”

Miben más a Transcendental a Thou Shalthoz képest?

„Zeneiségét tekintve talán kicsivel gitárközpontúbb album – például a Shattered By Wisdom –, és még eklektikusabban szárnyal a doom, gloom és melankólia világában. A gótikusabb, kompaktabb dalok, mint a Deniers, vagy a Sine Morbo mellett a letisztult szárnyaló Deconstructed és a Senkim nyers valósága egy nagyon széles zenei és érzelmi palettát

BLACK VOID

feszeget. Ez a mi személyes lenyomatunk, a mi sajátos Duendénk.”

Miért váltottatok kiadót, és milyen az új kiadóval dolgozni?

„A Burning World Records profilja az elmúlt években inkább régi zenekarok anyagainak újra kiadására koncentrált és csak pár új zenekart vesznek a szárnyaik alá. Nagyon kényelmes dolgunk volt náluk, könnyű kommunikáció, nulla nyomás stb. Tökéletes volt arra, hogy elinduljunk az utunkon, mint új formáció. Mivel szerettünk volna növekedni, előrelépni, ehhez egy más profilú kiadóra volt szükségünk. A Lay Bare Recordings egy értékekre és nem bizniszre koncentráló kiadó. Nagyon családias, szeretetteljes közeg, viszont a várt előrelépésünket, az album megjelenésével járó munkálatokat és az ezzel összefüggő jövőbeli koncertterveinket összességében sajnos nem tudták támogatni. Az eddigi közös munka során kiderült, hogy valószínűleg egy nagyobb kapacitású csapatra lenne szükségünk a céljaink eléréséhez.”

A The Summoning dalban szerepel a román Tragíc énekesnője, Laura Brat. Miért pont ő, és hogy került képbe?

„Laurát egy román miniturné alkalmával ismertem meg, és nagyon megfogott az elemi erő, amit beletesz a hangjába. Eredetileg egyik kedvenc zenekarunk énekesét akartuk felkérni, hogy működjön közre, de ő éppen Amerikában turnézott, így idő szűkében Laurára esett a választásunk, aki egy-két héten belül fel is vette nekünk a szükséges sávokat.”

A Sine Morbo című dalhoz nagyon komoly klip is készült. Mesélsz róla?

„A klippel a különböző valóságok párhuzamos létezését szerettük volna bemutatni, amit valószínűleg nagyon sokan érzékelnek. Az elmúlt évtizedekben talán még erősebben érezhető a szakadék ezek között a realitások között és az emberek között, akik benne élnek. A kietlen, lepusztult, gyári környezet, a rothadó kukacos almák és a folyamatosan ismétlődő körök asztaltól a kádig – ezek szemléltetik a társadalom beteg végtagjait. A klipben ezeknek a végtagoknak a metaforikus felvágása látható. Ez az üzenet nem arra sarkall, hogy »na most akkor dobjuk el az életünket, mert máshogy nincsen kiút a sz*rból«. Inkább arra céloz, hogy szembe kell néznünk a jelenünkkel, Önmagunkkal. Fel kell ébrednünk, és bizony kemény munka árán, de meg kell teremtenünk a saját valóságunkat, ami a mi esetünkben egy organikusan áramló, kairoszi, természettel együtt létező idő és valóság.”

Ennek a dalnak illetve klipnek van egy olyan üzenete, hogy ki lehet jönni a világ mocskából. De hogy? Mennyire és hogyan lehet ezt megélni a mindennapi életben?

„Mindenki a saját szintjéhez mérten érti és érzékeli a körülötte lévő világot és a saját belső világát. Mindenki a meglévő megoldókulcsaival dolgozik. Nem vagyunk egyformák, más a tempónk, a felfogásunk. Az érzékeink, érzékeléseink más szinteken működnek, nem beszélve a háttérünkről és a neveltetésünkről. Van, aki szinte segítség nélkül tornázza ki magát a mocsárból és van, akinek a világ összes támogatása sem elég, hogy egy rossz szokásán is változtasson. Pedig minden ott kezdődik, hogy szembenézünk a kevésbé szeretett részeinkkel, felismerjük a hozott rossz mintáinkat és elkezdjük megváltoztatni azokat. Megdolgozzuk az akaraterőnket, önfegyelmet tanulunk.

A társadalom vezető rétegének nem érdeke az, hogy az emberek tudatukra ébredjenek. Amíg a legnagyobb gondja egy egyénnek az alap egzisztencia fenntartása, addig nincs ideje, energiája mélyebbre ásni. Az oktatási rendszertől, munkahelyeinktől sem várhatjuk el, hogy kritikus gondolkodásmódot tanítsanak nekünk, így magunkat kell felvértezni ezzel az új képességgel. Szerintem a világ mocskából apránként lehet felemelkedni, egyénileg, először a saját mocskunkkal szembenézve.”

Ki macskája látható a lemezborítón?

„Seti cicám látható a borítón, a fáraó, az alfa hím.”
(nevet)

A folkos múltad miatt feltételezem, hogy a Senkim dalnak nemcsak a szövege, de a zenei része is tőled indult. Hogy lett ez a dal, és

mit mond Jasonnak, aki, felteszem, még nem beszél magyarul?

„Nem olyan régen újra előszedtem a kottáimat, hogy felelevenítsem a kottaolvasást, mert berozsdásodtam. A Kodály kétszólamú gyakorlatok és az iskolából lopott régi kottagyűjtemények között Bartók-kórusműveket is gyakoroltam, amiket régen énekeltem. A Senkim a Világot is elkezdtem felvenni a stúdióban. Pont akkor küldött Jason egy számkezdeményt, amihez tökéletesen passzolt a mű. Véletlenül nincsenek. Jasonnak egyébként a halandóság fogalma jelenik meg ebben a dalban.”

Az előző albumon a Junghoz kapcsolható árnymunka volt a szövegek központi témája. Most is van koncepció?

„Nem volt tudatos, konceptalbum-tervünk. A Transcendentalon mindenféle témából van egy kicsi: mindennapi megküzdési folyamatok, a létezés őrzítő kérdései, a belső harmónia-diszharmonia kibogozása, a belső gyermek-felnőtt reakciók megértése, az érzelem, a gondolkodás és az ösztön kapcsolatának tanulmányozása-balanszírozása és még sokan mások.”

Két év alatt jöttél rá újabb dolgokra ezen a lelki, spirituális úton?

„Fű, hát igen, de egyszerre gyönyörű és rettentően fájdalmas ez az út. Egy példát említek. Az elmúlt időszakban azon dolgozom, hogy a belém rögzült rossz válaszreakcióimat újraprogramozzam. Például adódik egy helyzet, egy fűtött vita, ahol igazából nem vagyok életveszélyben, de a testem és a fiziológiai reakcióim

mégis azt a jelzést adják az agyamnak, hogy meneküljek, vagy bújjak el, mert valami rossz fog történni velem.

Ilyenkor meg kell kérdeznem magamtól, hogy ez most ösztön vagy rossz válaszreakció? Egy biztos bizalmon alapuló, elfogadó közegben ezt az esetleges, rossz reakciót programozom újra, gyakorlatilag öleléssel és a bennem lévő gyermek megnyugtatásával. Nyilván, ha a sötét sikkátor utcáján követ valaki, akkor nem fogom megkérni, hogy öleljen meg, hanem futok, mint egy hülye, szóval értitek a lényegét.”

Azt gondolom, rólad elég könnyű elhinni, hogy boszorkány vagy, hogy titkos tanokkal foglalkozol meg ilyenek, de az érdekelne, ha ugyan lehet ilyesmiről beszélni, hogy voltak-e olyan valós élményeid, amelyek túlmutatnak a hétköznapi emberi léten?

„Hahaha! Világ életemben vonzott a természetfeletti és van egy olyan gyanúm, hogy én is vonzom a természetfelettit. Szerintem vannak, akik egyszerűen nagyobb spektrumon érzékelik a környezetüket, ami ugye nem csak fizikai formát takar. Ez által olyasmiket is tapasztalhatnak, ami eltér a 'normálisnak' titulálttól. Én például az energiákat nagyon intenzíven érzem. Emberekét, állatokét, helyekét. Látom az embert, akinek van egy arca/álarca, amit mutat, de az energiájának egy másik arca/érzete van. A szenzoros érzeteim is nagyon ki vannak élezve. Hallom a haldokló darázs utolsó mozgásait a konyhapulton, a legkisebb hajsza is megőrjíti a ruhám alatt és látom érzem az energiákat. Lelkekkel is találkoztam már. Érzékeltem furcsa jelenségeket, mintha átpattantam volna egy párhuzamos univerzumba. Van nagyon sötét és kíváncsi oldalam is, amit ismerek és tudatosan kordában tartok, hogy ne én legyek a következő Jeffrey Dahmer. Érdekes dolgok ezek.”

A Shattered by Wisdom dalban arról éneksz, hogy ha felnyílik az embernek a szem, megért mélyebb dolgokat, az egyúttal azt is jelenti, hogy kívül kerül a társadalom zömén. Mégis azt érzem, hogy miközben látod a tömegek sötéttségét, és zavar, mégis segíteni próbálsz. Hogy van ez?

„A legnagyobb álmom az az utópia, ahol egy harmonikus, együtt sziszegő közösség vagyunk. Ehhez viszont sokszor konfrontálni kell az embereket, vagy segíteni őket, hogy elinduljanak a fejlődés útján. Egyszerre utálok az embereket és szakad meg a szívem értük. Nekem is sokan segítettek eddigi életem során, még ha nem is tudják. Új perspektívákat kínáltak és gondolkodásra, cselekedetre ösztönöztek. Ezért öröklé hálás leszek.”

Felkerült az albumra Jason számos további formációjának egyikétől, a The Kilimanjaro Darkjazz Ensemble-től egy feldolgozás, a Mists of Krakatoa. Miért?

„Az egész dal szellemisége beleillett a mi érzésvilágunkba. A Krakatoa egy indonéz vulkán, aminek kitörésekor sokan vesztek oda, és a lelkeik talán még ma is ott bolyonganak a tó felett. Jason anyai ágon pedig indonéz felmenőkkel rendelkezik, így számára ez egy személyes megemlékezés is.”

És mi a helyzet ezzel illetve a többi projekttel? Bong-Ra, Mansur, akár Celestial Season...

„Jason nevében sajnos nem nyilatkozhatok, viszont a Mansurról van pár hírem. Nemrég jött ki a negyedik

lemezünk, a Pentatonic Ruins, ami az eddigi lemezek kicsit 'táncolhatóbb' változata. Jövőre tervben van limitált számú koncert is, amit hamarosan be is jelentünk. Időközben elkezdtünk dolgozni az ötödik lemezőnkön és szeretnénk egy kooperációt a Clameurs nevű zseniális, francia produkcióval is."

Volt egy rövidebb Európa-turnétok múlt év őszén a Thy Catafalque vendégeként, '25-ben játszottatok Temesváron, Londonban, mi több, Chilében is toltatok egy rövid kört. Mesélsz ezekről?

„Őszintén? Arra sem emlékszem, hogy két hete mit csináltam. (nevet) Minden turné és koncert megerőltető a sok utazás és az alváshiány miatt, de nagyon sok élménnyel gazdagodunk minden alkalommal, és ezek nem csak üres szavak."

Mesélsz arról, hogy hogyan és miért kezdted el énekelni, kik-mik hatottak rád, és mely egyéb formációkban szerepeltél korábban?

„A családomban több zenész is volt/van. Mindkét nagypapám zenész volt. Már akkor együtt játszottak, amikor a szüleim még nem is szerelmesedtek egymásba. Édesanyám is hegedült, a nővéremnek is van zenei hallása, bátyámból pedig zongorista lett. Ötvenes koromban már nyilvánvaló volt, hogy az ének lesz az én hivatásom, így beírtattak népdal szakra a zeneiskolába, előkészítőre. Versenyekre jártam gyerekkoromtól fogva, sokszor anyukám 'turnézott' velem, mert picit voltam még. A Kodály iskolában pedig klasszikus zenét, kórus éneklést tanultunk.

Később, tizennyolc évesen kiköltöztem Londonba két évre, ahol magántanárnál tanultam klasszikus éneket és a Szent Pál Katedrális kórusában énekeltem. Ezzel párhuzamosan már szerettem a keményebb zenéket. Nehezen találtam meg a helyemet, mert a népzenei közeg túl vadnak tartott, a metal/rock zenéhez pedig túl finom volt a hangom.

Így jöttek az első zenekaraim, formációim, a Zombori és a Niburta, ahol több stílust vegyítettünk egyszerre. Lehúztam öt évet a Ghymesben is vokalistaként, amit tanulópenzként tudnék jellemezni. Volt több kísérletem is zenekarokkal – SallyAnne, Nulah –, ez idő alatt egyre jobban megtaláltam a saját hangomat, letisztult, hogy ki is vagyok és mi az, ami önazonos. Elengedtem a külvilág elvárásait, így most azt csinálom, ami jól esik, és amit nem kell erőltetnem."

Mennyire tudsz ebben a gothic doom metalban kiteljesedni?

„Teljes mértékben, hisz ezt ketten alakítjuk Jasonnal. Ez az én zenei játszóterem, azt rakok bele, amit szeretnék és ami a hangj adottságaimmal rezonál. Kísérletezgethetek kedvemre, feszegethetem a határait. Nem szólnak meg, ha népdal, vagy kórusmű is kerül egy dalba. Vagy ha puhán énekelek, nem mondják, hogy nem vagyok elég, ha élesebb hangszínt használok, nem mondják, hogy modoros vagyok. Én alakítom a dallamaimat, én írom a szövegeimet, lehetek nyálás és rideg is, végigfutkoshatok a teljes spektrumon. Állati nagy szabadság, ha van az embernek egy ilyen alkotótere."

Mivel mind a gondolati, mind a vizuális oldal nagyon fontos és erős nálatok, érdekelné, hogy mi lenne az az öt film illetve könyv (vagy akár hely), amivel leírnád az Answert.

„Húha. A videóklipjeinket tekintve szerintem meg is tippelhetsz kettőt egyből. Bram Stoker: Drakula, Tarr Béla: Sátántangó (bizonyos részei), Manyl P. Hall: The Secret Teachings of All Ages, Seneca: Erkölcsei levelek és egy őszi erdő kellős közepe."

Beszélgünk végül egy kicsit a Thy Catafalque-ról, ahol ugye jó rég szerepelsz az albumokon is, s persze a koncertfelállásban is alapvető tag vagy. Hogy találkoztatok annak idején Tamással? Milyen ebben a formációban énekelni, részt venni?

„2017 környékén kerestem fel Tamást, hogy lenne-e kedve csinálni egy közös dalt. Ennek az lett az eredménye, hogy az új TC-album készülő dalaiból küldött, én pedig tudtam rezonálni a dalokkal és így elindult egy közös munka, nem mint Tamás és Martina, hanem, mint Thy Catafalque új anyag.

Érdekes a TC nekem. Nagyon limitált számú zene tetszik, ami magyar nyelvű. A sok népdaltanulás miatt minden más magyar megfogalmazást és szöveget mesterkéltnak és sutának érzek. A TC az egyik kivétel ez alól, talán pont azért, mert Tamás is kicsit a régi értékek szerint fogalmaz. Így nem érzem, hogy kilógna a lóláb, amikor TC-dalokat énekelek és kiélhetem kicsit a 'népdalos' hangszínemet, ha éppen úgy érzem, vagy azt kívánja meg a dal."

Melyik a kedvenc TC-dalod, és melyik a legkevesbé az?

„Az imádott dalaim között van a Keringő, vagy az Ixion Duun, és a Gyönyörű Álmodok Ezután Jönnektől és a Világok Világától pedig kiver a víz. Ez van, ízlések és pofonok." (nevet)

Mennyire tudsz belefolyni Tamás dalaiba, és ez változott-e az évek során?

„Elég egyszerű az alkotási folyamat. Kapok egy dalt, szöveget és a fő melódiát. Ez a hangom adottságai szerint néha változik kicsit, néha marad úgy, ahogy van. Háttérvokálokat, harmóniákat szoktam általában hozzátenni pluszban, vagy egy-egy jellegzetes hajlítást, amitől belekerül a jellegzetességem, már ha beszélhetünk ilyesmiről."

S rajtad változtatott-e bármit, hogy a TC része vagy?

„Sokat tett/tesz hozzám a Thy Catafalque-ban való részvétel. Sokat tanulok közben magamról és a többi emberről is." U

Lauri Ylönen / The Rasmus Lee Jennings / The Funeral Portrait

A FURCSÁK HIMNUSZA

Tizenegyedik stúdióalbumát jelentette meg szeptemberben az egykori tinikedvenc finn zenekar, a hazánkban is igencsak népszerű The Rasmus.

A korong egyik különlegességét maga a címadó dal, a *Weirdo* jelenti, amiben az utóbbi évek egyik új üdvöskéje, az amerikai The Funeral Portrait frontembere működik közre. A két zenekar ráadásul turnézott is együtt, eleinte Amerikában, majd novemberben Európában adtak közös koncerteket. Utóbbi körút egyik állomása a budapesti Barba Negra Red Stage volt, Gyuricza Tamás Marcellt itt fogadta egy igencsak tartalmas közös beszélgetésre a két énekes, Lauri Ylönen (The Rasmus) és Lee Jennings (The Funeral Portrait).

Nem szokványos szituáció két különböző zenekar tagjaival egyszerre interjút készíteni, de szerencsére akadnak közös pontok a karrieretekben, amikről tudunk beszélgetni. Az egyik ilyen maga a *Weirdo* című Rasmus-dal. Honnan jött ennek az ötlete, s miért Lee lett benne a közreműködő énekes?

Lauri Ylönen: „Egy közös barátunk, Lexie Viklund javaslata volt. Mindkét zenekarnak a Better Noise Music a kiadója, s Lexie is ott dolgozik, ő az új tehetségek felkutatásáért és leszerződteséséért felelős A&R részleg vezetője. Onnan indult ez az egész sztori, hogy az új album dala-inak írása közben egyre csak az járt a fejemben, hogy kellene valaki, akit be tudnánk vonni a *Weirdo* című dal előadásába. Mivel konkrét ötletem nem volt, így elmondtam mindezt Lexie-nek, s ő rögtön Lee-t javasolta. Azt mondta: mindketőnket jól ismer, szerintem nagyon sok közös pont van bennünk, remekül egészítenénk ki egymást. Ráadásul a *Funeral Portrait*-nak van egy *Stay Weird* című dala is, amit persze akkor még nem tudtam. Szóval, amikor Lexie bedobta Lee nevét, annyit válaszoltam csak: miért ne próbálnánk meg? Szerintem remek ötlet volt, hiszen nemcsak maga a dal sült el nagyon jól, de egy szorosabb együttműködés is kialakult a két zenekar között. Ennek is köszönhető, hogy ott voltunk az amerikai turnéjukon, most pedig ők vannak itt velünk.”

Lee, számodra mit jelentett a Rasmus a közös munkát megelőzően? Ismerted-e őket egyáltalán?

Lee Jennings: „Igen, ismertem őket, hiszen a korai kétezres években nőttem fel, amikor tele volt velük az összes rádió és TV, de még az interneten is minden

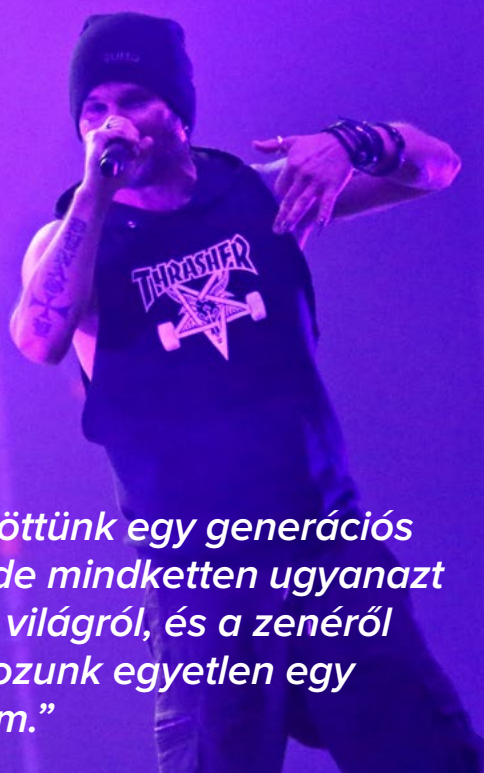
róluk szólt. Nagyot mentek az MTV-n, bár én nem ott láttam őket először, hanem egy másik televíziós csatornán, a FuseTV-n. Atlantában az számított menőbbnek, mivel az vitte az alternatív vonalat, ezért általában én is azt néztem. Hazaértem az iskolából, s már kapcsoltam is be a tévékészüléket. Egyre csak lestem a számomra korábban ismeretlen zenekárokat, a Rasmust is így fedeztem fel. Már annak nagyon megörültem, hogy ők is ahhoz a kiadóhoz kerültek, amivel mi is leszerződöttünk, majd amikor Lexie megemlítette, hogy lenne egy dal, amiben szerepelhetnék, teljesen lesokkoltam. Csak azt tudtam kinyögni: nincs szükség meghallgatásra se, biztosan jó dal lesz, jelezzem vissza azonnal, hogy benne vagyok.”

Mindketten úgy érzitek, hogy tudtok azonosulni a *Weirdo* szövegével?

LY: „Igen. Ez a dal látszólag arról szól, hogy fogadjuk el önmagunkat, és persze mindenki mást is olyanak, amilyenek vagyunk, ám a gyökerei sokkal mélyebbre nyúlnak, szólnak a társadalmi kirekesztettség ellen is. Erős a mondanivalója, azt közvetíti feléd, hogy egyáltalán nem kell tökéletesnek lenned ahhoz, hogy értékes ember legyél. Szerintem nemcsak a Rasmus rajongói tudnak azonosulni ezzel, hanem a *Funeral Portrait* hívei is. Amikor az Egyesült Államokban voltam, találkoztam néhány rajongójukkal, és úgy éreztem, hogy sok a hasonlóság köztük és a mieink között. Lee most ugyanezt tapasztalhatja meg itt, Európában. Azt gondolom, a *Weirdo* nemcsak a két zenekar között teremtett nagyon jó kapcsolatot, hanem a rajongóink között is. Ez pedig valami olyasmis, amire nagyon büszkék lehetünk.”

LJ: „Én is teljesen egyet tudok érteni a dal üzenetével. Úgy nőttem fel, hogy rengeteget gúnyoltak,

„Bár van közöttünk egy generációs különbség, de mindketten ugyanazt gondoljuk a világról, és a zenéről is. Nem tartozunk egyetlen egy trendhez sem.”

otromba tréfák tárgya voltam a magasságom miatt, viccet csináltak abból, hogy furcsának tűntem mások szemében, és kinevettek egyes mozdulataim miatt. Már amikor a Stay Weird című dalunkon dolgoztunk, akkor is azt éreztem, hogy az valójában olyan, mint egy szerelmes levél a fiatalkori énemnek. Ha vissza tudnék menni a múltba, megkeresném az ifjú Lee Jennigset, és elmondanám neki, hogy minden rendben lesz. Beszelnék neki arról, hogy egy nap Európában fog turnézni egy nagyon remek zenekarral. Gyermekkoromban soha nem mertem ilyenre gondolni, önbizalomhiányban szenvedtem, mert mindig viccet úztek belőlem a furcsaságom miatt. Ezért nagyon jó dolog látni, hogy mennyi ember tud azonosulni a Weirido dallal. Mondhatni, hogy a furcsák himnusza lett, legalábbis nekem ez az érzésem.”

A furcsák himnusza abban is megengedő, hogy hibázatok a dal előadása közben? Látam rajongói videókat, amikből azt szűrtem le, hogy néha bizony elrontjátok a szöveget...

Lj: „Velem többször is előfordult már, de szerintem ez is illik ahhoz a dalhoz, ami arról szól, hogy nem kell mindig tökéletesnek lenned.”

LY: „Tegnap este én is elhibáztam, nagyon nem voltunk jó passzban, de megcsinálom az ilyen. Egy koncertnek teljesen más a dinamikája, mint amikor leülök beszélgetni valakivel. Ha ott hibázol, azt sokan látják, főleg akkor, ha felvétel is készül róla. Ez sokakat feszélyez, de bennünket egyáltalán nem. Szerintem a mi rajongóink akkor is tökéletesen érzik magukat a koncerten, ha hibázunk a dalszövegben.”

Szerintetek a közös kiadón és a Weirido című dalon kívül összeköti még valami a két zenekart?

Lj: „Talán az, hogy mind a ketten eléggé egyediek vagyunk. S talán még az is, hogy bár van közöttünk egy generációs különbség, de mindketten ugyanazt gondoljuk a világról, és a zenéről is. Nem tartozunk egyetlen egy trendhez sem.”

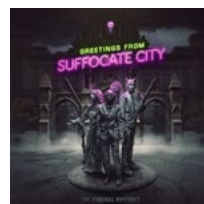
LY: „Én azt mondanám, hogy mindkét zenekarban benne van az emo íz. Bár erre reagálhatnál úgy, hogy a Rasmus előbb kezdte, mint hogy az emo megjelent volna, ami igaz is, de ránk is ugyanúgy hatással volt az a műfaj. Egy csomó olyan emo zenekart említhetnék, akik inspiráltak engem. Például a My Chemical Romance. Lehet, hogy mi már előttük ismertek voltunk, de attól még lenyűgöztek.”

Lj: „Szerintem az emo műfaj sokat változott az idő során, mint minden más. Én ma már nem látok olyan emo zenekarokat a színtéren, mint amilyen a My Chemical Romance volt, ám a hatásuk nagyon érezhető, az olyan zenekaroknál különösen, akik szeretnek maszkok mögé bújni.”

Ha arra kérnélek meg benneteket, hogy érveljete a másik zenekar mellett, milyen szavakal ajánlanátok őket a saját rajongóitoknak?

LY: „Erre viszonylag könnyen tudok válaszolni. Szerintem a Funeral Portrait zenéje nagyon közel áll a miénkhez, s ugyanolyan melankolikus remény érzést szövi át a dalaikat, mint a miénkeket. Tökéletesen és törekeny, ezért szerintem a Rasmus-rajongók is szeretik őket.”

Lj: „A Rasmus hatalmas zenekar Európában. Az előbb egy rövid időre kimentem a városba nézelődni, s taxival jöttem vissza. Amikor kiszálltam a kocsiból, Lauriék rajongói már itt álltak sorban a bejáratnál. Többben megszólítottak, azt mondták: nagyon várják már az estét, és milyen jó, hogy mi is itt vagyunk. Elmondták, hogy a Weirido kapcsán ismerték meg

a nevemet, de már nekem is, és a zenekaromnak is nagy rajongói. Nagyon jó érzés volt mindezt hallani, és nagyon hálás vagyok a lehetőségért, amit a Weirdo kapcsán kaptam Lauriéktól. Talán úgy tudnám viszonzni, ha én is hasonló nyitottságot kérnék a közönségüktől. Forduljanak bátran a Rasmus felé, hiszen ha Európában ennyien szeretik ezt a zenét, akkor Amerikában is kedvelni fogják, csupán meg kell ismerni őket.”

Arra tudtok magyarázatot adni, hogy miért tér el ennyire egymástól az európai és amerikai közönség ízlése?

LJ: „Nem, ötletem sincs. Csupán azt látom, hogy Európában egy csomó olyan zenekar lép fel óriási csarnokokban, akik Amerikában talán csak párszáz ember előtt játszanak, de ez fordítva is igaz. Az amerikai nagy sztárok közül sokan nem mernek átjönni Európába, mert attól félnek, hogy nem lenne itt közönségük.”

YL: „Válaszom nekem sincs rá, de mi meg is éltük mindezt. Az idei turné előtt 2006-ben voltunk utoljára Amerikában. Közel húsz éven keresztül nem nagyon értünk el ott semmit, ami elég fura, hiszen Európában folyamatosan turnéztunk.”

Van néhány sor, amit idéznék a Weirdo szövegéből. „I have been a dealer.” Mekkora problémának érzitek a kábítószeres használatát a mai fiatalok körében?

YL: „Amikor én voltam fiatal, akkoriban a drog még sokkal kevésbé volt elérhető, inkább csak sokat ittak az emberek. Finnországban különösen, de ez egy finn sajátosság, nálunk mindenki iszik, vagy legalábbis ivott. Nekem is volt ilyen problémám, majdnem bajba is kerültem amiatt, mert kezdett szokásommá válni az ivászat. Minden koncertünk után részeg voltam, amitől már a személyiségem is kezdett megváltozni. Rossz irányba indultak a dolgok, de szerencsére még időben le tudtam állni. Én már 16 éve józan vagyok, de van egy 17 éves fiam, aki most lépett abba korbá, amikor a legnagyobb veszély leselkedik a fiatalokra. Mindig próbálok belelesni az ő világába, hogy mi is ott most a helyzet, s azt látom, hogy a fiatalok közül többen nyúlnak a drogokhoz, mint az alkoholhoz. S ami még inkább aggasztó, nemcsak a bulikban, hanem azért is, hogy könnyebben tanuljanak.”

LJ: Az Egyesült Államokban ennél is durvább a helyzet. Ott még könnyebben hozzá tudsz jutni a droghoz, mivel felírják gyógyszernek. Szorongás miatt, depresszió miatt, de ADHD (figyelemhiányos

hiperaktivitás-zavar) kezelésére is. Vagy egyszerűen csak azért, mert fáj a hátad. Amerikában tehát egy csomó olyan fájdalomcsillapítót esznek az emberek, ami valójában drog, mégis nagyon könnyű hozzá jutni. A gyenge változatuk boltban is kapható, az erősebbet pedig már arra is felírja az orvos, ha csupán köhögysz egy kicsit. Amerika egyre inkább abba az irányba halad, hogy minden polgárából drogfüggő legyen. Ha van elég pénzed, nagyon könnyen hozzá tudsz jutni. Én viszont soha nem drogoztam, nem is ittam, és nem is akarok.”

YL: „Nekem van egy káros szenvedélyem, időnként rágyújtok, de nem túl gyakran. Néha azt érzem, hogy szükségem van egy cigarettára, a legtöbb esetben azonban távol tartom magam a dohányzástól. Annyira nem szeretem, hiszen olyankor egy szűrőn keresztül nézem a világot. Olyan érzésem van, mint amikor az alkoholhoz nyúltam. Mintha el lennének nyomva az érzéseim, miközben szeretném tisztán látni a dolgokat.”

„I’ll never be a hero.” Ez a mondat is a Weirdo-ból való, miközben mindketten hősök vagytok a rajongóitok szemében. Ti nem így gondoljátok?

YL: „Ez egy ironikus mondat. Nagyon sokféle hős létezik a világban, és valóban, a magunk módján mind a ketten hősök vagyunk, hiszen a rajongóinknak jó kedvet és reményt adunk estéről estére a koncertjeink által. Nemrégiben egy ukrán fesztiválon játszottunk, s ott valóban megtapasztalhattuk, hogy mi mindenre képes a zene.”

LJ: „Nekem több közeli ismerősöm lett öngyilkos depresszió miatt, ezért egyik célom, hogy a depresszióban szenvedőket segítsen a zene által túljutni a legnehezebb pillanatokon. Ha sikerül elérni, hogy egy estére elfeledik a gondjaikat, azt már siker. Hogy emiatt hős lennék-e? Nem is tudom...”

Egy zenekar sikeressé válásához már egészen más dolgok szükségesek, mint néhány évtizeddel ezelőtt. Akkor az volt a siker kulcsa, ha egy-két dalod bekerült a rádióba, vagy felkapta egy zenés tévé, mint az a Rasmus esetében is történt az In the Shadows című dallal. Ma hogyan próbáltok rajongói bázist építeni magatok köré?

LJ: „Mi leginkább azzal, hogy önmagunkat adjuk,

„Azt is fontosnak tartjuk, hogy azonosulni tudj a dalainkkal, s elérjenek hozzád az üzeneteink, de azt is szeretnénk, hogy jól érezd magad a koncertjeinken.”

és nem egy felvett pózt erőltetünk magunkra. Persze, vannak kipróbált és jól bevált módszerek, mi is folyamatosan fent vagyunk a közösség médiás felületeken. TikTok, Instagram, Facebook, minden ilyenben, és a tartalmakat ott is próbáljuk valódivá tenni. Sok rajongónk azért kedvel bennünket, mert látják, hogy tényleg mi kezeljük ezeket a csatornákat, és őszintén posztolunk, nem játszunk meg magunkat. Én azt látom, hogy sok zenekar más utat követ. Látnak egy működő metódust, és megpróbálják azt lemásolni. Tulajdonképpen ellopják valaki másnak a gyakorlatát. Szerintem hosszú távon ez nem lehet működőképes. Mindig magadat kell, hogy add, a saját utadat kell járnod. Én ezért beleviszem a saját személyiségemet is a posztjaimba.”

A közönség szórakoztatása a fontosabb szímotokra, vagy a művészi önmegvalósítás?

Lj: „Szerintem mind a kettő fontos, egyik nélkül nincs meg a másik. Persze, vannak, akik másként gondolkodnak erről a kérdésről. Ott van például a Ghost, akiről azt gondolnád, hogy mindent a szórakoztatásra tettek fel. Sok olyan Ghost-rajongó barátom van, akik leginkább a bulizás miatt járnak koncertre. A karakterek, a show, a fények miatt. Szerintem a Ghost tudatosan építi is erre a karrierjét, hiszen egyre inkább a kinézetre mennek rá.

Aztán ott van egy ellenpélda is, a Three Days Grace. Ők viszont inkább olyan üzeneteket közvetítenek feléd, amivel nagyon hamar tudsz azonosulni. Ők ezt tartják fontosnak. Persze, nekik is jó koncertjeik vannak, de szerintem esetükben az üzenet átadása fontosabb szereppel bír. Mi valahol a kettő közt akarunk lenni. Azt is fontosnak tartjuk, hogy azonosulni tudj a dalainkkal, s elérjenek hozzád az üzeneteink, de azt is szeretnénk, hogy jól érezd magad a koncertjeinken.”

LY: „Én is hasonlóképpen látom, de azt hozzátenném, hogy a vizualitásnak szerintem egyre fontosabb szerepe lesz. Ez számunkra kedvező, hiszen a Rasmus mindig is vizuális zenekar volt. Én magam is ilyen személyiség vagyok, nagyon szeretek például rajzolni.”

Lj: „Ó, igen, és látom, hogy a rajongóitok is azonosulnak ezzel. Sokan ugyanolyan sminkben jönnek el a koncertekre, mint amelyet használsz.”

A zenészek közéleti szerepvállalásával kapcsolatban mi a véleményetek? Magyarországon éppen most vált ez aktuális kérdéssé...

LY: „Szerintem teljesen elfogadott dolog, Finnországban mi sosem érzékeltük ennek az ellenkezőjét. Bármilyen témáról írhatasz dalt, bármikor képviselheted a véleményedet, akár a politikáról is, ez teljesen elfogadott nálunk. Ez utóbbi ránk azonban egyáltalán nem jellemző, mivel a politika nem kapcsolódik a Rasmus zenei világához. Ennek ellenére nekem az az általános véleményem, hogy a művészet nagyon jó eszköz ahhoz, hogy kifejtsd a véleményedet.”

Lj: „A direkt politikázást mi is kerüljük, anélkül is vele kell élnünk a napjainkat. A zene legalább segít elszakadni egy kicsit tőle. Persze, az is kérdés, hogy mit tekintünk politikának. Az imént említettem, hogy sétáltam egy kicsit a városban, és betértem egy McDonald's étterembe, ahol egy csomó ember megbámult. Szinte hallani véltem, hogy egymást kérdezzetik: »ki lehet ez a magas srác azzal a zöld hajjal?« Most hallottam, hogy az államilag szított LMBTQ-ellenesség Magyarországon létező dolog, talán emiatt bámultak meg az emberek. Tudom, hogy vannak a világban helyek, ahol létező dolog ez, de arról fogalmam sem volt, hogy Magyarországra is jellemző. Az Egyesült Államokban ilyen nem fordul elő. Ott mindannyian saját magunk lehetünk, nem kell semmiféle előítélet miatt aggódnod. Akkor sem, ha LMBTQ közösséghez tartozol, és akkor sem, ha egyszerűen csak 'weirdo', azaz furcsa vagy.

Én mindig 'weirdo' voltam. A környezetemben mindenki sportolt, de én zenei művészetet akartam tanulni, annak ellenére, hogy a magasságom miatt mindenki a sportot ajánlotta. Atlantában különösen nem volt szokványos dolog, hogy egy ilyen magas srác gyermekkorában nem a kosárlabdát választja, hanem a saját útját járja, mégsem mondtam rá semmit. Remélhetőleg egyszer majd az egész világon ez lesz az általánosan elfogadott szemlélet.” **U**

JÓ DALLAMOK, ÜTŐS RIFFEK

A Volbeat Dániából indulva két évtized alatt a modern rock egyik legmeghatározóbb zenekarává vált, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy ma arénákat töltenek meg szerte a világon, és számos listavezető dallal a hátuk mögött a legnagyobb fesztiválok húzónevei között szerepelnek. A dupla bécsi telt házas koncertjük előtt sikerült elcsípnünk a bandát közel tíz éve erősítő Kaspar B. Larsent egy gyors, exkluzív beszélgetésre. Az energikus basszusgitáros mesélt az új lemezük sokszínűségéről, a zenekaron belüli változásokról és a legutóbbi budapesti koncertjükéről őrzött emlékeiről.

A zenekar nemrég adta ki legújabb, *God Of Angels Trust* című albumát, amit sokan a valaha volt legváltozatosabb Volbeat-lemeznek tartanak. Szerinted mitől lett ennyire sokszínű a hangzása?

„Szerintem ennek megvan az oka. Michael a fő dalszerző, aki nemrég fejezte be a death metal projektjének albumát, így már eleve egy nagyon kreatív időszakban volt, tele inspirációval, főleg a kilencvenes évek elejének zenéiből merítve, amiken felnőtt. Amikor elkezdte írni a dalokat az új Volbeat-lemezhez, még mindig ebben a hangulatban volt. Persze nem tudom biztosan, de szerintem ez sokat számított.

Az első pár dal – sőt, talán a lemez első fele – ebből az állapotból született, ezért érződnek egyes számok kevésbé hagyományosnak. Általában a dalainknak megvan a klasszikus szerkezete – versszak, refrén, bridge – de most inkább olyan volt, mint: »Ez egy király riff... és itt egy másik.« Sokkal ösztönösebben, szabadabban írtunk, mint amikor az ember még csak a zenélés elején jár, és nem követ semmilyen szabályt.”

Volt olyan dal, amin úgy éreztétek, hogy fészegettétek a határaitokat?

„Nem igazán, mert a legtöbb dolog, amit most csináltunk, valamilyen formában már korábban is megjelent a zenénkben. Az inspirációk ugyanazok, viszont basszusgitárosként ezúttal teljesen más meg-

közelítést választottam. A próbatermünkben rögzítettem néhány demót, így otthon, a stúdióban tényleg kidolgozhattam a saját basszustémáimat. Sokkal felkészültebben mentem a stúdióba, mivel rengeteg időt töltöttem velük. Általában improvizálni szoktam felvételek, de ezúttal pontosan tudtam, mit akarok játszani. Tudatosan próbáltam eltérni a megszokottól, hogy valami újat vigyek bele, és ne csak a gitár alaphangjait kövessem, szóval számomra ez az anyag tényleg kihívást jelentett.

Ugyanakkor azok a részek, ahol több hangot kell játszani, élőben sokkal nehezebbek. Sokat mozogok a színpadon, és hogy mindezt pontosan eljátsszam ugrálás közben, nagyon kell koncentrálnom. Körülbelül egy hónapja játszottuk az új dalokat, és mostanra kezdem kitapasztalni, mikor tudok szabadabban mozogni, és mikor kell egy helyben maradnom. Vanak részek, ahol egyszerűen nem lehet ugrálni és közben minden hangot pontosan eljátszani.”

Volbeat mindig is arról volt ismert, hogy kemény riffeket dallamos elemekkel ötvöz. Ez tudatos döntés, vagy inkább ösztönösen jön?

„Szerintem ez teljesen Michael DNS-ében van, mint dalszerzőben. Ugyanannyira szereti a jó dallamokat, mint az ütős riffeket, és ez a kettő nála teljesen természetesen összefonódik. Őszintén szólva, nehéz lenne olyan Volbeat-dalt írnia, ami nem ötvözi ezt a két elemet. Mindig felismerhető a stílusa – a dallamvilága összetéveszthetetlenül az övé.”

**„Death metalt és hardcore-t játszva
nöttem fel – olyan műfajok ezek,
ahol pontosan tudod, hogy ebből
valószínűleg sosem fogsz megélni.”**

**Jelenleg az új albummal turnéztok. Történt
eddig valami vicces vagy váratlan dolog
a koncerteken?**

„Nem igazán – legalábbis még nem! (nevet) De az biztos, hogy gyakran elhagyom a szemüvegemet. Annyit mozgok a színpadon, hogy egyszerűen leesik rólam. Szerencsére még egyszer sem tört el, mostanra pedig már beszereztem valamit, ami a helyén tartja.

Amikor először játszottuk élőben a Better Be Fueled than Tamed című dalt, fogalmam sem volt, mit csináljak. Annyi hang fut fel-le a basszusgitár nyakán, hogy örület volt eljátszani. Mostanra már jobban megy, de őszintén szólva, nem is tudom, ma este játszunk-e egyáltalán.”

**Ha már az új daloknál tartunk: volt olyan,
ami meglepően jól működött élőben, vagy épp
nem úgy, ahogy vártátok?**

„Ezt sosem lehet előre megmondani. Van, hogy egy dalról azt gondolod, élőben hatalmasat fog szólni, aztán mégsem üt akkorát. Rádásul amikor új dalokat játszol, a közönség még nem ismeri őket annyira, így idő kell, mire beérnek. Mostanra viszont érezzük, hogy az emberek egyre jobban felismerik és éneklnek az új számokat. Az első kislemez, a By a Monster's Hand például különösen jól működik – a közönség imádja, mindig hatalmasat szól.”

**Ennyi év és album után biztos nem könnyű
frissen tartani a régebbi dalokat. Hogyan
teszed őket izgalmassá estéről estére?**

„Ez jó kérdés, tényleg nem mindig könnyű. Vannak dalok, amiket minden egyes koncerten eljátszunk, mióta a bandában vagyok, pedig lassan tíz éve tag vagyok. Ilyenkor inkább a közönségre figyelek, hogyan reagálnak, mennyire élvezik őket, és ez tartja életben a dalokat.

Engem nem zavar, hogy újra és újra elő kell adni őket, de tudom, hogy a zenekarban van, aki szívesen lecserélné pár számot, miután már tizenöt éve minden koncerten elhangzanak. Ilyen például a Lola Montez vagy a Still Counting – ezeket már ezer éve játszunk. Én viszont szeretek improvizálni, finoman variálni a basszustémákon, hogy érdekes maradjon számomra. A régi dalokban a játékom folyamatosan alakul, mindig kicsit más.”

**Rob Caggiano néhány éve búcsút vett a zene-
kartól, és most Flemming C. Lund gitárossal
turnéztok. Ő már hivatalos tag, vagy csak
a turné idejére csatlakozott hozzátok?**

„Flemming az idei és a jövő évi turnén is velünk lesz. Őszintén szólva, nem tudom, mi lesz utána. Egy turnézó zenekarhoz csatlakozni hatalmas elköteleződés: fel kell adnod a munkád, távol kell lenned a családotól, ami nem könnyű döntés. Szóval őszintén, tényleg nem tudom, mit hoz a jövő.”

**Hogyan hatott Flemming jelenléte a zenekar
dinamikájára?**

„A dalszerzésben nem vett részt – továbbra is Michael ír mindent. Mire Jonhoz és hozzám kerülnek a dalok, már szinte teljesen készen vannak, így ez a része nem változott. Viszont Flemming stílusa jól hallható a gitárszólókban. Death metalos és technikás háttérből jön, ami kicsit más ízt ad a hangzásnak. Talán ez a következő lemezen is érezhető lesz – majd meglátjuk.”

**Hamarosan tíz éve vagy a Volbeat tagja. Vál-
tozott közben a hozzáállásod vagy a szereped
a zenekarban?**

„Persze. Ahogy az ember öregszik, minden változik. Már nem ugyanolyan, mint amikor csatlakoztam. Ugyan hasonló helyeken játszunk, és a turnézás is ismerős, de amikor valaki, mint Rob, elmegy, az megváltoztatja a bandán belüli dinamikát. Őszintén szólva, nagyon hiányzik. Ettől eltekintve most minden sokkal természetesebb. Már nem én vagyok 'az új srác' – tíz év, belegondolni is durva.” (nevet)

**A Volbeat sikertörténete lenyűgöző. Dán
zenekarként meghódítottátok Európát és
Amerikát is, ami nem kis dolog. Szerinted mi
a titka ennek?**

„Igen, elég hihetetlen. Van néhány dán zenekar, mint a D-A-D vagy King Diamond, akik nemzetközi sikereket is elértek, de nincs sok ilyen. Úgy gondolom, a sikerünk egyik kulcsa Michael lendülete és elhivatottsága. Hihetetlenül motivált, és mindig teljes erőbedobással dolgozik. Azok a dalok, amiket a kezdetekkor írt, valahogy rögtön megfogták az embereket. Persze szerintem szerencse is kellett hozzá – rengeteg nagyszerű dán banda van, akiknek egyszerűen nem jött össze az áttörés. Talán az is segített, hogy a hard rock és a metal világában kicsit könnyebb globálisan kitűnni, mint a popban. Úgy érzem, egy dán popelőadónak jóval nehezebb nemzetközileg érvényesülni.”

**Gondoltad volna valaha, hogy egyszer ekkora
arénákban fogsz játszani?**

„Soha. Death metalt és hardcore-t játszva nőttem fel – olyan műfajok ezek, ahol pontosan tudod, hogy ebből valószínűleg sosem fogsz megélni. Apró klubokban és pincékben játszottam, mindenféle helyen, ahol csak zenélni lehet.

Mindez csak azért történt, mert ismertem Michaelt a szülővárosunkból Dániában. 2006-ban szüükségük volt egy beugró basszusgitárosra, és a dolog meglepően jól működött. Michael azt mondta nekem: »Ha egyszer lesz hely a bandában, szólni fogok.« Kilenc évvel később tényleg hívtátok – betartotta a szavát.”

**Végezetül, mikor láthatjuk újra Magyarorszá-
gon a Volbeatet?**

„Nagyon szeretnénk visszajönni. Három éve játszottunk Budapesten, és fantasztikus koncert volt, amire tisztán emlékszem – eredetileg egy kisebb helyre volt meghirdetve, de pillanatok alatt telt ház lett, úgyhogy át kellett tenni egy nagyobb helyszínre. Robbal, aki akkor még a bandában volt, sétáltunk is egy nagyot a városban, remek napot töltöttünk itt.

Nem játszunk túl gyakran Kelet-Európában, ezért sok rajongónk utazik el onnan a koncertjeinkre. A tegnapi bécsi bulin például rengeteg magyar volt a közönségben – elképesztően lelkesek és energikusak voltak, talán az egyik legjobb közönségünk eddig.” U

KÖBÁNYA PROG

A 2021 első napján alakult Nagyúr a kultikus Istén Háta Mögött két tagjának (Pálinkás Tamás énekes, Bokros Csaba gitáros) zenekara. Második albumuk Miami címmel jelent meg novemberben, és bár nem annyira elvont és súlyos, mint az IHM volt, azért így is bőven fura zene, melyre táncolni épp úgy lehet, mint zúzni. Aztán mire Uzseka Norbert feltette a kérdéseit Tamásnak, az IHM visszatérését is bejelentették...

Az első albumot még az eredeti felállás vette fel, azóta viszont lecserélődött a ritmusszekció. Hogyan-miért? Hogy kerültek ide az új tagok?

„Hát egy zenekart azért nem annyira könnyű egyben tartani, ha az nem egy gimnáziumi baráti társaságból áll, és nemcsak mint zenekar, hanem mint egy nagyon közeli, együtt felnövő család van együtt. Van, aki kiszállt, mert olyan lett a családi élete, van, akivel mi nem tudtunk együtt dolgozni, meg volt olyan is, aki velem nem annyira tudott és szeretett. Szóval dinamikák egymást kioltása ez legtöbbször. Mondjuk megértem, mert nehéz lehet azért elfogadni a vétőzós demokráciát. Az van, hogy én sokat vétőzom, de mentségemre legyen mondva, hogy a saját ötleteimet a legtöbbször. De most nagyon úgy érzem, hogy Botival (Kovács Botond basszusgitáros) és Balázssal (Szeremi Balázs dobos) nagyon egyben vagyunk, értjük egymást, ugyanazt akarjuk, és mind ugyanakkora barmok vagyunk.”

Ugye anno úgy lett a Nagyúr, hogy két korábbi Istén Háta Mögött-tag ismét zenélni kezdett, pontosabban Bokros Csaba gitáros elhívta Pálinkás Tamás énekest, hogy a Dereng nevű zenekarának producere legyen. Akkor nyilatkoztatok is, hogy a zene zöme Csabától jön, de Palika kivágja a témák kb. 65%-át, és a leegyszerűsített maradékból lesznek a dalok. Ez még mindig így van?

„Persze, ez nem változott, a dalok 90%-a egy Csabi-riffre épül, és azt finomítjuk, írjuk tovább. Én úgy válogatok, hogy vagy tudjak rá énekelni azonnal, vagy ne akarjak, mert táncolnom kell rá. Ami nem ilyen, az kuka. Elég egyszerű a munkamódszer, mert megvan az a képességem, hogy kb. mindenre rá tudok halandzsázni azonnal valami dallamot, nem kell rajta gondolkodnom. Közben persze ez rossz is tud lenni, mert sokszor az ragad bele a fejembe, és hiába érzem, hogy nem az az igazi és legjobb dallammenet, nehéz átírni. De most eléggé tudatos voltam ebben, és mindent megkérdőjeleztem, ami rengeteg plusz melót rakott

az egész zenekarra, de azért is mondtam, hogy úgy tűnik, hogy ez a felállás most az igazi, mert ezt a folyamatot mindenki értette és együtt tudott vele működni, sőt, mindenki más is hajtotta, hogy hogyan lehetne egy-egy téma. Nekem ez adja a zenekarozás lényegét. Szóval mind Boti, mind Balázs nagyon benne volt, de Zoli, az előző basszerosunk is sok bassline-t hozott az új lemezre, amit meghagytunk, mert szerencsére Boti nem volt önérzetes, és csak azt írta át, amitől tényleg jobb lett egy adott dal.”

Miért éppen Miami?

„Hát mert egy olyan dalcímet akartunk, ami a lehető legmesszebb van attól, amit képvisel a lemez. Persze ezt csak utólag tudtuk meg. Üldögéltünk más napok óta minden este a Miracle stúdió előtt, letudva az aznapi felvételeket, és elkészítettem ezt a képet az ócska telómmal, ami valahogy annyira szép és nyomasztó volt azzal az akáccal, ami pálmafásan hajladozott, meg a drótkerítéssel, hogy már nem is tudom, ki mondta rá, hogy olyan, mintha Miami-ban lenne, de egy olyan részén, amit nem mutatnak sehol sem. És bár akkor még csak röhögöttünk azon, hogy ilyen buta telős képszerkesztővel rátettük a képre, hogy 'Miami', de szerintem kb. azonnal tudtuk, hogy nem mehetünk tovább, megvan a tökéletes cím. Nyilván az is benne van, hogy ki a fasz nevezné el a nagylemezét Miami-nak.”

Mióta meg akarom kérdezni, hogy a Nagyúr név Ady Endre: Harc a Nagyúrral című verséből jött-e?

„Nem, egyáltalán nincs hozzá köze. Igazából ez is egy olyan dolog volt, hogy találtunk, vagy inkább ránk talált egy olyan zenekarnév, amit valószínűleg nem nagyon választott volna más. Ez egy rossz zenekarnév, ráadásul nem is lehet jól kántálni.”

Ha jól látom, adatok ki olyan dalt a Szemét album után, ami nem került fel a Miamira. Ez hogy alakult?

„Hát úgy, hogy mindig írunk, állandóan. A NEM eredetileg a második lemez első négy dala lett volna, de aztán kiszállt Zoli, és nem akartunk olyan lemezt, ami nem konzisztens, ráadásul közben Csabi elkezdett komolyabb témákat hozni, szóval úgy voltunk vele, hogy mivel a streaming világban már alig van ennek relevanciája, hogy kislemezt vagy nagylemezt, hagyjuk inkább úgy, ahogy van, és írjunk inkább egy teljesen új lemezt. Az Életet is csak azért tettük fel rá, mert jól áll a lemeznek egy lassú dal.”

A Csáááá!!! című dal azokról szól, akik külföldre költöztek innen, de szemben veled, nem jöttek haza. Miért szól nekik?

„Ez csak utólag esett le amúgy, eredetileg a dalnak az volt a címe, hogy Nem tiszta fialás, és az ilyen furcsa figurákról szólt volna. De közben meg elkezdett egyre több ilyen dolog szembejönni velem, ahogy láttam, hogy külföldön rekedt ismerősök, barátok mennyire képtelenek rájönni, hogy már rég haza kellett volna jönniük, csak vélt vagy valós okok miatt nem bírnak lépni. Ráadásul full át is tudom érezni a dolgot. Engem anno hazahúzott az, hogy teljesen gyökértelen voltam a családom nélkül, ráadásul nagyon meg akartuk csinálni az IHM-et, ami amúgy akkor még pont nem volt esélyes, hogy bármi is lesz, hiszen ez még a Kényelmetlen lemez előtti időszak volt.

Szóval amikor kijött az a sor, hogy a »minden egyes fajtámbéli azt írja, elment már, a tengerről szól

minden versük, a rímeket homokba írták«, akkor megláttam, hogy miről akar szólni a dal. És az tette a gondolat végére a pontot, amikor a kiállítás után az eredetileg csak »ááááááá« ordításról kiderült, hogy az egy beleszarós, lemondós »csáááá«. Onnantól már könnyű dolgom volt, hiszen csak vissza kellett ülnöm a régi helyemre, valamikor 2007 és 2011 között.”

És hogy látod, a mai Pálinkás Tamás vagy akár Nagyúr kapcsán van még bármi, ami azt tükrözi, hogy valaha te is megpróbáltál külföldön élni?

„Én már rég elengedtem ezt, nem bírnék és nem is akarnék máshol élni. Szerintem ez egy jó ország, minden szarságával együtt. Sok jó arc van, sok szeretetet látok, jó helyen vagyok, és próbálok a szar dolgokkal együtt élni és inkább magamban kitisztítani. Számomra nem vall józan ítélőképességre az, hogy valaki azért akar innen elmenni, mert itt 'minden szar'. Ilyen nincs, illetve annak külföldön is minden szar lesz.”

A Harag című dal kapcsán nyilatkoztad, hogy az önbüntetésre való hajlamodra reflektál. Nekem úgy tűnik, van egy csomó ember, aki soha az életben nem fogja elismerni, hogy valaha bármit rosszul csinált, hibázott. Velük mit tudsz kezdeni?

„Eddig azt mondtam volna, hogy semmit, és nem is akarok velük mit kezdeni. Most azt mondom, hogy sajnálom őket és sajnálom, hogy nem tudok velük mit kezdeni. De azt sem akarom mondani, hogy az a megfelelő, ha mindenért magadat teszed felelőssé. Nem jó haragudni magamra, nagyon nem szeretem azt az érzést. Mostanában kezdem megérteni a hét főbűn mibenlétét, durva, de olyan, mintha logikailag lassan eljutnék a kereszténységig, ami érzelmileg kezd befolyásolni, méghozzá jó irányba. Azt hiszem, nem sokára meg fogok tértünni. Ezt komolyan mondom.”

Több dalszöveg is van az albumon, ami így vagy úgy utal a kábítószerekre, pl. az Éggyadta vagy a Hétvége. Szokás mondani, hogy olyan nincs, hogy valaki leszokik és tiszta, csak hogy valahogy megállja, hogy újra a szerekhez nyúljon. Ezt hogy látod?

„Hát ezzel nagyon nem értek egyet. Én leszoktam és bár komolyan toltam magamba a spurit és a füvet, és sokszor voltam úgy, hogy képtelen vagyok letenni, megtettem és semmi bajom. Nem számolom a tiszta napjaimat, erős vagyok és eszembe sem jut, hogy újra visszaessek. El sem tudom képzelni, és meg sem kell állnom. És azt sem gondolom, hogy a függőség betegség, legalábbis magamban ezt sosem éreztem betegségnek. Ez egy gyengeség volt nálam, és döntés, semmi más. Döntés, hogy hiába tudom a következményeket, mégis akarom azt a pillanatnyi érzést.

Szóval úgy értem, hogy a rák az egy betegség, azt nem tudod eldönteni, hogy legyen vagy ne legyen. Az, hogy felszívsz egy csíkot, vagy állandóan egy joint kell ahhoz is, hogy lemenj a boltba, az nem betegség, hanem emberi gyengeség. Úgy érzem, hogy túlságosan relativizáljuk ezt az egészet azzal, hogy ez egy betegség, amiből meg kell gyógyulni.

Persze pontosan tudom, hogy mennyire nehéz abbahagyni. Olyan, mintha nem lenne helyette semmi más. De az a jó, hogy nagyon is van helyett más! Minden egyes úgy nevezett 'utolsó csikomnál' tudtam, hogy nem az lesz az utolsó, mert féltem, hogy ha abbahagyom, akkor újra előbújik a szekrényből az a szörny, amitől menekülni akartam. Mindenkinek

„Amikor kijött az a sor, hogy a »minden egyes fajtámbéli azt írja, elment már, a tengerről szól minden versük, a rímeket homokba írták«, akkor megláttam, hogy miről akar szólni a dal.”

megvan ez, és valószínűleg erre gondolnak, amikor betegségről meg gyógyulásról beszélnek. De szerintem ez az akaratról szól. Mert a valódi utolsónál nem volt olyan gondolatom. Egyszer csak rájöttem, hogy nem akarom ezt többé, bármi jobb ennél, tényleg bármi. De ebből egy dolog következik: addig meg csak azt akartam. Szóval nem szeretnék senkit megbántani ezzel az állásponttal, ami se nem kiforrott, se nem bizonyított, mert ez az én érzésem, amit a sok év alatt szűrtem le magamból. Azt viszont hozzátenném, hogy aki azt állítja, hogy a fű az egy könnyű drog, akkor próbálja meg tizeniksz év után abbahagyni.

De amúgy a Hétféje csak viccből szól a cuccról, semmi köze az én valóságomhoz. Viszont nem volt nehéz belegondolni saját magamba sok évvel ezelőtt, mert valahogy azok az emlékek megmaradnak, nem mosódnak el. Néha kicsit olyan, mintha a Trainspottingot és a Rekviem egy álomért filmet nézném, persze a túlzások nélkül. És csak nézmem kellett ezt a műsort a múltból és megírni hozzá azt a refrént. Meg amúgy a dal eredetileg konkrétan arról az érzésről akart szólni, amit vasárnap délutánonként éreztem régen sokszor, hogy vége a hétfégének, hiába tart még mindig, de már a hétfő szélét érzem. De aztán ez továbbment afelé, ami ugyanez az érzés, csak a másnaposság érzésével megfűszerezve, amit egy idő után úgy győztem le, hogy nem engedtem meg a másnaposságot, úgy, folytattam a hétfégét.”

Feldolgoztatok egy negyedszázados Quimby-dalt. Miért pont azt?

„Mert az egyik legjobb magyar dal, tökéletes szöveggel, és csodálatos öregedéssel. Mind a mai

napig feldob, pedig amúgy a Quimby mindig hidegen hagyott, túl okos és értelmiségi volt nekem, nem volt benne punk. De ezt a dalt egyszer egy erdőben hallgatva értettem meg igazán, és azóta motoszkált bennem, hogy azt a shuffle-riffet mennyire ki lehetne egyenesíteni, és úgy mennyre RATM-os lenne. És bazmeg az lett! Meg ráadásul hogyan lehet ennyire megírni előre a kurva Sunnot, hogy én már nem muzsikálok, csak egy jelet adok a gépnek?! Ennél jobban hogyan tud öregedni egy dal?”

Anno az IHM-nél is azt éreztem, hogy tökéletesen visszaadja a városi lét, illetve konkrétan Budapest hangulatát, vagy hogy belül mit él meg az ember, tudom is én – és a Nagyúrnál is megvan ez. Mi változott Budapest kapcsán az IHM-idők óta, úgy a városban, mint benned?

„Hát leginkább az, hogy már nem vagyok benne. Elköltöztem. De ugye ahogy mondani szokták, »kiveheted a srácot Palotáról, de nem veheted ki Palotát a srácból«. Ez amúgy érdekes, amit mondasz, mert direktben sosem volt az, hogy beletegyük Budapestet, nem akartunk a városról írni, legalábbis az IHM-nél. A Nagyúrnban néha képként belejön egy-egy része a városnak, de mondom, érdekesnek tartom, hogy neked ez jön ki belőle, mert akkor ez teljesen tudatalatt került bele a lemezekbe. Az igaz, hogy mindannyian elég külvárosi arcok vagyunk, Csabi kőbányai, de ájtótt Újpalotára, szóval az egész IHM újpalotai gyökerű, az Egyedi kápmegyeri, újpesti.

A Nagyúrnban most ilyen kiegyensúlyozódás van, mert Boti Újlipótból jön, Balázs meg budai, szóval megvan a kellemes arány. Amúgy Pestre már úgy járok, mint egy turista, aki ismeri a várost, de már idegen benne. Azt látom, hogy sok előrelépés van, meg sok visszalépés, minden értelemben nyugatiasodott a dolog, sok a pénz és sok a szegénység egyszerre, és ez látszik mindenben. Tetszik amúgy ez, szeretem az ilyen kontrasztot. De élni már nem akar-nék benne.”

Többször nyilatkoztad, hogy miközben liberálisnak vagy elkönyvelve sokaknál, valójában csomó dologban konzervatív vagy. Mondasz pár példát?

„Például a drogkérdésben egyáltalán nem vagyok liberális, ahogy fentebb említettem, viszont a teljes kriminalizálást teljesen abszurdnak gondolom. A szexualitásban ha nem érdekel, hogy ki kit akar megdugni, az liberális? Mert nem érdekel, de nem is vagyok támogató, mert egy lózung az egész pro és kontra oldalról is. Azt is kellemetlennek gondolom, ha Magyarországról szarságokat nyilatkoznak búval baszott művészek, de közben meg nem értem a miniket ért történelmi igazságtalanságokon való rágódást sem, mert feldolgozhatatlan logikátlanság számomra a 'történelmi igazságtalanság' kifejezés. A történelem nekem olyan kb., mint a fizika, emberen túlmutató törvények mozgatják, meg persze legtöbbször a véletlen.

De látod, össze-vissza beszélek, egyre kevésbé érzem úgy, hogy érvényes a mondandóm. Szóval inkább azt mondom, hogy egyre inkább konzervatív vagyok, vagyis inkább rendpárti, nem politikai értelemben, hanem azt szeretem, ha a dolgok rendben mennek és biztonságban és főként csendben.”

Ha jól látom, az első dal, amit a Miami-ról kiadtatok, az Élet volt, még múlt év novemberé-

ben. Ez valami döbbenetesen szép és megható dal, minden nyálasság nélkül. Hogy lett?

„Egy régi dal amúgy, még talán Nagyúr előtti akusztikus dalomból csináltuk meg, még Zoli hangszerelte hegedűre, meg zenekarra. Azt, hogy hogyan lett egy dal, hát azt nehéz megmondani, mert születik és kész. Nem akartam arról írni, hogy mindennek vége van és van vége, de amúgy ennél nincs valóságosabb téma. Nem is szeretem játszani, túl sok.”

Egy korábbi interjúban azt mondtad, gyógy-maszszórként dolgozol, de most, mikor az interjút szerveztük, úgy fogalmaztál, hogy »48 évesen egy kőbányai gyártelepi pénznye-lőt vinni teljes erővel az elég nagy baromság«. Ugyanarról a munkáról beszélünk, vagy pályát váltottál közben?

„Már nagyon régen nem dolgozom gyógy-maszszórként, bár maradtam egészségügyis, audiológus vagyok, hallókészülék ellátás, hallásrehabilitáció, ilyesmi. Rendes hivatás. De félreértettél, mert a kőbányai gyártelepi pénznye-lő az a Nagyúr, érted, a zenekarra gondoltam. Egy kőbányai gyártelepen próbálunk, és hát egy ilyen zenekar viszi a pénzt rendesen. De ez egy ilyen dolog, elengedhetetlen és ez így jó. Utálnám, ha nem lenne zenekar az életemben.”

Olvasom, hogy a Megváltás dalt letiltotta a Spotify. Mi bajuk volt vele?

„Hát az, hogy egyzagyben lenyúltam a teljes dobloopt a Born Slippyből. Szóval az van, hogy rákattantam magamban a régisulis mintázós zene-csinálásra, szóval mindenféle buzi MI nélkül kivágok rövid szakaszokat meglévő dalokból és abból csinállok másik dalt. Iszonyú jó dolog amúgy, és rájönni arra, hogy egy-egy régi dal miből és hogyan állt össze anno, az valami csoda, Liam Howlett egy tényleges zseni, ahogy Norman Cook is.

Szóval Botinak volt egy csoda bassline-ja, amire elkezdtem dalt írni, de valahogy az volt bennem, hogy ezt tovább kéne vinni, felgyorsítani, és az egész Nagyúr-lemezt egy komoly zajos tánczenével lezárni. És így simán bevágtam oda azt a loopot a világ egyik legismertebb technójából. Szerencsére a Tidalnál nem jól működik az MI, szóval átment a lopás, ott hallgassátok!”

Abban van ez a pár sor: „annyira szép ez a kurva világ, nem értem, miért jó, ha baszunk mi rá”. Ez alapvetően olyan pozitív kijelentés részedről, amit, úgy tippelek, az IHM-években talán még nem énekeltél volna el. Mi változott?

„Hogy végleg megszerettem a rendet.”

Az már ismeretes, hogy a Tej nevű poposabb projektedet nem akarod folytatni, de mi a helyzet az Atomki nevű formációval?

„Semmi jelenleg. Ha valaha kijövök új szólóccuccal, arról most azt gondolom, hogy ilyen mintázós szarakodás lesz, és mivel baszok arra, hogy engedélyeztessem, senki nem fogja őket hallani. Vagy úgy fogom kihozni, hogy megosztom a mappát, ahova feltöltöttem, és onnan lehet majd hallgatni. Elég sajátos lesz.”

És mi van az Isten Háta Mögöttel? Merthogy a Nagyúr lemezbemutató napján felkerült a Facebook-oldalokra (egyáltalán, mióta van IHM Fb-oldal?!) egy rövidke videó, ami-ben eszelős üvöltés hallható.

„Azt hiszem, leküzdöttem azt a démont, akivé lett egy részem amiatt, mert elhittem, hogy én vagyok az IHM-Palika. Aki sosem voltam, csak tündököltem a visszás fényében.”

„Ja, semmi, az IHM újjáalakul, vagyis csinálunk egy koncertet jövő áprilisban a Dürerben. Azt hiszem, leküzdöttem azt a démont, akivé lett egy részem amiatt, mert elhittem, hogy én vagyok az IHM-Palika. Aki sosem voltam, csak tündököltem a visszás fényében. De a koncert jó lesz, azt hiszem, eljutottunk oda, hogy előre akarjunk lépni egyet, oda, ahol azelőtt az IHM sosem tudott járni, mert nem volt sem akarat a részünkről, meg nem volt mögöttünk egy olyan stáb, akik együtt gondolkoznak velünk, hogy hogyan lépünk túl a saját árnyékunkon. Most a Happy Fisherman, mint menedzsmen, ebben tud segíteni.”

Amúgy milyen volt a Miami lemezbemutató, s mi várható még koncertszinten a közeljövőben?

„A lemezbemutató csodás volt, tényleg. Mostanra kiderült, hogy van olyan, hogy Nagyúr-közönség, akik az alig megjelent új lemez dalait full ordítják az elejétől a végéig. Ezt még amúgy fel kell dolgozni. De ez egy jó dolog. Furcsa, hogy most kell leállnunk, hiszen az IHM miatt egy időre muszáj jegelnünk a Nagyurat, mert két zenekar egyszerűen nem fér bele egyikünknek sem Csabival. De egyszerűen nem tudom elképzelni, hogy ne legyen több Nagyúr-lemez és -koncert. Most egy ideig utoljára december 5-én a Dürerben lehet látni minket, szóval oda azért mindenki jöjjön el.” U

A M Ű L T Z E N É J E

ANATHEMA: THE SILENT ENIGMA

A kilencvenes évek közepére már nemzetközi értelemben is egyedülállónak vált az a brit extrémzenei hullám, amit a Peaceville Recordsszal kötött össze a keményzenei sajtó és a zeneszerető közönség. Eddigre már a Paradise Lost (Gothic, 1991) és a My Dying Bride (Turn Loose the Swans, 1993) is megalapozta az évtized borongós-gótikus, olajosan áramló hangulatát, amiben az önreflexión túl a death/doom határterületének felfedezése is egy romantizálható zenei keretben képes inspirálni egy egész nemzedéket is. Viszont ehhez úgy tudott csatlakozni a liverpooli Anathema is, hogy debütalbumuk, a Serenades (1993) zenei megoldásaiban és személyes indíttatású szövegeivel is megpecsételte azt, hogy nem pusztán múltó szeszély lesz az így megteremtett atmoszféra.

A liverpooli zenekar azonban nem érte be azzal, hogy biztosra menjen, így a Serenades folytatásakor a Cavanagh-fivérek is szerettek volna új kihívásokat támasztani magukkal szemben. Második nagylemezük, a The Silent Enigma munkálatai már idejekorán elkezdődtek, és a lemez felvétele, még ha ki is tolódot, de időben egybe esett a Cathedralal közös brit turnéjukkal is.

Önmagában egy ilyen alkalom nemcsak arra jó, hogy a zenekar hitelesítse magát a színpadon a célközönségük előtt, hanem hogy a brit rajongók élöben szembesüljenek egy váratlan fordulattal: az első

lemezt feléneklő Darren White helyett a gitáros Vincent Cavanagh állt a színpadon a mikrofon mögött. A szétváláshoz kreatív különbségek vezettek, illetve ahogy Vincént nyilatkozott a Chronicles of Chaosnak 1998-ban, „Darren képtelen lett volna arra, hogy az énektémáit fejlessze, mert valójában – ha fájdalmas is –, ki kell mondani, hogy sosem tudott igazán énekelni.” Bár ez a mondat értékítéletnek hangozhat, a Serenades dalaiban hallható, szűk, mégis magabiztos eszköztár a Silent Enigma zeneiségének ismeretében tényleg nem lett volna elégséges ahhoz, hogy az Anathemát magasabb polcra legyen képes helyezni.

Az utókor a Silent Enigmát szinte kritikai és rajongói egyhangúsággal is az átmenet lemezeként határozza meg, ahol a Serenades dalaiban megismert, gótikus-romantikus hangulatú death/doom hangzásvilágban megjelennek jóval progresszívebb, határfeszettebb zenei megoldások is. Azonban – ha a részemről elfogultan is hangzik – számomra a műfaj egyik csúcstalváma ez a kiadvány, mert a Cavanagh-féle dalszerkezetekben minden korábbinál nagyobb súlyt kap a csenddel és feloldásokkal való játék. Ennek köszönhetően maga az album is változatos, hangszerelése izgalmas, a producerként közreműködő Kevin Ridley (Skyclad, Venom) szerencsére megértette, hogy a szerepe itt most az, hogy a korábban megismert Anathema-hangzás ne biztosítson komfortzónát.

A Restless Oblivion lassú építkezése, az ...Alone akusztikus szerkesztése, a Sunset of Age lebegős témái vagy az A Dying Wish baljós atmoszférája mind időtlen klasszikusok. A lemez megismételhetlenségéhez pedig nagyban hozzájárultak Vincent énektémái is. A gitáros-dalszerző is bevallotta több interjújában is, hogy lényegében a stúdióban kellett megtanulnia énekelni – miközben a szövegek is ott íródtak –, de a néhol megbicsakló énekdallamokban is van annyi őszinteség és tiszta érzelem, hogy ez nem húzza vissza a produkciót. Sőt, a Katatonia énekesse, Jonas Renske is nyilatkozott arról, hogy a Brave Murder Day-re is hatottak a Silent Enigma személyes indíttatású, önreflexív sorai- és énekdallamai.

Bár az albumot követően az Anathema főleg a progresszív rockzenei keretben definiálta önmagát, hatása megkérdőjelezhetetlen, és ha úgy tetszik, előszobája is az Eternity (1996) már teljesen kiforrott hangnemének. A lemezre olyan zenekarok hivatkoznak referenciaként, mint az Alcest vagy az Agalloch, lenyomatát érezhettük a korai Opeth-lemezekben is, miközben olyan kortárs, pályakezdő produkciók próbálnak ma is kilépni az árnyékából, mint a Mother of Graves. Megjelenésekor a Paradise Lost már a gótikus hangképekkel kacérokodott (Draconian Times), a My Dying Bride pedig egy epikus-romanticizált zenei keretben találta meg önmagát (The Angel and the Dark River), így még üdítőbbnek hatott, hogy az Anathema fejlődési íve még a műfaj korábban megismert kereteire támaszkodik. Erejéből és egyedülálló hangulatából pedig mindmáig semmit sem veszett. U

Megjelenés dátuma: 1995. november 6.
Kiadó: Peaceville Records
Producer: Anathema, Kevin Ridley
Felvételek: 1995. május-június, Lynx Studios, Newcastle, kivéve ...Alone (M. A. Studios, Liverpool)

Anathema 1995

Vincent Cavanagh – ének, gitár
 John Douglas – dobok
 Duncan Patterson – basszusgitár
 Danny Cavanagh – gitár
közreműködött:
 Derek Fullwood – beszéd
 Rebecca Wilson – ének

The Silent Enigma

Restless Oblivion
 Shroud Of Frost
 ...Alone
 Sunset Of Age
 Nocturnal Emission
 Cerulian Twilight
 The Silent Enigma
 A Dying Wish
 Black Orchid

A borítókép Joseph Wright: *Lady in Milton's Comus* (1785?) festményének egy részlete. A képet John Milton *Comus* (1634) műve inspirálta.

© The Trustees of the British Museum. Shared under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) licence.

HALESTORM

AHOL A ZENE A LEGFONTOSABB

Első headliner koncertjét adta november elején Budapesten az énekes-gitáros Lzzy Hale, a gitáros Joe Hottinger, a dobos Arejay Hale, valamint a basszusgitáros Josh Smith alkotta amerikai rockzenekar, a Halestorm. A Pennsylvania állami Red Lionból indult négyes – amely korábban olyan világsztárok előtt léphetett fel hazánkban, mint az Alter Bridge, a Three Days Grace, a Black Veil Brides, vagy legutóbb az Iron Maiden – így már önállóan bizonyíthatta, hogy képes jelentős létszámú tömeget megszólítani. A Barba Negrában tartott közel telt házas koncertjük kapcsán Lzzy Hale és Joe Hottinger válaszolt kérdéseinkre.

Ez a hetedik magyarországi koncertetek, de főzenekarként most először láthat benneteket az itteni közönség. Éreztek emiatt bármiféle nyomást is?

Lzzy Hale: „Nem nevezném nyomásnak az érzést, ami olyankor tölt el, ha első alkalommal lépek fel headliner turnéval egy városban vagy országban, inkább úgy fogalmaznék, hogy ilyenkor még izgatottabbak vagyunk. Eddig nem rajtunk volt annak terhe, hogy behozzuk a koncertterembe a közönséget, most azonban nekünk kell bizonyítanunk, hogy meg tudunk tölteni csarnokokat.”

Joe Hottinger: „Amikor főzenekarként lépsz fel, akkor már valóban csak azok mennek el megnézni, akik rád kíváncsiak. Érdekes élmény személyesen megtapasztalni azt, hogy adott országban mekkora a rajongótáborod, vagy mennyi a követőd, például Magyarországon. Sok mindentől lehet következtetni erre. Egészen jó eszközök vagy módszerek vannak arra, hogy folyamatosan nyomon követhesd a rajongótáborod alakulását, a Spotify például arra is képes, hogy megmutassa, mennyi követőd van egy adott országban. Annál reálisabb képet, pontosabb visszajelzést azonban sehol sem kapsz, mint hogy mennyien veszik meg a belépőjüket a koncertedre.

A magyar közönség kapcsán az az eddigi tapasztalatunk, hogy nagyon elkötelezettek. Elég sok olyan magyar rajongónk van, akik egy turné több állomására is eljönnek megnézni bennünket. Vannak köztük olyanok is, akik legalább 15-20 koncertünkön ott vannak. Van egy lány, aki legutóbb az összes európai koncertünkön ott volt, ami nagyon durva. Ezek a rajongói megnyilvánulások természetesen bennünket is inspirálnak. Ezért is van például az, hogy folyamatosan variáljuk a műsort. Próbáljuk minden nap cserélni, más sorrendben előadni a dalokat, hogy minden nap egy kicsit más legyen a program.

LH: „Headliner zenekarként erre nyilván több lehetőségünk van. Úgy vagyunk vele, ha már vannak olyan emberek, akik több koncertünkre is eljönnek, akkor valami módon háláljuk meg nekik ezt a szívességet. Lehet, hogy azért jönnek el megnézni bennünket ilyen sok helyre, mert vágynak arra, hogy így meg-

hallgathatják egy régóta nem játszott dalunkat. Talán abban bíznak, hogy ha a saját városukban nem, de egy másik helyszínen bekerül a programba. Mivel főzene-karként hosszabb a műsoridőnk, illetve megvan az a szabadságunk is, hogy a programot bármikor meg tudjuk variálni, miért ne kedvezünk nekik ezzel?

Nagyon jó érzés azt látni, hogy vannak olyan elhivatott rajongóink, akik minden koncerten ott akarnak lenni. Az amerikai turnénk során, Montanában beszélgettem erről az egyik rajongónkkal, aki azt mondta: ő valóban ott akar lenni az összes Halestorm-koncerten, hiszen látni szeretné, hogy mi közöttük a különbség. Azt mondta: ott akar lenni, amikor egy koncerten elmegy az áram, hogy lássa, mit csinálunk majd akkor! Tiszta örület ez az egész!" (nevet)

Azért is nagyon izgalmas, amiről beszéltek, mert a zenei világ nem ebbe az irányba tart. A legtöbb zenekar precízen kidolgozott, szinte másodpercre pontos programmal, s ahhoz kapcsolódó látványvilággal, vizuális tartalommal és egyéb show-elemekkel lép színpadra, így esetükben az ilyesfajta spontaneitás elképzelhetetlen...

JH: „Igen, ez valóban így van, mi viszont semmi olyasmit nem használunk a színpadon, ami ilyen módon bekorlátozná a lehetőségeinket. Nálunk nincs semmilyen háttértámogatás, nincs géppel készített zene, csupán az a zaj van, amit mi négyen csinálunk. Néha egy kicsit káosz is lesz belőle, de azt sem bánjuk, hiszen az is hozzátesz valamennyit, hogy ne ugyanolyan legyen minden egyes este.”

„Nagyon jó érzés azt látni, hogy vannak olyan elhivatott rajongóink, akik minden koncerten ott akarnak lenni.”

LH: „Számunkra sem teljesen érdektelen, hogy milyen legyen a színpadkép, ezért van pár speciális látványelem, amiket magunkkal hoztunk a turnéra, de a Halestorm továbbra is egy olyan rock and roll banda, ahol a zene a legfontosabb.”

JH: „Igen, ezt én is hasonlóképpen gondolom. Az is fontos, hogy jó színpadképünk legyen, illetve egy kis fényshow-val is megtámogassuk a műsort, de a látvány csak egy dolog. Az emberek nem azért vették meg a belépőiket, hogy fényműsort nézzenek, hanem azért, mert a zenét akarják hallani. Ahogy Lizzy is mondta, mi mindig is rockzenekar voltunk, és azok is maradunk!”

Eltelt már néhány hónap a legutóbbi nagylemez megjelenése óta. Hogyan látjátok ma az Everest albumot?

LH: „Továbbra is nagyon büszkék vagyunk rá. Nagyszerű érzés volt a koncerteken megtapasztalni azt, hogy együtt éneklük velem az emberek a dalszövegeinket. Nemcsak a régiakat, az újakat is ismerik. Már a turné kezdetétől így volt, s azóta végig elkísér bennünket ez a jelenség, ami meg speciálisabbá teszi

„Előfordul, hogy már beleuntál egy dalba, de tudomásul kell vened, hogy az nemcsak a te dalod, hanem a rajongóidé is.”

a koncertjeinket. Találkoztam olyan rajongóinkkal is, akik idézeteket tetováltattak magukra valamelyik új dalunk szövegéből. Ez nagyon meglepett, de egyben nagyszerű érzés volt látni.

Azt gondolom tehát, hogy az Everest mindenképpen az egyik legjobb albumunk, és hatalmas előrelépést jelent számunkra. Szerintem Joe nemcsak az eddigi legjobb riffjeit hozta most, de a szólói is nagyszerűek. Tudod, Joe nem olyan típus, aki nagyon sokat beszél a munkájáról, de én szeretem piszkálni vele, mert olyankor mindig fel tudom spanolni.” (nevet)

JH: „Az a legnagyobb ebben az albumban, hogy bármelyik dalát elő tudod venni a koncerteken. Bármelyiket is játszod, a közönség szívesen fogadja. Ezért is döntöttünk úgy, hogy estéről estére cserélgetjük majd a dalokat. Persze, nekünk is jó ez, hiszen így nem válik rutinná a zenélés, és sokkal könnyebb fenntartani magunkban a lelkesedést, ha nem mindig ugyanazokat a dalokat kell eljátszanunk.

Amikor elkezdtük a turné programját összerakni, valami okból eleinte szinte csak a lassú vagy közepes tempójú dalokat vettük elő. Aztán rájöttünk, hogy ez így nem lesz jó. Azt éreztük magunkban, hogy zúzni

szeretnénk. Teljesen újragondoltuk a programot, átírtuk a dallistát, mert olyan koncerteket akartunk, amit szétfeszít az energia. Persze, így is van néhány ballada a műsorban, de azok ugyanúgy hozzá tartoznak a zenekarhoz.”

LH: „Minden koncertnek más a hangulata, mindenhol másfajta energiák szabadulnak fel. Ezért is fontos, ha tudod a dalok sorrendjét variálni, hiszen úgy jobban tudsz alkalmazkodni a közönség reakcióira. Meg tudod nekik adni, amit várnak tőled. Az új album ehhez nagyon jó alapanyag, hiszen nagyon sok különböző karakterű dalt tartalmaz.”

Bele lehet unni egy dalba? Van úgy, hogy egy sláger azért kerül ki a programból, mert már nem szeretnétek ezredik alkalommal is előadni a színpadon?

LH: „Velem már előfordult, hogy éreztem ilyesmit egyes dalok kapcsán. Azokkal szokott megtörténni, amiket folyamatosan, minden egyes turnén játszunk. Igen, volt olyan pillanat a színpadon, amikor hatalmába kerített az érzés, hogy ezt már nem akarom. Tudod, amikor ránézel a setlistre, és az villan be, hogy »ó, már megint ez a dal következik?« A közönség felé azonban nem mutathatod ezt. Teljesen mindegy, hogy mit érzel, vagy mire gondolsz, a színpadon mindig a maximumot kell nyújtanod. Előfordul, hogy már beleuntál egy dalba, de tudomásul kell vened, hogy az nemcsak a te dalod, hanem a rajongóidé is. Amikor a színpadon állva azt látom, hogy ott ugrálnak előttem az emberek, s együtt énekelnek velem, akkor már egyáltalán nem fontos, hogy mit érzek, vagy mit gondolok magamban az adott dalról, hiszen nekik játszom, s nem saját magamnak.”

JH: „Sokkal jobban bele lehet unni egy dalba akkor, amikor készülsz a turnéra. Napokon keresztül próbálsz, egymás után többször is lejátszod a teljes programot. Ha valamiről nem érzed azt, hogy tökéletes, akkor azt újra és újra eljátszod. Ez sokkal fárasztóbb, ráadásul ott közönség sincs, akiktől válaszreakciókat kapj. Amikor azt látod, hogy a közönséged jól érzi magát a koncerteden, az rád is hatással lesz. Az a sok mosoly, azok a csillogó szemek teljesen elvarázsolnak. Közönség előtt mindig sokkal jobb érzés zenélni.”

Az Everest album dalszövegei tele vannak személyes jellegű utalásokkal. Fontosnak tartjátok, hogy megosszátok a saját érzéseiteket olyan emberekkel is, akiknek valójában nincs túl sok köze hozzátok azon túl, hogy szeretik a zenéteket?

LH: „Nos, ez egy igen izgalmas kérdés. Az egyik első fontos tapasztalásom a zenével kapcsolatban ugyanis éppen az volt, hogy meg tudom osztani másokkal azokat az élményeket, amiket átéltem. Szerintem sokkal jobb dolog, ha őszintén énekelek a saját érzéseimről, mintha megpróbálnék eljátszani valami szerepet, vagy olyasmiről írnék a dalaimba, amik valójában nem is foglalkoztatnak. Kapok leveleket, amiben arról írnak a rajongók, hogy nagyon együtt éreznek bizonyos dalokkal. Hogy ugyanazt élték át ők is, amiről énekelek. Hogy mennyire róluk szólnak azok a szövegek. Ezekből megerősítést kapnak, hogy nincsenek egyedül a világban, kapaszkodót ahhoz, hogy kimásszanak a gödörből, vagy megküzdjenek a saját személyes válsághelyzeteikkel.

Szerintem az őszinteségre szükség van a világban. Néha én is éreztem azt, hogy egyedül vagyok, s nekem olyankor az segített, ha ezt a fájdalmamat kiírhattam magamból. Amikor egy-egy ilyen dalom megjelent, mindig sok olyan üzenetet kaptam rajongóktól, hogy ők is hasonlóképpen érzik magukat, csak nem tudják oly' módon elmondani, ahogyan én. Ezek szerint tehát azt is le tudom írni szavakkal, amit mások éreznek, és ez egy óriási ajándék mind nekünk, mind azoknak, akik azonosulni tudnak a szövegeimmel.”

A színpadi előadásmódot is rendkívül érzelmdús, ez egyben azt is jelenti, hogy nagyon erőteljesen énekel. Nem félsz attól, hogy tönkreteszed a hangodat, és úgy jársz, mint Axl Rose, Vince Neil vagy Sebastian Bach, akik már régóta nem képesek kiénekelni azokat a hangokat, amiket régen?

LH: „Hmm, már közel 30 éve énekelek, s eddig egyáltalán nem tapasztaltam ilyesmit. Szerintem nagyon megdolgoztam azért, hogy képes legyek erre a teljesítményre. Sokat gyakoroltam, edzettem a hangomat, tanultam énektechnikát, s folyamatosan odafigyelek arra is, hogy ne sebezsem meg, és ne károsítsam a hangszálaimat. Járok specialistához is, azaz időnként még orvos is megvizsgál. Szerintem nagyon is felelősségteljesen viszonyulok ehhez a kérdéshez, s egyáltalán nem tartok tőle, hogy problémáim lehetnek emiatt. Lehet, hogy kívülről nézve úgy tűnik, mintha meggondolatlan vagy figyelmetlen lennék, de ez nem igaz. Mindent, amit csinálok, nagyon tudatosan és odafigyelve teszem, s egyelőre minden rendben a hangommal. Semmi jel nem utal arra, hogy én is úgy járnék, mint ezek az általam is említett énekesek, de majd amikor hetvenéves koromban készítesz interjút velem, kérlek, tedd fel ezt a kérdést újra, hogy kiderüljön, sikerült-e megóvnom magam.” *(nevet)*

Egy női előadó esetében időről időre felmerülhet a kérdés: mi a fontosabb számára, a család vagy a karrier. Te hogyan viszonyulsz ehhez a témához?

LH: „Nos, a Halestorm egyik fő előnye, hogy egy zenekarban vagyok a tesómmal, így sosem éreztem azt, hogy távol lennék a családomtól. Persze, a turnézás hosszabb időre elszakít az otthonától, és ezért lehet, hogy a szüleimet én például ritkábban látom, mint az emberek többsége, de amikor csak lehetséges, Arejay-jel együtt igyekszünk meglátogatni őket. Szerencsére jól vannak, s igyekeznek elfoglalni magukat, ha éppen nem vagyunk otthon. Legközelebb karácsonykor megyünk hozzájuk, ami már nincs olyan messze. A többiek nevében is mondhatom, hogy mindannyiunknak nagyon elfogadó a családja, sosem éreztük azt, hogy választani kellene köztük és a zenei karrier között.”

JH: „Az is hozzátartozik ehhez a kérdéshez, hogy a Halestorm olyan, mint egy nagy család. Mondhatni, hogy ez a zenekar a mi választott családuknak. Nagyon jó dolog olyanokkal közös karriert építeni, akiket szeretsz, és akikkel szinte minden kérdésben ugyanúgy gondolkodsz. Ebben a zenekarban van egy testvérpár, Lzzy és Arejay, de valójában mindig úgy éreztük, mintha mindannyian testvérek lennénk.” **U**

Primitive Man

SÚLY ÉS TRANSZ

A 2012-ben alakult amerikai Primitive Man eleinte egy sludge metal-közeli álláspontot vett fel, azonban az évek és lemezek sora soha nem látott szigorodást hozott a formáció hangzásában. A trió utóbbi lemezei ugyanakkor megmutatták, hogy komoly kreativitás rejtőzik a csapatban, nem pusztán izommunka eredménye az a zajkolosszus, ami egy-egy kiadványukon hallható. Idén ősszel Observance címmel jelent meg a Primitive Man minden eddiginél változatosabb negyedik albuma. Milán Péter kérdéseire Ethan Lee McCarthy gitáros/énekes válaszolt.

A Primitive Man születése 2012-ben történt. Kérlek, beszélj az első lépésekről, amelyek a zenekar megalapításához vezettek.

„Jon és én együtt turnéztunk az akkori zenekarainkkal. Barátok lettünk, és az egyik közös turnén megbeszéltük, hogy elindítunk egy igazán súlyos doom zenekart, amelyet más hatások is érnek majd. Néhány évvel később már mint Primitive Man adtunk néhány koncertet egy másik dobossal. Játszottunk néhány zenekarral, amelynek Joe is tagja volt, és úgy döntöttünk, hogy ő lenne számunkra az ideális állandó dobos. A tizenhárom évünkéből már tíz évet velünk töltött.”

A „primitív ember” kifejezés valami nagyon lecsupaszított, nagyon elemi, ősi, a gyökerekig hatoló dologra enged következtetni. Hogyan határoznád meg a „primitív ember” kifejezést azokkal a zenei kitérésekkel összefüggésben, amelyeket előadtok?

„Úgy vélem, a Primitive Man zenéje bizonyos fokig primitív a szerkezetét illetően – kétségtelen, hogy nem vagyunk egy math/progresszív metal-jellegű zenekar. Azonban ha a tartalomról beszélünk, a hangok és a hangzsrétegek, amelyeket alkalmazunk, összetettek, ami a kiterjedésüket illeti, és sok türelmet igényelnek a hallgatótól. Nem szól mindenkire.”

A Scorn debütalbum óta hallgatom a Primitive Man zenéjét, és látom a lemezen keresztül átívelő fejlődési vonalat. Nem könnyű megragadni azt, amit a Primitive Man játszik, az egyik konklúzióm az, hogy ennek a robusztus, falszerű zajmasszának a lényege a hangzásban rejlik: maga a megszólalás. A hangzás, ami láthatatlan, de súlyos hegyeket emel zajból; valamint a mennydörgő hangerő, és a hatás, amit a hallgatóra gyakorol. Mit gondolsz erről a definícióról?

„Egyetérték a jellemzéseddel. A zenénk valóban a megszólalásról mint egységről szól. Azt hiszem,

a pályafutásunk korábbi szakaszában egy szokásosnak mondható 'sludge' hangzásra törekedtünk, de később ez egyre inkább egy vaskos hangradattá változott riffek özönével.”

Mivel a Primitive Man kompozíciói számos műfaji elemből tevődnek össze – black metalos tremolóriffelés, sludge-os súlyosságok, doomos lassulások, szinte filmzeneszerű atmoszferikusok (Devotion) –, a zenekar messze túl van stílusokon és klasszifikációkon, vagyis úgy is fogalmazhatnánk, hogy a Primitive Man a teljes zenei szabadságra törekszik. Értem annak az izgalmát, hogy

valaki eljut oda, hogy mindent megtehet, amit akar, ám az sem lehet könnyű, hogy mindig le kell dönteni a korlátokat. Miként fogalmaznád meg annak a kihívásnak a lényegét, hogy állandóan kijebbe kell tolni a határokat?

„Hűek akarunk maradni ahhoz, amit a Primitive Man jelent: súlyos, durva, komoly, sötét, miközben más utakat is kipróbálunk. Azt hiszem, amíg az a misszió, hogy extrémek maradjunk, miközben kísérletezünk, akkor ez azt jelenti, hogy az abszolút zenei szabadságban időzünk, és bármit megtehetünk, amire vágunk. Ha a hangzás túl messzire tévedne az eredeti elképzeléstől, akkor át kell tekintenünk, hogy éppen mit is csinálunk, és hogy van-e még helye a Primitive Mannek az életünkben. De amíg megvan az inspiráció és a késztetés a terjeszkedésre, addig itt leszünk.”

Az imént említett „állandóan kihívásokat keresni” szemlélet még egy dolgot sugall. Nem nagy teher egy olyan zenekar tagjának lenni, amely minden lemezen tovább megy az extrémítások vonalán? Nem érzed néha, hogy ez is lehet korlátozó tényező?

„Nem. Én szeretem játszani ezt az underground zenét, és felfedezni a benne rejlő hangzásokat. Bár valóban kihívást jelent, mentálisan és a kreativitás tekintetében stimuláló. Az élet fűszere. Nem csinálnék semmi mást.”

Az **Observance** című új albumon a zenekar új utakat keresett és talált. A 14 perces **Transactional** szinte filmzenei érzetet kelt, és a zúzós metal új arcát mutatja. Talán furcsán hangzik, de a zene, súlyossága ellenére, szinte felemelő atmoszférával bír az áramló gitárokkal, a pumpáló basszussal és a törzs jellegű dobolással. Transzszerű, ahogyan a promólapon olvastam. Mít tudsz elmondani azokról az érzésekről, amelyeket a hasonló témák előadása keltenek benned?

„Azt akarjuk, hogy az emberek elvesszenek a transzban, miközben hallgatják ezt a lemezt. Egy-némely dolog, amiről beszélek, olyan érzésekkel bír, ami eltávolít, vagy zavaró tapasztalatokat hoz elő. Ez olyan transz, ami szándékos. Vannak momentumok az életben, amelyeket kellemetlen, kaotikus masszaként tapasztalunk, és ezek a tudatalattiba kapaszkodnak, mi pedig remélhetőleg újra tudjuk alkotni ezeket az élményeket a lemezzel.”

Hogy kell elképzelnem egy Primitive Man-album kreatív folyamatát? Vélelmezem, hogy a spontaneitásnak is van szerepe a zenekarban.

„Sok jammelés, néhány nyers ötlet, majd ez az egész keresztülmegy egy szűrőn, amiben mindenkinek benne van a keze, hogy a lemez olyan legyen, amilyennek lennie kell. Néha jammelés során alakítjuk ki a számokat a próbahelyen, majd élőben eljátszunk őket, ezt követően újra visszavisszük a próbahelyre, hogy finomítsunk rajta, és így tovább. Mindez időbe telik, sok lépés vezet el odáig, hogy megkapjuk a végeredményt.”

Egy érdekes elképzelés merült fel bennem, miközben hallgattam az **Observance**-t. Ami a hangok világát illeti, két szélsőségről beszélhetünk: az egyik a csend. Abszolút, teljes csend. A másik pedig a zaj annak legerőteljesebb formájában. A minden határon túl lévő legdurvább zajok örvénye. Van olyan cél a **Primitive Man** előtt, hogy elérje az abszolút zaj fokozatát, ha létezik ilyesmi?

„Úgy mondanám, hogy mi akarunk lenni a létező legelsőprőbb hangerőmű, ami valaha létezett a rock'n'rollban a Földön.”

A zenét művészi, kreatív felfedezésnek tartod? Véleményed szerint milyen messzire mehet el a Primitive Man e tekintetben?

„Úgy gondolom, ha komoly zenész vagy, az egy olyan pozícióba juttat téged, ahol egy lelki megállapodást kötsz a kreatív szellemekkel, vagy kreatív hellyel, ahonnan ezek az ötletek kiáradnak. A zene spirituális dolog, és a szellem végtelen, így az alkotás lehetőségei is.”

Milyen az élő játék tapasztalata egy új album megalkotásához képest? Melyiket részesíted előnyben?

„Ez olyan, mint az almák és a narancsok kérdése. Néha olyan hangulatban vagyok, hogy az almát kívánom, máskor egyszerűen elegendő van a narancsból.” **U**

„Én szeretem játszani ezt az underground zenét. Kihívást jelent, mentálisan és a kreativitás tekintetében stimuláló. Az élet fűszere.”

VARGA KRISZTIÁN

ÚJ UTAKON

Varga Krisztián gitárost a legtöbben a Thy Catafalque koncertfelállásából ismerik, de aki járatos a magyar underground színtéren, jó pár egyéb zenekarban láthatta már őt gitározni. Néhány hónapja kiadott egy szóló EP-t Departures címmel, melyen színes, izgalmas, de azért nagyon is metal instrumentális dalok hallhatók. Uzseka Norbert tette fel kérdéseit Kriszúnak.

Kérnék szépen egy bemutatkozást, hogy hogyan lettél zenész, kik hatottak rád, hol tanultál, hol játszottál eddig?

„Kaposváron születtem, és egy Somogy megyei kisvárosban, Csurgón nőttem fel. Itt kezdtem kb. gimis koromban Laki Tamáshoz (*Hydra*) gitárórákra járni. Ez nagyon meghatározó volt, egy nagyon jó alapot kaptam tőle. Aztán egy-két évvel később, amikor kaptam keresztapámtól egy Dokken DVD-t karácsonyra, nagyon megtetszett Reb Beach játéka. Arra gondoltam, hogy ennek a csávnak az lehet a munkája, hogy gitározik. Emlékszem arra a pillanatra, hogy nézem a koncertfelvételt, és arra gondolok, én is ezt akarom

csinálni! Persze akkor fogalmam sem volt, hogy ez mivel jár, és hogyan is működik.

Ekkor már elkezdődtek a zenekaralapítások, próbák, kisebb koncertezések a gimis cimborákkal. A közepsuli után feljöttem Budapestre a Kőbányai Zenesuliba ahol többek közt a Maróthy Zolitól, Kormos Janótól tanultam gitározni, de Egontól, és Tóth Janótól is sokat tudtam elsajátítani a zenekari gyakorlatok során. A sulit után kezdtem játszani a Salvusban, ahol rengeteg rutint szereztem. Velük csináltunk egy In Flames tribute zenekart is. Játszottam a Ann My Guardban, a Niburtában és a Tales of Eveningben. Volt jó pár beugrós meló pl. a Hard zenekarba egy kéthe-

„Mindegyik dal valaminek a végét, de valami újnak a kezdetét is szimbolizálja. Ilyenkor egy új, még ismeretlen úton kell az embernek elindulnia.”

tes skandináv turnéra, az After Cryinggal a MŰPA-ban, a Vörös Atti-féle Ride for Dime eseményen is kb. tíz éve részt veszek.”

Hogy jött a szólóanyag ötlete?

„Igazából nem volt sosem tervben saját dalok írása, én mindig inkább zenekarban, másokkal közösen szerettem játszani vagy zenét írni. Viszont a covid alatt, amikor nem igazán tudott koncertezni senki, Tadeusz Rieckman (*TYR, Rivers Ablaze*) barátommal ketten lementünk párszor a próbatermébe, csak úgy játszogatni/jammelgetni, mert már mindkettőnknek hiányzott a közös zenélés. Ha jól emlékszem, az első alkalommal mondta Tad, hogy nemrég beszerzett egy digit keverőt, és be is van mikrofonozva a dobcucca. Az én gitáreffektemet is rá tudtuk kötni, illetve volt rajta egy piros gomb, ami instant rögzíteni tudta mp3-ban egy pendrive-ra, amit ott csörömpöltünk. Meglepően jól szóltak ezek a felvételek. Majd ezeket otthon elkezdtem vagdosni. Ami nem tetszett, azt kidobtam, de volt pár tök jó téma benne, és ezeket rakosgattam úgy, hogy szinte dal formája kezdett lenni. Majd elkezdtem őket újra felgítározni, alakítani, és hozzárakni különböző Midi VST-eket, és úgy alakítottam, ahogy nekem tetszett.”

A Departures szerzeményeinek nincs sok köze a Thy Catafalque-hoz, ahonnan a legtöbb ismernek, de mondjuk az Ann My Guardhoz vagy a Tales Of Eveninghez sem. Miért pont ilyen zene ez, és egyáltalán, hogy írnád le, miféle muzsika ez?

„Alapvetően nagyon szeretem az instrumentális gitármuzsikát, de a legtöbbször vagy nem elég metal, vagy pedig túl sok a tekerés benne, és egymás után három-négy dalt bírok csak végighallgatni. Ezért gondoltam, hogy olyan zenét csináljak, amit én is szívesen hallgatnék. Amikor megjelent, annyit írtam hozzá, hogy amolyan instrumentális epic sci-fi metal. Szeretem a szimfonikus dolgokat, illetve a sötétebb hangulatot. Megpróbáltam valami ilyesmit összehozni, aztán majd a hallgatóközönség eldönti, sikerült-e.”

Hogy íródtak a dalok, és hogy adtál nekik címet?

„Azt tudni kell, hogy kb. négy évig dolgoztam a dalokon, de ez nem azt jelenti, hogy folyamatosan, hanem csak amikor időm/kedvem volt, vagy épp jött valami inspiráció hozzá. Előfordult, hogy fél évig nem

foglalkoztam velük. Az elején nagy segítségemre volt Bárkányi Beni (*Hundred Production*), illetve Ferenci Marci (*Moth Production, Needless, Rivers Ablaze*), aki a lemez hangmérnöke is volt. A címetek pedig nagyrészt magánéleti sztorik ihlették.”

Azért is kértem, mert az EP promóciós anyaga így fogalmaz: „Varga Krisztián Departures címet viselő EP-je egy olyan kaland élményével szolgál, amelyet egy minőségi film végignézése, vagy egy jó videójáték történetvezetése hagy bennünk.” Vannak konkrét filmek és játékok, amik inspiráltak?

„Nem igazán, illetve nem közvetlenül. (*nevet*) Ettől függetlenül szeretem hallgatni a filmzenéket, videójátékok zenéit – pl. John Williams, Hans Zimmer, Mick Gordon stb.”

És mire utal a Departures cím?

„Mindegyik dal valaminek a végét, de valami újnak a kezdetét is szimbolizálja. Ilyenkor egy új, még ismeretlen úton kell az embernek elindulnia. Amikor a dalokat elkezdtem írni, még fogalmam sem volt, hogy milyen lesz a végeredmény, vagy hogy egyáltalán mit kezdek ezekkel a dalokkal pontosan. Számomra nagyon izgalmas ez az állapot, úton lenni, benne lenni valamiben, amiről nem tudom pontosan, hogy hová vezet.”

Szintén a promóanyagban említet, hogy az is a jó az instrumentális dalokban, hogy mindenki azt lát-hall beléjük, amit akar. Érkeztet esetleg olyan visszajelzés „belehallásról”, amire nem voltál felkészülve?

„Volt akinek az volt az első, hogy »ének miért nincs benne?«, de másoknak kifejezetten tetszett ez. Aztán volt, akit inspirált, hogy készítsen hozzá egy csodás rajzot! Az mondjuk meglepett. (*nevet*) Ezen kívül még nem igazán, de ha valakinek van ilyen behallása, az nyugodtan írja meg nekem!”

„Fárasztó tud lenni a rengeteg utazás, hajnalban kelések stb., de a koncertek és hogy rengeteg ember kíváncsi arra, hogy mit csinálunk, na, az mindenért kárpótol.”

Rajtad kívül ki zenél még az EP-n?

„Senki. Gyakorlatilag csak a gitár az, ami élőben lett feljátszva. Minden más VST.”

Hogy került az anyag a GrundRecordshoz?

„Amikor kiadót kerestem, láttam, hogy Jósa Tomi barátom nemrég jött ki a saját anyagával a Grund-Recordsnál. Felhívtam, és nagyon jó szívvvel ajánlotta a kiadót, akikkel felvettem a kapcsolatot, és sikerült leszerződnom velük.”

És lesz belőle fizikai verzió is?

„Nem lesz sajnos, picit komplikáltabb és költségesebb is lett volna.”

Hogyan tovább a szólópályádon?

„Már gondoltam rá, hogy megint elkezdek stúdiózni, dalokat írni, de mostanában nem igazán volt rá kapacitásom, talán év vége felé el tudok kezdeni foglalkozni vele.”

Netán koncert elképzelhető ezekkel a dalokkal?

„Nem tervezek ilyesmit, igaz, idén a Gitármánia Táborban, illetve a Kiscelli Fesztiválon backing trackkel, workshopok kereteiben eljátszottam ezeket a dalokat. Mindenesetre valóban érdekes lenne mondjuk trióban megszólaltatni ezeket a számokat.”

Gyakran látni téged nem csak Solar Guitars hangszeren játszani, de az ő pólójukat is sűrűn viseled. Van velük bármilyen kapcsolat?

„Igen, már az első hangszer beszerzésekor felraktak a weboldalukra, mint artist. Nagyon kedves, segítőkész csapat. Viszont idén az Árkádia hangszerbolt által endorseri szerződést sikerült kötnöm a Spira Guitarsszal, ami egy nem rég indult szlovén gitár brand. A nyári bulikon már az ő hangszerükön játszottam.”

Az a felszerelés, amivel a Departurest felvetted, különbözik attól, amin a TC-ben játszol?

„A felvételen ugyanaz a fehér héthúros Solar szól, ami a legtöbb TC-koncerten is szerepelt, plusz néhány kiegészítő szólam, ami Marcinál lett feljátszva, azokat az ő GV-gitárjaival vettük fel. Ezen kívül egy Kasléder Diboxot, egy Scarlett Focusrite 2i2-t és egy laptopot használtam a felvételekre. A TC-ben teljesen más a helyzet. Ott egy Fractal Audio FM3-at és egy Dunlop Bass Cry Babyt is használok.”

Túl a TC-s elfoglaltságokon, mivel telnek a napjaid?

„A Budai Magán Zeneiskolában tanítok gitárt és zenekari gyakorlatot, emellett magán gitárórákat

adok. Illetve alkalmanként session/beugrós gitározást is vállalok. Nemrég lehetőségem volt beülni a Pejtsik Péter (*After Crying*) vezényelte Savaria Szimfónikus Zenekarba, ahol Horváth Andríst (*After Crying, At Night I Fly, HAVASI*) helyettesítettem. Egy Hollywood Classics koncertsorozat keretein belül játszottunk filmzenei átiratokat. Fantasztikus élmény volt egy ilyen kaliberű hatalmas zenekar egyik fogaskerekének lenni. Illetve a december 6-án Budapesten a Turbinában a Sear Bliss The Pagan Winter XXX eseményen fogok beugrani a Rivers Ablaze zenekarba, amit szintén nagyon várok.”

Az is érdekelne, hogy hogy éled meg mindazt, ami a Thy Catafalque-kal történik. Bármely részlet: milyen ezekkel az emberekkel dolgozni, milyen tapasztalataid vannak, akár koncertek-turnék kapcsán? Hatott-e bármilyen szempontból rád és a zenédre a TC?

„Érdekes, hogy kb. húsz éven át azon dolgoztam, hogy olyasmivel foglalkozzam, amit most a TC-vel csinálunk. A dalok előre hangszerezése, próbák, turnék, fesztivál, koncertek stb. Ez rendkívül sok meló, idő, energia, de nagyon élvezem, hogy egy ilyen elképesztő profi csapat részese lehetek. Olyan dolgokat éltem meg, amikről kb. álmodni sem mertem. A tavalyi nightliner európai turnéval egy nagyon régi vágyam vált valóra. Szívesen csináltam volna még pár hétig. (*nevet*) Vagy az idei nyár, ahol többek között játszhattunk a Hellfest, az Alcatraz, a Rockstadt, a Killim Zaibu fesztiválokon. Rendkívül fárasztó tud lenni a rengeteg utazás, hajnalban kelések stb., de a koncertek és hogy rengeteg ember kíváncsi arra, hogy mit csinálunk, na, az mindenért kárpótol.”

Mindannyiunk a magyar undergroundból jött, mindegyikünk belerakja a melót, és kellően komolyan veszi. Emberileg szuper társaság, megvan az összhang, nagyon jól kijövünk egymással, ami nagyon fontos ennyi utazásnál, állandó összezártságnál. Nem utolsósorban szakmailag is top emberekkel dolgozhatok együtt. Martinával, akivel a legrégebb óta dolgozom különböző formációkban, kb. mindegyik koncerten megbeszéljük, hogy soha nem gondoltuk volna, hogy ezt fogjuk csinálni. (*nevet*)

Mindenképp hatott, szakmailag, hozzáállásban, rutinban is rengeteget tudtam fejlődni velük. A saját zenémre is biztosan hatott, de nem tudnám megmondani, hogy pontosan milyen módon.” **U**

A H Ó N A P

A L B U M A I

teljes átlag szerkesztőség klubtagok

	THE DEVIL'S TRADE Nincs szennyezetlen szép	8,30	8,22	8,71
	BLUT AUS NORD Ethereal Horizons	8,10	8,22	6,60
	AGNOSTIC FRONT Echoes In Eternity	7,30	7,22	7,86
	YOUR INLAND EMPIRE Your Inland Empire	7,20	7,22	6,67
	COLD STEEL Discipline & Punish	7,20	7,22	7,20
	KAUNIS KUOLEMATON Kun Valo Minussa Kuoli	7,10	7,11	6,50
	DANKO JONES Leo Rising	7,00	7,00	6,75
	OF MICE & MEN Another Miracle	6,90	6,78	7,75
	OMNIUM GATHERUM May the Bridges We Burn Light the Way	6,90	7,00	6,25
	1914 Viribus Unitis	6,70	6,89	5,25
	BLOODBOUND Field Of Swords	6,40	6,33	7,25
	ANNISOKAY Abyss – The Final Chapter	6,20	6,11	7,25
	TREAT The Wild Card	6,10	6,00	7,25
	SKULL & CROSSBONES Time	6,00	6,00	5,67
	EQUILIBRIUM Equinox	5,40	5,33	6,40

A klubtagok pontjai – ahogy az egyes albumok kritikáinál látható – egészre átlagolva számítanak bele a teljes átlagba.
A klubtagság ingyenes, az egyéni azonosítót kérj a klub@underworld.hu címen!

THE DEVIL'S TRADE

Nincs szennyezetlen szép

Kiadó: Pelagic Records / Írta: Bali Dávid / 8

Ötödik nagylemezére a The Devil's Trade nemcsak lépéskényszerbe került abban az értelemben, hogy levetkőzze a produkcióval szembeni vélt elvárásokat, hanem új fejezetet is nyitott eddigi működésében. A Nincs szennyezetlen szép megjelenését kiadó- és ügynőkségváltás is megelőzte, zeneileg pedig egy olyan artisztikus kiteljesedést hallunk, amiben formai és tartalmi szempontból is meghatározó élmény a lezárás aktusa.

Makó Dávid szólóprodukciója az előző albumon (Vidékek vannak idebenn, 2023) vált teljes értékű zenekarrá, ezzel is szembe menve mindazon konvenciókkal, amik esetleg megfelelelési kényszert válthattak volna ki belőle, mint egykori delta blues kötődésű, történetmesélő énekes-dalszerzőből. A lemezen a zenei hatások palettája tovább tágult, hiszen a billentyűs-zajos szönyegeknek köszönhetően megjelent egy indusztrális-távolságtartó atmosféra, ami a maga kietlenségében is képes volt klauszrofób hangulatot teremteni. Ugyanakkor a Nincs szennyezetlen szép minden szempontból továbblép ezen, levetkőzve minden vélhető elvárást, miközben új formanyelvet alkot.

A korábban megismert folklórelemek jóformán teljesen eltűntek, helyüket néhol orientalista hatású énekdallamok vették át, míg az előző album zöreijéből tudatos billentyűtémák lettek, amik olykor szervezőelemévé is válnak a szinkópiára épülő, körkörös dalszerkezeteknek. Ez a megtisztulás egyszerre azzal is járt, hogy a The Devil's Trade új, a négynegyedes lüktetést teljesen nélkülöző albuma a posztmetall és a doom határterületén válik hozzáférhetővé, hiszen a monolitikus erejű gitártémák, valamint az azt körülölelő csendek összjátéka olyan hatásmechanizmussal viszi előre a dalok kiteljesedését, amiből egyértelművé válik, hogy Dávidnak továbbra sem elég az, hogy pusztán kipróbáljon hangzásokat. Ő a saját formanyelvének rendel alá műfaji elemeket, és azt urálja a játékidő teljes hosszán.

Ez Dávid legszemélyesebb albuma, ugyanakkor a dalszövegek minden korábbinál univerzálisabbak, ezzel is biztosítva, hogy az általa fenntartott és életre hívott negyedik fal továbbra is fennmaradjon. Hasonlóan az Amenra vagy a Neurosis dalszerzői gyakorlatához, a The Devil's Trade is olyan érzéseket közvetít, amiben a szorongást képes feloldani a zene elementáris ereje, és ugyan az album koncepciójáról Dávid sokszor nyíltan beszélt, abban biztosak lehetünk, hogy a saját, személyes megélése élete eddigi legmegrázóbb kiadványához vezetett mindannyiunkat. Számomra abszolút csúcspont a lemez címadója, ami egyben a felvétel legnagyobb katarziséhoz is vezet, de a Your Pieces Scattered elementáris erejű gitártémái, valamint az azt lezáró szingularitás, illetve a Weltschmerz megrázó pulzálása is olyan pillanatok, amik hozzáférhetővé teszik ezt a nagyon személyes, minden pillanatában felkavaró és mégis átélhető albumot.

A The Devil's Trade eddig is a legnemzetközibb extrémzenei produkciónk volt a Thy Catafalque mellett, és a Nincs szennyezetlen szép egy olyan kinyilatkoztatás, ami őszinteségével és drámai tónusával is a műfaj globális elitjébe tartozik. Az idei év így is elképesztően erős olyan hazai extrémzenei megjelenésekből, amelyek nemzetközi szinten is kiemelkedőek (lásd még a Rothadás és a Siculus idei albumait), de a Nincs szennyezetlen szép olyan csúcspont, amire évek múlva is szerzői fordulópontként tekintünk majd.

„Fájdalommal teli, sötét és súlyos, sokszor mégis nagyon szép zene.”

– Uzseka Norbert / 9 pont

„Atmoszférateremtésben jó úton jár ezzel a folk, doom, s néhol még a death határát is súroló projekttel Makó Dávid, a produkcióval és hangzással azonban nem (azaz most sem) tudtam megbékélni.”

– Gyuricza Ferenc / 8 pont

„A Makó Dávid szólóprojektjeként indult The Devil's Trade eddigi legmélyebb és legszemélyesebb albuma, sötét folk és doom hatásokkal, sok belső vívódással, részben magyar nyelven. A hangzás atmoszférius és nyers, a dalok népdalszerűek és rituálisak. Hátborzongató anyag, amely inkább megérint, mint szórakoztat.”

– Kánya Ferenc / 8 pont

„Makó Dávid világa ezúttal több metallal aládúcolva. Nekem olykor teátrálisabb a kelleténél, de minőségi anyag.”

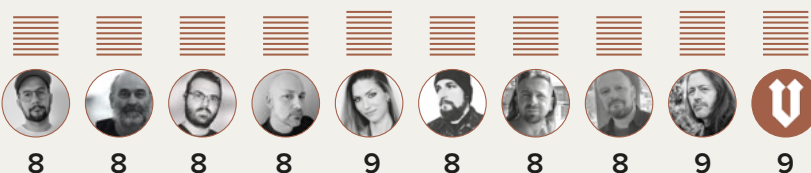
– Milán Péter / 8 pont

„Kell némi idő és egy bizonyos hangulat, hogy igazán kibontakozzon az album minden mélysége.”

– Posta János / 8 pont

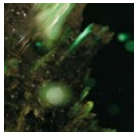
„Makó Dávid munkásságával anno a Stereochrist és a HAW kapcsán ismerkedtem meg, a TDT zenéjével azonban eddig csak néhány dal erejéig futottam össze, teljes korábbi albumon nem mentem végig. Nos, ezen mindenképpen változtatnom kell visszamenőleg, tekintettel a Nincs...-en hallható zsánerek feletti muzsika mélységére, egyszerre felemelő és lehangoló súlyosságára. Még nem fogtam át a maga teljességében, de haladok vele. Aztán jöhetnek majd az előzmények is.”

– Schmidt Péter / 8 pont

ABRAHAM Iidsungwüssä

KIADÓ: PELAGIC RECORDS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A lemezmegjelenések teljességgel átláthatatlan óceánjában nem lehet minden súlyosabb gitárzenei és underground területen otthon lenni, s ilyen célt nem is érdemes kitzúzni, mert frusztráló a kudarcra szembenézni. Nem lehet és nincs is értelme a nap 24 órájában vadonatúj lemezeket hallgatni, mert minden órában, amikor épp egy új megjelenéssel foglalkozunk, tudnunk kell, hogy éppen akkor 20 másik kiadvány lát napvilágot. És lehet, hogy keveset mondtam. Épp ezért talán bocsánatos bűn, hogy az Abraham új albumának kézhezvétele után, amikor megtudtam, hogy az Iidsungwüssä az ötödik album, nem ástam le a csapat múltjába, nem hallgattam meg (még) a korábbi lemezeket. Kiderült, hogy a svájci kvartett különös című albuma egy trilógia befejező epizódja, amely azonban az előzmények ismerete nélkül is élvezhető, értékelhető.

Az utóbbi hónapokban számos Pelagic-kiadvánnyal megismerkedtem, a lemezek mind a zenei tartalmat, mind a külsőket tekintve igényesek. A nagylemezzel 2011-ben bemutatkozó (An Eye On The Universe), Lausanne-ban működő Abraham zenéjét finoman szólva nem könnyű behatárolni, jellemezni, műfaji dobozba helyezni még nehezebb. A kortárs/progresszív sludge metal éppúgy érvényes lehetne rájuk, mint az atmoszferikus noise rock/metal, de kár bajlódni a címkék gyártásával. Annyi bizonyos, hogy a Pelagic egyik leg-súlyosabb hangzású zenekaráról van szó, ami alatt azt értem, hogy a zene kimondottan zaklatott, felkavaró hangulatú, ahol műfaji elemek néha egészen eklektikus formában tűnnek elő.

Bár a zenében a torzított gitár dominál, annak megannyi arculatában, az ambient-kísérletek, a hangulati experimentalitás tág teret kapott a tételek megírása közepette. Elég meghallgatni a Suurwäut rémálomszerű tételét, ahol a műfajlembontó zenei tendenciák a dobos/énekes, Dave Schlagmeister nekibírószült ordítáisaival egyetemben a korai Neurosis kavargásaival is felveszik a versenyt. Bár a „verseny” nagyon szerencsétlen kifejezés zenei berkekben. A disszonáns hangfolyamok, gitáráramlások olykor kifejezetten idegépítők, s amikor a leginkább elmerül a négyes a hangtengerek zajfergetegében, ott olyan a zene, mintha a legtűskébb Voivod a Cult Of Luna és az Unsane világával forma össze. Nem könnyű világ. Nem említetem, de az Abraham zenei kaleidoszkópjának a hardcore is része valamilyen szinten. A nemrégiben újjáalakult svéd Burst is jelenthet

támpontot, bár az ő lemezeik nem voltak annyira kaotikusak, nehezen átláthatók.

Keves olyan részletet találunk az Iidsungwüssä CD-n, ahol a fentebb vázolt benső kibillenség helyreállna, így a lemez, ami az én meglátásom szerint izgalmas és kreatív, leginkább a kísérleti súlyosságok kedvelőit szólíthatja meg. De a hallgatók e szeletének sem árt felkészülni arra, hogy az Abraham hanganyaga nem egy kéjutazás. Tele van meglepetésekkel, nem várt fordulatokkal.

AFSKY Fælleskab

KIADÓ: EISENWALD
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A dán Afsky pontosan tíz évvel ezelőtt alakult, s még 2015-ben megjelent az első EP, amely a zenekar nevét viselte. A „zenekar” szó elsőre eufemizmusnak tűnhet, ugyanis egyetlen ember, Ole Pedersen Luk műve, s csak a koncertekre csatlakoznak hozzá további zenészek. Ez a körülmény azonban természetesen a hangzóanyagokat nem érinti, hiszen Pedersen egymaga rögzített mindent, mintha teljes felállással dolgozott volna. A közelmúltban már kiadott három LP/CD-t, melyek közül a legutóbbi (Om hundrede år) turnéja Budapestet is érintette. Októberben Fælleskab címmel jelent meg az Afsky negyedik stúdióalbuma.

Pár éve volt szerencsém látni az említett Om hundrede år LP-verzióját, egészen gyönyörű kiadvány, vagyis az Afsky egyik jellemző vonása, hogy nagyon sokat ad a kiadványok külsejére. Nagy pozitívum. Ami a borítót illeti, a Fælleskab is tetszetős, minden bizonnyal a fizikai változatok is azok. A zenei tartalom vonatkozásában Ole Pedersen Luk nem kívánt új utakat törni a black metalban, de az előző lemezek sem emiatt voltak jók. Annak ellenére, hogy az epikus északi black metal nem szenved előadói hiánytól, a mai napig egészen kiemelkedő albumok jelennek meg a műfaj égisze alatt, elég a szintén Eisenwald-zenekar, Sunken új albumára (Lykke) gondolni. Az Afsky black metalja mindazonáltal más.

Míg a Sunken a 21. század felfogását is figyelembe véve kovácsolja északi himnuszait, addig az Afsky világa közelebb áll a '90-es évek black metaljához. Pedersen az atmoszferikus, nordikus fém csaknem teljes palettáját felvonultatja. Természetesen szereti a gyors, sodró játékokat, azt a szélvész-játékokat, amely során kibontakozik az összetéveszthetetlen északi BM-hangulat. Sok tremolóriff alkotja a szerzeményeket, amelyeket keresztül-kasul átszelik a jellegzetes dallamok, s a sorok között az északi népzeneik hatása is megbújik.

A Fælleskab produkciója maximálisan támogatja a zenét, nem túlzás, hogy ez az a zene, ahol a konkrét tartalom és a megjelenítést szolgáló hangzás szétválaszthatatlanul összefonódik – ahogyan ezt a '90-es évek black metalja kapcsán sokszor megfigyelhettük. Az Afsky esetében is ez a helyzet. A hangulatos gyors részek, valamint a lassulások is magukban hordozzák az északi hangulatát, ami megszólalásban, zenében egyként megtestesül. Ehhez járul Pedersen tipikusan black metalos hangja, ami úgyszintén inkább a '90-es évek magasabb tónusában fogat, mint a jelenlegi black metal mélyebb fekvésében. Az Afsky akusztikus részeket, hangulatemeleket is használ a megfelelő pontokon, hogy kiemlje az album atmoszferikus oldalát. Ez is ismert vonása a műfajnak, Pedersen ízléssel alkalmazza ezeket a mód-szereket.

Az északi zarándokút újabb állomása a Fælleskab.

ANGERSEED Rapture Is Mine... Glory Is Ours

KIADÓ: PEST RECORDS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Nehéz lenne szavakkal érzékelteni azt a küzdelmet, harcot, vért, verítéket, és az ezeken átvélő kitarást, ami Mányák „Peter D. Maniak” Péter pályáját jellemzi az Angerseed nevű 2007 óta létező zenekarával (korábbi csapataira nem is térnék ki). A demós korszakot követően Dawn Of A New Kingdom címmel született egy demó 2012-ben, majd a The Proclamation debütalbum 2016-ban. A csapatban nagyon sok tagcsere történt, jöttek-mentek a zenészek az éneket leszámítva minden poszton. Manyinak nem volt könnyű életben tartania szeretett zenekarát. 2019-ben mégis sikerült tető alá hozni egy újabb EP-t (Forever Burning Hatred), de a nehézségek továbbra sem szűntek meg. Magyarországon nem könnyű underground metalzenészeknek lenni, mondhatnánk, azonban Manyit nem olyan fából faragták, aki feladja. Rajta kívül nagyjából mindenki bedobta volna a törölközőt, ő azonban állhatóság, céltudatosság terén mindenki másnál keményebb anyagból készült. Az elmúlt évek a második album felvételeinek összerakásával teltek, amely végül ez év végén megjelenik – előbb digitálisan, s valamivel később CD-n is.

Aki hallotta az Angerseed anyagait, de legalább az egyiket, tudhatja, hogy a csapat a death metalt annak brutális gőzhenger mivoltában éli és műveli. Manyi ezt lélegzi be, ezt lehel ki, ezzel kel és felszik, ezzel táplálkozik, ezt is izzadja ki magából. A zenészek, akik vele tartanak rögös útján,

TOPLISTA

BALI DÁVID

1. AN ABSTRACT ILLUSION
The Sleeping City
2. TRIBAL GAZE
Inveighing Brilliance
3. GOREFEST
False
4. ISTEN HÁTA MÖGÖTT
A szokásos hátborzongató kora reggeli ordítás
5. RAW BRIGADE
100%

GYURICZA FERENC

1. KREATOR
Krushers of the World
2. CLUTCH
Sunrise on Slaughter Beach
3. AVATAR
Don't Go in the Forest
4. ALCATRAZ
No Parole from Rock 'n' Roll
5. KAUNIS KUOLEMATON
Kun Valo Minussa Kuoli

GYURICZA TAMÁS MARCELL

1. AVATAR
Don't Go In The Forest
2. OMNIV GATHERUM
May The Bridges
3. AVENGED SEVENFOLD
Nightmare
4. SOILWORK
Verkligheten
5. ORBIT CULTURE
Death Above Life

KÁNYA FERENC

1. AGNOSTIC FRONT
Echoes in Eternity
2. COLD STEEL
Discipline & Punish
3. STERBHAUS
Next Akin to Chaos
4. 1914
Viribus Unitis
5. BLIZZEN
Metaelectric

BLUT AUS NORD Ethereal Horizons

Kiadó: Debemur Morti / Írta: Milán Péter / 10

A Blut Aus Nord fogalom a black metal műfajában, fogalom a teljes szintéren, azonban ezt a státuszt nem úgy érte el a Vindsval által működtetett formáció, hogy néhány kiadvánnyal a tarsolyban visszavonulva szemléli az öt körülvevő élményt, hanem a lehető legnagyobb mérvű aktivitás közepette. Tulajdonképpen fel sem lehet ocsúdni egy-egy aktuális Blut Aus Nord-lemez okozta sokkból, máris egy újabbat kell megemészteni és elhelyezni a szakadatlanul terebélyesedő életműben.

A Blut Aus Nord felbukkanása, működése, zenéje, en bloc az egész jelenség, amit Vindsval e néven több mint 30 éve működtet, maga a legteljesebb rejtély. Minden alkalommal, amikor egy új művel szembesülök, már meg sem lepődök, hogy ez az ember hogy tudott ennyi évtizedes album, EP, split után is ismét egy újabb döbbenetes albummal jelentkezni. Meg sem próbálom még vázlatosan sem átteinteni a francia fenomén életművét, de annyit érdemes megjegyezni, hogy a Blut Aus Nord, bár rendelkezik a rá jellemző összetéveszthetetlen hangzás- és stílusbeli jegyekkel, valójában mindent megtehet, ami egy black metal csapattól kitelik.

Ha a Blut Aus Nord-feliratot olvassuk egy lemezbortón, lehetnek sejtéseink az anyagot illetően, azonban a mozgástér olyan széles, hogy meglepetésekre is fel kell készülni. A legutóbbi két Disharmonium-album, az Undreamable Abysses és a Nahab, s főleg az utóbbi, rendkívül mélyre merült a diszsonáns örületek világában, de talán mégsem annyira, mint a 2017-es Deus Salutis Meæ esetében, ami az egész diszkográfia egyik leginkább fejkavarásra ingerlő epizódja. A 2019-es Hallucinogen szinte már slágeres anyag Blut Aus Nord-mércével mérve, egyébként gyönyörű lemez. A tizenhatodik album, az Ethereal Horizons, ha nem is annyira, mint a Hallucinogen, de szintén a dallamosabb albumok közé sorolható.

Ahogy Vindsval sorra adja ki anyagait, bármennyit is kísérletezzen, bármilyen formájúra is kovácsolja azt az izzó, szinte nem evilági fényben tündöklő fémmonolitot, ami a Blut Aus Nord zenéje, közben tisztul is a játék és a stílus, legalábbis én érzékelem a dallamok formáló-

dását; azt, hogy az újabb és újabb lemezekre a sokszor nagyon zajos hangzás és a rettentően intenzív játék közepette is egyre izgalmasabb és erősebb dallamokkal jelentkezik a Blut Aus Nord világának nagy mágusa. Bármilyen furcsának is tűnjék, az a zenekar, amely az avantgárd black metal, a diszsonáns hangzások egyik atyja, egészen fülbemászó gitármelódiaikat ír: érdemes fülelni a Shadows Breathe First, a Seclusion, vagy a The Fall Opens The Sky égisz alatt a dallamait. Mint sugárzó lángoszlopok süvítenek végig a horizonton ezek a szélvihartémák, s szinte látni, ahogyan a véghetetlen égbolt tűzbe borul, ég és föld eggyé válik.

Az egyik jellegzetessége a Blut Aus Nordnak az, hogy sem a kísérletező kedvből, sem a jó értelemben vett extrémizásból nem vesz vissza Vindsval, sőt, akár fokozza is ezeket, mégis, e faktorok meglétével egyetemben nő, erősödik a gitárdallamok jelenléte. A legintenzívebb kompozíciók (The Fall Opens The Sky) monumentalitása szinte már fokozhatatlannak tűnik, nagyobb teret tán nem is lehet zene segítségével megnyitni. Mintha a felhők között, fellegek borította hegycsúcsokról szállnának a hangok, s zenész/befogadó között elmosódik a határvonal. E zene nyomán valóban fellángol a tűz az északi égbolton.

Vindsval hangja sajátos narrációt képez az albumon, de a zene jelenléte olyan erős, hogy a black metalos sikolyok és a gitárfolyamokkal szinte egybemosódó kórusok bőven elégségesek ezen a téren. A Twin Suns Reverie szép ambient két perce után a bő 12 perces The End Becomes Grace viszi el az epikus, monumentális black metalt olyan valószínűtlen magasságokba, ahol tán csak az Emperor járt még, és még néhány ifjú titán (mint most a dán Sunken). A billentyűsökkel megtámogatott gitárfolyamok ambient-lenyugvásoknak adnak helyt, majd a tétel második felében tovább bontakozik, szélesedik a látótér.

Amikor azt gondolnánk, hogy a Blut Aus Nord és a black metal nem juthat messzebb, a horizonton megjelennek a nagy múltú csapat viharban fogant, istenek ajkán született éji, éteri melódiai. Az Ethereal Horizons fényből szőtt csodás kolosszus!

„Sűrű, változatos, sokszor nehezen követhető, de izgalmas anyag.”

– Uzseka Norbert / 9 pont

„A Cosmosophy vagy inkább a Hallucinogen világát idézi, de új szintre emeli: líraibb és melodikusabb, szabadabb, világosabb és légiesebb tónusban szólal meg. Nem mindennapi élmény egy black metal gyökerű zenében egymás után Pink Floyd-, Dead Can Dance- és Coil-szerű hangulatokat tapasztalni...”

– Kánya Ferenc / 8 pont

„Komolyan inspirált, sűrű, változatos, utaztatós hangulatú black metal – mondhatni ihletet, a szó valódi értelmében. Nem kifejezetten az én világom, de ezzel együtt azt mondom, figyelemre méltóan masszív és tartalmas alkotás.”

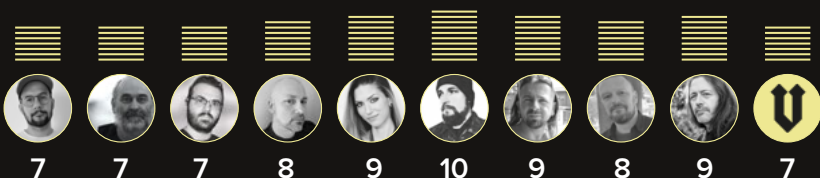
– Schmidt Péter / 8 pont

„Méltóságteles album, és azon ritka életművek egyike, amelyek úgy újul meg, hogy közben semmit sem veszít a jelentőségéből. A Blut Aus Nord az egyik utolsó trubadúrja egy letűnő, mindmáig inspiráló extrémzenei korszaknak, és addig kell megbecsülni őket, amíg köztünk járnak.”

– Bali Dávid / 7 pont

„A black metal kifinomult művésze, egy organikus alkotás, aminek értékeiből szerintem sokat ront le a kompozíciós hiányosság. Az album elnyújtott trackjei inkább zsigeri érzelmnyilvánulásoknak tűnnek, mintsem daloknak, és ez most az élvezhetőség rovására ment.”

– Gyuricza Ferenc / 7 pont

ezzel valamennyien tisztában vannak, kérdés, hogy ki képes felvenni a diktált iramot. A lényeg azonban az, hogy a sok munka eredményeképpen megszületett a Rapture Is Mine... Glory Is Ours, amely nem a The Proclamation második része. Ugyan nem tegnap hallgattam az előző nagylemezt, a Rapture... számom olyan elemet felvonultat, amelyekkel azon az anyagon nem találkozhattunk.

Az Angerseed jelszava az old school death metal, s bár nem kötik magukat egyik konkrét stílusra sem, leginkább talán az amerikai (floridai) mezőnyhöz állnak közel, természetesen egyéb fűszerekkel, death-fűszerekkel megtoldva. Már első hallásra megfogott az igazán izmos, súlyos hangzás, amely rendelkezik azzal az erénnyel, hogy úgy vastkos és tömény, egyben nyers, hogy közben megvan az egyes hangszerek tere a megmérettetésre. A basszusgitárnak is, amit azért emelek ki, mert a bőgő sok death metal-lemezen mostoha sorsra ítéltetik. Losonczy Péter, aki a dobokon kívül valamennyi hangszerért felelt, brutális gitárhangzást és -játékot produkál, a masszív riffelés a műfaj követelményeinek megfelelően az összes dalon végigvonul.

Ugyanakkor örömmel hallottam, hogy kis színesítések a legtöbb dalban felütik a fejüket. Mindjárt a nyitó Nothingness Is Calling Me tartalmaz néhány olyan elemet, amelyek „feldobnak” egy efféle szigorú death metal-anyagot. A vérből, kíméletlen Self-Expulsion From Paradise-ba szintén beiktatott a csapat részleteket, kis színesítéseket, amelyek a szigor megtartása mellett a változatosságnak is megadják, ami az övé.

A lemezen szereplő másik gitáros Barabás Róbert, aki korábban már volt tagja az Angerseednek, és a Rapture szólóinak a zömét, plusz egyéb témákat játszott fel. A ritmusszekciót Bilcsik Zoltán basszusgitáros és Gáva József dobos alkotja: erőteljes játékok szilárd alapot ad a sokszor tekervényes riffelésnek, en bloc a súlyos szerzeményeknek. Manya hörgése pedig erőteljes, érzellemmel teli, mint mindig. E gyomorból jövő orgánus nélkül nehéz a death metalt elképzelni, s mindezt azzal az érzéssel és elhivatottsággal érdemes művelni, ahogyan ő teszi.

Ami a további zenei konkrétumokat illeti, nagyon megnyerő a Redefine My Universe, amit az album egyik legjobb tételének tartok: nagyon ötletes a riffelés, igazán jók a tempó- és témaváltások, s ezekkel együtt is van áramlás, sodrás a dalban. A hosszabb The Emptiness Within is számos témából építkezik, miként az a death metalban nem meglepő, s ezek között néha dallamosabbakat is találunk. Újfennt meg kell állapítanom, hogy az Angerseed e kompromisszumokra fittyet hányó műfajban is törekedett a változatosságra. Old school és death metal a játék, nem vitás, de ezen belül is tetten érhető az akarat, hogy az eredmény minél nívósabb legyen.

A tengernyi riff között persze hallottam olyanokat is, amelyekkel nem itt találkoztam először, de a csapatban van tűz, kreativitás, koncepció.

A záró Epilógus - Számvetés 33 egy merőben szokatlan tétel, erre magam sem számítottam, de jól mutat a lemez végén. Egy akusztikus kompozícióról van szó (Ézsaiás János gitártanár játszik gitáron), amiben Manya monológját hallhatjuk, afféle életösszegző, nagyon személyes vallomást. Bátor, dicsérendő lépés!

Remélhetőleg ezzel az albummal beindul kicsit az Angerseed szekere. Megérdemelnének némi sikert, elismertséget a death metal, vagy en bloc a metal világában, mert nagy munka és felkészültség rejlik az új anyagban.

ARCHAIC THORN Malicious Spears

KIADÓ: HIGH ROLLER

ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

A Malicious Spears a német Archaic Thorn második nagylemeze. Szinte pontosan öt

évvél a bemutatkozó Eradication után érkezett, ami annak idején olyan csatornákon terjedt a death metal underground legkultabb bugyrainak a legmélyén, hogy még csak említés szintjén sem hallottam, sem a lemezt, sem a bandát. Sokkal többet most sem tudni a trióról, a lemez viszont feltehetően nagyobb közönséghez juthat el a High Roller segítségével. Az Archaic Thorn a death metal ősi, okkult, rituális vonalát képviseli – azt is mondhatnám, hogy proto-black/death, de az előző jobban hangzik.

Ez a zene abból az időből szól, amikor a műfaji határok még elmosódtak voltak, és talán neve sem volt még az olyasféle istentelen dolgoknak, amiket már '83 magasságában lehetett hallani például Hellhammer-demókon. Közvetlen rokonságot viszont olyan, későbbi zenékkal érzek, amiket mondjuk a fiatal Morbid Angel, vagy nagy ellenlábasa, a Necrovore művelt a legkorábbi demóin, '86 körül. A Malicious Spears zenéje és hangzása innen, a death metal legkorábbi, legnyersebb és legsötétebb formáiból eredeztethető, a zenekar viszont nem csalja magát a múltidézés csapdájába, hanem saját művészi koncepciót épít ebből.

Első hallásra mondjuk nem azt éreztem, hogy „Igen, 30 éve kereselem ezt a soundot!”. Tudom, létezik egy ilyen „neoprimitív” irány, de nagyon régen nem hallottam már ilyesmi zenét. Ebben az albumban az fogott meg, hogy mélyen immerzív, szinte hipnotikus légköre és elemi ereje van. A produkció száraz, szigorúan analóg atmoszférájú és low-budget megközelítésű, ugyanakkor nem lapos. A riffek sűrűek, disszonán-

sak, de nem kaotikusak. A dobjáték blastbeat-orientált, de a dinamika inkább a hangulati építkezést szolgálja, mintsem a technikai villogást. A frontember hangja természetesen, nem hörgés, de mélyen torokból képzett, az artikulációja pedig valószínűleg szándékosan torzított. A szövegek szimbolikusak, bibliai és mitikus utalásokkal átszőve, de az okkult homályában hagynak mindent, nem magyaráznak túl. Atavisztikus és rituális jellegű az egész, pont mint az extrém zenék hajnalán – ez az album mégis releváns. A struktúrája érzésem szerint kettős, és a formai tagolás nem pusztán esztétikai, hanem a két rész eltérő tematikus fókuszot hordoz.

A „Malicious oldal” dalai (Lord of Tombs – Conquering Spirits) a spirituális romlás, a halál uralma és a szellemi leigázás motívumait járják körül, míg a „Spears oldal” (Advancing Without Mercy – Angel of Havaz) a fizikai pusztítás, a háborús képek és a kollektív feledés tematikáját bontja ki. Az album végén a címadó egy közös epilógus, ebben a cím gonosz dárdái nem csupán fegyverekként, hanem ideológiai és spirituális támadások szimbólumaiként is szerepelnek. Ez a filozófiai siker az említett elemi erővel együtt egy olyan paradigmikus erőteret hoz létre, ami hallgatás közben hatást gyakorol, irányítja, keretezi és újrarendezzi a gondolkodást. Nem kell, hogy megfogjon, elég ha megérint – és épp ettől működik. A kiválasztottak számára.

AUTHOR & PUNISHER Nocturnal Birding

KIADÓ: RELAPSE

ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Egy ideje kint van már az Author & Punisher új albuma, jó párszor leforgattam a dekoratív kiállítási CD-t, ami új ízeket ad hozzá a korábban megszokott hangzásvilághoz. A formáció Tristan Shone egyszemélyes csatornája, amelyet húsz éve működtet. Nem merültem bele az életműbe A-tól Z-ig, de pár lemezt közelebből is megvizsgáltam. Pl. a 2018-as Beastland megfordult párszor a lejátszómban.

A Nocturnal Birding füzetének lapjain érdekes rajzok találhatók, a főszereplők madarak, s a lemezborítón is egy sasmadár látható. Az albumon hallható madárhangok, a promólap szerint végig (én ezt nem érzeltem), s ezek is bekerültek e nem éppen szokványos zene véráramába, az alkotási folyamatba. Mondhatom, a Nocturnal Birding egy ideális indusztriális metal album. Igazából nem sok olyan lemezt hallottam eddig, ahol a mechanikus hangok és a metal-eszközpark valódi szimbiózist tudott volna megvalósítani – néhány Ministryt, a legjobb Red Harvest-lemezeket,

TOPLISTA

KISS DANIELLA

1. DANKO JONES

Leo Rising

2. FINGER ELEVEN

Last Night On Earth

3. SLASH

Live At The S.E.R.P.E.N.T. Festival

4. YOUR INLAND EMPIRE

Your Inland Empire

5. AEROSMITH & YUNGBLUD

One More Time

MILÁN PÉTER

1. SUNKEN

Lykke

2. WOLVENNEST

Procession

3. ULVER

Shadows Of The Sun

4. PRIMITIVE MAN

Observance

5. GOTHICA

The Cliff Of Suicide

SCHMIDT PÉTER

1. BULLET

Kickstarter

2. AT NIGHT I FLY

bármí

3. MAUSOLEUM GATE

Space, Rituals and Magic

4. BAEST

Colossal

5. YOUR INLAND EMPIRE

Your Inland Empire

UZSEKA NORBERT

1. NAGYÚR

Miami

2. EILEMA

Scales Pt. 01

3. BLUT AUS NORD

Ethereal Horizons

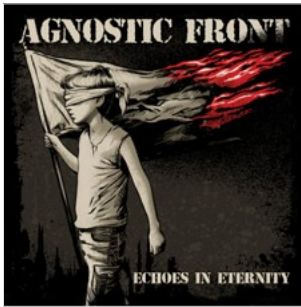
4. THE DEVIL'S TRADE

Nincs szennyezetlen szép

5. THE ANSWER LIES

IN THE BLACK VOID

Transcendental

AGNOSTIC FRONT Echoes in Eternity

Kiadó: Reigning Phoenix Music / Írta: Kánya Ferenc / 10

Hat év telt el a Get Loud! óta. Ez nem kevés idő egy olyan zenekarnál sem, amelyik negyvenöt éve aktív. A New York-i hardcore-legenda nem sietett, de végre itt az Echoes in Eternity, és az első pillanattól világos, hogy nem visszatérésről van szó, hanem folytatásról – egy kis kanyarral.

Az Echoes hangzás tekintetében egyértelműen a Get Loud! utáni következő lépcsőfok, filozófiájában, kiállításában viszont inkább a Riot, Riot vagy a Liberty and Justice társadalmi reflexióihoz tér vissza, azaz az önanonossághoz. A kiadváltás ténye lehet rávilágít erre is. Öt Nuclear Blast-os anyag után az Echoes a Reigning Phoenix Music gondozásában jelent meg. A váltásról nincs ugyan „hivatalos” nyilatkozat, de azt gondolom, hogy nem pozícióváltás történt. Az Agnostic Front ezzel a lépéssel valószínűleg nem a lehetőségét, hanem a személyes mozgásterét igyekezett visszaállítani. Az RPM kisebb rosterrel dolgozik, nagyobb

figyelmet tud fordítani egy-egy zenekarra, a zenekar pedig az alkotói tevékenységre. Mint annak idején, a Combat vagy az Epitaph időkben. És hát egy underground fókuszú kiadónál hitelesebb módon vagy hiteles. Az Echoes ennek megfelelően szabadabb, feszesebb és koncentráltabb is talán.

Aki követte a csapat körüli eseményeket, látta, hogy a dobok mögött új név szerepel: Danny Lamagna, aki korábban a Suicide City és a Sworn Enemy soraiban játszott, tehát szakmabeli. A játéknál is hallatszik, hogy nem csak beugrott. Stílusban nincs számottevő változás – azt gondolom, nincs is épeszű ember, aki ezt várná ettől a csapattól – viszont van arányérzék. A Echoes in Eternity nem akar modern lenni, de nem is réved bele a múltjába. Nem régisulis, hanem maga a Régi Iskola. A hangzás organikus tónusú, analóg karakterű. A producer Mike Dijan, a NYHC színtér ismert alakja – nem akarta feltalálni a zenekart, inkább csak kiemeli azt, amitől mindig is működött: az ösztönös energiát, a közvetlen megszólalást, a kompromisszummentes attitűdöt. A cél belső színtérből jövő és hiteles sound volt, azt gondolom ezt abszolút sikerült megragadni.

A dalok – mint általában – rövidek, ütősek, de egymástól jól elkülöníthetők és amit enged a műfaj változatosságban meg dallamosságban, az bennük van. Engem olyanok fogtak meg először, mint a húzós tempójú, dühös hardcore punk pitbull Way of War, a visszafogott, súlyos, hiphopos hatásokat is mutató Matter of Life & Death, a crossover ősformájához visszanyúló Tears for Everyone, az album bulinótája, a mozgalmas, direkt, koncertre született Turn Up the Volume meg a szívdobbanás-szerűen lüktető klasszikus Agnostic Front-os Eyes Open Wide.

Erőt, egyensúlyt érzek, semmi túltolás, semmi lyuk, ez a cucc elejétől a végéig egyben van és aktuális. Nem akar megfelelni, csak elmondja amiért jött. Nem új fejezet az Agnostic Front történetében, de egy újabb bizonyíték arra, hogy az a könyv még mindig íródik. Ha valaki azt kérdezné, mit jelent 2025-ben a hardcore, ez lenne az egyik lemez, amit a kezébe adnék. Nem is nagyon kellene mást mondanom.

„Minden ízében klasszikus old school hardcore a műfaj korlátai által megengedett változatossággal, ahogy az várható volt a veterán amerikai csapattól. Nem több, nem kevesebb.”
– Gyuricza Ferenc / 8 pont

„Az AF egyike a legpatinásabb NYHC-alakulatoknak, akik most is egy hírnevükhöz méltó nívójú és intenzitású anyaggal álltak elő. Az Echoes a zsáner adta kereteken belül egész változatos lett, a sok hardcore-zúzda közepette megférnek szolidan dallamosabb megoldások és rövidke gitárszólók is.”
– Schmidt Péter / 8 pont

„Ezt a lemezt sem lehet az újító mivolta miatt szeretni, de attól még frankó nagyon.”
– Uzseka Norbert / 8 pont

„Addig kell adni a rózsákat ekkora formátumú embereknek, amíg köztünk járnak, de ha a szívemre teszem, az Agnostic Frontnak azért az öröksége az igazán inspiráló, és nem az újkori megjelenései, én legalábbis a Warriors (2007) óta nem nagyon tudtam önszántamból visszatérni friss anyagukhoz. Az Echoes in Eternity szerencsére azon albumok sorát erősíti, amikor egy veterán produkció még képes méltóságteljes albumokat írni, de izgalmat vagy lelkesedést vétek lenne várni ezektől a daloktól.”
– Bali Dávid / 6 pont

„Másfél-két perces számok, szokásos kiabálás ének, meta-los HC-hangzás, s bár a lemez relatíve változatos a maga zsánerében, úgy gondolom, a csapat feltétlen hívének kell lenni ahhoz, hogy valaki rendszeresen Agnostic Frontot hallgasson.”
– Milán Péter / 6 pont

az első Meathook Seed-albumot, plusz néhány szórványos kiadványt leszámítva –, de az új Author & Punisher nem áll messze ettől az állapottól.

Tristan Shore most is megtartotta a brutális industriális alapokat, mintha egy acélmű diktálná a ritmusokat, azonban talán minden eddiginél komolyabb teret engedett a gitárnak. Hatalmas súlyl nehezdednek rá a masszív gitárcsapások, s mint kiderült, most először szerepel konkrét tagként egy másik zenész Tristan mellett. Doug Sabolic (Ecstatic Fear, A Life Once Lost stb.) jelenléte markánsabbá tette a gitárt Tristan Shone kíméletlen zenéjében, egyszersmind rányomta a bélyegét a Nocturnal Birding végső arculatára.

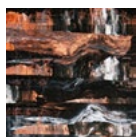
Annak ellenére, hogy a 34 perces zeneanyag kemény, mechanikus, éles, egészen dalszerű; a 3-4 perces szerzemények szerkezete kimondottan átlátható. Shone remekül építi egybe a metalos riffelést a különféle effektekkel, ritmusképletekkel, s néha egészen dallamos részeket hallhatunk a hideg ipari mechanizmusok közepette (Titmouse). Ugyan az Author & Punisher zenéjében a metal nem black metal jelenti, a nagy erőkoncentráció, a vaskos hangkoncentrációk, Shone bősz énekhangkitörései, a kompromisszummentes összkép alapján az említett norvég Red Harvest neve is eszembe jutott. Utóbbinál sem fő elem a black metal, de a hatalmas terek, a brutális, szikár ritmusok, a gitárok szinte fizikailag érzékelhető, már-már testi kiterjedéssel leírható jelenléte közös pontként értékelhető.

Nagyon erős album az Author & Punisher új műve, s ennek egyik elemeként értékelhető Tristan Shone azon teljesítménye, hogy összefogott dalokba tudta szorítani egy könyörtelen zenei világ zabolátlanságát. Kontrollált erőkötörések, mederbe terelt energianyalábok együttese a Nocturnal Birding.

BARRENS Corpse Lights

KIADÓ: PELAGIC RECORDS

ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Szeptember elején jelent meg a svéd Barrens második albuma, a Corpse Lights, de a nagy anyagtorlódás és a kőosz miatt akkor nem szakítottam rá időt. Nemrég kaptam egy szép pakkot a kiadótól, de ettől függetlenül is megérdemli az anyag, hogy írjak róla.

A The Ocean zenekarhoz kötődő Pelagic Records csupa kortárs rock/metal csapatot ápol, gondozza kiadványaikat, s ezek egyike a Barrens, mely trió debütalbuma 2020-ban látott napvilágot Penumbra címmel. Hirtelen nem tudnám megmondani, hogy anno hallottam-e a bemutatkozó lemezt,

de a Corpse Lights című kettes albumot már 5-6-szor leforgattam. A rend kedvéért felsorolok néhány nevet, hogy el lehessen helyezni a svéd triót a zenei térképén: Russian Circles, Pelican, Cult Of Luna, Year Of No Light, God Is An Astronaut, Caspian, Mono... Ezek után meg sem kellene jegyeznem, hogy a Barrens atmoszferikus rock/metal játszik, méghezűz igencsak inspiráló színvonalon – és instrumentálisan. Másképp meg sem említhetem volna az elsorolt kiváló zenekarokat.

A benyomások, impressziók nem mindig csalhatatlanok, azonban amint megpillantottam a Corpse Lights borítóját, jó érzés fogott el. Nem állnak ízlésem középpontjában a montázsozok, manipulált képek, de már nem egyszer láttam ugyan ezeket a képeket között, amelyek hangulatukkal nagyon megfogtak, és a Barrens új lemezborítójának illusztrációi is ilyenek. Az egész digisleeve-csomagolás szép. És amikor elindul a zene, megállapítjuk, de inkább érezzük, hogy a barnás, inkább fás színek harmonizálnak a pulzáló zenével, s a hangok, karöltve a vizuális támasztékkal, kiemelik az embert a szürkeségből; ha éppen kellemetlenül éreztük magunkat valami miatt, ez az érzés tovaszáll.

Ugyan a hasonló zenekarokhoz hasonlóan a Barrens albuma is hordoz magában melankolikus érzéseket, ezek nem préselik a hallgatót a földhöz, inkább elgondolkodtatják a lét fontos kérdéseiről. Egy ilyen album nem a pusztá szórakoztatásról szól – legalábbis nem annak felszínes formájában –, inkább arról, hogy a megindító hangok, az áramlás, amit a zenekari összjáték révén élvezhetünk, valami olyat adnak, amitől belül gazdagabbnak érezzük magunkat. S tán azt is leszűrjük, hogy ez több múló élmények illékony, pillészerű érzelmefoszlanynál.

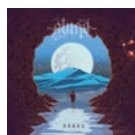
Nem emelnék ki sok dalt, csak a nyolcadikat és a finálét: a Remnants finom hangjai, a billentyűsök mint lehulló vízcseppek érnek el füleinkhez, ami egyszerre ad megnyugvást és lezárást, de nem a fájó/meddó nosztalgiazás értelmében. A Nothing Expands a kemény dobolással, a metalosan „húzó” gitárokkal, a basszuskonduktálásokkal, a viharossá fokozódó dallamörvénylesekkel megfelelő lezárása a lemezeknek, egyszersmind látattja a Barrens zenei spektrumát.

Aki kedveli ezt a világot, nem fog csalódnai a Barrens lemezében.

BINAH Őnkos

KIADÓ: OSMOSE

ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Ha egy zenekar a 21. században death metal előadására adja a fejét – manapság sem kevés ilyen

van –, és nem akar nagyon távol kerülni a műfaj alapkontúrjaitól, ugyanakkor a milliószor előtűt kliséket sem akarja az egészséges mértéken felül durrogtatni, akkor nincs könnyű dolga. Mondhatjuk, hogy a '80-as években kialakult extrémebb műfajok közül már mindegyiket többszörösen túljátszották, s természetesen a death metal sem jelent kivételt ezek közül. Viszont elmondható, hogy a mai napig bukkannak fel olyan csapatok, amelyek megpróbálnak némi szintet vinni a szokásos elemek közé.

Ha manapság azt olvasom egy-egy fiatalabb társaság lemeze kapcsán, hogy „death metal az Entombed és a Dismember vonalán”, minimális készletet sem érzek a meghallgatására, de ugyanez vonatkozik a Death vagy a Suffocation nyomán elindult kétszázmilliomodik bandára. Nem mindenki van ezzel így, én a magam részéről nem kívánom az idők végezetéig ugyanazzal a riffkészlettel terhelni a hallójáratomat. Bár a Binah 2011-ben azzal a célkitűzéssel indult útjára, hogy a régi vonalak mentén fog death metalt játszani, bíztam benne, hogy Aort, aki olyan csapatokban bizonyított, mint a Code (minde-nekelőtt), az Indesinence (ha valaki nem ismerné, a 2015-ös utolsó album, a III zseniális mű), és más nevek, eme új alakulatban is megfelelő színvonalon teljesít majd. A Hallucinating In Resurrection debüt egyáltalán nem volt rossz, s a Phobiate is leróta a maga köreit. A zenekar nem mondható túl aktívának, a harmadik album az előző után hét évvel jelent meg nemrég.

Aort úgy döntött, hogy ugyan a death metalt nem hagyja cserben, kidolgozott koncepcióval ad extra komolyítást az ügynek, ami az Őnkos anyagát illetően két 20 percet is meghaladó kompozíció jelent. Aort mellett, aki a zenét írta, s irányítja a csapatot, az említett Indesinence gitáros/éneke, Iliá Rodriguez, valamint egy nagyon sok helyen megfordult dobos, Storm/Dan Mullins (jelenleg a My Dying Bride ütőse) vett részt a lemezen.

Ha nem kell pár perces dalokban gondolkodni, az más megvilágításba helyezi a dalszerzést, a számok összeállítását. Aort nyilvánvalóan nagyobb szabadságot élvezett alkotás közben, de bizonyos maga szabta határokat be kellett tartania. Az Őnkos anyagát jó párszor leforgattam az elmúlt bő két hónapban, de mindannyiszor úgy ért véget az album, hogy hiányérzetem maradt. Nehezen tudnám szavakba önteni, mi ennek az oka, talán az, hogy kevés az igazán jó ötlet, és a koherencia jelenlétét sem feltétlenül érzékelem.

A produkció elég furcsa, a gitár a régi svéd death metalt eleveníti fel, azonban a steril pergőhangzás túl hangos a gitárhoz képest. Aort dallamos játéka sokszor nem érvényesül kellőképpen e sajátos hangzás okán. Az új Binah inkább a death metal progresszívabb

oldalát próbálja meg kiépíteni, mintsem a vad durvulást, az irányvonalra jellemző vaskos súlyt, azonban nem könnyű e szempontok között megtalálni a közös nevezőt. Nem állíthatom, hogy Aort minden akadályt sikerrel vett e vonatkozásban.

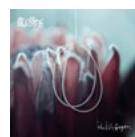
A két hosszabb lélegzetű szerzemény a death metalos megoldások mellett teljesen metalmentes részeket, ambient-hangulatkiomlásokat is tartalmaz, ami ugyan a black metalhoz és vonzaskörzetéhez sokkal jobban illik, érdekes kísérletként itt is beilleszthető a képbe. Valamelyest olyan a benyomásom az Őnkos kapcsán, hogy Aort összegitározott egy adag riffet, dallamot, díszítést, egyebet, s ezekből rakosgatta össze a két tételt. Mint fentebb említettem, nem mindig látom, hogy mi az a pont, ami körül zajlanak az események, s a témák egy része is elmege a fülek mellett.

Leginkább sajátos kísérletként fogom fel a Binah ideit lemezét. Nem elvételt próbálkozás, de még érlelődhett volna.

BLESSINGS Blodsträngen

KIADÓ: PELAGIC RECORDS

ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Ugyan a Blessings tetszetős kiállítási lemeze augusztus elején jelent meg, talán vannak érdeklődők, akiknek elkerülte a figyelmét a megjelenés. A svéd formáció tipikus képviselője a 21. század harmadik évtizedének: olyan gitárenyei tömörülés, amely, mint a promólap is fogalmaz, semmilyen felmerülő ötletet nem mond nemet, és szabadon kezeli a stílusokat, zenei formákat. A Blodsträngen 41 perces anyagát hallgatva azonban a kép, örvendetes módon, nem annyira kaotikus. Zenekarok egy bizonyos típusa szereti hangoztatni, hogy ők semmilyen zenei formától nem zárkoznak el, bármilyen hatás érvényesülhet náluk, ám a gyakorlatban szerencsére nagyon ritkán fordul elő, hogy ezt szó szerint kell értelmezni. Bár vannak bandák, amelyek akár rapet is kovernek operával, vagy soult goeterrinddal, én igyekszek úgy mozogni, hogy ezek kívül legyenek a látómezőmön. A Blessings azonban maradhat a horizontomon belül.

A Blodsträngen anyaga zajos, atmoszferikus kortárs rock/metal, ahol az adott dalnak vagy szegmensnek megfelelően vagy a hardcore dühe, vagy a kísérletekbe belemerülő zenei hangturkász-szemlélet érvényesül, vagy éppen hangulatok gitárrészekre épülve emelkedettebb hangulatokat fest fel az északi gárda. Ilyen pl. az Alt Vi Kan Ge Är Upp, ahol az agresszív el egy értelmjében dalban testesül meg, aminek a szerkezete ugyanakkor nem szokványos. Nem az a Copper + Dirt sem gyors HC-kirobbanásaival, hangulat-

YOUR INLAND EMPIRE Your Inland Empire

Kiadó: Season of Mist / Írta: Uzseka Norbert / 8

A Your Inland Empire egy új francia csapat, mely egyenes folytatása a 2011-ben indult Crownnak. A Crown sludge/doom vonalon kezdte, de aztán egyre inkább a dark wave és industrial felé mozdult, és utóbbi viszonylag jól leírja a YIE-t is. Vagy elintézhetném annyival is, hogy ők a köztes láncszem a Depeche Mode és a Katatonia között, bár ennél azért jóval színesebb az anyag.

Még úgy is, hogy a hangulata elég egységes, amennyiben vannak melankólikusabb részek, meg dühkitörések is. Stéphane Azam énekes hangja a dallamos részeknél (mert van néhány üvöltés, még cseppnyi hörögés is itt-ott) leginkább '80-as évekbeli popeloadókra emlékeztet, nincs benne annyi dark-gót bánat és kiakadás, mint amire amúgy a zene általános sötét atmoszférája alapján várnánk. Hogy a dallamai mennyire ülnek be, az más kérdés, nálam egyelőre nem talált be nagyon, de nem lennék meglepve, ha mégis elérné a siker a franciákat. Nekem legalábbis úgy tűnik, a dark/gót rock/metal újabb reneszánszát kezdi élni (elég a Cemetery Skyline sikerére utalnom), és a YIE nem csak, hogy illik ebbe a vonalba, de a gépi

oldal és a '80-as évek hatása erősebb is náluk, mint a mezőny zöménél.

Ez főleg David Husser gitáros-programozónak köszönhető, már csak azért is, mert hangmérnöként olyanokkal is dolgozott, mint Alan Wilder (Depeche Mode) vagy Peter Gabriel (ex-Genesis). A YIE-lemeznek is ő volt a producere, és valóban pengén szól az anyag. Az ipari részeknél (melyekből a legtöbb az egyben legzúzósabb nótába, az Edge of Perfectionbe került) megvan ez a rideg, technokrata hangzás (ami miatt a Nine Inch Nails is eszembe jut), a bánatosabb-komorabb témáknál pedig a '80-as éveket idéző tisztaság és szellősség jelenik meg a soundban, mégis érződik, hogy 2025-ös album ez.

Az viszont zavar, hogy több olyan dal is van, ahol váltogatják az élénkebb és a beálltabb témákat (halld pl. Venom), és ez a trükk ugyan remekül működik általában, koncerten pláne, de én valahogy a jó pár évvel ezelőtti Katatonia-anyagoknál már ráuntam, és továbbra sem bír tűzbe hozni. Az album egésze azonban tetszik, és lehet, hogy idővel engem is beránt úgy, ahogy egyik-másik kollégámat.

„A búbánat, a rock/metal és az elektronika – számomra – tökéletes elegye.”

– **Posta János / 10 pont**

„Posztmetal, gót rock, dark wave, industrial, elektronikus zene, némi synth wave és/vagy 90's demoscene sajátos elegye, egyszerre melankólikus és hipnotikus. Vannak nagy hangulatai, jó hallgatni.”

– **Kánya Ferenc / 8 pont**

„A kétezres évekből a Beastmilk/Grave Pleasures, a White Void, a Cemetery Skyline és a High Parasite, régebbiről az épp elektrósabb énjét élő Paradise Lost nevei jelenthetnek – leginkább hangulati – támpontot a YIE zenéjéhez. A gyökereik, feltételezem, hasonlóak lehetnek a felsoroltakhoz, és a muzsika is ebből kikövetkeztethető irányokba tendál. Szimpatikus anyag, magával tud húzni.”

– **Schmidt Péter / 8 pont**

„A korona a földre hullott, a disztópikus hangulatteremtés viszont teret nyert magának egy ipari közegben. A bemutatkozás megtörtént, az új birodalom megteremtéséhez ennyi azonban még kevés lesz.”

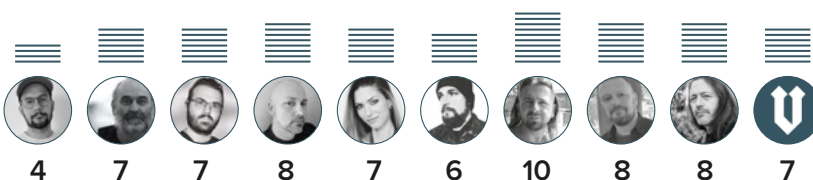
– **Gyuricza Ferenc / 7 pont**

„Tipikusan 21. századi zene, ami számos forrásból táplálkozik. Kedvelem az efféle darkos/urbánus hangulatokat, amelyek rímelnek a kor talajvesztettségével, s ugyan helyenként elfogadható anyag, számomra kevés a tartalom, sok a 'lötyögés'.”

– **Milán Péter / 6 pont**

„Szeretem ezt a hangzást, és szeretem, ha emlékezetes dalok íródnak, de itt azt éreztem, hogy felmondják az inspirációik leckéit, és nincs sem hozzáadott tartalom, sem kisajátítás, és emiatt megjegyezhető pillanatok sem kaptam a megjelenéstől. Szerencsére ebben a műfaji keretben minden évben van egy-egy igazán kiemelkedő album, és nem csak az undergroundból (az új Mareux például sokakat meglephetett szerintem), de ez a lemez nem fogja felforgatni az évszázó listákat.”

– **Bali Dávid / 4 pont**

váltásaival, nem kevésbé a záró Through Veils, amely az album legegipikusabb, leginkább nagy teret átfigó szerzeménye. Roppant hangulatos darab, amely végig ébren tartja a figyelmet. A végén a szép lengés nagyon fület simogató.

Összességében a Blessings harmadik lemeze koherensebb képet mutat, mint arra a „mindenre nyitottak vagyunk” szövegek alapján következtetni lehetne. Aki egyszerre kedveli a Converge-t, a Russian Circlet, és egy sor további, jellegzetesen 21. századi csapatot, a Blessings albumát is beillesztheti a sorba.

BLIZZEN Metaelectric

KIADÓ: DIABOLIC MIGHT RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Egy újra megtalált banda! Biztos vagyok benne, emlékszem, hogy a Blizzen bemutatkozó EP-je, a Time Machine járt nálam 2015-ben, de valószínűleg a terjedelem miatt nem jelent meg róla cikkem anno. Utána valahogy elkerültük egymást és csak nemrégiben, az ideai album második kislemezzel sikerült újra összefutnunk.

A Blizzenről annyit kell tudni, hogy 2014-ben alakultak egy kisebb német városban, Gießenben. A klasszikus heavy/speed metal vonalon mozognak, a Metaelectric pedig a harmadik lemezük a 2016-os Genesis Reversed és a 2020-ban megjelent World in Chains után. A szintén aktív szereplői, rendszeres fellépői a német és közép-európai underground fesztiváloknak. Őt esztendő után jöttek új lemezzel. A fellépésekben nem történt változás, a logójuk és a kiadójuk viszont új. A Metaelectric már a Diabolic Might Records gondozásában jelent meg, amely a német underground egyik legismertebb klasszikus metalra specializálódott kis kiadója.

A Blizzen első két albumát közepes méretű, nemzetközi jelenlétű underground metal kiadók gondozták, így úgy tűnik, hogy a váltás nem a terjesztési ugrás és a nagyközönséget célozza, hanem egyfajta underground identitás-erősítés a banda részéről, a Metaelectric így nemcsak zeneileg, hanem kiadói szinten is pozíciót foglal a klasszikus heavy/speed mezőnyben.

Az album zeneileg nem igazán más, mint az előző lemezek, de érezhetően letisztultabb, fókuszáltabb. A hangzás erőteljesebb, mondhatni korszerűbb, bár nem követ újabb trendeket. A korábbiakhoz képest a dalok szerkezete tömörebb lett, a refrének direkterebbek, „hegyesebbek”, a gitárszólók pedig technika szempontjából is erősebbek, mint bármikor. A lemez összességében egy igen energikus heavy/speed anyag, aminek az alapja az a fajta brit zenei attitűd, amit például a Maiden, az Avenger, a Jaguar vagy a Tokyo Blade tem-

pósabb dalai képviseltek, azaz NWOBHM-ihletett zene nagy fordulatszámú, fogós refrénekekkel, magas tiszta énekhanggal, de érzem benne a német precizitást is: az Accept, valamint a korai Helloween és a fiatal Running Wild hatását. Jó kis kombó!

Nemigen kellett meggyőznie az albumnak, de ha valamivel bizonytalanabb lettem volna, a Newcastle-Hamburg relációban közlekedő gyors Into the Abyss, a visszafogottabb tempójú, melankolikus mollokot hordó, kimondottan fülbemászó No More Room in Hell vagy a Priestet és a Satan '82-83 magasságából előcitoló Reign of Faith biztosan megteszi. A Massive Attack is egy abszolút jól működő speed metal, bár a főriffje egy sokszor újrhasználított motívum, amely a nyolcvanas évek elején több klasszikusban is nagyot ment. Nincs baj ezzel sem, a Metaelectrickel a Blizzennek tulajdonképp nem az a célja, hogy újratemtsék ezt a muzsikát, csak elhozták 2025-be, ahol hitelesen és magabiztosan művelik.

Ha szereted a klasszikus NWOBHM-hangzást és nem jelent gondot az sem, ha ez németes feszességgel párosul, vagy ha szívesen hallgatsz olyan maibb zenéket, mint például az Enforcer, a Riot City vagy a Stallion, akkor ez is tetszeni fog!

CATHEDRAL Society's Pact with Satan

KIADÓ: RISE ABOVE RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A brit Cathedral zenekart Lee Dorrian, a Napalm Death korábbi frontembere alapította. Dorrian a Napalm első két albuma után ráébredt, hogy igazából sem a punk, sem a death metal, de ezt a két univerzumot összeolvasztó grindcore sem az ő világa. A Cathedral a doom metal legsúlyosabb, leggroteszkebb formáit kezdte művelni, mindig különutaként.

A banda korai anyagai – Forest of Equilibrium, The Ethereal Mirror – még a Sabbath-féle riffkultusz és pszichedéliát ötvözőték egy meglehetősen szürreális zenei látásmóddal. Extrém lassú, nyomasztó, szertartás-szerű zenéjükkel stílust definiáltak, de nem mentek tovább a saját maguk által taposott ösvényen sem, doom muzsikájuk később egyre inkább egy stoner rockos, progresszív rockos irányba hajlott.

2013-ban a monumentális The Last Spire zárta le a pályájukat. Dorrian saját kiadójával, a Rise Above-val továbbra is gondozza a banda örökségét, de gondosan vigyáz arra, hogy a múlt maradjon tetemve, ahogy a föld befogadta. Néha azért napvilágra kerül néhány emlék. 2020-ban például két tematikus élő anyag is megjelent limitált számú vinyl dupláción: egyiken egy Forest korabeli elő-

felvételekből válogató anyag, a másikon az érett Cathedral egy teljes 20. évfordulós koncerttel, nem sokkal a búcsú előtről. Ez a középlemez, a Society's Pact with Satan egyetlen, közel 30 perces tételt tartalmaz, amely még a The Last Spire idején készült, de végül kimaradt az anyagból – részben terjedelmi okokból, részben stílusbeli eltérés miatt. A mű ugyanis egy progresszív rockos stoner szvit, amely a Cathedral korai pszichedéliáját és késői konceptuális súlyát ötvözi.

A felvételekre Jaime Gómez Arellano producer talált rá, aki korábbi Cathedral anyagokon, köztük a The Last Spire albumon is dolgozott. Új mixet és masztert készített belőlük, hangzásában így eléggé távol került a The Last Spire kifinomultságától, inkább az Endtime vastag, homályos, fűzős soundja jellemző rá.

Az ilyesforma terjedelmű Cathedral-művekhez mérve hasonló struktúráépítést és motívumkezelést látunk mint a The Voyage of the Homeless Sapien esetében, viszont nincs annyi zenei dramaturgiai fordulat és merészség a darabban, mint a The Gardenben például. Szinte az egész műnek van egy különös Pink Floyd-hangulata, különösen a drámai, lebegős középrész hallgatva, itt kimondottan az Echoes coda szakasza ugrott be, de míg az Echoes a sötétségből kiemelkedve a fényt keresi a világban, illetve az emberi tudat mélyén, addig a Society's Pact sötét, apokaliptikus, haldokló látomásokat tár fel. Ez a hatodik főtémában bontakozik ki, ez mind zenéjében, mind szövegében is egyfajta „stoner grind” attitűdöt képvisel. Mondja valaki, hogy nem érdekes!

A lírai tartalom egyébként háborzongatóan aktuális: háború, diktatúra, média-manipuláció, vallási fanatizmus, gazdasági kizsákmányolás. Dorrian a szövegeiben túnyomóan szürreális, allegorikus képeken keresztül reflektál a társadalmi és spirituális témákra, talán itt egyedül fejezi ki magát explicit módon. A Society's Pact tehát nemcsak zenei, hanem filozófiai tekintetben is egyfajta zárójelbe tett mondatként működik a Cathedral életművében. Nem új fejezet tehát, csak pár utolsó, súlyos szó, amit a banda még el akart mondani. Most jött el az ideje.

CROWHILL TALES Where's the Point of No Return

KIADÓ: SZERZŐI
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Bár hazai csapat, a Crowhill Tales csak szűk körben ismert nálunk, valószínűleg azért, mert underground rétegenét alkotnak, és nem túl aktívak koncertfronton.

A banda 2005-ben alakult Kisvárdán. Zenei világukat kezdetben a dallamos death, doom és heavy metal elemek határozták meg. A korai időkben magyar nyelvű szövegekkel dolgoztak, majd a francia származású Gerome Grandpere csatlakozásával tértek át az angol nyelvre, hogy szélesebb közönséget érjenek el. Korai hangzóik 2009-ben (demó), majd 2013-ban (Before Birth EP) jelentek meg; ezekben thrash, death, doom és gothic elemek keveredtek, gyakran egyetlen dalon belül is.

A rajongók közül sokan úgy vélik, hogy a Crowhill Tales legszívesebb időszaka a Gerome-mal eltöltött évekhez köthető. 2018-ban jelent meg az első nagylemez, az If I Were a Crow. Ezen – ahogyan a két évvel korábbi Shattered Harmony kislemezen is – már Zákány Alex vette át a frontemberi szerepet, és ezzel együtt a banda finoman irányt váltott: az atmoszférikus, epikus szerkezeteket klasszikus hatásokkal ötvöző extrém metal felé mozdult el.

A második nagylemez ismét sokat váratozt magára, idén novemberben látott napvilágot. A Where's the Point of No Return hat új szerzeményt és a 2013-as Behind the Mirrors frissített változatát tartalmazza. A felvételek Losonczy Péter gitáros irányításával készültek. A tisztább, modernebb hangzás – különösen a Behind the Mirrors új verziója – jól mutatja, mennyit fejlődött a produkciós szemlélet 2013 óta. Nyilvánvaló, hogy a zenekar nem grandiózus stúdióhangzásra törekedett, hanem saját világát akarta hitelesen közvetíteni: atmoszférikus, személyes, introspektív, ugyanakkor súlyos és következetes.

Az új anyag a dallamos doom/death zenék kedvelőinek egyértelműen a svéd melodikus death metal és a brit gothic metal hagyományaira építő dalokat kínál – sokszor kifejezetten direkt formában. Az In Flames – Dark Tranquillity vonalról érkező energikus, harmóniákban gazdag zenei világ, valamint a Paradise Lost – My Dying Bride tényleg nyomasztó atmoszférái és melankolikus dallamvezetései kéz a kézben járnak, és ez adja az anyag legfőbb karakterét. A dalszerzésben és a hangszeres munkában van annyi sajátos íz, hogy az egész ne váljon pusztán tisztelgés. Gondolok itt olyan megoldásokra, amelyek a korszerűbb extrém zenékben számítanak natívnak: tremolópengetés, diszsonáns akkordmenetek, kromatikus futamok, szinkópált, groove-os riffek, súlyos, masszív hangzás vagy zajszerű textúrák.

Alex éneke – pontosabban hörgése – kevés variációt mutat, egysíkú, így a változatosság orosz-lánrszét a hangszeres munka és a kompozíciós ívek biztosítják. A gitárok váltakozó súlya és dallamossága, a ritmikai váltások és a sötét atmoszférát építő részek tartják fenn a figyelmet. A lemez tehát nem az ének sokszínűségére, hanem a hangszeres dinamikára és

COLD STEEL Discipline & Punish

Kiadó: Spinefarm / Írta: Kánya Ferenc / 9

A kaliforniai Dead Heat új anyagával pont a napokban hallgattam egy erős HC/thrash-albumot, erre itt egy másik, az Államok túlsó széléről, Floridából – Tampából egész’ pontosan. Ezt az államot – és különösen a várost – elsősorban a death metállal kapcsoljuk össze: a ’80-as évek végétől Tampa a brutalitás egyik epicentruma lett. Am közben a ’80-as évek eleje óta létezik itt egy hardcore/punk-szintér is, ami ugyan nem kapott nagyobb nemzetközi reflektorfényt, de lokálisan nagyon is élt és él is.

Ez a fiatal banda alig néhány éve indult ezen a színen, de már most meglehetősen karakteres hangzású, a hardcore és a thrash határvidékén építi saját világát. A Cold Steel jelenlegi formációja 2023 körül kristályosodott ki, a banda inentől kezdve egy tudatos, agresszív hardcore-metal vízió. A hatásaik között rengeteg muzsika van, a legfontosabbak talán a Cro-Mags, a Biohazard, a Machine Head vagy a Slayer, a céljuk azonban nem a revival, hanem a saját határok felállítását. Semmit sem csinálnak úgy, ahogy a fenti bandák, vagy azok, akikkel zeneileg közelebbi a kapcsolatuk: az Enforced vagy a Power Trip legutóbbi munkáinak például eléggé hasonló a receptje, de a Cold Steelben azért másképp keveredik a thrash agresszivi-

tása, a hardcore dühe, a modern metalcore/deathcore dinamikája meg a súlyos zenének túli világ hangjai.

A Discipline & Punish első hivatalos előfutára a Blacksmith of Damnation dal volt, ami egy dinamikus videóval együtt jelent meg júniusban. Rendkívül erős, iszonyú súlyos és erőszakos nóta, igen intenzív albumot ígért, aztán később a klasszikus hardcore felé húzó, visszafogottabb tempójú, kicsit melodikusabb, de még mindig roppant mérges No Escape kicsit kontrasztolta a képet. A teljes anyag persze jóval árnyaltabb ennél, főleg stílusok terén, de akár a hangszerelést tekintve is. A Protocol például annak az agresszívebb formája, amit a Body Count meg a Stuck Mojo jammelve együtt, a Killing Season egy gengszteres beütésű, patogós beatdown darab, a Vantage Point még nu elemeket is mutat, a Fever Dreaming meg a metalcore kifinomult dallamosságát, a Smoking Mirrors pedig egy kis nyugati parti fekete vibe után igazi harapós hardcore/rap/metal utcai keverékké változik (vendége a szín egy fiatal előadója, Two-Piece).

Az anyag mindezekkel együtt is egységese- nek hat, ami elsősorban a produkciós nívónak köszönhető. A Discipline & Punish producere Arthur Rizk volt, aki korábban Power Trip, Blood Incantation és Cavalera anyagokon is dolgozott, az előkészítő munkákban pedig Matt Heafy (Trivium) is részt vett. A Discipline & Punish kiváló stúdiómunka, ami nagyszerűen ragadja meg a Cold Steel kimondottan durva, offenzív hangzásának lényegét, megőrzi és át is adja azt, szinte kézzel fogható formát adva a dühnek.

Az album címválasztása valószínűleg nem véletlen: a dalszövegek egy része alapján gyanítom, hogy a Foucault-i értelemben vett strukturális agresszióra reflektál, de a zenekar mégsem filozofál, inkább zsigeri válaszokat ad a modern világ intézményes, rendszerszintű nyomására, „kétszer üt, aki gyorsan üt” alapon. Nem megváltás, de ütős és energikus, hiteles, ösztönös, ugyanakkor ésszel megalkotott bemutatkozás egy nagyobb közönség előtt. „Készen állnak arra, hogy megmutassák, miben a legjobbak – abban, hogy önmaguk legyenek. Hallgasd meg őket, ha még nem tetted. Most.” (Matt Heafy)

„A Spinefarm jó érzékkel igazolta le a tampai Cold Steel, akiknek a bemutatkozó lemeze az idei év emlékezetesebb megjelenései közé tartozik. A zenekar nyilván képpen van a thrash metal alapjaival is, de a középtempóban és váltásokban visszaköszön, hogy a Power Tripen, a Metallicán és a Kreatoron kívül a tagok azért vélhetően ismerik a Leeway, a Cruel Hand vagy a This Is Hell vonatkozó időszakait is.”

– **Bali Dávid / 7 pont**

„Utoljára talán a középiskolában hallgattam ilyesmit, de ez a banda mintha néha kissé felülírta volna a crossover/thrash-szabálykönyvet. Azért nem túl élesen.”

– **Milán Péter / 7 pont**

„Bár a név alapján másra asszociáltam, a tampai arcok olyasfajta arctelepében thrash/crossover muzsikában utaznak, amihez többé-kevésbé hasonlót pl. a Power Trip vagy az Enforced művelnek. Az energiaszint és a gorombaság hasonló, bár a végeredmény annyira nem megyőző. Mindazonáltal van bennük potenciál, így aztán legyen ez most egy biztató jelle- gű hetes.”

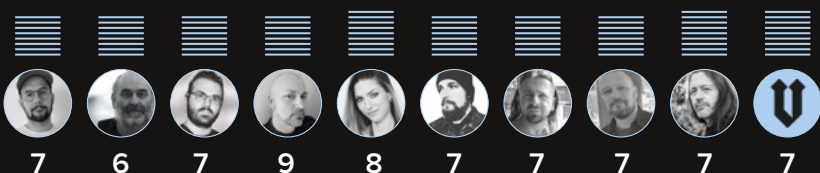
– **Schmidt Péter / 7 pont**

„Nem egydimenziós, de nem is újító thrash, pár érdekesebb megoldással, nyers, néha szinte ipari hangzással és gyűlölet- köpködő énekkel.”

– **Uzseka Norbert / 7 pont**

„Nem értem, miért kell(ene) minden alkalommal hasra esni azok előtt a fiatal zenekarok előtt, amelyek újra és újra fel- fedezik, és a maguk képére for- málják a thrash stílusjegyeit. Ez sem több, mint újrahaznosítás.”

– **Gyuricza Ferenc / 6 pont**

a stíluskeresztezések erejére épít. Hosszú távon nem az én világom, de értékelem a muzsika finom kidolgozottságát és az etalált egyensúlyt. Úgy gondolom azonban, hogy a változatosabb ének még magasabb szintre emelhetné a produkciót.

DEAD HEAD Repression Tank

KIADÓ: HAMMERHEART RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A Dead Head, a holland thrash-death szintér egyik legkorábbi és legkitartóbb zenekara 1989-ben alakult Kampenben. A korai éveikben olyan bandákkal mozogtak egy körben, mint a Pestilence, a Thanatos vagy a Gorefest, bár zeneileg inkább az amerikai vonalhoz húztak: talán a Possessed, a Dark Angel, a Sadus és a Sacrifice hatása érződik legjobban az akkori dalaikon. A Dead Head mindig a gyors, agresszív, ugyanakkor technikás thrash-death metalt képviselte, kompromisszumok nélkül. Soha nem kerültek be a nemzetközi vérkeringésbe, de a holland szintér egyik nagy múltú és jelentős csapataként tartják őket számon.

A Repression Tank a Dead Head hét és feledik albuma – azt hiszem kifejezhetjük így is, részben új csak ugyanis. Az alapja a banda 2009-es Depression Tank albuma, illetve annak hangsávjai. Ez volt az első lemez Ralph de Boer bőgős-énekessel. Ehhez az anyaghoz egy vadonatúj dobsávot rögzítettek, aztán teljesen újrakeverték és természetesen új masztert is kapott, aminek az eredménye egy modern, friss hangzáskép, újrarendelt dinamikával és térkezeléssel, így megszólalásában közelebb áll a zenekar újabb albumaihoz, mint a Swine Plague vagy a Slave Driver, amelyeken szintén a Toneshed Studio és Erwin Hermen dolgozott.

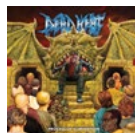
Érdekes a Depression Tank olyan kulcsstéleitei meghallgatni ebben a verzióban, mint a Pesticide, a Murder, a Firegate, a The Swing vagy a Dissolved in Purity – ezt utóbbi a Hammerheart máris elérhetővé tette, november végén, a megjelenés után pedig valószínűleg az egész album streamelhető lesz. A fizikai kiadvány bónusza egy második lemez, ami tizenhárom felvételt tartalmaz, amelyeket Ralph első éveiben rögzítettek különböző holland klubokban. Ezeknek a sávjait régi merelevemezokről mentették le, és Gerlach Timmer, a zenekar állandó hangmérnöke keverte illetve maszterelte. Igazi felújított kordokumentumok, kontextust adnak, megmutatják, hogyan működtek anno élőben a Depression Tank dalai.

Ennek tükrében a Repression Tank – az egy és a két lemez

változat is – nem visszatekintés, hanem korrekció: egy technikailag és hangzásban is frissített verzió. Azt gondolom, ez az album inkább rendbe teszi és archiválja ezt a múltbeli, fontos és meghatározó munkát, nem szimplán felidéz és újraírja. Az erőfeszítés szimpatikus és érdekelendő – ahogy az eredménye is az.

DEAD HEAT Process of Elimination

KIADÓ: METAL BLADE
KÁNYA FERENC / 9

A Dead Heat egy 2016-ban alakult crossover/thrash/hardcore zenekar Kaliforniából, Oxnardból, ami cirka egy Debrecen méretű város, javarészt latinó lakossággal. A régió sajátossága, hogy különösen szoros szimbiosis alakult ki a hardcore-punk és a metal szintér között, és nemcsak a zenei fúziók erősítik a műfajok közti átjárhatóságot, hanem az átfedések a különböző stílusú bandák felállásában, közös klubok és közös közönség is. A Nardcore szín a punk és metal határvidékén olyan csapatokat nevelt ki – többek között természetesen – mint az Ill Repute, a Dr. Know vagy később a Nails, ami napjainkra például major kiadás bandává vált.

A Dead Heat tagjai is megjártak néhány hardcore és thrash formációt az undergroundban, így már induláskor is tapasztalt zenészekkel állt össze a banda és gyorsan helyet-nevet szereztek maguknak a színen. Idővel néhány poszton még tapasztaltabb tagok jelentek meg. Legutóbb, tavaly például egy igen tehetséges szólógitárost sikerült beújítani. A banda aktív jelenléte és friss energiája a Metal Blade figyelmét is felkeltette, a Process of Elimination már ennek égíse alatt jelent meg, és ennek megfelelően a produkció szint is egyértelműen emelkedett. A crossover thrash alapállás nem változott, és megőrizték lecsupaszított, polírozatlan, hardcore-ihletett hangzásukat is, amelyben ezúttal egészen az érthetőség határáig tolták a gitárok vastagságát. A produceri munka Paul Fig nevéhez fűződik, aki korábban Death Angel, Marty Friedman és Trivium anyagokon is dolgozott. A célja a Dead Heat nyers energiájának kontrollált közvetítése volt és ez tökéletesen sikerült: garázs-sound és koncertszerű intenzitás jellemzi a lemezt, és ezek olyan harmóniában vannak jelen a mixben, mint egy jó borban az alkohol meg a savak.

A Process of Elimination rövidke 35 percében hozza azt a feszültséggel telt, punkos thrash-attitűdöt, amit az ötös eddig is képvisel. Stílusos újításnak, illetve arra törekvésnek semmi nyoma, viszont a hangszeres játék precízebb, az ének karakteresebb, a dalok szerkezete tudatosabb, a

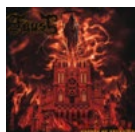
tempóváltások és a ritmikailag egyszerűbb, súlyosabb részek jobban ki vannak találva/dolgozva, átgondoltabb az egész, ugyanakkor összességét tekintve ugyanolyan ösztönszerű, zsigeri ez a muzsika, mint eddig.

A Process of Elimination nem akar több lenni mint egy jól megírt, feszes és maximálisan működőképes crossover thrash anyag. Rendkívül magával ragadó, igazából minden tételét ki tudnám emelni, mint reprezentatív darabot. A félperces bevezető masztolás mondjuk kicsit felesleges, a két egymást követő instr. „átvezető” (Seventh Gate, DH Stomp) meg nagyon, még akkor is, ha utóbbi egyfajta Dead Heat-induló – további értéket egyik sem ad az anyaghoz, az ezek nélkül is kész és egész.

Lehetne filozofálni-polemizálni hogy „a Dead Heat ezzel a lemezzel nem új fejezetet nyit, hanem megerősíti a pozícióját” – de végső soron azt mondom, a Dead Heat igenis új fejezetet nyitott, innen egy másik ligában kell ugyanazt a focit csinálni, és én nagyon sok jó meccset kívánok ehhez! Aki az új évezredbeli crossover-vonalat kedveli, olyan bandákat például, mint a Municipal Waste, a Trash Talk, a Power Trip vagy a Drain, annak ez az anyag erősen ajánlott!

FÄUST Crypts of Eternity

KIADÓ: BLACK LION RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 9

Az őszi szezon kezd csúcsra jární, elképesztő mennyiségű anyagot kaptam. Franciaországból annyit, hogy selejtező fordulókat kellett tartanom zenehallgatásban. A Crypts of Eternity volt az a pont, ahol ez a hallgatási stratégia új irányt vett. Nem fogom elárulni, hogy milyen csapatok lemezeit tettem félre, annyit mondok csak, hogy volt közöttük két nagy múltú visszatekintő heavy metal banda is.

A Fäusttal korábban nem volt semmilyen kapcsolat, nem tudtam, ki vagy kik állnak mögötte, mit tettek le eddig. Talán már korábban is érdekessé tette volna a dolgot, ha tudom, hogy ezt az egyszemélyes formációt Michaél Hellström hozta létre, aki „főállásban” a power/speed Elvenstorm gitárosa, korábban pedig a Lonewolf és a Sacral Night nevű heavy metal bandákban zenélt, szintén gitárosként, de tartok tőle, hogy a kissé száraz, korai Dissection / Sacramentum / Dawn / stb. hatásokat mutató Death From Beyond akkor sem nyert volna meg igazán.

A Crypts of Eternity album viszont már első hallgatáskor karakteres, kiforrott muzsikának tűnt. Atmoszférikus, melodikus – azt is mondhatom, hogy epikus heavy metalos – black metal rituálé. A hangképe tudatosan idézi

KAUNIS KUOLEMATON Kun Valo Minussa Kuoli

KIADÓ: NOBLE DEMON

„Finn nyelvű, doom/death alapú metal, blackes és atmoszférikus-elszállós részekkel megbolondítva, a tempót fel-felpörgetve, tiszta és károgos énekkel, jó megszólalással. Helyenként kimondottan izgalmas, és összességében is szimpatikus, hangulatos anyag, tetszik.”
– Schmidt Péter / 8 pont

„Ez a fajta melankolikus doom-death erősen jelen van a finn színtéren. Hogy a World Happiness Reportot – amit Finnország immár nyolc éve vezet – mennyire vehetjük komolyan, az kérdéses; mert úgy tűnik, a Kaunis Kuolematon dalszerzőit nem kérdezték ki a közvélemény-kutatók. A produkció rendben van, de a zenéhez hangulat kell, sok sötét meg pia.”
– Kánya Ferenc / 7 pont

„Meglehetősen eklektikus produkció. A death és a doom metalnak megvannak a találkozási pontjai, a két halmoz már sokszor lefedte egymást, de ez a finn brigád mintha szándékosan próbálná az egymástól távol álló elemeket összehozni. Noha ezek a műfajok közel állnak hozzá, azt kell mondanom, nem mindig sikerrel teszik.”
– Milán Péter / 7 pont

„Meglehet, a finn nyelv a legérdekesebb ezen az anyagon, bár egyébként korrekt, sőt, egész változatos gothic/doom/death.”
– Uzseka Norbert / 7 pont

„Az én referenciám a finn death/doomban a Rippikoulu, így nem én vagyok a legalkalmasabb megítélni ezt a kiadványt, annyival pedig méltatlan lenne leírni, hogy manósnak gondolom. Ha átlépek a lemezborítón, zeneileg valóban képes az atmoszférateremtésre, és ügyesen illeszkedik be a műfaj hagyományába.”
– Bali Dávid / 5 pont

DANKO JONES Leo Rising

Kiadó: Perception/RPM / Írta: Schmidt Péter / 8

A lemezcímet akár a kezdetekre és a 2002-es debütalbumra – Born A Lion – való visszautalásként is értelmezhetjük, ami már csak amiatt is megáll, merthogy a kanadai trió ezen új anyaga egyértelmű folytatása az egy ideje már tartó „vissza a gyökerekhez” korszakuknak. Danko Jones és társai zenéje az első három korong bivalyerős felütése után ugyebár elment egy kissé irányvesztettebb, mainstreamebb megoldásokkal is kacérkodó, powerpoposabb irányba, és bár minden lemezen voltak azért klassz nóták, igazán faltól-falig ütős anyaguk jó ideig nem született. A 2012-es Rock And Roll Is Black And Blue-val mentek el talán legmesszebbre ebben az irányban, hogy aztán lassacskán elkezdjenek visszatalálni régi önmagukhoz és ezzel együtt a nyersebb, zsigeribb vonalhoz.

A tizenkettes sorszámú Leo Rising újra csak ebben a direkttebb szememben fogant, azaz néhol szinte punkosan egyszerű, ám pofonszerűen határozott rock'n'roll / kemény rock nóták tömény egymásutánja ez a 37 perc, jó karcos-tömény megszólalással alátámasztva (újra csak Eric Ratz volt a producer). A trió zenéjében az evidens Thin Lizzy-, AC/DC-, korai Kiss- és garage/punk-rock hatások mellett én mindig éreztem némi stoneres füstösséget is, sőt a bombabiztos ritmusszekció – John Calabrese basszusgitáros és Rich Knox dobos – atomponos játéka okán még a Helmet neve is felmerül olykor. Ehhez jöttek aztán – egy időben nagyobb arányban, majd újabban újra csak szerényebb adagokban – a főnök dallamosabb, arénásabb,

rádióbarátabb próbálkozásai. És bizony ez az a vonal, ami annyira nem áll jól nekik – ám szerencsére ezt az irányt (hasonlóan az utóbbi pár albumhoz) ezúttal sem erőltették túl.

Az előzetesen már megszellőztetett, tőlük akár tipikusnak is mondható What You Need indítja újtjára a tizenegy nótás tripet, amit a Marty Friedman vendégszólójával díszített Diamond In The Rough követ – hogy szól már a basszus ebben a dalban! Az AC/DC-s alapra felhúzott Everyday Is Saturday Night refrénje ugyan slágeresen áramvonalasra lett húzva, de a verzék alatti kalapálás meg a vaskos hangzás ezt is tűréshatáron belül tartja. A címében a Kiss-re utaló, zeneileg azonban inkább Thin Lizzy / Black Star Riders-jellegű I Love It Louder nálam az egyik fő favorit, itt valamit sikerült különösen jól elkapniuk. Az I'm Going Blind ezek után egy visszafogottabb tempójú, számomra kicsit átlagosabb, classic rockos tétel... és így tovább, az összes dalon nem akarok most végigmenni. Egyedül a záró Too Slick For Love-ról ejtenék még szót, ami egy baromi fikikásan ritmizált, és emiatt némileg rendhagyóbb darab – szerintem tök jó, még úgy is, hogy az album végére a helyükben én nem ezt tettem volna.

Egy szó mint száz, az új Danko Jones-korong szépen illik az utóbbi nyolc-tíz év sormintájába, mind a lényegre törő általános megközelítést, mind a tömör produkciót tekintve. A korai klasszikusokkal azért nem ér fel, ilyet nem mondanék, de ettől még egy jól hallgatható, abszolút korrekt és élvezhető anyag. Jöhetnének hozzánk megint, élőben mindig nagyon odaver a trió.

„A jól bevált formulát kapjuk: egyszerű, karcos riffek, ütős dalok, húzás, fülbemászás, nagy terpesz, rock'n'roll, tipikus Danko Jones. Nem az én ízlésem, de abszolút működik!”

– **Kánya Ferenc / 8 pont**

„Konzisztens Danko Jones alkotás, szinte olyan, mint bármelyik korábbi album. Nincs rossz pillanata, de a varázslat már régen elveszett, a Leo Rising beleolvad a kiismerhetőség sűrű masszájába.”

– **Gyuricza Ferenc / 7 pont**

„Én is azok közé tartozom, akik az első négy Danko Jones-lemezre esküdnek, de az azóta kiadott felvételek miatt sem kell szégyenkeznie a triónak, csak valahogy már nem harap akkorát, és nem szól olyan hangosat. Viszont valahányszor új megjelenésük van, mindig visszatérek a korai időszakukhoz, mert amit csinálnak, abban nincs kihívójuk, és ezt senki sem tudja elvenni tőlük!”

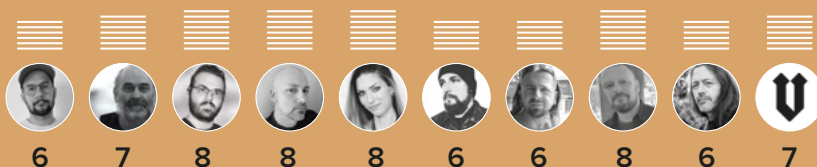
– **Bali Dávid / 6 pont**

„A Danko Jones azon véghetetlen számú zenekarok közé tartozik, melyek nevét már sokszor olvastam, de a bandát soha nem hallgattam. Hallani vélem, hogy van benne dac és kraft, de nem hozzám szól, így a hatossal próbálok 'objektív' lenni, bármit is jelentens ez.”

– **Milán Péter / 6 pont**

„Nekem a DJ mindig eléggé átlagos rock & roll bandának tűnt, de nyilván van az a támogatás, amivel sikerre lehet jutni, plusz ha jók élőben, akkor nincs is ezzel gond, és ők állítólag jók.”

– **Uzseka Norbert / 6 pont**

meg a '90-es évek közepét és a svéd black metalt, ahol az atmoszférikus tér szimbolikus funkciót tölt be, okkult aurát teremt. A gitárok sötét, de igen dallamos témákat hoznak, a dobjáték dinamikus, a szólómunka és a díszítések pedig roppant igényesek.

Mivel a Fäust stúdióprojekt, így minden, a felvételek is Hellström munkája. Hatásai között most is ott a Dissection, de például a Bathory és az Immortal hangulati öröksége is megjelenik a muzsikában, ám ami igazán figyelemre méltóvá teszi a Crypts dalait, az Hellström klasszikus heavy metalból hozott dallamérzéke. Ez a fajta megközelítés – amelyben a gitárszólók nemcsak harmóniaalapú technikai betétek, hanem emlékezetes vezetési, különösen igényes, dallamos, akár dúdolható motívumok – a műfajban nagyon ritkán vállalt esztétikai döntés.

Az album nem történetmesélő, de tematikusan egységes: valahol minden dal a halál szimbolikáját járja körül és ennek egy-egy stációját jelölik, a hangulati ívet pedig a jól megkomponált és jól szerkesztett dalok adják. Olyan tételt nem hallottam, ami valamiért nem tetszett volna, de van néhány közöttük, amelyek számomra érzelmileg kiemelkedik az anyagból: például a rohamtempóban, de fegyelmezetten induló, himnikus ívű dallamokat hordó To the Fire, to the Death; a súlyos, sötét, disszonáns, viszont az album melodikájának a szívét jelentő Crypts to Eternity és a rituális lüktetésben lévő, NWOBHM-hatásokat is mutató Sorcery.

A Fäust nem teremt műfajt és nem is újít radikálisan, ez tény, de ahogyan építkezik, az őszinte és kifejező. Ha úgy érzed izgalmas lehet, ahogy a svéd típusú black metal atmoszférája és a klasszikus brit metal dallamkultúrája találkozik, akkor ez a zene nem fog csalódást okozni.

FESSUS Subcutaneous Tomb

KIADÓ: DARKNESS SHALL RISE PROD.
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Az osztrák Fessus már a zenekari fotóra pillantva sem lehet öregfiúk csapata, bár Brenton Weir gitáros/frontember, aki történetesen ausztrál, a harmincnyedik évét tapossa. Ő hívta egybe osztrák zenészekkel a Fessus négyest, adtak ki egy demót 2023-ban, ezt követően egy élő anyagot, majd egy splitet a Kill The Lord nevű galerivel. Azzal death metallal, amit a kvartett játszik, nem kell sokat bibelődni, így 2025 végére tető alá hozták a debütalbumot a Darkness Shall Rise nagy örömeire.

A promólap olyan régi osztrák death-csapatokat említ, mint a Pungent Stench, a Disharmonic Orchestra és a Disastrous Murmur mint Ausztria egykori death-büszkeségeit, s a vonalat

a Fessusnak kellene felvennie ennyi év elteltével. Más idők, más színterek, nem lehet megjósolni semmit, ám a Subcutaneous Tomb 35 perces anyagában találtam fantáziát. A zenekar a death metal áporodott, penészes világát vállalja fel, ennek megfelelően aki technikás megoldásokra szeretne vigadni, más csapat után kell néznie. A Fessus a lassú, megfontolt riffelésben hisz, a death-groove-okban, amelyekhez hasonlókat anno az említett Pungent Stench is játszott. Vagy éppen a Necrophagia, mely alapzenekarról szintén tudnak a Fessus tagjai. Weir hangja, amikor rikácsol, nem áll messze néhai Killjoyétól. Az Autopsy említése nélkül nem lenne teljes a kép, bár a Fessus lemeze másképp szól, mint a death-veteránok anyagai.

Az olyan tételek, mint a villámzó szóloval ellátott Cries Of The Ether, a Yzkor, vagy a Living Funeral jelzik, hogy a bécsi alakulatnak voltak ötletei a stúdiózást megelőzően. A hangzás egyébként e műfajhoz mérten kimondottan tiszta, meglepően átlátható. Mind az örült hörgés, mind a gitárok, mind a ritmushangszerek a megfelelő szeletet hasítják ki a produkció történetéből. Nem állítom, hogy a Fessus adta ki az év death metal lemezét, azonban vannak ötleteik, és a műfajon belül sem a legnépszerűbb sorba álltak be. Aki a death metalban nem a technikát, a sebességet, inkább a szürreális/horrorszerű témákat, szólókat és a morbid hangulatokat keresi, kedvét töltheti ezzel a lemezzel.

HOSTILIA Face the Fire

KIADÓ: HAMMERHEART RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A Hostilia 2021 őszen alakult Göteboriban, a tinédzser Lindeblad testvérek – a gitáros Wille és a dobos Albert – kerestek társakat egy metalbandához.

A tesők demóztak a kezdetektől fogva és egy saját kiadású EP-t is készítettek, miközben a felállás folyamatosan változott, míg a mai ötös formáció stabilizálódott tavaly. Az első kiadvány, amin együtt hallható, az All the Blood Spilt EP. Ennek az anyagnak az érdekessége, hogy létrejött a götebori színtér ikonikus rock/metal bárjához, a 2112-höz köthető. Erről a helyről annyit érdemes tudni, hogy egy fontos színtércentrikus találkozóhely, amelyet a tulajdonosai – Björn Gelotte és Peter Iwers, az In Flames alapító tagjai – arra a célra hozták létre, hogy a tehetségek és a szakma itt egymásra találhassanak. A mese úgy folytatódik, hogy itt figyelt fel a fiatal thrasherekre Jakob Herrmann producer és készített is velük három felvételt – ezek adják az EP gerincét. Ezzel az anyaggal és szakmai segítséggel mondhatni egyenes is volt az út a

holland Hammerheart Recordshoz.

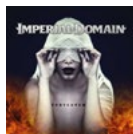
Idén nyáron szerződtek, október végén pedig kint volt a Hostilia első teljes lemeze, a Face the Fire, amelynek producere természetesen Herrmann volt. Az album előzetes kislemezei augusztustól havonta jöttek, és a három nóta egészen jól körül is írta, hogy mit lehet majd várni az albumtól. A hatások között az első perctől olyan bandákat érzek, mint az Exodus, a Metallica, az Acid Reign, az Iron Maiden – leginkább a dallamosabb zenei részekben, vagy a szólóokban – sőt néhol mintha kimondottan az Elm Street nevű fiatalabb ausztrál csapatot hallanám.

Ami nekem különösebb fenntartások nélkül tetszett, az a Testament/Metallica-hatásokat hordó, klipes Shadow People, a homogénebb, érettebb tempós thrash metalt mutató Eternal Death és a lemez végére biggyesztett, a tipikus Bay Area riffelést dallamokkal és epikával lekerekítő The Domino Effect. A The Storm című egyperces átvezetőben valahol Anders Björler (At The Gates, The Haunted) is feltűnik egy gitárszólammal – ez azonban inkább gesztus, mint hangsúlyos vendégszereplés.

A hangzás nem igazán harap, én a muzsikához mérten picit „vékony szálúnak”, finomnak érzem, hiányolom belőle a nyersséget – leginkább klasszikus heavy metalosra sikerült, de szokható, szerintem próbálkozz is vele! A Face the Fire egy feszes, energikus, de tudatosan építkező thrash anyag, egy jól megírt debüt, amit részben egyfajta nosztalgia, részben a lendület tart össze, de van valami ebben a bandában, ami okán azt érzem, hogy találkozunk még.

IMPERIAL DOMAIN Portentum

KIADÓ: WORMHOLEDEATH
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Az Imperial Domain neve talán nem cseng ismerősen a melodeath-rajongó nagyközönség számára, pedig a banda már a '90-es évek közepén jelen volt a svéd színtéren. Bemutakozó albumuk, az In the Ashes of the Fallen 1998-ban jelent meg, és a korszak undergroundjában olyan zenekarokkal osztoztak a színpadokon, mint a Gates of Ishtar, az A Canorous Quintet vagy a fiatal Dark Tranquillity például. A lemez hangulata azonban inkább a finn Sentenced és a brit Paradise Lost melankolikus világát idézte a '90-es évek közepe tájáról, mintsem a klasszikus götebori vonalat.

A 2003-as The Ordeal album tovább mélyítette ezt az párhuzamot: a tempók lassultak, a hangulat sűrűsödött, a dalok pedig egyre inkább a belső vívódás és a tragikum felé hajlottak. Sokan tartják

OF MICE AND MEN Another Miracle

KIADÓ: CENTURY MEDIA

„A Tether irányát viszi tovább, de még fókuszáltabb, dinamikusabb és gazdagabb mind hangulatában, mind produkciós részleteiben. Számos új hatás érzékelhető: shoegaze, ambient, elektronikus, lírai és alternatív rock elemek is megjelennek, a vokális paletta pedig kifejezetten sokszínű. Mindezek ellenére továbbra sem az én világom.”
– Kánya Ferenc / 7 pont

„Elég alaposan megtördelt, sok gyökérből táplálkozó modern súlyosság, hatásaiban elektrótól a black metalig, sőt még ezeken innen és túl is. Ehhez képest többnyire működik a dalokban egyfajta kohézió – ezért van az, hogy bár a célközönségük nem én vagyok, mégis egész jó érzéssel tudom hallgatni a lemezt.”
– Schmidt Péter / 7 pont

„Van sodrása, a szintik miatt valahogy monumentálisnak is hat, de egyéb ötleteknek sincs híján. Ám hosszabb távon fáraszt.”
– Uzseka Norbert / 7 pont

„Irreális elvárás lenne a zenekarral szemben, hogy újra a The Floodhoz hasonló pillanatot tudjanak teremteni, de az Another Miracle jobb lett az elődjénél, és már ez is örömteli. Nem én vagyok a célközönség, de azt nem tudom elvitatni, hogy vannak emlékezetes, kiemelkedő dalok az amúgy hullámmzó minőségű lemezen. Nekem a kevesebb több lenne, de a rajongók így is nagy örömmel fognak visszajárni ehhez az albumhoz.”
– Bali Dávid / 6 pont

„Számomra terra incognita a zenekar, korábban csak a nevével találkoztam (képtelenség mindent megismerni, nincs is értelme, nem is törekszem rá). Modern rock/metal ez, valamilyen metalcore-leágazás, ami nem hozzám szól, de a háromperces számok között néha találtam egy-egy érdekesebb momentumot.”
– Milán Péter / 6 pont

OMNIUM GATHERUM May the Bridges We Burn Light the Way

Kiadó: Century Media / Írta: Gyuricza Ferenc / 8

A finn melodeath szintén egyik jobb sorsra érdemes zenekara a lassan három évtizede működő Omnium Gatherum, amely idén jelentette meg tizedik albumát. Önmagában ez is becsülendő teljesítmény, ám ha azt még hozzátesszük, hogy mindezt úgy produkálták, hogy eközben a relatív sikertelenség savanyú kenyerét eszik, még inkább megsüvegelendő a kitartásuk.

Azért relatív sikertelenségről írtam, mert a maga szintjén ellavíroz az Omnium Gatherum. Folyamatosan tudnak turnézni – olykor még egy-egy egészen jónak tűnő csomag részeként is –, az albumaik pedig patinás névvel bíró kiadóknál jelennek meg, ám a gitáros Marcus Vanhala vezette zenekarnak mégsem sikerült az a fajta áttörés, ami az ezüstösen szürkébe hajló hajszínű zenész két másik csapatának, az Insomniumnak és a Cemetery Skyline-nak már megadatott. Mondhatnánk erre akár azt is, hogy oké, az említett két zenekar abszolút egyedi a metal világában, hiszen az Insomnium a borongós hangulatú, melankolikus, ám dallamos zenéjével, míg a Cemetery Skyline a hiánypótló nordikus gótikájával létező piaci réseket volt képes betömni, de ez az Omnium Gatherumra is igaz, hiszen ők a nyolcvanas évek Amerikájához köthető, egészen fineszés dallamosságot adagolják hozzá egy tipikus északi melodeath hangulathoz, amire nemhogy kapásból, de hosszas gondolkodás után sem tudnék más példát hozni.

A zenekar tizedik albuma, a May the Bridges We Burn Light the Way nem a legszerencsésebb előjellel született. Az előző lemez, a 2021-es Origin produkciós szempontból kifejezetten sutára sikeredett, s a dalai sem voltak kiemelkedőek, minden fantáziát nélkülöző tucatszerzeményekként maradtak meg az emlékeimben.

Ehhez képest a May the Bridges We Burn Light the Way egyértelműen előrelépést jelent. Most kifejezetten jól szól az album, van húzása, lendülete a felépítésének, s ezúttal meg az emlékezetes témákból sincs hiány. A Darkest City dallamvezetése azonnal beleragad a fülbe, a Streets of Rage elférne akár egy Cemetery Skyline albumon is, a Walking Ghost Phase című dalban pedig mintha egyenesen a zseniális Rush szellemisége bújít volna meg. Ehhez az egészhez ráadásul olyan dinamikus alaphangulatot teremtett a szinte kötelező instrumentális intró után érkező My Pain, amely egyenesen ránk rúgja az ajtót.

Kifejezetten előnyére vált az albumnak az is, hogy az első számú frontember, Jukka Pelkonen mellett immár a tiszta énekhangot használó Markus Vanhala is többet vállal, nemcsak színe-sebbé, de egyértelműen élvezhetőbbé is váltak ezáltal a dalok.

Bár az Insomnium és Cemetery Skyline albumok nivójáig még nem fel May the Bridges We Burn Light the Way színvonala, az Omnium Gatherum karrierjének viszont biztosan jót tesz.

„Súlyos és komplex dalok, nagyívű dallamokkal, erőteljes refrénekekkel és modern szintihangszínekkkel megtámasztott death metal. Következetes, igényes és fejlődőképese zene, saját karakterrel — bár számomra a May the Bridges album néhol olyan, mintha a Toto és az Amon Amarth közösen írta volna. Ettől izgalmas.”
– Kánya Ferenc / 8 pont

„Bármennyire is él bennem egyfajta alapvető szimpátia az északi melodeath vonallal, az OG ezidáig sem lemezen, sem élőben nem tudott teljes mértékben meggyőzni. Ehhez képest az új albumban érzek egy kis megfoghatatlan pluszt, amit eddig hiányoltam náluk. Mintha a helyére kattant volna valami.”
– Schmidt Péter / 8 pont

„Elhiszem, hogy jók élőben, és zeneileg sok különféle ötletet felvonultató, izgalmas zene ez, de az egysíkú hörgés rontja az összképet.”
– Uzseka Norbert / 8 pont

„A zenekar, amely a death metalt lemezről lemezre az AOR felé irányítja, azonban ebben megakadályozza a sokszor igen-csak csicsás zenével éles kontrasztban álló hörgés. A sorok között van egy kevés saját íze annak, amit a finnek előadnak, de számomra az összkép túl sematikus. Tízezer ilyen hallottam már.”
– Milán Péter / 6 pont

„Sajnos a második lemeze óta áthidalhatatlan távolságot érzek ezzel a zenekarral szemben, és ezt továbbra sem tudjuk leküzdeni. Ebben a hangzásban számomra a Soilwork, a Darkane és a Scar Symmetry a maguk formanyelvén elmondta már azt, amit szerintem az OG próbál még mindig keresni vagy átadni, és sem érzelmileg, sem izgalomban nem vált ki belőlem semmit (sajnos), pedig tényleg mindig megpróbálok.”
– Bali Dávid / 4 pont

a zenekar érzelmileg legmélyebb és zeneileg legösszetettebb munkájának ezt az albumot – magam is így emlékszem rá. Az Imperium Domain azonban – részben a kreatív lendület kifulladásá, részben személyes okok miatt – 2005-ben feloszlott.

Közel egy évtized szünet után, 2014-ben újjáalakultak és új lendületet vettek, frontemberük, Tobias von Heideman azonban 2015-ben tragikus módon elhunyt. Három esztendővel később, The Deluge címmel, új énekessel tértek vissza. Andreas Öman hangja kevésbé karizmatikus, viszont karakteres, az Imperial Domain muzikája pedig modernebb, a hangzása letisztultabb, a dalai strukturáltabbak, bár veszítettek a korábbi lemezek nyers érzelmi erejéből. A 2025-ös Portentum már az olasz WormHoleDeath gondozásában jelent meg. A lemez a The Ordeal és The Deluge által kijelölt úton halad tovább. Dalai jobban építenek a hangszeres munkára, különösen a gitárookra. A billentyűk inkább hangulatfestő jelleggel vannak jelen, kicsit soknak érzem őket és cirka a harmadik-negyedik nóta után az is megfogalmazódott bennem, hogy a dalépités egysíkúsa, valamint az uralkodó lassú-középtempó miatt erősebb izgalom már nemigen várható. A több témából építkező, dinamikus nyitó History Repeating jól sikerült, mozgalmos nóta és az átlagnál kicsit tempósabb The Die Is Cast is jól indul, bár az egyetlen dallammal játszó témájának a visszatérése a szípen kinyíló, epikus középész után már csak annyira szórakoztató, mint az ujjak között oda-vissza járatott érme trükkje. Innen már talán csak a középtempókra játszó Retribution mutat újat, bár ez is kissé kiszámítható dal, a repetitív dallamvezetés miatt zeneileg hamar kifulladás.

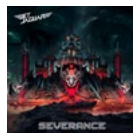
Az album koncepciója, ami nem egy konkrét történetet mesél el, hanem tematikus egységek mentén építkezik, inkább filozófiai konceptlemez, mintsem narratív. A szövegek sztoikus módon tekintenek az emberi történelem ciklikus ismétlődésére és az emberi természet sötét oldalára – ez az „érzelmetlen” hangulat érzik a zenében is. A keret ötlete jó, a szövegek tartalmi mélysége és költői ereje viszont sokszor nem éri el a zene színvonalát, ami azért problematikus, mert dalszerzés tekintetében is elég átlagos a lemez.

Amiben igazán erős a Portentum, az az érett hangszeres munka, a következetes atmoszférateremtés, a kiváló hangszerelés és a magas produkciós minőség. A korai hatások közül a Sentenced és Paradise Lost éteribb formában, de továbbra is jelen van, viszont a Portentum ma már talán közelebb áll a svéd melodeath klasszikusaihoz, mint a finn vonalhoz. Hangulatairól a Lake of Tears Headstones lemeze vagy a Tiamat Wildhoney albuma jutott eszembe – bár előbbinél a Portentum sűrűbben, súlyosabban szól, utóbbi meg

atmoszférában és változatosságban gazdagabb – de az ilyesmi zenék kedvelőinek ajánlanám ezt a lemezt.

JET JAGUAR Severance

KIADÓ: STEAMHAMMER
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A mexikói heavy metalos Jet Jaguar kiváló példa arra, hogy tehetség és elszántság – meg persze szerencse – által nem lehetetlen bekerülni a nemzetközi underground sodorba. A mindössze két-három évvel korábban alakult csapat, amelyben az átlagéletkor akkor alig érte el a 20 évet, és amely soha nem lépett még fel Mexikón kívül, 2017-ben – miután megnyerte a hazai selejtezőt – Wackenben a Bullhead City Circus színpadon a Wacken Metal Battle első helyét is megszerezte, történelmi áttörést jelentve a teljes latin-amerikai metalszínter számára. A pénzneremény és az endorseri ajánlatok mellett kapcsolatokkal is gazdagabbak lettek és nemzetközi figyelmet is kaptak – valószínűleg ez jelentette a legtöbbet számukra és innen komolyabbá váltak a dolgok.

Bemutatkozó albumuk 2020-ban jelent meg Endless Nights címmel a német Pride & Joy Music kiadásában. A kiadó dallamos metalos portfóliójában főleg dél-európai független előadók szerepeltek, de akadt néhány dél-amerikai csapat is közöttük, a Jet Jaguar tehát egyszerűen otttholt let a debüt számára. A bemutatkozás utáni években a banda már ki tudott lépni Közép-Amerikából.

Tavaly gyorsultak fel az események: a Jet Jaguar felállása négyesre változott, a kilépett gitáros és énekes posztját egyetlen tag vette át, tehát változott a formáció és a frontember. Az év eredményeinek a csúcsa egy saját Wacken-buli, majd egy meghívás volt az Anvil masszív európai körútjára. Négy vendég csapat közül a Jet Jaguar kérésre a leghosszabb ideig a kanadai trió '24 november-decemberben: tizenegy állomáson nyitottak az Anvil előtt német, lengyel osztrák, holland és belga klubokban. A Steamhammer a turné után szerződést ajánlott a csapatnak, ami alapján idén ősszel jöhetett a második album.

A Severance megjelenése előtt három kislemez és videó is napvilágot látott a tempós, dallamos EU-konform Eternal Light, az inkább amerikai hatásokat mutató megfontoltabb, politikusabb Fool's Paradise és a speed metal himnusz Mach 10 nótákkal. Már ez is három különböző karakterű dal, de a teljes album még nagyobb diverzitást mutat, hiszen az új szerzemények mellett korábbi dalok is helyet kaptak rajta, például a Wackenválogatáson szereplő Hunter vagy a '23-24-ben kislemezen kiadott instru Hollow Drive és a groove-

osan riffelő Evil Within, valamint van egy hosszabb, igazi érett zenei mélységet képviselő darab is, az Anthropocene.

Az albumon több dal is ebbe a hard rockos, refréncentrikus, gitár-járdék szempontjából technikás, ugyanakkor rendkívül érzelmes és melodikus irányba mutat, ezéért azt gondolom, a banda a jövőben ebben az irányban fog kiteljesedni. Ezt valahol sajnálom, mert nekem az olyan „konzervatívabb világnézeti” tételek tetszettek, mint az Eternal Light, a Mach 10, a Call of the Fight vagy a Hunter, de tudtam azonosulni a Fool's Paradise valószínűségével is – nagyszerű dal, olyan mintha a Megadeth Dystopiáját és az Anthrax In the Endjét gyúrták volna össze egy új dologgá.

Ebben is, abban is erős a Jet Jaguar, és valószínűleg helyt fognak állni a dallamos, hard rockos modern heavy/powerben is, viszont ide az egyediségük nem biztos, hogy elég lesz. De ez még a jövő zenéje. A jelen zenéje a Severance, ami viszont egy változatos, lendületes, érett és stíluszerűen heavy metal anyag. Nyugodtan menj rá, ha szereted a dallamos kemény zenéket!

KARITI Still Life

KIADÓ: LAY BARE RECORDINGS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Kariti egy orosz énekesnő/dalszerző, aki Olaszországban él. Covered Mirrors címmel 2020-ban adta ki első albumát, a második, a Dheghorn 2024 februárjában jelent meg, amit ez év novemberében követ a Still Life című harmadik teljes anyag. A kiadvány kapcsán beszédes lehet a művészről nyilatkozata, miszerint felferkentette az emberi léttel kapcsolatos kiábrándultság, és a dalai ennek az állapotnak a folyamányai. Valóban átlélhette azt a sok rossz érzést, amelyek a mai élettel, a megannyi kilátástalansággal, az értelmetlen, léleklő, borzalmas munkákkal, a nem működő kapcsolatokkal (és még lehetne sorolni) együtt jelennek meg, ugyanis a zeneanyag egészen nyomott, kiábrándult hangulatú.

En kimondottan jónak találok a Still Life anyagát, ugyanis Kariti jó dalszerző, erős dallamokat tud kitalálni, s szerencsére jómagam egyáltalán nem rettenek vissza egy-egy komor hangvételű lemeztől. Ezzel a legtöbb ember nem így van, ők nyilván nem fognak Karitit hallgatni – ahogyan más hasonló zenét sem. A Still Life főleg a zongora hangjaira és az énekesnő hangjára, dallamaira épül, s érény, hogy némelyik dal, például a címadó, már néhány meghallgatás után ismerősként köszön vissza.

A hangszerelés puritán, de nem merül ki a zongorás témákban, ugyanis nem ritkán zajos drone-szönyeg kerekedik a zene alá, ami

extra hangulati elemként kiválóan funkcionál, s ad hozzá egy plusz réteget a zenéhez. Kiemelném az utolsó előttként felcsendülő Naiznanku tételt, melyben mintha gitárt hallanánk, majd megszólal Kariti mélabús, elmerengő hangja. Esős, komor ősziidő zenéje ez, kiváló lehet egy félhomályos szobában hallgatva éjszaka, amikor minden nyugovóra tért, s a világ teljesen más arcát mutatja, mint a nappali aktivitás, lázas sürgölődés közepette. Valahol nem véletlen, hogy Kariti olyan black/death metal bandák lemezeihez is „kölcsonadta” a hangját, mint a Limbes és a Bedsore. Más hangszerelés, hasonló világlátás.

Aki kedveli az olyan zenekárokat, női előadókat, mint a Darkher, Marissa Nadler, a metalos hangzásuk közül az olyan formabontó, behatórhatóan csapatokat, mint a Menace Ruine, az nagy valószínűséggel Kariti zenéjét is beengedi az életébe.

LYCHGATE Precipice

KIADÓ: DEBEMUM MORTI
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Lychgate a metal azon hallgatóihoz szól, akik egészen mélyre ásnak az underground berkeiben.

Ez már a tagok egyéb zenekaraiból is kiderül. A 2011-ben alakult angol Lychgate legismertebb tagja Greg Chandler, az Esoteric dalszerző/énekes/gitáros/vizionárius-mágusa, aki ebben a formációban „csak” a hangjával járul hozzá a kaleidoszkopikus kép folyamatos áramlásban lévő kockáikhoz. A csapat 2013-ban mutatkozott be az azonos című albummal, ezt követően néhány éves szünetekkel az An Antidote For The Glass Pill (2015), valamint a The Contagion In Nine Steps (2018). 2020-ban jelent meg az Also Sprach Futura mini-LP/CD, s öt és fél évig csend. Ez év végére megérkezett a negyedik teljes mű, a Precipice, s mondhatjuk, a helyzet nem lett átláthatóbb, sőt, fokozódott...

Az öt zenészt számláló Lychgate a black metal azon szegletében ténykedik, amit nyugodtan felruházhathunk olyan jelzőkkel, mint „avantgárd”, „szürreális”. E műfaj, alszáner – nevezük, aminek akarjuk, nem ez a lényeg – cseppfolyós természetéből, alakváltó képességéből, kaméleonszerű színmodosulásaiából adódóan bármikor képes valami mássá transzformálódni, s ezt a Lychgate a Precipice kilenc szerzeményében szemrebbenés nélkül meg is teszi. Nem lennék annak a helyében, aki először hall ilyesmit, s gyanítlanul indítja el a londoni kvintett negyedik albumát.

Leegyszerűsítésem a képet, ha azt mondanám, hogy a Lychgate olyan, mintha az Esoteric játszana black metalt, amibe mindkettőnek, tehát az Esoterícnek és a black

1914 Viribus Unitis

Kiadó: Napalm Records / Írta: Kánya Ferenc / 9

Az ukrán 1914 egy olyan banda, ami az első albuma, a 2015-ös Eschatology of War idején nemigen tetszett. Nem tetszett a doomos atmoszférája, de végső soron a dalok egyoldalú szerkesztése miatt mondtam rá nemet. Az nyilvánvaló volt, hogy háborús konceptbandáról van szó és nem terveznek ezen változtatni, csak névvel együtt, de alapvetően ezzel nem is volt probléma. A The Blind Leading the Blind 2018-ban ígéretesebbnek tűnt dalszerzés terén és helyenként kreatívabb hangszerezési elgondolásai is voltak a gitárok és a basszus masszív egymásra rétegzésén túl – például az irgalmatlanul megkínzott hegedű alkalmazása –, ugyanakkor a hangzásában nagyon meghatározók voltak a Bolt Thrower- és God Dethroned-hatások. Száraz anyag volt, összességében ez sem tetszett.

A 2021-es Napalm debüt, a Where Fear and Weapons Meet produkció tekintetében hatalmas lépés volt, amivel a banda maga mögött hagyta a poros megszólalást az album pedig korszerűbb, sokrétűbb hangszerezést hozott. Atmoszférájában megjelentek a dinamikus, szimfós megoldások, ami monumentális, drámai keretet adott a háborús narratívának, az érzelmi mélysége egy új horizontot tárt fel. Ezzel az idej Viribus Unitis sem szakít, és bár zeneileg némiképp visszalép a Fear and Weapons előtti hangzásvilághoz, a produkciós munka kifejezetten nagyszabású.

Az 1914 továbbra is a black, a death és a doom metal határvidékein alkot, de muzikálisan sokkal gazdagabb textúrákat használ és minden korábbinál erősebben épít a narratívára: a dalok már nem csupán dramaturgiai ívet adnak a tematikának, hanem kronologikus ívet követnek. A Viribus Unitis ezúttal teljes értékű conceptalbumként mutatja meg a háborús fázisokat a kitöréstől a vereségig és az utóhatásokig, katonai naplók, levelek, visszaemlékezések és hadijelentések anyagát felhasználva, a Császári és Királyi Hadsereg egy lemege ukrán

honvédjének szemszögéből láttatva az eseményeket. Nem pusztán a halálról és a pusztításról szól, hanem a bajtársi kötelékekről, az emberi kitartásról és az az egyetlen gondolatról: haza kell jutni, bármi áron. Ezek a témák sajnos a mai ukrán mindennapokban is jelen vannak.

A hangzás Jens Bogren csapatának munkája, a több gitárretinggel, az atmoszférikus betétekkel és a szimfonikus hatásokkal egyszerre fullasztóan súlyos és kísértetiesen dallamos. Az új dobos játékat – ez friss ritmikai energiát adott a lemezeknek – is sikerült a produkcióban kiemelni. A zenei brutalitás mellett ott a melankólia, amely még mindig a Bolt Thrower-féle háborús death metal örökségét idézi, de már sajátosabb, felismerhetőbb stílusban. A vendég énekesek: Aaron Stainthorpe (a A Duty to Escape-ben), Jérôme Reuter (a The Home Where I Died-ban) és Christopher Scott (a Prisoner of Warban) által még több finom részlet épül a csupasz drámaiságba.

A hangszerezés gazdag, az atmoszférateremtés pedig minden korábbinál profibb: a korabeli fonográfós menetdalfelvételek, a háborús zajok, a narrációk és a mozis hangulatú effektek olyan hiteles dokumentarista réteget alkotnak, ami a hallgatót magát is a frontvonalba helyezi. A Viribus Unitis nem pusztán egy extrém metal lemez, hanem conceptalbum és emlékmű. Lélekbe vágó, megrendítő történet. Igen, hallottam már zeneileg erősebb anyagot – a Hath vagy a Sulphur Aeon legutóbbi albumai jutottak eszembe most –, de azt gondolom, ha ezt a lemezt csak mint egy blackened death albumot hallgatod, elmész a valódi értéke mellett.

„Hasonlóan a német Kanonenfieberhez, az ukrán 1914 is az első világháborús tematika köré húzta fel szövegi és vizuális koncepcióját. Negyedik (koncept) albumukon zenei szempontból van death és black metal, meg egy adag doom – mindezt narrációkkal, hangbejártásokkal tarkítottan, jó megszólalással, kellőképpen fajsúlyos produkcióval tálalják. Van hangulata, és a maga módján egész változatos is, nekem bejön.”

– Schmidt Péter / 8 pont

„Nem lehet szó nélkül elmenni a Viribus Unitis album történetmesélése és a mai tragikus ukrán valóság közötti párhuzam megemlézése nélkül. Érteni vélem az új album felépítésében rejlő szándékot is, a háborús tematikájú, fekete fémmel átítatott death metal zenekarok közül azonban számomra továbbra sem a 1914 az etalon. Atmoszférateremtés területén a Kanonenfieber például klasszissal sokkal jobb hatások elérésére képes.”

– Gyuricza Ferenc / 7 pont

„Korábban nem foglalkoztam túl behatóan az 1914 lemezeivel, de az új albumon a death-klikék meglelte mellett a lassabb témák/szerzemények nem rosszszak. A tematika érdekesítő, a régi indulók, katonadalok üdítő színfoltok, de egy efféle anyagból 57 perc nagyon sok.”

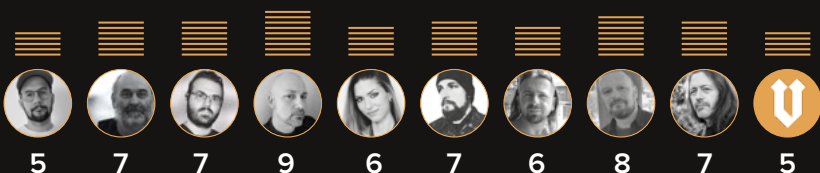
– Milán Péter / 7 pont

„Elég sajátos koncepció, mégsem nevezném egysíkúnak az anyagot.”

– Uzseka Norbert / 7 pont

„Nem tudom elvenni 1914-től sem, hogy az évek során kialakították a saját arculatukat és megszólalásukat. Ugyanakkor ez a lemez nekem már sokkal inkább arról szól, hogy a meglévő rajongótábort, és annak kiszámítható elvárásait hogyan lehet kiszolgálni a lehető legbiztonságosabb módon, miközben azzal aratják le a babérokat, amit már korábban elmondtak. Ezzel nincs semmi baj, mert akik szerették eddig is a zenekart, valószínűleg nagyon fogják értékelni, ami itt hallható.”

– Bali Dávid / 5 pont

metálnak is belevinné a legcsavarosabb megoldásait. Ezt a képet erősíti, hogy a lemez keverését, maszterizálását is maga Chandler végezte saját Priory stúdiójában. J. C. Young Vortigern és S. D. Lindsley folytatónak változásban lévő gitárriffjei, diszharmonikus harmóniafüzerei egy elborult fekete-fehér művészfilm képsoraival analógiába állítható bizarr hangjai a Tom MacLean basszusgitáros/T. J. F. Valley dobos-ritmusszekció hasonlóképpen örült módon kiszámíthatatlan játékaival együtt a hangok olyan örvénylését eredményezik, hogy ember legyen a talpán, aki kiigazodik a rengetegben.

Egy-egy pillanatra tisztulni látszik a kép – pl. a Terror Silence elején –, azonban kis idő múltán már zuhanunk is bele a hangkavalkádba. Az Anagnorisis jó példa arra, hogy a zenekar a vad kakofóniákat átmenetileg berekesztve akusztikus pengetésekbe is át tudja menteni a kísérleti black/death-avantgardizmust, ami Chandler jellegzetes morajlós hangjával együtt egy régi horrorfilm aláfestő lidérczeneje is lehetne. Ám csakhamar visszatér a torzított gitárral megidézett sárlavina, s jobb nem tudni, mi mindent sodor magával.

Két vendég révén zongora, orgona és fuvola is hallható a féktelen hangözönöknek némi extra muzikalitást biztosítandó – Pangaea –, s a záró háromperces rémszimfóniával véget érnek a zenei megpróbáltatások. Ha a black és a death metal távol áll a konvencionális, populáris zenétől úgy általában, annyiban a Lychgate is távol áll a konvencionális black és death metaltól.

MALEPESTE Ex Nihilo

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE
PRODUCTIONS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Mindig zavarbaejtő, ha egy-egy zenekar teológiái kérdéseket vet fel, használ címként, szöveggént, mert mindig fennáll a veszély, hogy nem megfelelőképpen teszik. Nem tudom, hogy a 2010-ben alakult francia Malepeste a „sem-miből való teremtés” problematikájához miképpen közelít, de black metal csapat lévén, vannak kétségeim. A szövegek egy része angol, ezek átolvasása után sem lettem okosabb a koncepciót illetően.

Az Ex Nihilo a Malepeste harmadik albuma, ezek között egy-egy split is megjelent. Korábbi ténykedésükről ködös emlékeim is alig vannak, de az ideai lemezen elég határozott körvonallakkal adják elő a black metalt. A Les Acteurs De L'ombre kiadó szokásához híven a lemez professzionálisan szól, nem lehetne kifogást emelni a produkció kapcsán. A 34 perces albumon minden hangszer megkapta a maga „érvényesítési területét”, a

gitárok tisztán, de nem bántóan kifényesítve szólnak, a basszusgitár is szolidan döng az altalajban a dobok kellő mérvű ritmüstámogatása mellett.

Nem érzem, hogy a Malepeste határozottan ráugrana valamely jelenkori áramlatra, az Ex Nihilo anyagát leginkább atmoszferikus black metalnak nevezném – ha szükséges volna valahogyan nevezni. Ez az „atmoszferikusság” azonban nem éri el azt az epikus-ságot, amely más francia, vagy még inkább észak-európai zenekarokat jellemez. A Malepeste anyaga a hangulati elemek meglétével egyetemben is óriz valamit a black metal elemi nyersségéből, még ha ez nem is mindig egyértelmű a tiszta hangzás birtokában. Mindezzel együtt is elég tömény az Ex Nihilo anyaga, amit az ének is tovább növel.

Larsen frontember elég vérbő extrém éneket hallat. Igyekszik nem egysíkúan ordítani, bőmbölni, hanem a franciákra sokszor jellemző extra érzelmi töltést áramoltatni az énektémákba. Ez a plusz zenei túlcsoordultság odáig megy, hogy az énekes néhol kimondottan dallamos témákat bocsát ki a torkán, s olykor eldúdlót ének vonul együtt az intenzív black metalos játékkal. Az Accuptio talán a Malepeste anyagának legerősebb tétele: itt a legmonumentálisabb a franciák black metalja.

Ha már szóba került az ének, Larsen anyanyelvét és az angolt egyaránt alkalmazza. Orgánuma nem tipikusan black metalos, ami ad némi egyediséget a Malepeste komor, borongós albumának. Nem az év black metal lemeze az Ex Nihilo, nem minden ötlet „ül”, de a minőségre való törekvés süt az anyagból. A záró Relapsus fináléja meglehetősen hatásos.

MASTER'S HAMMER Maldorör Disco

KIADÓ: DARKNESS SHALL RISE PROD.
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A cseh Master's Hammer pályafutásában nem sok olyan elemet találunk, ami kiszámítható lenne, sőt, ez a csapat megtestesíti a „várd a váratlant” fogalmát. Az első időszakban kiadott lemezek, főleg a Ritual. és a Jilemnický Okultista, a black metal alapműveiként tartatnak számon, azon belül is a legkülönösebb lemezek közé tartoznak. A 2009-ben megjelent visszatérő Mantras elég nehezen volt befogadható, de ezt sorra követték a kiadványok, majd 1-2 éve, elég intenzív koncertezésért követően, befejezték ténykedésüket. Bár meglepett a feloszlás, elkényveltem, hogy a csapat elmondta, amit elmondhatott és méltósággal intett búcsút. Ehhez képest idén őszel újévet folytatják, és itt is van az új album. De egy kelet-európai öntörvényű brigád ténykedését ne próbáljuk megfejteni...

Hogy milyen a Maldorör Disco? Vakargatom a fejem, hogy miként is jellemezzem. A lemezcímben szereplő „Disco” kifejezés sejtet valamit, de az anyag a zenekar formabontó természete, nagy kísérletező kedve ismeretében is különös. Az már a csapat első időszakának sok vitát kiváltott harmadik albuma, a Slágrý alapján világos kellett, hogy legyen mindenki számára (nem volt az), hogy a metal a Master's Hammer tagjainak csak egy a zenei megnyilvánulási formák közül. Ezt a későbbi lemezek számos dala igazolta, a legfrissebb visszatérési első lemeze, a Maldorör Disco pedig teljes egészében alátámasztja.

Bármennyire furcsa, sőt, bizarr a Maldorör Disco anyaga, aki ismeri, netán szereti a csehek korábbi lemezeit, kétkem, hogy ezt undorral fogja visszaautásítani. Ugyanis a zene hangulata, Franta Štorm meghatározónál is meghatározóbb éneke ezt az anyagot is félreismerhetetlenül Master's Hammerkiadvánnyá teszi. A kissé szögletes ritmika, Franta semmivel sem összehasonlítható recés, érdes, reszelős, blackes orgánuma, hanghordozása, a furcsa dallamvilág száz százalékgig egyedi jelenségévé teszi a zenekart. Nem is beszélve a cseh nyelv használatáról, a kemény „r” betűkről, a szláv jelleg illetően kidoborításáról. A különbséget főleg az jelenti, hogy a torzított (metal) gitár visszaszorult, helyette a billentyűs hangszerek, szintetizátorok vették át a főszerepet. A gitár a háttérben azért ott dohog, segít az alapozásban, de a szintű néha '80-as éveket idéző hangjai, dallamai adják meg a számok hangulatát. Nem vitás, hogy Franta rekesztései, a feletébb fura énekdallamok karöltve ezekkel a diszkós (ne kertetjük) ritmusokkal, szintírészekkel egészen groteszk képet festenek. Lelki szemeim előtt szinte látom a szemképráztató lilás fényekben mozgó, rángatózó alakokat, de hogy a kép kimozduljon síkjából, a zenekar ezt is felrúgja, mivel a metalnak sem fordított hátat. Épp az ebben az anyagban a furcsa, egyben csakis rájuk jellemző, hogy az a sajátságos 21. századi diszkó a Master's Hammer több évtizedes múltján, zenei hagyatékán mint szűrőn kerül átérésztésre.

A Master's Hammer esetében a vizualitásnak is mindig fontos szerepe volt (elég a zenekar koncertjeire gondolni). Franta Štorm civilben tipográfus, grafikus, minden borítójukat ő tervezi, a Maldorör Disco albumhoz is egy a szürrealitást új formában bemutató, ropant furcsa illusztrációt kreált, s nyilván az LP/CD-kiadások további meglepetésekkel szolgálnak a téren (is).

Nem tudom, ki lehet az, aki szereti és szívesen hallgatja a Master's Hammert, én biztosan köztük vagyok, de remélem, akinek a korábbi albumokkal sikerült dűllőre jutnia, annak a Maldorör Disco újabb jellegzetesen közép-kelet-európai zenei kísérletei sem állnak keresztbe a torkán.

MARTRÖD Draumsýnir Eldsins

KIADÓ: DEBEMUR MORTI
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Köztudott, hogy a 21. században erős black metal-szintér bontakozott ki Izlandon, s ugyan anyyi rendkívüli csapat már nem bukkan fel a szigetországból, mint 10-15 éve, az erők kiáramlása még most sem csengett le. Igaz, a Martröd is 2014-ben alakult, a debütalbum csak most, ez év decemberében jelenik meg. A Transmutation Of Wounds EP volt az első életjel 2016-ban, s kilenc évnek kellett elteltnie a következő komoly megjelenésig. Néhány meghallgatás után állíthatom, hogy a Draumsýnir Eldsins nem fog szégyent hozni az izlandi black metal eddigi korpuszára.

Nagyjából 36 perces lemez- anyaggal állunk szemben, amely, annak ellenére, hogy a füleim számára teljesen megszokottak az efféle hangzások, első hallásra nem éppen könnyű hallgatnivaló. Könnyebb később sem lesz, de legalább a zenekari célkitűzések tisztulnak, a struktúrák és egyes témák is kezdik felfedni az alakjukat – legalább a kontúrjaikat. Az album koncepciója egy középkori ideán alapszik, ami egyfajta „álomvízió”, ahol az álmok az emberi tudat kozmikus valóságok felé való átmenetét, mintegy csatornát képeznek. Ami feltárul, az egy olyan szimbolikus igazság, mint olvasom a lemezhez fűződő szöveget, ami a rémálmokon és a révületen keresztül válik tapasztalhatóvá. Vagyis a Draumsýnir Eldsins négy tétele egy-egy zenei eszköz ennek a jelképes igazságnak a felderítése felé.

Utóljára talán a már feloszlott Svartidaudi 2018-as albuma, a Revelations Of The Red Sword volt hasonlóan kaotikus black metal, amit Izland földjéről hallottam, de az évek során ez az anyag is kezdett kitisztulni. Nem tudom, a Martröd albumával is ez lesz-e a helyzet, mindenesetre a zene rettentően nehéz és tömény. Diszsonzáns gitárátémák szövevényes örvénylését halljuk véghetetlen végig, s miként számos ehhez hasonló albumon, egy-egy dallamrészlet, megfoghatóbb elem az, ami támpontot nyújthat, egyben kitarthat a lemez végéig. Mint a tengerben hanykolódó hajótörött, úgy nyúl egy-egy törmelékért a hanghullámok hátán sodródó hallgató. Magam úgy találtam, hogy a zene erős hangulati oldala az, ami viszonylagosan megkönnyítheti a befogadást, legalábbis én a zenekar atmoszférateremtő képességét mindenképpen kiemelném. Még a gyors, mindent beszippantani tűnő részekenél is, ahol a gitárok egymásba fonódva tekeregnek, s úgy tűnik kibogozhatatlanok, kiderül, hogy mégsem azok, mert kellő odafigyeléssel lehet hallani,

BLOODBOUND Field Of Swords

Kiadó: Napalm Records / Írta: Schmidt Péter / 7

Épp húsz éve jelent meg a dallamos euro-metalban ügyködő svéd Bloodbound első albuma, a Nosferatu. Bár jócskán változó tagsággal, de azóta is folyamatosan jelen vannak a szintéren, a Field Of Swords képében pedig immáron a tizenegyedik nagylemezüket köszönhetjük.

Mondhatnám, hogy ha ránézel az új frontborítóra, meg ha hallottad akár egy korábbi korongjukat is, akkor nagyjából tudsz róluk mindent – és ezzel nem hazudnék, még ha némi pontosítást, cizellálást igényelnek is azért ezen információk. Áradóan dallamos, kétlábdobos témákkal bőkezűen ellátott, aláfestő szintikkel jócskán megtámogatott tempós europowert rejt a friss anyag is, stílusosan valahol félúton a Hammerfall és a két lemez után sajnálatosan földbe állt, szintén svéd Lost Horizon világa között. (Aki élből csípi a zsánert, az eme utóbbi csapatra mindenképpen keressen rá, érdemes!)

Nyilván sokan rágták már csontig a metalnak ez az irányvonalát, beleértve ebbe a sárkányoskardozós szövegvilágot és a heroikus atmoszférát is – azonban ettől még színvonalbéli különbségek ebben a szegmensben is léteznek, a Bloodbound pedig egyértelműen a jobbak közé tartozik a mezőnyben. Valamiért a svédek szinte bármibe fognak, azzal simán hoznak egy

legalábbis korrekt szintet – ez itt sincs másként, a Field Of Swords a maga vonalán ugyanis ha nem is toronymagasan, de egy fél fejlet azért felfelé lóg ki a jócskán túlszűfolt europower szintér átlagából.

A frontember Patrik Johansson Selleby (aki párhuzamosan a hasonló vizeken evező Shadowquestben is énekel) hangja például kifejezetten jó, és a dallamvilága is tetszetős, jó érzékkel hozza mindazt, ami ide kell. Az Olsson fivérek néhol neoklasszikusba hajló gitározása ugyancsak kellemes, és úgy általában is rendben van mind a hangszeres játék, mind a dalok és a dalszerkezetek, mind pedig a stúdiós produkció minősége.

Nótánként nem cibálnám szét a lemezt, legyen elég annyi, hogy a tizenegy saját szerzemény a maga dallamos-heroikus, sárkányos fantasy mivoltában tulajdonképpen teljesen okésan lett összepattintva. Néhány óvatosan megszaggatott modernebb staccatós riffet azért én még elviselnék amolyan színesítés gyanánt, de ez inkább csak ízlésbeli kérdés, a nívó ettől még adott. Ha az elején citált Lost Horizon két lemezét átlagolva 9,5 pontra lövöm be, akkor az új Bloodbound is simán megérdemel legalább egy izmos hetest.

„Modern power metal, a jól ismert klasszikusokból táplálkozva: nagyívű refrének, harcias riffek, karddal vívott hit és dicsőség. Profi munka, helyenként kissé lapos, helyenként meg kiszámítható, de összességében rendben van.”

– **Kánya Ferenc / 8 pont**

„Újat mutatni ebben az agyonjátszott, jól körülírható és könnyen behatárolható zenei stílusban már lehetetlen. A cél így már nem lehet más, mint törekedni a műfajon belüli tökéletességre.”

– **Gyuricza Ferenc / 7 pont**

„A lehető legmegbízhatóbb fan service: tudod, mit szeretnél, pontosan azt kapod, olyan színvonalon, ami a dalok minőségével igyekszik feledtetni az eredetiség hiányát. A műfaj szerelmesei jó eséllyel könnyen visszatérnek majd hozzá, akik pedig eddig is körön kívül voltak, azoknak az ezt ihlető lemezek fognak eszükbe jutni, és ahhoz térnek majd vissza.”

– **Bali Dávid / 6 pont**

„Szívárványos heavy metal sok-sok dallammal és kórossal. Újat ezzel a zenével már nem lehet mondani, de a maga terepén teljesen korrekt.”

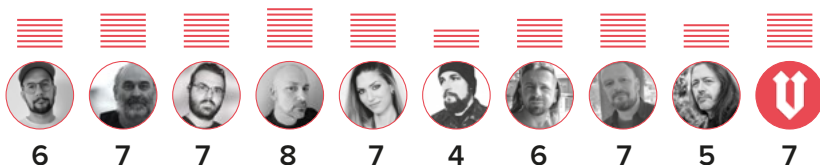
– **Posta János / 6 pont**

„Kissé túlzó egyszerűsítés azt mondani, hogy Hammerfall 2, még ha van is benne pár hangulatos, misztikusabb elem, de összességében az a vonal, és abból mintha eddig is lett volna elég.”

– **Uzseka Norbert / 5 pont**

„Panel, klisé, panel, klisé, panel, klisé, panel, klisé, panel, klisé...”

– **Milán Péter / 4 pont**

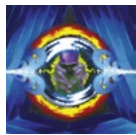

hogy mit játszik Alex Poole (ő egyébként amerikai és rengeteg zenekarban aktív) és H. V. Lyngdal. Megjegyzem, a dobokat a szintén amerikai Jack Blackburn játszotta fel, vagyis ez egy kontinenseken átvélő alakulat.

A Martröd lemezének befogadását részben megkönnyíti, részben megnehezíti, hogy extra hangszerek, hangok, effektek dúsfújják. Például hallunk csellót, kórusokat a nyitó Sköpunin tételben, ami a zenét ugyan gazdagítja, ilyenformán élvezetesebbé teszi, de hogy nem könnyíti meg ezeknek a sajátosan nehéz álmoknak az álmódását, az bizonyos. Csak a legmerészebb álmódók próbálgának szerencsét azzal, hogy a Martröd dúdolja a fülükbe dalait.

MAUSOLEUM GATE Space, Rituals And Magick

KIADÓ: CRUZ DEL SUR MUSIC
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

A speciális hangulátú protometal/progrock zenét művelő finn Mausoleum Gate első két nagy-

lemezét kifejezetten szeretem, különösen a második nekifutás, a 2017-es Into A Dark Divinity ragadott magával megjelenése idején. 2019-ben jött még tőlük egy kétszámos EP is két korábban rögzített, de azidáig ki nem adott dallal, majd jó időre eltűntek a ködben. Épp nemrégiben jutott eszembe, hogy esélyesen beleállhattak a földbe (covid, miegymás ugyebár), erre pár nappal később egyszer csak előálltak harmadik albumukkal, mely a maximálisan beszédes Space, Rituals And Magick címet viseli.

Habár az első két koronghoz képest Jarno Saarinen személyében itt már új énekest hallhatunk (ő igazából a 2019-es kislemezen debütált a MG színeiben), a zenei irányvonalat ez nem befolyásolja, ugyanazt a különleges atmoszférájú, egyfajta ködös időtlenség érzetét sugárzó muzsikát játssza a brigád, mint korábban. Jarno hangja ugyan kicsit mélyebb, öblösebb – és ozzysabb –, mint elődjéé volt, de dallamvilága teljesen jól passzol ide, a váltás nem hozott megbecsülést.

Annak ellenére, hogy a csapat két gitárral üzemel, a késői '70-es, korai '80-as évek hangzásait visszaidéző billentyűk szerepe ezekkel lényegében egyforma súlyú, legyen szó akár gurgulázó hammondzósárról, akár különféle szintetizátorfutamokról. Fent nevezett időszak befolyása egyébként nem csak e téren, hanem úgy általában a megszólalásban, sőt magukban a dalokban és a dallamformálásban is erősen tetten érhető. Néhol konkrétan olyasmik érzetet kelt a muzsika, mintha a '80-as évek eleji első két Ozzy-album világát kevernémk teszem azt a Yes vagy más korabeli progrock bandák hatásaival. Ha a

nyitó Vision Divine/Lucifer Shrine kettőst meghallgató, szerintem érteni fogod, mire gondolok.

Vannak azért zenei szempontból nem ennyire egyértelmű darabok, mint például a kimértebben megfogalmazott, ám baromi hangulatos Sacred Be Thy Throne, vagy pláne a záró, nyolc perc feletti Witches Circle – utóbbi konkrétan nettó progrock, riffelős hard rock/protometal-elemek ebben szinte egyáltalán nincsenek. Ellenben a címadó tétel egy jóféle direkt, húzós darab, a korábban említett ismérvek mentén megfogalmazva.

Ami a Mausoleum Gate volta-képpeni fő vonzerejét adja, az a nótáikkal megteremtett különleges, misztikus-időtlen atmoszféra. Bár zenei eszköztárunk más, mégis olyan pályatársakhoz hasonlítanak ebből a szempontból, mint mondjuk a Manilla Road vagy az Atlantean Kodex. Mindezt a stúdiós trendektől független, természetes tónusú hangzásuk is alátámasztja. Engem nagyon elkapott ez az érzésvilág, sokat hallgatom az albumot az utóbbi napokban.

MERZBOW Paulownia

KIADÓ: SUN & MOON RECORDS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Merzbow, Musami Akita formációja élő legenda. Valószínűleg még azok is értesültek róla

az extrém zenék világán belül, akik soha nem hallották egyetlen lemezét sem. Ha hatásvadász lennék, azt mondanám, ha az ember túl van egy Merzbow-lemezen, többé már nem ugyanaz a személy, azonban tény és való, hogy amit a Merzbow művel, annak transzformatív képessége van. Ha a hallgató elég erős, előnyére tudja fordítani az átalakulásokat, ha nem, a mentális emésztőgödör legalján találja magát egy adag fémroncs és ócskavas között. Előljáróban kedvcsinálónak ennyi elég is lesz a Merzbow-hallgatáshoz.

A Sun & Moon nem először ad ki anyagot a japán zajvarázslótól. 2018-ban LP-n már megjelentek egy Chant (2) című korai felvétel. Párszor leforgattam, de nem lettem függő. A Merzbow-t nem lehet megszokni. Abba bele se merek gondolni, hogy szeretni lehet-e, mindenesetre megszokni nem lehet. Nekem legalábbis nem sikerült, bár nem élek Merzbow-diétán. Nekem az ehhez hasonló zajművészeti alkotások inkább csak fűszerek a magam-gyártotta extrémzenei tortán, de lehet, hogy ha egy Merzbow-feltéttel találkozok, inkább kiteszem a tányér szélére. Tartanak tőle, hogy beletörne a fogam, s mire végigjárná a szervezetemet, magam is a fent említett emésztőgödör alján landolnék. A Merzbow-t nem lehet megszokni...

...azonban megérteni, kiismerni, bár ezt félve írom le, talán nem

lehetetlen, pontosabban van rá egy kis esély. Csak hegesztőszemüveg, azbeszt-védőöltözet és zajsűrűsík legyen rajtunk. Ha megtettük a kellő óvintézkedéseket, akkor lassan megközelíthetjük a veszélyes objektumot. A sérülés esélyét még így sem küzdöttük le teljesen – gyűjtünk erőt: száz százalékgig ez nem is lehetséges –, de talán sikerült annyira akklimatizálódnunk, hogy a minimumra csökkentünk annak az esélyét, hogy maradandó károsodásokkal, netán végtagvesztéssel kerüljünk ki a különlegességében is ijesztő tárgy vizsgálata során. Mindazonáltal erre a kísérletre csak a legbátrabbak vállalkozzanak; azok, akik készek mindent egy lapra feltenni; akik belevetnek magukat a mélységbe a következményekre való legkisebb tekintet nélkül.

A Paulownia megközelítése – haladóknak: megismerése – azok számára lehet a legsikeresebb, akik már nem először vesznek részt hasonló akciókban. Nulláról indulni... nos, vannak az öngyilkosságnak elegánsabb módzatai is. Azonban aki elég felkészültnek érzi magát, hogy belevágjon, képes felszállni erre a rozsdás, mégis maximális kapacitással működő szerelvényre, nem ijesztik el a kattogó, zakatoló gépek, a gázsi vasbábel beleiből szüntelenül áradó mennydörgő hangok, az eljuthat egy olyan pontra, hogy szinte kívánja kihívni maga ellen a sorsot. Lassanként – maga sem meri elhinni – kezdi megismerni a hangokat, szinte már jelen tud lenni azok születésénél, és a zajforrásvidékek megpillantása egyszerre mámorosítja meg a tudatát, élesíti ki az érzékeit. Maga válik óriási szemmé, füllé, de tapintó érzékké is, hiszen az a zaj, ami a Merzbow-pokolműhelyéből jön, amitől még Héphaisztosz is visszarettenne, határozottan fizikai vonatkozásokkal bír; a zaj szinte testté, hússá-vérré lesz, s a szemlélő úgy érzi, mintha már 24 órája intenzív fizikai munkát végezne. Miközben még csak 22 perce muzsikál a Merzbow zörejkohója. Bizony, virágszedés és lepkefogás közben másképp telik az idő, mint amikor az ember létfontosságú szerveitől fosztatik meg...

Mikor a Paulownia végére érünk, s vélelmezzük, hogy a nehezen már túl vagyunk, örömmel hallgatjuk a kifinomult duruzsolásokat, s korábban átesvén a tűzkeresztségen már attól sem jár át bennünket a félelem tízezernyi szilánkjá, hogy a 32 perces rém-Odüsszeia legádázabb pillanatai a végére maradtak. Már mindegy. Kiégtünk. Az utazás, amin átmentünk, kiölt belőlünk mindent, ami előző életünkhöz láncolt bennünket. Már csak vasszirmú virágokban tudunk gyönyörködni, fémporral szórjuk meg acélebedünket, s egész létünkünk azzá a zajmonstrummá transzmutálódott, amiről az imént balga módon azt hittük, hogy csak egy lemez. Van egy pont, ahonnan már nincs visszatérés.

ANNISOKAY Abyss – The Final Chapter

KIADÓ: ARISING EMPIRE

„A teljes Abyss-trilógia anyaga egyben: míg a korábbi EP-k inkább kísérletezőek és szétartóak voltak, a három vadonatúj dal már egységesebben fogja össze az elektronikus, popos, metalcore-os és progos elemeket. Az eredmény egész hallgatható.”

– Kánya Ferenc / 8 pont

„Kétségkívül professzionális az egész, de sajnos csak a kilences Effgynél éreztem először, hogy érdemes volt elindítani.”

– Posta János / 7 pont

„Számomra ez a fajta, popzenei elemekkel átszótt újkori modern metalcore hangzás sosem tud az önkifejezésről szólni, és sajnos sosem hittem el az Annisokay-nak, hogy szeretnének állítást is tenni azon felül, hogy híresek legyenek. Meggyőződésem, hogy az ilyen zenekaroknak mindig csak jelene van – amit folyamatosan hajtani és pörgetni kell, mert ha csendben maradsz, jön három másik...”

– Bali Dávid / 5 pont

„Kétségkívül profin összerakott modern elektro-pop-metalcore album, ami – számomra – egyben nagyon matekos, kimódolt benyomást is kelt. Értem, hogy sokaknál miért működik az ilyesmi, de jómagam az organikusabb hatású muzsikákat preferálok inkább.”

– Schmidt Péter / 5 pont

„Az intro nagyon ígéretes volt, a többi már javarészt 25 éve számitott újdonságnak. Oké, hogy van egész brutál és izis, de azért ez alapvetően diszko metallal, és értem, miért működik, de nem én vagyok a célcsoport.”

– Uzseka Norbert / 5 pont

„Ha azt mondom, ehhez képest a spanyolcsizma, a juddásbölcső, az eretnek villája, az ujjszorító kéj-utazás, túlzásnak tűnhet, engem azonban a világból kiüldöznek az efféle lemezek.”

– Milán Péter / 4 pont

TREAT The Wild Card

Kiadó: Frontiers Records / Írta: Schmidt Péter / 7

Tizedik albumával jelentkezik e napokban az AOR/hard rock vonalas svéd Treat, akik ugyan igazán átütő nemzetközi sikereket sosem könyvelhettek el, a fanatikus dallambarátok körében mégis világszerte komoly respektre tettek szert. (Egy korai nótájukat pedig még az In Flames is feldolgozta.)

A The Wild Card dalait, bár a szó szoros értelmében vett konceptlemezzről nem beszélhetünk, egyfajta laza szövegi kapcsolódás mégis összefűzi – ugyanakkor a tizenhárom új szerzemény mindegyike abszolút megáll a saját lábán, önállóan is életképes. A brigád kreatív magját természetesen újra csak az énekes Robert Ernlund és a gitáros Anders Wikström alkotják (ennyi idő után ebben esélyesen már nem számíthatunk változásra), társaik pedig sokadára is korrekt módon dolgoztak alájuk a bő tucatnyi új nóta megalkotásában és minőségi rögzítésében.

Az a bizonyos jellegzetes skandináv/svédés dallamérzékenység megint nagyon benne van a muzsikában – sokan és gyakran hasonlítják őket a (korai) Europe-hoz, amiben egyfelől nyilván van némi igazság, közelebről is megszemlélve meghallgatva a Treat zenéjét viszont kiütköznek bizonyos megközelítésbeli különbségek. A John Noruméknál a produkcióban még a legdallamosabb korszakukban is meglévő cseppnyi kóc és karcosság innen szinte teljesen hiányzik – kifejezetten szépre és csilingelőre polírozott a sound, ami a harmóniák befogadását kétség-

kívül könnyebbé teszi, ugyanakkor egy kicsit harapósabb megszólalás nekem személy szerint ezzel együtt is jól esne.

Az albumot nyitó Out With A Bang kissé sötétebb tónusú felütése és cseppnyi klasszikus Queensryche-ízt is hordozó riffje mondjuk ezzel együtt tetszetős, és később is vannak efféle kissé harapósabb momentumok (pl. Hand On Heart vagy Mad Honey) – nekem ilyenkor éled meg igazán a muzsika. A kerekere csiszolt, AOR-osan megadallamos témáik (pl. Endeavour) ezúttal viszont valahogy leülőbbek, kevésbé karakteresek, számomra legalábbis. Nyilván ezek is halál igényesen és izléseken lettek feljatszva-felénekelve, nem is erről van szó – nehéz ezt szavakba önteni, inkább érzés szintjén állnak az efféle témáik most kevésbé közel hozzám a karcosabb megmozdulásaikhoz képest. Legalábbis ami itt és most, ezt a lemezanyagot illeti.

Mindazonáltal összességében azért ez egy nagyon is profin, jó érzékkel megírt és felvett album, a sor végére büszkén illeszthetik oda az előzmények után ezt a tizenhárom friss szerzeményt. A svéd melodikus rock, dallamos metal hívei nyilván szeretni fogják a The Wild Cardot, együtt a klasszikus Europe-cuccokkal vagy az újabb keletű svéd formációk (Eclipse, W.E.T., stb.) anyagaival, és ez teljesen rendben van így. De ha már Treat, akkor a magam részéről viszont a jövőben is az 1989-es Organized Crime-ot és a 2010-es, visszatérő Coup De Grace-t fogom inkább favorizálni.

„A veterán svéd dallam dallam-rocker Treat 2022-es albuma kifejezetten jól sikerült, nálam még az adott év Top 20-as listájára is felfért. A The Wild Card-ot egy árnyalattal gyengébbnek találom.”

– Gyuricza Ferenc / 8 pont

„Végül is csaknem popzene ez is, de minőségi, még ha 30-40 éves panelekből építkezik is. AOR/hard rock vonalon a jobb anyagok közé tartozik.”

– Uzseka Norbert / 7 pont

„Amerikai ízű, klasszikus AOR-ral átítatott hard rock: papás, bár nem szól öregesen, viszont a slágeresség jócskán elmarad a nagyobb nevű tengerentúli pályatársakétól.”

– Kánya Ferenc / 6 pont

„Mézesmázos AOR. Nem hozzám szól, de nem bánt.”

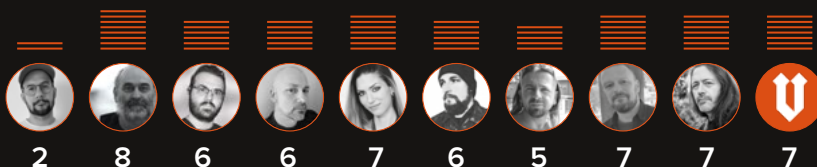
– Milán Péter / 6 pont

„Nálam nagyon ritkán talál be az ilyen zene. Legutóbb a Laguna, de azzal el is leszek ebben az évtizedben. Ugyanakkor, ahogy mondani szoktam: dalonként adagolva, autózás közben telkesen oké.”

– Posta János / 5 pont

„A borítótól önmagában kényelmetlenül érzem magam, a zenei tartalomtól pedig csak szorongás tör rám, mert egy pillanát sem hiszem el annak, ami szól. Nem a műfajjal van a bajom, hanem azzal, ahogy a Treat megpróbálja a zsáner felületesen hozzáférhető manírokat aktualizálni a technológia mostani eszközeivel ahelyett, hogy a mélyére menne annak, hogyan lenne érdemes ezt a megszólalást mai köntösben életben tartani.”

– Bali Dávid / 2 pont

MEZZROW Embrace the Awakening

KIADÓ: ROCK OF ANGELS RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Furcsa, hogy a svéd Mezzrow esetében thrash veteránokról beszélhetünk, hiszen '87-

ben alakultak, mindeközben az Embrace a harmadik nagylemezük. Nem példátlan dolog ez, megvan az oka. Bemutatóalbumuk, az 1990-es Then Came the Killing korai Testament-hatásokra épített, mind dalokban, mind megszólalásban. Mivel ekkor már inkább a death metal felé hajlottak a trendek, a berobbanás elmaradt, röviddel az album kiadása után fel is oszlott a banda. Az ezredforduló után történt egy visszatérési kísérlet, de ez eredménytelen volt.

2021-ben, az alapító Uffe Pettersson énekes vezetésével ismét nekimentek ennek a kérdésnek, de az „első lemezes” kollégák közül csak Conny Welén bögös tartott vele, a többi poszttra új arckor kerültek, sok formációt megjárt veteránok. A második album, a Summon Thy Demons 2023-ban érkezett, több mint három évtizeddel a debüt után. Ritkán, de ilyen is történik. A lemez modernebb hangzást mutatott, a technikás thrash mellett heavy metalos dallamokkal is játszott. Igazából pozitívan fogadta mind a közönség, mind a sajtó, a banda visszatérését pedig hitelesnek ítélték meg. Az album után doboscsere történt és a kiadó is változott: az underground extremista Fireflash Records elengedte a csapatot, viszont tavaly sikerült megcsípní egy szerződést a Rock of Angelsszal, ami szélesebb spektrummal, nagyobb nemzetközi jelenléttel és chart-sikerekkel bír, ráadásul pont tavaly állt be a Reigning Phoenix Music alá, így globálisabb terjesztési hálózattal kapott.

Az új anyagot tavaly december-től kislemezek és videók kisebb hada vezette fel, aktívan építették a kampányt. Az Embrace the Awakening november első felében jelent meg, rajta az összes idei kislemezes dal, egyetlen Ghost-feldolgozást kivéve. Az album producere Ronnie Björnström volt, aki a csapat gitárosaként abszolút első kézből származó igények szerint formálta a hangzást – jól is sikerült.

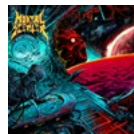
Az anyag stílusát tekintve sok változás nem tapasztalható a Summon óta: diszkrétén dallamos, technikás thrash metal, amelyben leginkább a Metallica, a Xentrix és a Forbidden hatásait hallom, halvány Megadeth- és Testament érzésekkel. A dalok hol rifekre, hol teljes szerkezetekre koncentrálnak – előbbiekből a feszes és energikus nyitótétel, az Architects of the Silent War, valamint a brit thrash grand slam Inside the Burning Twilight készített bólogatásra, csettintésre pedig

utóbbi típusból a hosszabb, építőkezős, dallamos Foreshadowing. Tulajdonképp egy jól hallgatható, korrekt thrash album az Embrace the Awakening, jól is illeszkedik a műfaj jelenlegi underground mezőnyébe, ugyanakkor nem találtam meg benne azt a többletet, pluszt, extrát, hozzáadott értéket – nevezük bárminek – amely kiemelne az átlagból. Ezt a dolgot így, ebben a ligában, azt gondolom mindenki tudja.

Nem érzem azt, hogy ha nem hallottam volna, akkor hiányozna az életemből ez a lemez – valószínűleg úgy sem fog, hogy hallottam, de sok sikert meg sok további közös munkát kívánok a bandának, és találkozzunk később!

MORTAL SCEPTER Ethereal Dominance

KIADÓ: XTREEM MUSIC
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

A francia Mortal Scepter 2012 óta létezik, és ami ritkaság: azóta változatlan felállással működik.

Az Ethereal Dominance a második teljes albumuk, ami hat évvel követi a bemutatkozásukat jelentő Where Light Suffocates lemezt. Ráérték, valószínűleg nincs nagy nyomás rajtuk, sem a rajongók, sem a kiadójuk részéről. A csapat a saját stílusát úgy határozza meg, hogy „alapvetően thrash némi death metal éllel, a dalszerkezetekre nagy figyelmet fordítva” – tökéletes definíció, bár ez is kicsit túl van tolva. A nótákkal kapcsolatban is ezt érzem.

Amit hallok, annak az alapja leginkább amolyan internacionális thrash metal elegy sok-sok korai Sepultura, Kreator, Slayer és Possessed hatással, de átjön az is, hogy a dalszerzők szeretik a floridai death metalt is a korai időkből, olyan bandákkal, mint a Death, az Atheist, a Morbid Angel vagy a Decide. Ezeknek a hatásai valóban csak „él” jelleggel vannak jelen.

A szerkezetek... nos, az Ethereal Dominance riffközpontú, technikára és tempóra kihegyezett thrash, strukturálisan rendkívül feszített anyag, nem túl gyakran, viszont akkor jól alkalmazható – vagy szimplán csak jóleső – dinamikai váltásokkal. A dalok nem sablonosak, bár számos helyen kihallatszanak a legfőbb hatások, de van saját karakterük, és az szimpatikus. A lemez hangzása kicsit alulproducelt, lapos, viszont deklarálta az: a zenekar szerint ez szándékos tisztelgés a '80-as évek nyers produkciói előtt. A dob, de inkább a basszus ebben a hangképpén háttérbe szorult és a gitáron van a nagyobb hangsúly, valóban amolyan '87-88 érzést keltve. A szólók kompozíciós minősége kiemelkedik a teljes anyagból, igen jó képességeket mutatnak a gitárosok.

A teljes dalokkal azért voltam bajban, mert az átlag négy és fél

perc vagy kevés a felvonultatott témák kibontakozásához, vagy ezek a témák nem eléggé izgalmasak ahhoz, hogy megtartsák a figyelmet. A nyitó és a záró tétel hosszabbak, ezekre az utóbbi igaz. A rövidebbek közül a Blindsightot vagy a Submit to the Crave-et például a szólók rántják ki a kátyúból, a többi nóta viszont előbb-utóbb megül, sajnos igencsak „se-füle-se-farka” nóták.

Old school hangzás, technika és komplex struktúrák – itt megtalálod, ha ezt keresed a thrash metalban. Am ha pengébb soundot, érthetőbb dalokat és produkciós mélységet vársz, ez a cucc nem azt hozza. A bandában egyébként ott a potenciál, hogy az legyen belőle, ami szeretne lenni és egyáltalán nem biztos, hogy erre az eddig eltelt bő egy tucat évnek elégnek kellett volna lennie, ezért én kitartást és szerencsét kívánok a továbbiakhoz!

MYSTIC CIRCLE Hexenbrand 1486

KIADÓ: REIGNING PHOENIX MUSIC
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

A Mystic Circle a német black metal színtér egyik veteránja, '92 óta aktív, bár hosszabb szünetekkel és tagcserékkel. A mostani felállásban Beelzebub és Aaarrrgon alkotnak, akik korábban is kulcsszereplők voltak a zenekar történetében. Beelzebub a fő dalszerző, a szövegíró és a frontember. Karakteres figura, aki nemcsak a zenét, hanem az egész koncepciót viszi a hátán, amit csinál, az pedig hiteles, mert nem akar többnek, nagyobbnak látszani, mint egy önerőből megvalósított sötét, teatrális, de zeneileg összeszedett underground projekt.

A Mystic Circle mindig a német színtér peremén mozgott, de stabil bázissal rendelkezik, főleg Németországban és Közép-Európában. Ritkán lépnek fel, ami erősíti a sötét titokzatosságot, ami körüllegi a nevet. Az elmúlt húsz évben szinte minden lemezük más kiadónál jelent meg, nagyobbrészt a stílusbeli ingadozások miatt. Beelzebub 2021-ben negyedszer indította el a projektet, majd két év múlva kiadott egy jól sikerült és jól fogadott albumot, a „félinstru” Erzdámont, ami után – kicsit értetlenn módon – az idei év első felében újra kiadta egyik legkevésbé fontos munkáját, az ezredforduló megjelent Kriegsgötter EP-t jubileumi albumként.

A három kislemezzel felvezetett Hexenbrand ismét új anyag és ismét új kiadónál jelenik meg. Az Erzdámontól eltérően ez az album végig vokális kompozíció és részben conceptlemez. A történeti ívet igazából csak a három kislemezes dal, a Ghost of Whitechapel, a Boogeyman és a The Scarlet Queen of Harlots töri meg, a többi a középkori inkvizíció, a Malleus

Maleficarum és a boszorkányüldözés köré épül. A Luciferian és az In the Sign of the Goat tételekkel bevezetett Institoris ciklus öt tételben bontja ki ezt a témát. A hangulat sötét, kaotikus – a zenék azonban jól szerkesztettek, a női vendégénekesek pedig külön színt visznek a megszólalásba, különösen Sarah Jezabel Deva, aki egyebek mellett több Cradle of Filth- és Therion-albumon is közreműködött – itt is a lemez okkult, teatrális tónusát erősíti.

A Hexenbrand muzikális megvalósítása más, mint a korábbiak – nyilván a black-death keret adott –, a felhasznált zenei eszközök között viszont akadnak újak és szokatlanok, például hangulatfestő és narratív céllal alkalmazott darksynth, filmzenés vagy filmes sampler elemek. A hangulatok néha az Agathodaimon sötét líráját, néha a Rotting Christ rituális lendületét idézik én azonban a Mystic Circle muzsikájával kapcsolatban korábban is azt éreztem, hogy egyfajta „black metalos King Diamond” – és ez most különösen igaz. Nyilván nem a hangterjedelem miatt, de a Hexenbrandre hasonló színpadias, szuggesztív hangulati keretalkotás, konceptuális gondolkodás és szimbolikus világépítés jellemző, mint a King Diamond-albumokra.

A Hexenbrand 1486 egy sötét, súlyos, de melodikus black-death anyag, egyszerre idézi a középkori boszorkánypercek rémálomszerű világát és a modern horrorfilmzenék feszültségét. A zenekar negyedik korszakának legösszesszedettebb darabja, és azt gondolom, az életműnek is jelentős része lesz. Ha általában barátságban vagy a kultikus, okkult szimbolikával és mitikus narratívával átszótt teatrális extrém zenékkal, viszont a hiteltelenségtől azonnal viszketni kezdesz, akkor nyugalom, itt nincs kockázat.

NAGYÚR Miami

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 10

A Nagyúr 2021 első napján alakította a legendás-kultikus Isten Háta Mögött (a 2000-es évek

elejének Sloganje, haha!) két fő tagja, az énekes Pálinkás Tamás és a gitáros Bokros Csaba. A ritmuszekció azóta lecserélődött (most Kovács Botond a basszusgitáros és Szerenci Balázs a dobos), és az első albumuk, meg amiket úgy addig kiadtak, hol tetszett, hol nem. Viszont a Miami már első hallgatásra is egészében beütött. Ami persze a régi IHM-eseknek gyanús lehet, hát az a csapat mindig is a totál kiszámíthatatlanságáról volt híres, zeneileg-szövegileg egyaránt. Mi az, hogy ez a két pofa azonnal hatót, könnyebben értelmezhető csinál?!

Hát, gondolom, a korral járó ez, azaz, hogy az ember idővel

SKULL & CROSSBONES Time

Kiadó: Massacre / Írta: Kánya Ferenc / 7

A Skull & Crossbones egy viszonylag fiatal formáció, mindössze 5-6 éve létezik. Ami különlegessé tette őket, hogy az alapító felállást négy, a Bound to the Witch-érés Stormwitch zenész és a Brainstorm első énekese, Stefan Fronk alkotta. Ez elsőre ígéretes összeállításnak tűnt, ám Fronkkal végül nem készült felvétel, hamar elváltak útjaik. Ő aztán korábbi U.D.O.- és Sinner-tagokkal alapított egy másik zenekart. A frontemberi posztot 2022-ben Tobi Hübner vette át, és már a debütáló Sungazer albumon is ő énekelt. Ez a lemez klasszikus heavy-power alapokra épült, enyhe NWOBHM-árnyalattal. A sajtó visszafogottan, de korrektül fogadta; a nem túl népes, ám nemzetközi rajongói bázis pedig főként a Stormwitch-hagyatékon szocializálódott, így a Sungazer fogadtatása inkább nosztalgikus volt, mintsem áttörő.

A Time első kislemeze, a dinamikus Echoes of Eternity szeptember elején jelent meg, és a videó alatt néhány elismerő komment is összegyűlt. Ezt két további dal követte az album megjelenéséig. A klipekben már a tavaly leigazolt veterán dobos, Bernd Heining szerepel, aki több német zenekarban is játszott, beugróként a Stormwitchben is, és a Sungazer felvételein is közreműködött. A dobosváltás nem hozott lényegi változást a Skull & Crossbones hangszereelésében, és a dalok szerkezete sem módosult radikálisan, a hangzás viszont finomabb szövetű és némileg frissebb lett a Time albummal.

Bár a zenekar már a névválasztással is a Stormwitch-örökségre reflektál — a Skull and Crossbones dal a '84-es Walpurgis Night lemezen jelent meg —, ha Stormwitch-szerű dalokat várunk ettől az anyagtól, csalódás érhet. A Bound to the Witch ugyan közös munka volt, tehát a későbbi Skull & Crossbones-tagok is részt vettek a dalszerzésben, ám azok a dalok

kizárólag Andy Mück szakmai irányítása mellett és hangja révén váltak Stormwitch-kompatibilissé. Ez a tiszteletes anyag viszont semennyire sem az — ami persze egyáltalán nem probléma.

A Time inkább azt a fajta klasszikus, dallamos, néhol sietősebb, de alapvetően menettelős, középtempójú heavy-power muzsikát hozza pontosan és stabilan, amit az Accept, a korai Primal Fear, a Paragon, a Freedom Call vagy a HammerFall, esetleg a Riot V egyes dalaitól kapunk. A gond az, hogy míg ezeknek a zenekaroknak van saját karakterük, a Skull & Crossbonesból ez jelenleg hiányzik. A német dallamos fém archetípust megidéző Echoes of Eternity mellett talán a Masterplan- vagy Stratovarius-féle dallamkészlettel kiegészített Labyrinth of Time érintett meg valamelyest.

Bár a technikai kvalitások vitathatatlanok, sem a zenében, sem az énekhangban nem jelennek meg olyan egyedi stílusjegyek vagy árnyalatok, amelyek alapján megkülönböztethető volna a banda. A Time számomra kissé csalódás: valójában nem több, mint egy „egyutas”, tucat dallamos heavy-power album, jelentős nosztalgiafaktorral. Ha új hangokat keresel, sajnos tovább kell kutatnod.

„A germán/hősies metal vonal mellett érzek itt némi kis Crimson Glory-hatást is, aminek mondjuk örülök. Meg is emelkedett tőle a pontszám.”

– Uzseka Norbert / 7 pont

„Ma is kedvelem a hagyományos heavy metalt, ha egy zenekar nem a régi alapbandák póré másolásában, a panelek rakosgatásában éli ki a műfaj iránti szeretetét. A Skull & Crossbones lemezén, néhány ötletesebb részletet leszámítva, viszont jobbra ezt tapasztaltam.”

– Milán Péter / 6 pont

„Helytálló a lemezcím, egy totális időutazás az album. Simán kijöhetett volna '85-87 körül vagy a 2000 körüli reneszánsz idején. Nyilvánvalóan önmaguknak zenélnek, de a tematikus fesztiválokon azért arathatnak némi sikert ezekkel a dalokkal.”

– Posta János / 6 pont

„Három ex-Stormwitch-tagot felvonultatva második lemezeivel támad a német brigád. A debütöt nem hallottam, ez a mostani egy korrekt stílusgyakorlatnak tűnik, annál azonban nem több. Tobi Hübner hangja mondjuk nem rossz, mint ahogy a cseppet misztikus hangulat is kellemes – az összképben azonban így is jócskán vannak hiányjelek.”

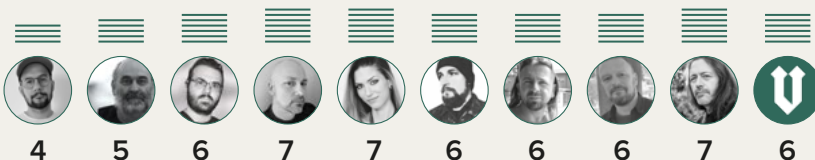
– Schmidt Péter / 6 pont

„Az egykor szebb időköt élt Stormwitch 2016 és 2019 közötti felállásának három tagja próbál még némi hírverést csapni önmagának. Figyelemre méltó eredményt ezzel az avetés hozzáállással ott sem értek el, miért éppen itt sikerülne nekik?”

– Gyuricza Ferenc / 5 pont

„A hangzás sztenderdjeihez képest számomra ez az átlagszínvonal alatt van, olyan témákkal, amik nem ugorják meg az inspiráló lemezeket, és olyan megoldásokkal, amik a 'könnyebb útnak' tűnnek. A borítóra pedig nagyon rossz érzés ránézni.”

– Bali Dávid / 4 pont

fontosabbnak tartja, hogy néhány tényleg erős témából álljon a dal, ne pedig amúgy zseniális 120-ból. Palika szövegeit is sokkal könnyebb megérteni, de kifacsart, furcsa dolgok itt is vannak (zenében is). Viszont olyan lényeglátó, pársorba belefoglalmozott, lélegzet-elállító igazságok is, amelyeket meglehet, az IHM-ből előbb érezte ki, mint értette meg.

A Nagyrű zenéje is szélesen merít, jószerevel szanzontól tingli-tangli diszkón és ütős technón át stonerig, progig és sludge metalig van itt minden. Kevésbé véletlenül szerűen összedobálva, mint az IHM-nél, de ugyanolyan hatásos: nem hiszed el, hogy működik, mégis azt veszed észre, hogy zúzol, táncolsz rá. Ez ilyen.

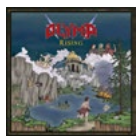
Tök szívesen végig is elemez-ném a nótákat, mert azzal tudnám megmagyarázni, hogy miért gondolom úgy, hogy a Miamiit egészében kell hallgatni, úgy jön át igazán minden íze, részlete. Persze, hogy egyenként is ütnek, hát pl. a nyitó Égegyvadtá tipikus Pálinkás-dallamokkal kezd, de aztán kikel magából, lesz itt deftonesos üvöltés, Mastodon-szintű kavarási, korai Rush, fojtott Tool, meg még mi nem. A kipes hétféve meg az LGT-től a Primuson át eljut azokig a házibulikig, amik után az embert kilakoltatják a szomszédai. És a Harag is milyen már?! Kispáltól grunge-ig? Vagy a Quimby '99-es Halleluja slágerének full nagyuraisított átdolgozása?! A Kőbánya progban a csordavokál („Éhes vagyok és tudom jól...”) meg a szinti, meg a csaknem Sabbath-riff a vége felé?!

Ha csak egy dalt tehetnék fel az év dalai listámra, akkor az mégis a csaknem lírai Élet lenne, hiába, hogy már egy éve bemutatatták. Szinte nagyívú refrén, vonósok, és olyan szöveg az életről, amihez bizonyosan meg kellett járnia a poklokot Palikának, de hogy ezzel jött vissza, az a valami. Amúgy azt mondanám, hogy itt is vannak dalok, amik tökéletesen visszaadják, milyen Budapesten élni, olyanok is, amik azt, hogy milyen olyan magyarnak, akinek legalább néha dolgozik a két füle közé ékelt szerve, de az élet dal egyetemes.

Bár épp újjáalakult az IHM, legalábbis lesz két koncert, nagyon remélem, hogy a Nagyrű sem marad abba. Ez az album korlelyomat, muszáj rá odafigyelni.

OLYMP Rising

KIADÓ: METALIZER RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 6

Augsburgról nekünk magyaroknak nem feltétlenül a görög mitológia jut eszünkbe, hanem mondjuk az a mitikus sztori, amelyben az elfogott Lehel vezérünk a kürtjével halálra sújtotta Konrád német császárt. Ez a történet azonban történelmileg

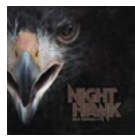
olyan gyenge lábakon áll, hogy az augsburgi Olymp inkább görög tematikát választott.

Ennek a néhány éves bandának már a második lemeze a Rising, ami egy tudatosan építkező NWOBHM-hatású anyag, talán leginkább a fiatal Priestet és Saxont idéző modorban, de hallani benne nem kevés Accept, sőt, még inkább korai Grave Digger hatást is. Nem másolnak, inkább építkeznek ezekből az impressziókból, a dalaik azonban akarva-akaratlanul inkább a múltat idézik, mintsem a mának szólnak. Nem aktualizálják a brit vagy a német bandák szellemiségét, hanem mind a muzsikát, mint a hangzást tekintve is leginkább egyfajta stílusimitációt alkotnak, bár szenvedéllyel és tisztelettel nyúlnak a klasszikus heavy metalhoz, szó se róla.

A két évvel ezelőtti bemutatkozásuk, az Olymp még inkább egy stílusgyakorlat volt mély brit hatásokkal, ehhez mérten a Rising produkció tekintetében kiforrottabb, a hangzás pedig már inkább német, így a dalok is karakteresebbnek ígérkeznek – az olyanok például, mint az Eternal Torment vagy a Titan War például igencsak érre mutatnak. Tulajdonképpen szerethető, mondhatni aranyosan DIY-szerű anyag, de nekem azért vannak fenntartásaim és azt gondolom, nem egyedül én érzem úgy, hogy egysíki az ének, a gitárszólók meg kimondottan gyengék. Így hiába jók a riffek, a nóták többsége semmi kapaszkodót nem ad, hogy ne zuhanjunk bele az unalomba. Minden tisztelemet azoké, akik ma ápolják a metal örökségét és viszik tovább a szellemét – mi is ezt tesszük –, de ápoljuk, vigyük tovább úgy, hogy megőrizze az erejét és legyen kedv is a befogadásához.

NIGHTHAWK Six Three O

KIADÓ: MIGHTY MUSIC
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7

A lényegében projektként működő svéd Nighthawk motorja az a Robert Majd baszusgitáros/gitáros, akit egyfelől a Captain Black Beard, másfelől pedig a Metalite irányából ismerhetek többen is. A felállás lemezről lemezre változik, a negyedik nekifutásnál most éppen újra a Soilwork és a The Night Flight Orchestra frontembere, Björn „Speed” Strid az énekes, aki Linnéa Vikströmöt váltva állt vissza ismét a mikrofon mögé.

A szintén Speeddel készült Prowler lemezt megjelenése környékén sokat hallgattam, és bár a Vikström kisasszony hangjával felvett Vampire Blues is bejött jobbára, nekem a Nighthawk azért mégis inkább Björnnel működik igazán. Nagyjából ott veszi fel egyébként az öttagú brigád a fonalat, ahol legutóbb letették azt, tehát ezúttal is klasszikus hangvételű, hammondzással jócskán

alázengetett hard rock nóták sorakoznak itt, szám szerint tizenegy tételben és 32 percben elbeszélve az elbeszélőndőket.

A többszörös tagságbeli átfedések ellenére a The Night Flight Orchestra flitteres-diszkógömbös felhangjainak itt nem sok nyoma akad, inkább a régi vágású európai, brit gyökerű hard rock vonal dominál, úgy nagytótálban a Deep Purple, a Rainbow, az arénakor-szak előtti Whitesnake és – kisebb mértékben – a Uriah Heep irányából. Beszédes, hogy a korongot a Rainbow egyik legismertebb dala, a Man On The Silver Mountain átdolgozása zárja. (Speciel ez a verzió nekem nem annyira jön be, kicsit szögletesnek, darabosnak érzem, pedig úgy egyébként ezidáig a Nighthawk elég jó érzékel-gyúrta a maga képre más előadók nótáit.)

Jó újra Speed jellegzetes hangját hallani a húzós tempók, a zsíros-zakatos riffek meg a Hammond hőmpölygése felett – habár nem egy Gillan vagy Dio a fickó, piszok jó dallamérzékeléssel és fogós témáival így is simán eladja a muzsikát. Kompakt, három perc körüli dalokkal támad most is a csapat, túlhúzza semmi sincsen – egy-két kicsit kalandozósabb, kifejtősebb nótát a magam részéről nem bántam volna. És nem az itt hallhatóak közül valamelyiknek rovására, hanem azokon felül, tekintettel arra, hogy a Rainbow-átírat nélkül a saját kút-főből született új zenék játékidéje bizony a fél órát sem éri el.

A Prowlerre erős nyolc pontot adtam annak idején – most kicsit szigorúbb leszek, a karcsú lemez-hossz és a kevéssé jól sikerült feldolgozás miatt legyen ez most csak egy hetes, viszont az erősebbik fajtából. És ez tényleg ne riasszon el senkit, mert ez az inkább EP-nyi terjedelmű új Nighthawk-cucc a békebeli hangulatot és a dalok minőségét tekintve azért így is bőven rendben van.

NOIZE BLADE The Age of Dread

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Ha nincs meg a banda, annyit érdemes tudni, hogy a Noize Blade fiatal csapat, de veteránokból áll. 2019-ben alakultak, a muzsikuskok mögött viszont hosszabb pályafutás van már: Akik az utóbbi 20-30 évben benne voltak/vannak a hazai undergroundban, azoknak ismerősek lehetnek olyan nevek, hogy Novelty, Morass, Zsarnok, esetleg 213 Slayer Tribute, a fiatalabbaknak a Dawn of Darkness – többek között ezeket az „iskolákat” járták a Noize Blade tagjai. A banda Noizium című első lemezével egyebek mellett azt tette világossá, hogy nem nosztalgiaálni akarnak, de a klasszikus thrashben keresik a saját hangjukat. Funkcionális bemutatkozás

volt ez a lemez: feszes, szikár riffek, pengeéles szólók – és kompromisszumos hangzás.

Az utód az idén, szintén szerzői kiadásban megjelent The Age of Dread viszont már sajátosabb világot épít, és bár a stúdiómunka még mindig nem tökéletes, a dalok ereje ezt javarészt képes ellensúlyozni. Annak idején a Noiziumról beszélgetve Krisztián (Kerekes Krisztián gitáros) említette, hogy akár a második albumot is felvehették volna, annyi az anyag. A bookletben látom, hogy a dalok egy része már az első album, sőt a banda alakulása előtt létezett valamilyen formában, nótáötletként vagy kész dalként is akár. Ez érződik is: kompozíciós érettség, tematikai mélység jellemzi őket. A fő dalszerzők Krisztián és Péter (Jurinka Péter gitáros), a szövegeket túlnyomórészt Hámosi András bőgős-énekes jegyzi. A tematikus spektrum háború, elnyomás, vallási manipuláció, mentális széthullás – mindez egy apokaliptikus, de nem nihilista világképbe ágyazva. Muzikális hangulatait tekintve az anyag egy Creator: Coma of Souls / Slayer: Divine Intervention / Sodom: M-16 tengelyen mozog, de néhol megvilan egy-egy Sepultura- vagy Exodus-hatás is, azaz számomra a thrash legszebb formáit mutatja. Precíziós, agresszív riffek, célorientált szólók, hiteles és autentikus thrash éneklés... a dobjáték pedig végre megkapta azt a teret, ami már az első lemezen is nagyon kellett volna neki.

Az anyag legmeggyőzőbb tétel-lei a szépen épített, epikus ívű Divine Ascension, a középtempós, groove-os Beyond Promises és a háborús pszichét egy brutális thrash-bombába gyűrő és ledobó Warmonger. A hangzással kapcsolatban az fáj, hogy ezek a dalok egy mélyebb produkciós környezetben még inkább érvényesülnének. Például Vári Gáborral. Egyéb tekintetben meg az fáj, hogy a zenekar jelenlegi aktivitása mellett nyilván nem annyira prioritás ilyen kaliberű stúdiópartner bevonása.

A cucc mindenesetre ajánlott minden klasszikus thrash fanatikusknak. A The Age of Dread pontosan az az anyag, amire a Noizium után számítani lehetett – viszont annál érzésre érettebbnek, haraposabbnak és koncepcionálisan összefogottabbnak tűnik, még annak ellenére is, hogy a nóták nem egy alomból valók. Nem egy forradalom, viszont következetes evolúció, működőképes!

PHOBOSM Gateway

KIADÓ: DARK DESCENT
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A 2008-ban alakult kanadai Phobocosa a nehézsúlyú death metal-bandák ligájához tartozik. Annak idején az első két albumot is meghallgattam, s bár ezekből

EQUILIBRIUM

Equinox

Kiadó: Nuclear Blast / Írta: Gyuricza Ferenc / 7

Alassacskán negyedszázados múlttal rendelkező Equilibrium karrierje vett néhány kifejezetten érdekes fordulatot, mire a zenekar végre lehorgonyzott annál a hibrid stílusnál, ami az utóbbi albumaikat jellemzi. Az epikus folk metal színtér egyik kifejezetten reményteli zenekaraként indultak, majd az epikus tartalom egyre inkább a háttérbe szorult – ez még nem is lett volna annyira meglepő –, de végül egy „pogány huszárvágással” belavírozták magukat a partihimnuszok felé nyitott, elektronikus hangzásokkal is meghüllyített, amúgy trendi metalcore világába. Az előző nagylemezük, a 2019-es Renegades már egyértelműen utóbbi irány mellett kötelezte el magát – kapták is érte az ívet rendesen a régi táboruk néhol még fellelhető tagjaitól.

Nos, ehhez képest az Equinox egy lépést visszahátrált. Arról persze szó nincs, hogy meggondolták volna magukat, s hamut szórva a fejükre járnának amolyan modern Canossát, viszont ismét markánsabb a folk, bár többnyire díszítések, illetve hangulatok szintjén, de az olyan dalok, mint a Bloodwood és a Thunder

azért kelhetnek deja vu-t a régi rajongókban is. Ezek okán akár olyan érzése is támadhat a hallgatónak, mintha egy kimaradt albumot – konkrétan a 2016-os Armageddon és a már említett Renegades közötti dalgyűjteményt – vette volna elő utólagos lecsekkolásra.

Persze, mindez csupán illúzió, de kifejezetten érdekes úgy meghallgatni egymás után az Equilibrium eddig hét albumot tartalmazó diszkográfiájának darabjait, hogy az utolsó két lemez sorrendiségét felcseréljük. Így rögvest helyére kerül az Equinox.

Mindemellett azért szögezzük le mielőbb azt is, hogy ez az újra visszatért folk messze nem ugyanaz a pogány törzsi epikusság, mint ami húsz éve a Turis Frater albumot jellemezte. Itt sokkal inkább az egzotikumként elkönyvelt természet népek zenéivel színesedik a metalcore-os, modern metalos paletta. Az Equilibrium ma már olyan folk elemeket használ, amik beleférnének a Heilung zenei eszköztárába is. Ez ugyanúgy jelentheti egy mainstream zenei világ irányába történő nyitás szándékát, mint ahogy az elektronikával való kísérletezés is. Ez utóbbi megjegyzés kapcsán pedig muszáj azt is leírnom, hogy bár az Equilibrium egyértelműen más úton jár, mint az Electric Callboy, de hogy az úgyszintén német csapat dalszerző agytrösztje, az alapító gitáros René Berthiaume irányukba is kinyitotta vigyázó szemét, abban teljesen biztos vagyok.

Van még egy momentum, amit szintén meg kell említenünk az Equinox kapcsán. Az album új énekessel készült, s ezt azért tartom is szükségesnek kiemelni, mert Fabian gyakorlatilag észrevétlen módon váltotta elődjét. Ezt felfoghatjuk akár úgy is, hogy az új frontember hasonlóan profi teljesítményt nyújt, mint Robbette négy albumon keresztül, de lehet annak indikátora is ez a megállapítás, hogy karakterhiányos énekesek garmadája lepi el a modern metal színteret.

„Már a Renegades albumon megjelentek a modern szintetizátorok és metalcore-os elemek, de a frontemberváltás után, a Fabiannal készült első dal (Shelter) már egyértelműen hozta ezt a modern metalcore-hangzást. Ez a finn népi dallamossággal különösen egyedi kontrasztot alkot, időnként viszont határozottan Children of Bodomra emlékeztető vetületei is vannak.”

– **Kánya Ferenc / 8 pont**

„Papíron ez akár még tetszhetne is nekem, de minden elemében hatásvadász, így a végén mégis csak oda jutok, hogy bár nem kifejezetten rossz, de abszolút felejthető.”

– **Posta János / 5 pont**

„Ahogy nemrégiben éltem, úgy ezzel az lemezzel sem tud meggyőzni az Equilibrium. Nálam egyszerűen nem jönnek össze a jócskán vásáriás tálatású folkmetal témáik a metalcore-ral, a göteborgias hatásokkal meg a szintikkel. Pár hangulatosabb rész azért akad, de az összképet sajnos ezek sem mentik meg.”

– **Schmidt Péter / 5 pont**

„Annak idején, éonokkal ezelőtt, volt egy Equilibrium-lemez, ami tetszett. Mint hallom, a mai Equilibrium modernizált, elektronikával megvasalt folk metal(core)-ban utazik. Ez a hideg, élettelen, gépies hangzás, a steril produkciós technikába ágyazott műfolkoskodás nagyon nem kenyerem. Tömény giccs-parádé.”

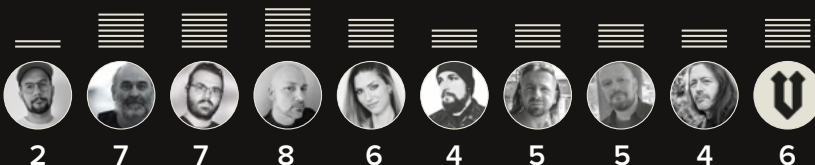
– **Milán Péter / 4 pont**

„Azt mondja, filmzenés folk metal. Én hülye meg azt hittem, diszkó némi metallal. Gondolom, a Casio hangzású szinti is autentikus népi hangszer, végül is elég régi már. Viszont szép a borító.”

– **Uzseka Norbert / 4 pont**

„Ha engem kérdezel, büntetés, de objektíven nézve biztos vagyok benne, hogy megtalálja a célcsoportját, és ebben nincs értéktételtem. A hasonló zenekaroknál mindig az az érzésem, hogy bárcsak a dalszerzéssel foglalkoznának a legtöbbit, vagy a mondanivaló csiszolásával ahelyett, hogy a külsőségekre ennyi energiát és időt égetnek el.”

– **Bali Dávid / 2 pont**

nem sokra emlékszem, a 2023-as Foreordained kimondottan erős anyagként maradt meg bennem. A lemez, noha nem forgatta ki gyökereitől a death metal vaskos fatörzsét, szépen felmutatta a műfaj ismérveit, érényeit, a maga módján gazdagította a zsánert. Valahogy így vagyok a Gateway című negyedik albummal is.

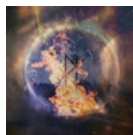
A Phobocosm olyan csapatok mellett foglal helyet az istállóban, mint az Immolation, az Incantation, a Dead Congregation, a Cruciamentum, s még említhetnék egy rakás nevet. Csupa olyan formációt, amelyek ezt a death-korpuszt gyúríják. A Phobocosm is így tesz, s nem is rosszul. Újfént meg lehet állapítani, hogy a kvartert nem rengeti meg az irányzat alapjait, azonban ez a lemezanyag egy felettébb egészséges, vérbő arcát mutatja a brutális műfajnak.

Semmi újat nem mondok azzal, hogy a gitárosok, Samuel Dufour és Rob Milley, vaskos, erőteljes riffeléssel operálnak, s most is azt érzem a sorok között, hogy ha nem is radikális mértékben, de törekedtek arra, hogy a zene kicsit izgalmasabb legyen az átlagos, egyen-death metalnál, amiből továbbra is milliószámra van mindenfelé. Én ezeket az ötleteket leginkább a három instrumentális tételben fedeztem fel (Corridor I-II-III), ahol a szokásos deatthes súly mellett valamelyest a zene atmoszferikus oldala is megjelent. Ugyanakkor ahol Etienne Bayard hörgését halljuk, ott is kiérlelt, precízen megformált kompozíciókkal találkozunk.

A műfaj adta lehetőségekhez mérten Dufour és társai megcélozták a változatosságot, ami a dinamikán belül jelentkező hullámzásokat is magában foglalja. Az igazán jó death metal nem viszi túlzásba sem a sebességet, sem a komplexitást, még kevésbé a hanghalmozást, hanem egy egészséges balanszra törekszik az ismérvek között. A Gateway albumon a brutális erő, a súly, valamint a hangulati elemek, a gitárjáték változatossága megteremti azt az egyensúlyt, ami egy megfelelő, arányos keretbe (produkción) foglalva élvezetes, minőségi death metal-albumot eredményez. Biztos vagyok benne, hogy élőben is hengerelnek.

PIRKAN Kettős

KIADÓ: SUN & MOON RECORDS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

A Pirkán egy budapesti zenekar, amely nagyjából az elmúlt évtizedben, leginkább koncertek révén, valamelyest nevet szerzett azok körében, akik kedvelik a népzénet. Mindazonáltal az, hogy „népzene”, a Pirkán esetében széles értelemben veendő. A tagok egy része régóta hagyományos népi hangszeren játszik, míg

mások az elektronika felől kerültek a csapatba. A Pirkán nevét viselő debütalbum először kazettán jelent meg a Sun & Moonnál 2018-ban, majd ugyanez az anyag CD-n is napvilágot látott két évvel később. A Pirkán műhelyében tovább folyt az alkotás, melynek eredményeképp 2022-ben új albumot hozhatott ki a kiadó 2022-ben. Ez volt a Holy Amnesia. Eltelt újabb pár év, s a már jó ideje készülő EP, a Kettős, még ez év őszén megjelent.

A két albumon a Pirkán jóval kísérletezősebb hangot ütött meg, ennek fényében meglepett a Kettős húszperces, háromszámos anyaga. Lehet, hogy az én füleim nem eléggé cizelláltak ehhez a zenéhez, de nekem ez a három dal szinte teljes egészében autentikus népzénekné tűnik. Úgy csapódik le nálam ez a népzenei téma, jelesül azok a zenekarok, amelyek ilyen-mit játszanak, hogy adott egy zenei korpusz, amit a különféle formációk, zenészek a maguk tapasztalataival, zenei előképzettségükkel, tapasztalataikkal, megéléseikkel a tarsolyban „vesznek kézbe” és formálnak úgy, ahogyan azt e benső alkímiai folyamat végén hallhatjuk. Hajlamosak vagyunk a jelen kort szervesen elválasztani a „múlttól”, amiben egyrészt van igazság – megszakadt a kapcsolat az Éggel e szekuláris világban -, másrészt, ha valaki képes egy hagyományhoz kapcsolódni, legyen az művészeti, zenei hagyomány, akkor ez a szál láthatatlanul összeforr – ami a helyretekben, a valóságban soha nem is szakadt el.

A puritán papírtokba foglalt CD három dala vérbéli, tüzes népzenei mű – nem tudom, használhatom-e a „népdal” kifejezést –, s a hallgatónak már az első pillanatokban magával ragadja a zenekar rendkívül energikus játéka. A zenében teremtett erő, mágia van, nem lehet nem hallani pl. a Kettős című dalban, amely egy táncra perdítő, lábakat begyújtó tétel. Gorondi Kaba énekesnő életerős hangja, az egyszerű mókás és groteszknak ható szöveg, a mongol Qingele torokéneke, valamint a gazdag hangszerelés, a citera, a fúvósok, egyéb hangszerrel olyan zenei szöveggel telítik a helyiséget, ahol a zene felcsendül, hogy nehéz nem átvenni ezt a felszabadult rezgést, erőből duzzadó atmoszférát.

A Pirkán ezen a rövid anyagon talán annyiban tartja fenn az experimentális karaktert, hogy a zenészek a fentebb említett népzenei anyagot szabadon gyúríják, s addig játszanak egyes részeket, teret hagyva a spontaneitásnak, a „jammelésnek”, amíg úgy érzik, hogy van spirituális muníció a korpuszban, vagy csak simán: ájulásig. Én magam a két albumra jellemző pszichedelikus, pláne drone-elemeket, elektronikai részeket nem hallottam, s ha vannak is, ezúttal nem hangsúlyosak – hagyták, hogy a népzenei tradíció önmaga fényében ragyogjék. Lelkesítő, örömteli zene a Kettős.

REDSHARK Sudden Impact

KIADÓ: LISTENABLE RECORDS
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Nemrég, valamikor az év elején írtam a Szardíniáról Barcelonába költözött Crimson Storm első albumáról. Valószínűleg kitértem rá, hogy a csapat frontembere, Pau tagja még néhány formációnak énekesként, hangszeresként is és a barcelonai power/speed metalos Redsharknak is ő áll a frontján. Ennek a bandának a második nagylemezét vártuk akkor - október végére meg is érkezett a Sudden Impact. A Redshark 2012-ben alakult, és már az első éveikben elkezdtek építeni az underground jelenlétét saját kiadású hangzókon is. Az áttörést Pau csatlakozása és a 2019-es Evil Realm EP hozta meg.

Digital Race című első teljes lemezük 2022-ben már a Listenable Records gondozásában jelent meg. Az album kifejezetten pozitív nemzetközi visszhangot kapott és hozzájárult ahhoz, hogy a Redshark a nemzetközi sajtóban is láthatóvá váljon, ami ebben az underground heavy/speed metal mezőnyben azért nagy eredmény.

A Digital Race után a banda több nyugat-európai színpadra is eljutott. A második albumot idén július végén, azután október első felében vezette fel egy-egy kislemez és videó, mindkettő figyelemre méltó érdeklődést generált. A teljes album tíz hasonló kaliberű, feszes dalt tartalmaz. Penge riffek, kiváló szólók, dinamikus és esztétikus dobjáték jellemzi őket, és persze Pau Correas roppant energikus és nagy volumenű éneke.

A hangzás korszerű, organikus, meleg tónusú, és ahogy a dalok, a sound központjában is a gitárok állnak. A lemez nem próbál modern lenni, de a retro hatást is messze kerüli, inkább amolyan időtlenül klasszikus metal a cél, a US power és a korai európai heavy metal metszetében.

Visszatérve néhány szóban Pau hangjára, a Crimson Storm kapcsán is kiemelttem, hogy a hangszíne áldás és átok: temérdek Bruce Dickinson van benne, amivel kezdenie kellene valamit. A Redshark muzsikájában ugyan jóval kevesebb a direkt Maiden-hatás, de az a helyzet, hogy például Vicious Rumours- vagy Metal Church-inspirált riffeken (pl. Place for Disgrace, Rip Your Bones) is átvilágít ez a hangszín, és bár nem zavaró, nem is feltétlenül előnyös.

A zenei témák között nagyon sok a jó az anyagban, nekem egész nótáknak a már-már thrashbe hajló, amerikai powert és kanadai speed metalét egyaránt hordó cím-adó és az inkább német harmóniákat mutató, melodikusabb Fire Raider volt rendkívül megnyerő, ám a két szerelmem az Accept cápás nótája előtti tiszteletadás-

ként is értékelhető, tehát nyilván tempós Beware of the Shark, illetve a korai Running Wild és a Savage Grace heavy/speed metalját egy vektorra irányító Fight the Rules of Power.

Nem a változatosságával gyönyörködtet a Sudden Impact, igazán újat sem hoz a metalba, és hát nem is kompromisszummentes: az előtérben mindjárt ott van, hogy Pau hangkarakterre tulajdonképpen stílris zsákutca, hangszeres téren pedig, bár roppant erőteljes, mégis egyfajta komfortjátékot hallunk. Viszont egy jól megírt, lendületes és igényesen dallamos heavy/speed lemez, és ha szereted az ilyen metalt, mindenképp ismerkedj meg vele!

REGEN GRAVES/ KOLDVOID Omen Of The End

KIADÓ: SUN & MOON RECORDS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Érdekes split-CD jelent meg nemrégiben az erdélyi Sun & Moon Records gondozásában. A két előadó közül az első, Regen Graves, az olasz horror/doom metal, az Abyssal Grief tagja, aki gitárosként, dobosként, dalszerzőként is aktív a különös temetőbogar-formációban. Regen Graves zenei orientációja minden bizonnyal szélesebb, mint amit az Abyssal Grief engedélyez, mivel ami ezen a CD-n hallható, az nem metal, nem rockzene. A két alkotó közös lemezének címe: Omen Of The End, s egy ambient-kiadványról van szó. Nyolc számot hallunk, ezeken testvériesen megosztva négy-négy szerzemény található a CD-n mindkét előadótól. A Regen Graves zenéje egészen puritán ambient, képes sajátos hangulatba hozni az embert. A minimál-hangszerelésű tételekben egyhelyütt női beszédet is hallunk, ami a hangokkal különös kontrasztot alkotva ad egy sejtelmes új szintet az inkább fakó felhőmályban való bolyongásként leírható anyagnak.

Feltételezem, hogy rejlik némi kihívás abban, hogy az ilyen hangokkal operáló alkotót ne ragadják magukkal túlzottan a technika adta lehetőségek, és próbáljon meg a kifizetőt célnak, koncepciónak eleget tenni, még ha evés (alkotás) közben jön is meg az étvágy, és ahogyan növi ki magát egy-egy szerzemény, úgy nyílnak meg a zenész előtt az újabb és újabb utak. Ha van egy határozott cél, azt szem előtt tartva talán könnyebb az úton maradni, elkerülve a csábítóan kínáló újabb ösvényeket. A Regen Graves negyedik dala, a tízperces Time To Answer olyan hangszernek is hálal, amiről az Abyssal Grief jutott eszembe – ez egy érdekes szál lehet az „anyazenekar” felé.

A Koldvoid négy tétele színebb ambient-zenét nyújt, tán a

„mozgalmasabb” kifejezés használatát is megkockáztathatom. A Koldvoid nem újonc ezen a területen, ugyanis korábban már megjelent két jól sikerült album (Roadside Ghosts, Wilderness Retreat), melyeket rendre előveszek, hallgatok. A legutóbbi CD, a Wilderness Retreat, különösen üdítő zene, változatossága eme irányzaton belül egészen egyedivé teszi. Az Omen Of The End négy Koldvoid-szerzeménye számomra valamivel komorabbnak tűnik az említett album anyagánál, főleg, ami a záró Atonementet illeti, de pl. a Premonition tágabb tereket nyit a hallgató tudatában. Összességében is olyanok a Koldvoid hangszínei, hogy a szemlélő/hallgató szélesebb láthatárt vizionál maga köré, vagy inkább önmagán belül, mint ami a legtöbb dark ambient-kiadványt jellemzi. Úgy gondolom, ez egy sajátossága a Koldvoid-féle ambientnek, ami egyúttal az ezen a CD-n hallható tételekre is jellemző.

A megosztott lemez puritán, de szép digipak-csomagolást kapott, kívül-belül az elmúlást, a lepusztulást, az elhagyatottságot megjelenítő, nyomasztó fotókkal. 21. századi memento mori-pillanatképeknek is felfoghatók. Egyébként a vizuális kivétel Forgács Róbert és Fülöp Lóránt munkája. Zárószóként elmondható, hogy az Omen Of The End egy zeneileg és a külsínt tekintve is koncepciózus, szerves egészét képező kiadvány, amely méltán tarthat számot az ambient-hangzások kedvelőinek figyelmére.

RICK WAKEMAN Melancholia

KIADÓ: MADFISH
ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

Rick Wakeman 1949-ben született billentyűszeneszerző, akit a legtöbbben a Yes nevű alap progresszív rock zenekarból ismernek, de szülőben is maradandót alkotott – ha ránézel a diszkográfiájára, látod, hogy egészen kivételes életművet tudhat magáénak. Számos nagy név albumán is vendégszerepelt, metal szempontból talán a Black Sabbath '73-as, Sabbath Bloody Sabbath albumán hallható Sabbra Cadabra című dalt érdemes kiemelni, amelyben a legenda szerint egy sörért cserébe billentyűzött.

A Melancholia című album egy zongorára épülő trilógia befejező darabja, bár az első két rész a címében is utalt a hangszerre: Piano Portraits és Piano Odyssey. Viszont a Melancholia cím nagyon is kifejezi, milyen muzsikára lehet számítani ezen a lemezen. Szóval ez nem, hogy nem metal, de progresszív rocknak sem nevezhető. Egy szál zongorán előadott darabok csokra, melyeket valóban áthat a melankólikus hangulat. Wakeman nyilván gyönyörűen zongorázik, emellett az egyes

tételek címe is igen beszédes (pl. Sitting at the Window / Az ablaknál ülve, Dance of the Ghosts / A szellemek táncja, Alone / Egyedül, The Morning Light / A reggeli fény, stb.).

Mint ezek is jelzik, bármennyire is a melankólia uralja a felvétel egészét, azon belül mégis színes, változatos anyag ez. Melyre bizonyára hatottak a nagy romantikus zeneszerzők, de aki a Yes (vagy akár Wakeman gazdag szólómunkássága) felől közelít, az is biztos megtalálja majd benne azokat az egyedi jegyeket, melyek csak rá jellemzőek. Nekem itt-ott még Enya zongorás dalai is eszembe jutottak, s persze lehet azt is mondani, hogy nagyon jól esik hallgatni ezt az albumot pl. így a sötét, téli időszakban. Valóban segít lecsendesedni, megnyugodni – s persze utána csak még nagyobbán üt egy-egy jófajta metal album.

QRIXKUOR The Womb Of The World

KIADÓ: INVICTUS PRODUCTIONS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Abban a fortyogó, kavargó örvénylésben, ami a 21. századi black/death metal, az egyik legmagasabbra csapó hullám a 2011-ben, Londonban alakult Qrixxuor. A fő alak, „S”, vagyis Steve P, az Adorior tagja is, ám amit a Qrixxuor élénk tár, az az Adorior egyébként nem sétálopp death/black metalján is túltesz. A Qrixxuor zenéjében nem az a leginkább figyelmet érdemlő tényező, hogy extrém – mert az, a legmesszebbmenőkig –, hanem, hogy teljes egészében különleges. A Poison Palinopsia nagylemez és a Zoetrope EP is egyedi volt, a The Womb Of The World című vadonatúj album is az.

Ismerve a korábbi anyagokat, a The Womb Of The World hallatán a kiforrottabb produkció szűrt először fület. Mivel a Qrixxuor zenéje nagyon nehéz és sűrű, érdemes volt a kettes albumra egy a korábbiaknál áttetszőbb hangzást szerkeszteni, s ezt a feladatot a hangok nagy alkímistája, Greg Chandler, az Esoteric vizionáriusa kitűnően oldotta meg. Produceri munkálatok, keverés, maszter: mindet Chandler végezte. A megmunkálható anyag ugyanakkor „S” és az új-zélandi dobos, „D” munkája.

A Qrixxuor új albumán a korábbi lemezekon hallhatónál sokkal könnyebben elkülöníthetőek az egyes zenei összetevők. Kissé leegyszerűsítve úgy fogalmaznék, hogy a Qrixxuor zenéje egyrészt áll death metalból, másrészt olyan klasszikus zenei vonulatból, ami nem pusztán kiegészítője az előbb említettnek, hanem azzal szoros egységbe forrva ad egy olyan hangzásképet, ami amennyire egyedi, annyira meghökkentő, s amilyen borult, olyan nyugtalanító. Önmagában az egyik zenei folyam elég lenne ahhoz, hogy a zene

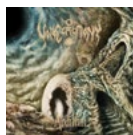
nem egykönnyen megközelíthető legyen, de a death metal és a klasszikus egy bizonyos formájának összeolvadása olyan kakofonikus/kaotikus eredményre vezet, amire, kisk túlzással, születni kell, hogy valaki élvezni tudja.

Egy-egy kiállás alkalmával hallhatjuk, hogy a death metal Angelcorpse/Morbid Angel/Grave Miasma/Altarage/stb-féle őrlő korpuszát játssza „S” a gitáron, e riffeket doomos szekciókkal is átszővi (lásd: címadó tétel), azonban a sokszor alig kivehető hangcirádák, valamint a klasszikus rész egészen kaleidoszkopikusá teszi az eredményt. Mondanom sem kell, hogy klasszikus alatt nem Mozart-féle fülsimogató dallamokat kell érteni, sokkal inkább olyan őrült, éles, zaklatott darabokat, amelyekhez hasonlókat pl. Stravinszkij hozott létre. De akár olyan horrorfilmek zenéje is eszünkbe juthat e rémálomszimfóniák hallatán, mint az Omen.

A horrorfilmzenék/formabontó, klasszikus formákat leléptő modernkori klasszikusok egy-egy képeztvén a lávaként ömlő death metallal egy meglehetősen rémkép-színházat húznak fel körénk, mintha mi lennénk közepén, a színpad kört formálva fogna bennünket közre, elzárva a menekülés útját e minden pontból érkező hangdelírium-előadás elől. Ennyiből talán kikövetkeztethető, hogy konvencionális metalérzékekkel vajmi kevés eséllyel lehet e művet felfejteni, de a death metal zvezugait ismerők is megerősített lelkiállattal vágnak bele e zenei labirintus bejárásába. Könnyen lehet, hogy a kijárat, ami az imént még megvolt, már rég a múlté. A Qrixxuor felelősséggel hallgatódó.

VOIDCEREMONY Abditum

KIADÓ: 20 BUCK SPIN
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A 21. századi death metal underground felszínre hozott egy progresszív vonulatot, melynek tagjai nagyon magas szinten képzett zenészek, a színtér sok zenekarában aktívak. Nem térnék ki a csapatok sokaságára, de az amerikai VoidCeremony Abditum című harmadik albuma kapcsán meg kell jegyezni, hogy a progresszív törekvéseket dédelgető formációk – jelesül a VoidCeremony – sokat merítenek olyan nagy elődöktől, mint az egyetlen és megismételhetetlen Death, továbbá az Atheist, vagy a korai Cynic. Ezen alapbandák mellett a death metal más nagyjai is hatást gyakoroltak némelyik csapatra, de a befolyási övezetben megtaláljuk a progresszív rockot is.

A VoidCeremony félórás harmadik albuma voltaképpen egy nagy technikai erődemónstráció,

egy kiterjedt hangszerkezelési seregszemle. Nehéz lenne megelni az okát, hogy sok mai zenész miért nem bajlódik olyan kerekre formált death-tételek kikovácsolásával, amelyek egykor a Death írt, de megmúlhatatlan a Morbid Angel és a Cannibal Corpse nevét is, mint olyan csapatokét, ahol nem a pusztán riffgyártás, a technikai villongás, vagy a brutalitás fitogtatása volt a cél, hanem a dalszerzés.

A VoidCeremony kitalálója, Wanderer Mind (Garrett Johnson) keveset foglalkozik ezekkel a felvetésekkel, ő nyilván kedvenc hatásaival a tarsolyban akar kiadni magából pár évenként egy adag masszív death-anyagot. A számokba minél több témát kell bepaszírozni, mert így vagyunk progresszívek, így teszünk hozzá valamit a műfajhoz. Bár valószínűleg ez sincs így kimondva. Csak határtalan élvezetet nyújt tekerni a hangszert, és ha történetesen a témák minduntalan néhai Chuck Schuldiner modorában szólnak meg, nos, ne lepődjünk meg, hiszen rajta nőttem fel – mondaná hűsünk.

Én a magam részéről nem ellezem ezt a felfogást, szeretem a cirkalmas dolgokat, de csak addig a pontig, amíg nem érzem, hogy valaminek a bizonygatásáról van szó, jelen esetben a lecke kimagaslóan való bemagolásáról, sőt, túldíszítéséről.

Kicsit olyan az Abditum, mint ha a Death, az Atheist – vagy a Nocturnus és a Demilich, hogy ne csak a két legnevesebbet említsem – témáit kigyűjtötték volna, majd egy kalapba beleszórvák összekeverték, majd találomra kihúzva és sorrendbe rakva játszótták volna el őket újra. Egyszer-kétszer érdemes hallani a VoidCeremony – szerencsére nem hosszú – riffaraszto lemezét, de mivel az igazán jól eltalált témák száma csekély, amit a zenekar a mennyiséggel kíván ellensúlyozni, már pár perc után zsisbasztónak találok.

SUNKEN Lykke

KIADÓ: EISENWALD
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 10

Elég gyakran tettem már talán sommásnak ható kijelentést, miszerint egyes műfajokat teljesen kimerítettek az évtizedek során, ezt fenn is tartom, azonban azt is sokszor kimondtam, hogy egy-egy jól sikerült lemez akár cáfolata is lehet egy könnyelműnek tűnő megjegyzésnek. Az atmoszferikus black metalról nem mondhatjuk, hogy az elmúlt bű két évtizedben nem találkozunk a reprezentánsaival, s bár ez a zenei áramlat nagyon közel áll hozzám, én is tapasztalom, hogy náha már sok a jóból. Azonban a dán Sunken új albuma bebizonyította, hogy abból, ami a legjobb, soha nem elég.

A Sunken 2013-ban alakult Aarhusban, és egy demó után (The Crackling Of Embers) 2017-ben született meg a Departure debütalbum. 2020 a dátum, a lemez címe Livslede, majd öt év szünet következik, mígnem újra megszólalnak észak vad hangjai. Nagyon jól sikerülhetett a dán bárdoknak a feltöltődés, erőgyűjtés, ugyanis a Lykke című harmadik album egészen fenomenális. Nem túlzok, ha azt állítom, minden epikus black metal-hívő legtitkosabb álmai váltak valóra ezzel a lemezzel: a dának négy bődületesen erős kompozíciót rögzítettek közel 50 percben.

Din Roest Malede Farver I Luften – szól a nyitó tétel, s szívszorító érzések szálltak meg. A vad rohamok közepette olyan dallamok kúsztak be a füleimbe, amelyek a lejáratatlan Windir stílusára hasonlítanak. Mintha néhai Valfar – aki már a Valhallában pengeti hangszerét és szürcsöli a mézsört – inkarnálódott volna újra, s játszaná ezt az egészen fergeteges zenét. A Lykke anyaga az epikus északi black metalt annak abszolút csúcására repíti fel. Alig hiszem el, hogy ez a fiatal csapat olyan lemezt készített 2025-ben, ami szinte eláspaszítja a műfaj nagyjait, Borknagart, Winterfyllethet, Wolves In The Throne Roomot, s monumentálisában az említett egykori Windir legnagyobb pillanataival kel bírokra. Egyes momentumoknál, Glaedesfaerd, amikor a csapat a felekek között szárnyal, az Emperor bércsei is feltűnni látszottak. Nem túlzás, a Sunken az északi égboltot ostromolja a Lykke albummal.

Alexander Salling és Simon Skotte Krogh gitárjain olyan effekt van, ami sokszorosan felerősíti a hangokat, s a vizesesszerű hanggáradat egészen lehengerlő hatást gyakorol a hallgatóra. Azonban a csapat nemcsak a vad témák felkorbácsolásához ért. Mind a négy dalban hallunk nagyon szép akusztikus/ambient-részeket, sebesség- és harcizónamentes finom zenei betéteket, ahol az északiak introvertált énjé még erősebben kidomborodik. A záró Når Livet Går På Hældben a szép ambient bevezető roppant hatásosan vált át zuhatagszerűen lezúduló gitárömlésekbe, miközben az énekes Martin süvölti szölamait. A frontember rendkívüli módon beleéli magát a zenébe: a gyors részek alatt nagy kurjantásokat hallat, másutt suicide black metalra emlékeztető örült rikácsolásokkal súlyosbítja a helyzetet. Az említett utolsó dal epikus emelkedettsége, melankolikus befelé fordultsága tökéletes lezárással teszi fel a képzeletbeli koronát erre a remekbeszabott albumra.

Mostanában szórom a tizeseket, de az év vége rendkívül erős lemez megjelenéseket produkál és a kimagasló színvonalat honorálni kell.

WARRANT The Speed of Metal

KIADÓ: MASSACRE
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Ez a Warrant nem a meggyes pités, hanem a rohammetalos. Ez a Warrant '83-ban indult

Düsseldorfban, abban a korszakban, amikor a speed, a power és a thrash metal még csak formálódott Európában. Ez a Warrant olyan pályatársak mellett kezdte bontogatni a szárnyait, mint a Helloween, a Grave Digger, az Iron Angel, illetve a Blind Guardian, valamint a Rage „jogelődei”: a Lucifer's Heritage és az Avenger. Akkoriban sok banda játszotta ezt az overclockolt NWOBHM zenét, de a Warrant mindig kicsit karcosabb és sötétebb volt, mint a dallamokra fogékonyabb társak. A fő hatásaik között a brit vonal sietősebb bandáit érthettük tetten, mint a Tank, a Raven, a Venom vagy a Jaguar például, de ott volt természetesen a Priest és a Maiden az első lemezeikkel, meg a persze a korai Accept – a brutális, ugyanakkor precíz riffépítkezést minden biztonnyal Hoffmantól sajátították el.

A zenekar első hangzója, a First Strike EP 1985-ben jelent meg a Noise-nál, majd ugyanabban az évben jött a The Enforcer, ami mára kult státuszba emelkedett. Mindkét anyag nyers, energikus fémzene, a korszak underground speed metaljának sarokkövei.

A banda sztoriját hosszú szünet szelte ketté, hiszen rögtön az első lemez után feloszlottak – a háttérben belső feszültségek, a stílus gyors átalakulása, kiadói nyomás. 1999-ben alakultak újra, de a „megjelenés szintű” visszatérés 2014-ben történt csak a Metal Bridge albummal. A sajtó sajnos inkább negatív, mint vegyes véleményekkel fogadta ezt a lemezt és a banda nemigen talált vele újra pozíciót. Én is azt gondoltam, hogy a Metal Bridge-nek ugyan van némi köze a fiatal Warrant muzsikájához, de inkább valamiféle egyvelege azoknak a zenéneknek, amit Hamburg legfontosabb bandái nyomtak a '90-es évek korábban.

Eltelt egy újabb bő évtized és 2025-ben, nem napra, de pontosan 40 évvel az első album után, itt a The Speed of Metal. A csapatban az alapító Jörg Juraschek bőgős-énekes mellett ismét teljesen újak a zenészek és ezúttal a formátum is változott: a visszatérő „erőtrío” felállást a klasszikus négyes váltja, azaz kettő a gitáros, mint a First Strike/The Enforcer idején. Van is két emberre bőven elég gitározás! Az albumot felvezető kislemezek a Massacre csatornáján underground bandához mérten elég stabilan teljesítettek, a kommentek alapján a rajongói visszajelzések is pozitívak voltak.

A komplett anyag nem túl terjedelmes, bruttóban is rövidebb, mint a Metal Bridge nettóban. A dalok között van egy újramelegített '99-es demóról, ez az It's Up to You, hát... ez így sem lett jobb. Egy korábbi interjúban Juraschek beszélt öt-hat dalról, amik közül egyet feldolgoz erre a lemezzel: Sweet, Saxon, Trust, Megadeth vagy AC/DC. Biztos voltam benne, hogy a Saxon lesz, a 20.000 Feet, a Strong Arm of the Law gyilkos B1-ese – az mekkora! De nem, a Sweet Windy Cityje lett a befutó. Kár.

A fennmaradó nyolc új tétel viszont nem rossz, közülük az intro után megszólaló Cut into Pieces, de még inkább a Demons vagy a Torture in the Tower, a záró Scream for Metal meg egyértelműen Bang That Head-féle speed metal himnusz.

Felvetődhet a kérdés, hogy van-e létjogosultsága ennek a zenének 2025-ben? Miért ne? Amíg van, aki keresi és hallgatja, addig van. A metal nem csak trend, hanem identitás. Ha szereted a korai speed/power zenék nyers, őszinte megszólalását, és nem bánod, ha a múlt is megszólal néha, hallgasd meg te is! Kicsit nosztalgia, kicsit meg egy újabb fejezet egy régi történetben.

WOLVENNEST Procession

KIADÓ: CONSOLING SOUNDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 10

Ugyan ebből a lemezből nem kaptam előzetes promót, a zenekart az utóbbi évtizedek egyik legjobbjának tartom, így lehetetlen, hogy ne írjak recenziót az új albumról. Soha nem felejttem el, amikor a Ván Records jóvoltából megkaptam CD-n a 2016-os albumot, amely egy közös anyag volt a Der Blutharschal (Albin Julius, nyugodj békében!), s ami egyúttal a Wolvennest bemutatkozását jelentette. A hömpölygő, roppant monumentális, epikus zene, amire fogható korábban még nem hallottam, de amiben szinte láthatatlanul, kibogozhatatlanul annyi minden benne volt, amit szeretek, azonnal rabul ejtett. Ez a szerelem azóta is tart, a Wolvennest remekművet ad ki remekmű után, s ez az ideji Processionre is vonatkozik.

Ha az albumokat nézem, az említett WLNNST, a Void, a Temple, és a The Nest nevű projekt lemeze is, a szintén zseniális 2022-es Her True Nature, hosszú kiadványok voltak terjedelmes szerzeményekkel. Ezért meglepett a 2023 végén megjelent The Dark Path To The Light album, amely mindössze 40 perces volt és 7-8 perces szerzeményeket kínál. A Procession ismét terjedelmes anyag, 75 perces, azonban tizen-

egy számot hallunk, melyek zöme nem kimondottan hosszú. Vagyis a zenekar játszik a lemezek, dalok számával, és azzal, milyen időtartamban fejtsek ki őket. Érdekesnek tartom ezt a játékot.

A Procession folytatást tovább a belga zenekar korábbi útját, s bár amit a csapat előad, nagyon messze áll mindentől, ami rock/metal-klisé, a gárda mintha úgy mond befogadhatóbb módon – nagyon relatív – dalszerűbbé kezdene válni – legalábbis egyes tételek esetén. Féltreértés ne essék, a Wolvennest zenéje továbbra is fényképekre áll a műfaji konvencióktól. A nagyon komor, ugyanakkor ünnepélyes hangulat, ami kezdetről fogva alapját képezi a Wolvennest hangzásának, stílusának, az új szerzeményeket is maradéktalanul jellemzi, azonban most csak egyetlen dal éri el a tízperces hosszt. A zenekar korábban már megmutatta, hogy ezeket a szinte időtlennek ható hangulatokat, 5-6-7 perces eposzokban is remekül ki tudják fejezni.

Ha van zenei csoportorulás, ahol a különféle zenei formák tökéletes egységgé forrtak össze, akkor az a Wolvennest. Dalaikban a black metal, a sludge, az epikus doom, a drone-folyamok, a neofolk, az ambient-hangzások olvadnak össze egy ellenállhatatlan gyönyörű koherens hangmasszává, s mindezt a zenekar képességei koronázzák meg, midőn afféle modern kori zenei Héphaisztoszokként kovácsolnak fémbe, kőbe, tűzből éji himnuszokat. Mint a legjobb zenekaroknál általában, a Wolvennest zenéjében is minden elem egyedi. Sajátjuk a meleg tónusú, organikus hangzás, amibe már a legelső pillanatban beleszerettem, egyediek a gitárdallamaik, a hangulat, amit varázsolnak, a sötét, mégsem eltagázható atmoszféra; inkább titokzatos, ősi időbe, ködbe vesző, s különleges az énekesnő Shazzula hangja.

Shazzula már a hangjával delejez és elbájol. A Wolvennest-hangzás egyik legfontosabb eleme ez a hang, és ugyan az utóbbi kb. két évtizedben sok remek hangú énekesnővel rendelkező zenekar jelent meg a színén, a Wolvennest az egyik legkülönlegesebb ezek közül. Mintha egy ősi istennő inkarnálódott volna személyében, olyan a megjelenése és a hangja is. Marcipán a tortán, hogy minden albumon több kimondottan fülbe-mászó dallamot ad elő egyszerre félelmetes és magával ragadó orgánával. Az összes többi tagot kiemelhetném, csatolhatnám erőnyeiket – pl. itt van a nyughatatlan Déhá, aki tán még álmában is új zenei projekteken tűnődik -, de a Wolvennest tökéletesen megtestesíti azt az erényt, hogy valamennyi lemezük egy olyan egésszé szerveződik, amely a még oly kiváló alkotóelemeknél is több.

A Procession briliáns album, akárcsak valamennyi elődje.

WUCAN

BÜSZKE DREZDAI ROCK

A német Wucan egy lassan másfél évtizede működő, meglehetősen sok zenei gyökérből táplálkozó formáció, akiket jobb híján többnyire amolyan pszichedelikus/folkos/bluesos retro hard rock csapatként jellemez a szaksajtó. Az alábbi interjú apropóját az Axioms címmel nemrégiben megjelent negyedik albumuk adta – a kérdésekre az énekes/gitáros/fuvolás Francis Tobolsky válaszolt.

Ha jól tudom, egy diáklapban feladott hirdetésednek köszönhetően alakult meg a zenekar 2011-ben, Drezdában. Mit érdeemes tudni a banda legkorábbi időszakáról?

„Eredetileg amolyan blues/blues-rock zenekarként alapítottam meg a bandát. Olyan korai hatásaink voltak, mint a Free, a ZZ Top, Rory Gallagher, meg úgy általában egy csomó hagyományos klasszikus rock zenekar. Később aztán hamar beérkeztek egyéb zenei elemek is, sok mindennel bővítettük a palettát, ez egyértelmű. Azonban a legkorábbi időkben a legkomolyabb stílusformáló hatásunk a bluesmuzsika volt.”

A Wucan zenekarnév honnan jött és mit jelent? Próbáltam utánanézni a szó jelentésének, de nem igazán jártam sikerrel...

„Ez egy Black Mountain nevű régi kedvenc formáció egyik dalának a címe, aminek egész egyszerűen a hangzása tetszett meg, és az, hogy egyetlen stílusirányzat sztereotípiáinak sem felel meg. Ráadásul több nyelven is hordoz valamiféle jelentést, amik azonban egymással nem függenek össze, nem csengenek egybe. Például a kínai mandarin nyelvjárásban illetve óangolul is van egészen eltérő jelentése a szónak, ami ilyenformán elég érdekesnek tűnt a névválasztáskor. Ennyi a történet.”

Te magad nem csak énekelsz, de fuvolán és gitáron is játszol. Melyik jött előbb az életedbe, az éneklés, vagy valamelyik hangszer?

„Maga a zene, mint olyan, mindennel együtt, a maga teljes valójában. Magamra elsősorban és mindenek felett dalszerzőként tekintek, és ez voltaképpen mindig is így volt. Minden, amit valaha megtanultam a hangszerekről, az éneklésről vagy akár a hangszerelésről, azt szolgálja, hogy minél jobb legyek dalszerzőként. Ez olyannyira így volt nálam mindig is, hogy már kisgyerekként, nyolcéves koromban kifejlesztettem egy saját rendszert a hangok, hangsorok megjelölésére és lejegyzésére, annak érdekében, hogy minél könnyebben tudjam aztán visszaidézni azokat a dalokat és dallamokat, amiket hallottam vagy éppen kitaláltam. Mondanom sem kell, hogy sok mindenre nem volt jó ez a kezdetleges módszer, inkább csak azért meséltem ezt el neked, hogy megértsd, mennyire elkötelezett voltam a zene- és dalszerzés mellett már gyerekkéjjel is.”

A kezdeti időszakhoz képest – főleg az új lemezzel – mostanra egészen szélesre tártátok a zenei spektrumotokat. Annak idején milyen hatásokra kezdetetek el muzsikálni, és mennyiben változott az ízlésetek az évek során?

„Változott volna? Szerintem erről nem nagyon beszélhetünk. Sőt, ha belegondolok, engem inkább az lep meg, hogy milyen sokféle hatást hoztunk magunkkal a zenekarba már az egészen korai időkben is. Ebben én sok változást nem érzek – inkább azt tudom mondani, hogy az adott élethelyzeteink, hangulataink, személyes problémáink hatására változott és változik a zenénk az idő múlásával, annak megfelelően, hogy ezekre reflektálva mikor mely hatásaink domborodnak ki erőteljesebben. A heavy rock és a heavy metal,

a kraut rock, a pszichedelikus rock, a folkzenék, sőt a funk és a diszkó is velünk vannak már régóta – inkább ezek arányai azok, amik az évek során változtak, meg az, ahogy ezek a hatások mindig más-más módon törnek utat a dalainkban.”

Az albumhoz kapcsolódó promóciós szöveg elmondása szerint az új dalok egy olyan periódusban íródtak, amikor többen a zenekarból komoly gondokkal, személyes problémákkal küzdöttek. Ha nem kellemetlen a dolog, mesélnél ezekről egy kicsit bővebben is?

„Épp akkortájt, amikor a legerősebbnek éreztük magunkat a roppant jó fogadtatásban részesült Heretic Tongues album megjelenése és az azt követő sikeres turné után, elköveztük azt a hibát, hogy olyan embereket engedtük közel magunkhoz, akik rengeteg negativitást sugároztak maguk körül, és egy csomó hazugságot terjesztettek rólunk. Sajnos ez a sok rosszindulat és pletyka a környezetünkben többeknél is termékeny talajra hullott, megmérgezve körülöttünk a levegőt és éket verve bizonyos hozzánk közel álló emberek közé. Sőt még a zenekaron belüli viszonyokra is hatással volt ez az egész.

Tudod, mi nem csak zenésztársak vagyunk, hanem főleg és mindenképp jó barátok – így aztán nagyon megszenvedtük ezt a problémákkal és félreértésekkel teli időszakot. Nagyon sötét tapasztalás volt számunkra ez a dolog, amit jó darabig nem is tudtunk lekommunikálni egymás között sem. De végül szerencsére csak sikerült tisztázni mindent, és ebben magának a zene szeretetének és a zenélésnek is nagy szerepe volt.”

Ahogy észrevettem, a zenétek sok, úgymond retrós hatása ellenére a dalszövegek nagyon is mai dolgokra reflektálnak, mind személyes, mind pedig globális szempontból. Mik azok a jelenségek és problémák, amik a fő inspirációkat jelentették az új szövegekhez?

„Például az alt-right vonal (egy újabb, szélsőjobbos irányzat) felemelkedése és megerősödése a politikában és a társadalomban. Vagy az a fonák és paradox helyzet, hogy miközben mindenki mindig mindenki-vel szüntelenül virtuális kapcsolatban lehet és van is, az emberek jó része az anonimitás álarca mögé bújva mégis egyedül szorong és végtelenül magányos. De ugyanígy mondhatnám a világszerzte dúló háborúkat és erőszakot is – sajnálatos módon a lista szinte végtelen.”

Az Axioms lemezen egy német nyelvű dalt is hallhatunk, ez a Holz Auf Holz. El tudod képzelni, hogy a későbbiekben esetleg egy teljes, az anyanyelveteiken íródott albumot is készítenek majd?

„Nem, ezt kategorikusan kizárom. Miért korlátoznánk magunkat ilyen módon? Én az önkifejezés teljes szabadságában hiszek, beleértve ebbe a nyelvi eszköztárat is. Ha már egyszer birtokában vagyok több

nyelv ismeretének is, miért szűkíteném le a kifejezés-módot ezek közül csak egyre? Minden nyelvnek van egy jellegzetes hangzása és karaktere, amihez bizonyos fajta zenei és hangzásbeli eszköztár kívánczik – ennek a kihasználását vétek volna kihagyni, azt gondolom. Mindössze egyetlen esetben tennék kivételt, és lennék benne egy teljesen német nyelvű anyag elkészítésében: ha más közreműködőkkel és barátokkal karöltve egy tribute lemezt készíthetnék, rajta a hetvenes és nyolcvanas évek keletnémet előadótól származó dalok feldolgozásaival. Ez egy régi álmom egyébként, egyszer szeretném majd megvalósítani.”

A KTNSAX dal az új lemez leginkább meglepő szerzeménye, ebben még amolyan new wave-es, posztpunkos, korai indusztriális hatások is hallhatók. Kitől jöttek ennek a számnak zenei alapjai?

„Ez eredetileg mindössze egy amolyan bemelegítő jellegű jammelésnek indult, még a dalszerzési fázis legelején. Messzire akkor nem is jutottunk vele, hamar félretettük és inkább a többi ötletre, nótakedeményre koncentráltunk. Úgy voltunk vele, hogy ezen majd még sokat kell dolgoznunk, ha valamit ki akarunk hozni belőle. Ehhez képest, amikor hónapokkal később újra elővettük, úgy találtuk, hogy voltaképpen épp megfelelő abban a formájában, ahogy hagytuk – úgyhogy végül nem is molyoltunk vele sokat, és úgy rántottuk fel a lemezre, amilyenek félretettük még a nótaszerzési időszak legelején.”

Meglepve hallottam nemrégiben, hogy az alapvetően pszichedelikus-folkos-ösrockos zenétek ellenére az új albummal címlapra kerültek a jobbára old school metalos irányultságú német Deaf Forever magazinnál, sőt a havi lemezlistájukon is tiétek lett a második hely. Mit gondolsz, mivel sikerült így megfognotok a metalos újságírókat és közönséget?

„Gondolom, a szintén meglévő és hallható meta-
los hatásaink miatt történhetett ez így. Nem tudom,
hallottad-e, de évekkkel ezelőtt még az Am I Evil? dalt
is feldolgoztuk. Ezer szállal kötődünk ahhoz a szin-
térhez, sok barátunk és segítők van abban a közös-
ségben. Götz (G. Kühnemund, a német Metal Hammer,
majd a Rock Hard egykori, és a Deaf Forever jelenlegi
főszerkesztője – SP) maga is nagyon támogatólag áll
hozzánk már a kezdetek óta, amiért örök hálával
tartozunk neki. Annak idején még a legelső berlini
koncertünkre is eljött, ami nagyon jólesett.

Egyébként saját magamat többek között metalra-
jongónak is tartom, azzal együtt, hogy a zenénkben
rengeteg minden egyéb is hatás megjelenik. Amúgy
általános tapasztalatom, hogy újabban a rock- és
metalmagazinok jóval nyitottabban állnak hozzá
a különlegesebb hangzásvilágú csapatokhoz, mint
ahogy az régen volt jellemző. Teszem azt harminc
évvél ezelőtt egy Wucan jellegű bandának esélye sem
lett volna egy metalmagazinnál – manapság viszont
ez már szerencsére nem így működik. És talán
ezeknek az orgánumoknak is szüksége van egyfajta
nyitottabb szemléletre ahhoz, hogy túléljenek, hiszen
bár zenekar rengeteg van, igazán eredeti és egyéni
hanggal elég ritkán lehet találkozni.”

**Feltételezem, Németországban elég sokat
tudtok koncertezni, de mi a helyzet Európa és
világ többi országával? Hová sikerült eddig
eljutnotok a zenekarral, és mi várható e téren
a közeljövőben?**

„Úgy gondolom, Amerikára egyelőre gondolnunk
sem érdemes, nem hiszem, hogy arrafelé sok babér
teremne a számunkra. Japán mondjuk már más
tészta, szerintem volna keresnivalónk arrafelé ezzel

a zenével – néhány ottani koncertnek nagyon örül-
nék, az biztos. Ezzel együtt is egyértelmű viszont,
hogy a legkomolyabb érdeklődés Európában és azon
belül is Németországban mutatkozik irántunk. De
nyilván szívesen megyünk bárhová, ahová hívnak és
ahol szívesen látnak minket.”

**Úgy sejtem, a Wucan egyelőre nem elég nagy
ahhoz, hogy a megélhetéseteket teljes mér-
tékben biztosítani tudja. Mivel foglalkoztok
a zenélésen, a zenekari dolgokon túl?**

„Nem sorolnám tételesen fel, hogy melyikünk mivel
foglalkozik, de igen, mindannyiunknak van főállású
civil foglalkozása. Vannak jó páran, akik még azt
hiszik, hogy egy magunkfajta zenekar tagjai 2025-ben
is megélhetnek a muzsikálásból, de ez nagyon nem
így van. Különösen legújabbban, amikor lassan a mes-
terséges intelligencia kopogtat a kiadók ajtajain azzal,
hogy ugyan már, nem kell hús-vér, saját gondolatok-
kal és értékrenddel rendelkező, önálló véleményvel
bíró zenészekkel birkózni, hiszen itt a legújabb, prob-
léma mentes variáns – mit mondjak, elég aggasztó ez
a jövőkép. Valahogy márpedig be kell bizonyítanunk,
hogy mégsem vagyunk csak úgy pótolhatók és behely-
ettesíthetők.”

**A többiekkel szoktatok együtt időt tölteni
a zenekari feladatokon és a zenészéleten
túlmenően is?**

„Persze, és ez számomra abszolút természetes is.
Ahogy már említettem, nem csak zenésztársak, de
nagyon jó barátok is vagyunk, akik ráadásul egymás
egy környékről származó földijei is. Sokat vagyunk
együtt, odafigyelünk egymásra, a zenekari és privát
léttünk elég erőteljesen összefonódik.”

**Drezdában még sosem jártam, de tudom,
hogy az egykori Kelet-Németország egyik
legnagyobb városa volt, és a mai Németor-
szágban is igen jelentős ipari és kulturális
központnak számít. Neked mit jelent Drezda,
és a saját magad drezdai mivolta?**

„Nos, a városunk egy nagyon komoly kulturális köz-
pontja az országnak, amelynek pedig régióján sajnos elég
komoly foltot ejtettek az újnácik balhéi és a tíz évvel
ezelőtt kezdődött PEGIDA botrányok. (A PEGIDA egy
2014-ben Drezdában alapított bevándorlásellenes
mozgalom volt, 2024 őszéig működött. – SP) Mi
magunk ugyanakkor büszkén vállaljuk, hogy szemben
állunk ezekkel a jelenségekkel, és semmilyen formá-
ban sem támogatjuk vagy pártoljuk a szélsőjobb
figurák akcióit. Nagyon szomorú, hogy a szülőváros-
unk világszerte 'náci Drezdaként' került be a hírekbe
– mi azon vagyunk, hogy rácafoljunk erre, és meg-
mutassuk, hogy élnek itt másképpen gondolkodó és
cselekvő emberek is.”

**Te hogy tapasztalod, manapság érezhető még
számottevő különbség az ország keleti és
nyugati fele között?**

„Bizonyos értelemben igen, persze.”

**Milyen manapság a drezdai zenei élet? Van-
nak olyan helyi zenekarok, akikkel különösen
jóban vagytok?**

„Igen, van néhány formáció, akiket jó szívvel ajánl-
hatok: a Trigger Kid And The Ending Man, a The
Roaring 420s, a Heliod, a The Melmacs, az Abfahrt
West, a Tinted House, a Space Raptor, az Acid Blade,
a Sintage vagy az Electrolytis mind ilyenek.” U

AT NIGHT I FLY / SNAILGARDN

BUDAPEST, BACKSTAGE PUB

Szöveg: Schmidt Péter – Fotó: zenekari archívum

Az utóbbi harminc évben nem hallottam ilyen jó magyar zenekart!” – dörmögte mögöttem egy hang az At Night I Flightot méltatva a két banda közti átszerelés közben. Nos, a tavalyi collision/fusion/division nézetem szerint is valóban az utóbbi esztendőék egyik legjobb és legfontosabb hazai albuma volt, és nem csak a brigád által művelt progrock/progmetal vonalon, hanem úgy nagytótálban is. Bennem ugyancsak nagyon kellemes élményként maradt meg a bő egy évvel ezelőtti A38-as lemezbemutató koncert – ez a mostani buli pedig, bár több szempontból is más pontokra helyezte a hangsúlyt, összességében legalább annyira emlékezetes maradt.

Mielőtt azonban BZ-ék belecsaptak volna, még megtekinthettük a Gyuláról indult, de már jó ideje a fővárosban ügyködő **SNAILGARDN** mintegy háromnegyed órányi szettjét is. Velük mindenféle téren ez volt az első találkozásom, de azt kell mondom, kimondottan kellemes benyomást tettek rám, azzal együtt is, hogy zenéjük úgy egyébként nem az az azonnal ható fajta. A furán, sokszor atipikusan ritmizált, meglehetősen kifejtős dalokban basszust, dobost, két gitárt, néhol szolid effekteket, illetve három(!) énekhangot hallhattunk, egészen meglepő szélsőségek között mozogva, a totál elszállós-ambientes témáktól kezdve a djentes zúzdákig, illetve mindezeket innen és túl.

A négy srácot hallgatva olyan nevek jutottam eszembe menet közben, mint a The Mars Volta, a Tool, a Leprous vagy a Primus – nem konkrét megoldások kapcsán egyébként, hanem sokkal inkább az általános megközelítés, a szemléletmód tekintetében. Külön kiemelném, hogy bár a nótáik meglehetősen fordulatosságúak és részletgazdagok, és van az egészben egyfajta jó értelemben vett egyzaltság, mégsem éreztem egy pillanatig sem, hogy maga alá temetne a sok ritmus- és témaváltás, mindig jelen volt egyfajta vezérfonál. A közeljövőben mindenképpen utána kell ásnom az eddigi munkásságuknak – egyértelműen pozitív benyomást tett rám a műsoruk, érdemes volt időben érkezni.

A főzenekar **AT NIGHT I FLY** egy kb. 25 percesnyi átszerelés után lépett színpadra – ekkorra

a Backstage családias hangulatú nézőtere gyakorlatilag meg is telt. Míg tavaly az A38 jóval nagyobb tere megengedte, hogy a srácok mellett két vokalista hölgy erősíthesse a produkciót, addig itt csak az öt muzsikust láthattuk-hallhattuk, és nyilván a vizuális körítést is szerényebbre kellett venniük. Ezzel együtt nekem kimondottan bejött ez a puritánabb kiállítás, így aztán tényleg csak a muzsika beszélt, illetve konkrétan az a tizenöt nóta, amivel szépen fel is ölelték a banda lassan-lassan másfél évtizedes pályáját. A hangsúly azért jelentős részben a tavalyi lemezanyagra lett kihegyezve – innen nyolc dalt játszottak el –, míg a Mirror Maze-ről öt, a debütáló September Kills EP-ről pedig két tételt kaptunk. A kétrészes Osiris volt az indítás, ezt a szintén új lemezes Chains követte – itt még kicsit vékony volt a hangzás, azonban ezután a The Sacrificial Lambnál egyszer csak beérkeztek a mélyek és a billentyű, innentől kezdve rendben volt a dolog. BZ énektémáit, ahol kellett (főleg a refréneknél), a gitáros Horváth András Ádám és a billentyűs Kóvágo Zsolt támogatták meg – erre szükség is volt a stúdióban igencsak vastagra vett vokálrészek korrekt interpretálásához.

Kifejezetten hatásosan, jól épült fel egyébként a koncert, volt egyfajta kellemes íve az egésznek, amiből számomra még így is kiemelkedett a The Sacrificial Lamb, a Distress, a The Pit, illetve a végén a Wanted To Be és a September Kills kettőse. (Lehet, hogy tévedek, de érzésem szerint a Wanted To Be az a szerzeményük, amit voltaképpen már a második album origójának, kiindulási pontjának tekinthetünk, zene és szövegvilág szempontjából egyaránt.) A maga másfél órát jócskán túlugró játékidejével egyébként ez volt az általam valaha látott legkiadósabb At Night I Fly-szeánsz – és könnyen meglehet, hogy nem is volt még soha ilyen hosszúságú fellépésük. Magasra került tehát a lécz, innentől kezdve legalább ilyen alaposágú és minőségű koncerteket kérek. :-)

És ha már kívánságok: egyszer tők jó volna élőben is egy az egyben, eredeti dalsorrenddel eljátszva hallani a collision/fusion/division teljes anyagát. Örülnék neki erősen. **U**

HELLOWEEN / BEAST IN BLACK

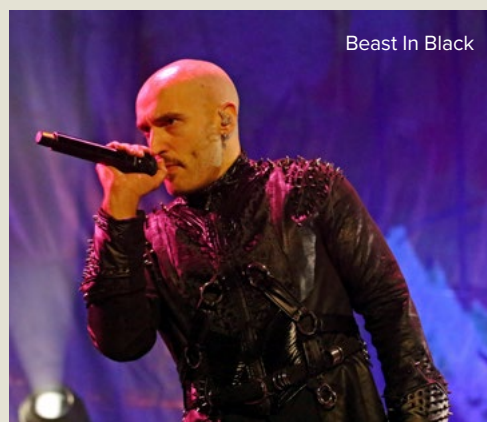
BP., BUDAPEST SPORTARÉNA

Szöveg: Schmidt Péter

Tizenyolcadik alkalommal járt nálunk a Helloween – esetükben hazajáró lelkekről beszélhetünk tehát, akik élőben igazán komoly csalódást nekem még sosem okoztak (mondom ezt úgy, hogy magyarországi jelenéseiknek kb. a felén voltam/lehettem jelen). Az aktuális kanyarnak ugyebár kettős aktualitása is van: egyfelől nemrég jött ki új stúdiólemezüik, a *Giants & Monsters*, másfelől pedig idén negyvenéves a banda első két komoly kiadványa, a *Helloween EP* és a mai napig germán metal alapműként számon tartott *Walls Of Jericho* album. (Maga az embrionális megalakulás ezekhez képest ugyebár – még más neveken – hét évvel korábbra datálódik, és 1983-tól fut a csapat a jelenlegi logó alatt.) Mindezek öröme a keresztbe fordított színpados Aréna szépen teltházásra is szaladt, olyannyira, hogy már a felvezető brigád produkcióját is egész sokan nézték és hallgatták.

A bemelegítés – sokszor nem éppen hálás – szerepe ezúttal a basszer Molnár Máté személye okán magyar vonatkozással is bíró **BEAST IN BLACK** legénységére hárult, és azt kell mondjam, összességében korrektül ugrotta meg a lécet a nemzetközi felállású társaság. Pedig többszörösen is nehezített pályán kellett helytállniuk Anton Kabanennek és társainak: egyrészt előzenekarként alpból soha senkinek nincs könnyű dolga, de náluk még egy érzékeny személyi deficit is súlyosbította a situációt. Kasper Heikkinen közelmúltbeli kilépése miatt ugyanis egy gitárral vágott bele a csapat a turnéba, ami aztán pláne nem egyszerűsíthette le a dolgukat. Ehhez képest – és a kezdetben eléggé harmatos megszólalás ellenére – egész jól abszolvták az estét, és biztos vagyok benne, hogy az eleve elég nagy számban miattuk érkezők mellé új arcokat is be tudtak vonzani maguk mellé. (Persze épp ez az értelme az efféle előzenekarosdinak.)

Előzetesen azt gondoltam, hogy az ab ovo gépről adagolt billentyűs/szintis témák mellé a hiány-

Beast In Black

zó gitársávokat is szívbjaj nélkül bevágják majd, de nem így történt – emiatt viszont még úgy is hitelesebbnek tűnt a produkció, hogy Kabanen amúgy igen király szólói alatt azért néhol eléggé kiürült a hangzaskép. De az alpból sem bárgyú dalokat így is elvitte a lendület, meg a görög Yannis Papadopoulous brutál énekteljesítménye. Mondom ezt úgy, hogy mintha mindvégig egy kis megfázós karc lett volna a hangján.

Érdekes amúgy, hogy bár a popos beütésű (euro) metal nálam nem igazán csúszik, de a Beast In Black valamiért már a kezdetek óta bejön, talán a harmadik lemez érzem csak kissé gyengébbnek az első kettőhöz képest. No de jövőre jön az új korong, ott majd lehet korrigálni.

Valamit talán ők is érezhetnek ezen meglátásomból, mert a tizenkét dalos szettben messze felülreprezentáltak szerepeltek a kettes *From Hell With Love* nótái (szám szerint öt), a másik két anyagról összesen hangzott el ugyanennyi dal, illetve volt még a két frissebb szerzemény, a *Power Of The Beast* (ezzel nyitottak) és az *Enter The Behelit*. Főleg a program második fele ütött nagyot, élén a *Sweet True Lies*-zal, a „névadó” *Beast In Black*kel és a záró *No Surrender*rel – jó lesz jövő november 1-jén főzenekarként, friss albummal a tarsolyban, két gitárral látni őket újra. Az itt kapott tapsot és ovációt pedig abszolút megérdemelték, végül teljesen jól jöttek ki a necces szituációból.

A bővített létszámú **HELLOWEEN** beindulása óta korábban háromszor is láttam a zenekart, és már ezen alkalmakkor nyilvánvalóvá vált, hogy bár simán működhetnének akár sika-kasza-léc üzemmódban, Kai Hansenék mégsem ezt az utat választották. Ha már a reunion óta pénzügyileg nyilvánvalóan többszörös szorzóval jegyzik őket a mezőnyben, igyekeznek is meghálálni mind a szakma és a szervezők bizalmát, mind pedig a közönség lelkesedését és szeretetét. Így aztán ebben az értelemben két óránál rövidebb koncertet nem is láttam tőlük – most speciel kettő és egynegyed órát töltöttek a színpadon, különösebb üresjáratok és időhúzások nélkül. Korrekt hozzáállás.

Arról nem is beszélve, hogy látványban és hangzásban is a maximumhoz igyekezett konvergálni

a minőség, amennyire az Aréna adottságai erre lehetőséget adtak. És – ami még fontosabb – maga a műsor is jócskán hozott nem várt meglepetéseket, a bevett kötelezőkön túlmenően. Twilight Of The Godsra, We Burnre, Heavy Metal (Is The Law)-ra speciál álmomban nem gondoltam volna. És a jó ízléssel összerakott akusztikus blokk szintén élményszámba ment, benne a medley második felében eltolt kiadás A Tale That Wasn't Righttal.

Annyit azért mégis hozzáfűznék, hogy bár a Future World, I Want Out, Dr. Stein, Eagle Fly Free négyes egyikével sincs bajom, ennyi évtizednyi agyonjátszás után lehetne most már inkább rotációban, buliról-bulira cserélgetve játszani ezeket. Vólna még bőven a repertoárból mit kimazsolázni az így felszabaduló játékidőre, például a Pink Bubbles, vagy pláne a máig megosztó Chameleon lemezekről. Kicsit talán ezek renomóján is lehetne utólag javítani valamennyit – egyik sem megtagadnivalóan rossz anyag szerintem. Cserébe viszont a Hell Was Made In Heavennek vagy a szintén nem nyilvánvaló The King For A 1000 Yearsnek így is igencsak örülhettem. Az új korongról elővett négy szám közül a Universe (Gravity For Hearts) volt igazán libabőrös, illetve nálam az Into The Sun szintén jól működött – a This Is Tokyo és az A Little Is A Little Too Much viszont ahogy lemezen, úgy élőben sem kaptak el olyan nagyon, sokakkal ellentétben. Sebaj, volt helyettük sok egyéb szeretnivaló, panaszra így sem lehet okom.

Dobosok terén a Helloween mindig is igen erős volt, Ingo Schwichtenbeg (RIP) és Uli Kusch után Dani Löblével újra csak behúztak a jóba (hogy a nyulas lemezre beugró Mikkey Dee-ről már ne is beszélünk). Habár Dani félidőnél elsütött dobszó-lója engem fárasztott cseppet – e téren Ian Paice és Neal Peart után már nehéz újat mutatni –, azonban amilyen eleganciával párosult elementáris erővel végigkalapálta és -taposta a nótákat, az többeszerre is kalapemelésre készítetett. A Steve Harris módjára ujjal pengető, és hozzá hasonlóan fűgén szaladgáló basszer, Markus Grosskopf szinten nagyon elemében volt, a három gitáros játéka pedig úgy simult egybe, mintha világ életükben ebben a leosztásban muzsikáltak volna. Annak idején a Roland Grapow helyére érkezett Sascha Gerstnerrel kissé nehezen barátkoztam meg, de mára be kellett látnom, hogy teljesen megérdemelten van ezen a poszton – nem csak színpadi teljesítménye okán, de kreativitása, dalszerzői kvalitásai miatt is. Kai

Helloween

Helloween

és Weiki méltatása pedig szinte felesleges is, ők már évtizedek óta egyértelműen a felső ligában játszanak – külön útjaikon is alkottak maradandó dolgokat, de mégis így, egymás mellett vannak csak igazán a helyükön mindketten.

A legújabb kori Helloween fő szexepilje persze még mindig a fronton pörgő Kiske/Deris tandem ügyködése, kiegészülve időnként Kai Hansen vokalizálásával is. A két főkolompos tanítani valóan görcsmentes módon, lazán osztja meg egymás közt az énektémákat, sokszor egyes dalokon belül is oda-vissza dobálva azokat, közben jókat vigyorogva, a nóták közt pedig a közönséget és egymást zsidbasztó poénokkal fárasztva. Hansen mester pedig a két Walls-albumos nótánál került egy személyben a központba, és kifejezetten jól, erőteljesen énekelte el ezeket.

Ami a Helloween jelenlegi inkarnációjában igazán klassz, az nem csak az eddigi két, már hetesben készített album (nekem a 2021-es egy hajszállal jobban tetszik az újnál), és nem is a professzionális élő muzsikálás meg látványos körítés – ezek is fontosak persze, de az igazi lényeg nem itt van. Hanem abban a színpadról sugárzó, valóban önfeledt, örömteli atmoszférában, amit így megjátszani egyszerűen fizikai képtelenség volna. Ez a hét csóka tényleg csípi egymást, látszik, hogy jól érzik magukat így együtt, és nem csak zeneileg, de – hosszú évek, évtizedek után – emberileg is újra közös hullámhosszon vannak. „Let me entertain you!”, hangzott az intróként előreküldött Robbie Williams-nóta refrénje – nos, az előbbieket is vastagon kellett ahhoz, hogy a Helloween ezt a feladatot példás módon abszolválja ezen az estén. Viszlát jövő nyáron Vizovicében! U

BACK TO 80S THRASH / THRASH MOSH CLUB 2025

BP., INSTANT

Szöveg és fotó: Uzseka Norbert

Régi vagyok, de nem annyira régi, hogy jártam volna a legendás-kultikus Thrash Mosh Clubba, merthogy az újpesti Landler Művelődési Házban 1988-89 futott ez, én meg '90-91-ben (15-16 évesen) kezdtem komolyan koncertre járni. De a korszak elképesztően gazdag és kreatív magyar thrash mozgalmához, ha kissé késve is, magam is tudtam kapcsolódni, először épp a Slogannek köszönhetően, mely most az Instantban az első fellépő volt, és melyről életem első Metal Hammer-es cikkét írtam közel 32 éve. Ám előtte volt némi sztorizás, és Somogyi Péter, hajdani szervező-műsorvezető is mondott pár jó szót a szép számban összegyűlteknél. Akiknek a zöme nyilván már az ötödik dekádját tapossa az aggressionnek, bár bőven voltak ifjabbak is.

SLOGANék mindig is avantgárdban tolták a zenét, a korai thrash korszakukban írt dalaik is bővelkedtek váratlan húzásokban. A hosszas szünet után, kilenc éve megjelent Előbújhat minden állapot albumuk is ilyen volt, s azóta csak néha-néha, szinte véletlenszerűen koncerteznek. Az Instant színpadán a klasszikus korszak és az Előbújhat album zenészei is felbukkantak, s mindvégig valami

gyönyörűséges zűrzavar jellemezte a koncertet. Akadt Accident az 1990-es Forgotten Moods demóról, Near to the Horizon a '92-es Art of Egóróról, Pendulum (vagyis Inga) a '94-es Voluntary Swoon albumról, Villogó pillangó az Előbújhatról, meg még valami, plusz eltolták a Panterától a Mouth for

Wart. Nekem személy szerint a felkavaró (és profetikus) Pendulum volt a csúcspont, már azért megérte odamenni a kies Akácfa utcába. Nyilván a régi jó arcokat is jó volt újra látni, és persze, hogy Horváth Endriske gitáros továbbra is maga a két lábon járó, gitárját pengető káosz.

A miskolci **ATOMIC** a '80-as évek közepén indult. Volt náluk is hosszas szünet, de egy ideje ismét aktív a Szilágyi Tamás énekes/gitáros által vezetett csapat. Ők kő egyenes thrash tolnak, melyben van német és amerikai hatás is, néha megmosolyogtatók a szövegek, de egyértelmű, hogy a fénykorban hatalmas bulikat adhattak ezekkel. Viszont 2025-ben... hát, olyan faszán dörrött meg a cucc, és olyan jól vette a közönség a lapot, hogy most is ütött a produkció! Fénypont volt a Headbangelek nótája, amikor a közönségből fáradtak fel thrasherek a színpadra együtt zúzni Tomiékkel. Nyilván négy évtized

múltával senki nem olyan fitt és fiatalos, mint hajdanában, de attól még görgött, húzott és zúzott a zene. Szoktam problémázni azon, hogy mennyi sok fiatalabb banda másolja egy az egyben a heavy meg thrash metal klasszikusait, ismételve az ezerszer hallott kliséket, ám az Atomic ott volt akkor is, amikor ez az egész beindult, és máig hitelesen tudják előadni.

Az **UNDERTAKING** alig egy éves fennállása alatt (ugyanaddig létezett, mint a Thrash Mosh Club) történelmet írt. Bár magam túl későn kapcsolódtam be a metalfolyamba, hogysen láthattam volna őket élőben, hatásuk engem is elért anno. Ők voltak az egyik első magyar thrash metal banda, amely angol nyelven, világszínvonalon muzsikált. De Killan György, aki a riffek mellett a klasszikus gitározást is nagyon vágta, és éneke is volt az **UTG**-nek, nagyon rég kiköltözött Kanadába. Egészen mostanáig, 36 évet kellett várni, hogy újra élőben hallhassa bárki a dalokat – igaz, Killan nélkül. Őt nem mozgatta az újra összeborulás, de gitáron Kemencei Balázs (Stonedirt, Wall Of Sleep) alázattal és kiválóan helyettesítette, az éneket pedig őt szintén kultikus underground arc vállalta be. Jakab Viktor basszusgitáros (aki épp a Betonban is penget) és Esztári Imre dobos mellé olyanok sorakoztak fel, akik méltón tudták megidézni a múltat – s tették mindezt Undertakers név alatt, jelezve, hogy ez azért nem az eredeti trió.

A **RUNNERT** a honi doom egyik atyja, de amúgy thrash múlttal is bíró Holdampf Gábor énekelte (Magma Rise, ex-WOS/Mood/Leukémia), a Rockstars Not Deadből is ismert Jóna Tamásnak jutott a Victim of the Night és a Viva Ceausescu. A Cool Before Drinkinget Both András bőmbölte el az M.W.S.-ből, az S.O.D.-től megidézett Kill Yourself az A.M.D.-torok Sezának jutott, a Slayertől tolt Postmortem/Raining Blood kettőst Balu kiabálta el hatékonyan, s a záró Reactor No. 4-t az Ahriman szíve, Lédeczy Lambert hozta átütő erővel. Csupa olyan ember, akire hatással volt az **UTG**. Plusz volt némi J.S. Bach és riffegyveleg klasszikus thrash nórákból, meg egyéb rituálék a TMC klubból.

Arra persze lehetett számítani, hogy jó lesz a koncert. Ha merő nosztalgiaból is, de mégis, milyen lett volna?! De nem egyszerűen jó volt, hanem olyan forró hangulatú, ezerrel pörgő buli lett, amilyen a régi szép időkben lehetett (bár esélyes, hogy az akkori körülmények között ritkán szólt ilyen brutális erővel a banda, fura-kongó pergődob hangzás ide vagy oda), s mindezt úgy, hogy ötvenes csókák is másztak fel a színpadra, hogy beugorjanak a közönségbe. A háttérben a kivétlően megannyi képsor idézte meg a múltat, felbukkant Lénárd Laci is és az ő Metallica Hungaricában ill. Metal Hammerben megjelent **UTG** cikkei. Torokszorító és felemelő pillanat volt ez. Ahogy az is, amikor az erdélyi származású Jóna elmesélte, milyen volt kilencéves fejfel megtapasztalni azt a népharagot, ami aztán a fent említett román diktátort elsöpörte.

Rendkívüli erőket, energiákat és érzelmeket megmozgató koncert volt ez, bárcsak lenne még, a többi hajdani TMC-fellépővel együtt! **U**

PARKWAY DRIVE

BP., MVM DOME

Szöveg és fotó: Kovács Bedlam Péter

Teljesen véletlenül keveredtem el a Parkway Drive budapesti koncertjére az MVM Dome-ba. Eredetileg nem terveztem menni, de aztán jöttek a koncertvideók, a shortok, a setlist, és amikor kiderült, hogy elég sok olyan szerzeményt játszanak, amit szeretek, rájöttem: ezt egyszerűen nem lehet kihagyni. Mint utólag beigazolódt, ez egy remek döntés volt.

Mivel a fókusz a PWD-on volt, ezért a The Amity Afflictiont teljesen kihagytam és a Thy Art Is Murder deathcore-zúzdájából is csak pár nótát láttam, ami egy beszámolóhoz kevés.

A TAIM után sikerült befurakodnom az első pár sorba, aztán a kiírt időhöz képest egész pontosan, körülbelül öt méterre tőlem, egy nagyjából 20 négyzetméteres miniszínpadon jelentek meg Parkwayék, és bele is csaptak a lecsóba. A tömeg azonnal fellobbant: pogó, lökdösődés, örület, 'szarvasbogár a szélvédőn' érzés azonnal a présben.

Winston természetesen most is a tömegben keresztül érkezett meg a színpadhoz, hatalmas PWD-zászlók és markos kidobók társaságában. Emberünk az első pillanattól kezdve uralta a teret, és elképesztő magabiztossággal vezényelte le az egész műsort. Ha kellett moshpítet irányított a színpadról vagy a éppen közönség közepéről, ha kellett énekeltetett, ha kellett megázott az esőben, egyszóval együtt lélegzett az üggyel.

Persze a többiek is bőven kivették a részüket a show-ból. Jeff Ling számos kiemelt pillanatot kapott a színpad első harmadában, sőt a Piggel közös dupla szólókat is közelről láthattuk. Pie picit háttérbe szorult, ellenben Bennel, akinek a gigantikus dobucca forgott, lángolt, gurult, mindent, ami kell.

A Carrion/Prey nyitány után lekerültek a hangszeres kiegészítők a 'mini' színpadról és átvonult a Darkway Pride a hátsó, 'rendes' (nagy)színpadra, ami aztán a Glitchcel kedődően egy modern színházzá alakult, amin kortárs táncosok imitáltak különböző háttérjelenteket.

A Carrion/Prey/Glitch hármas kiválóan működött, azonban a Sacred még nem igazán állt össze élőben, legalábbis nálam. Szerencsére jött a Vice Grip, és inentől kezdve újra teljes erővel vitt magával a lendület. A Horizons óriási volt, majd megérkezett a Cemetery Bloom, vele együtt három vonós lány, akik komolyzenei energiákat szabadítottak fel – időnként Jeffel közösen zúzva. Ez volt az este egyik legerősebb pillanata.

Lehet, hogy meg fogom botránkoztatni az ős-Parkway-rajongókat, de a Killing With A Smile medley engem kevésbé talált el. Otthon nagyon szeretem ezeket a nótákat, de élőben nem ütöttek akkorát, mint vártam. Szerencsére az Idols & Anchors helyre tett, aztán volt némi elcsendesülés a Chronos/Darker Still alatt, majd széthasította az MVM-et a Bottom Feeder és innen már meneteltünk is a ráadás felé.

Ami nem volt más, mint egy hatalmas piromán trip, hiszen itt mindent felgyújtottak, amit lehetett. A Crushed végén Winston egy emelvényen felemelkedett a tömeg fölé, pulzáló tűzgyútkkal és epikus megvilágítással, miközben a színpad különböző részei is lángoltak. A szerzemény gondolati világa és a vizuális megvalósítás között ritka erős szimbiózis volt.

A koncert ugyanúgy ért véget, ahogy kezdődött, a kisszínpadon. A moshpit közeléből érkezett a Parkway talán legjobb dala, a Wild Eyes, amit tényleg mindenki együtt énekelte az arénában, a gitárrészekkel együtt, igazi néppünneppélylyé avanszálvá az estét.

Bár a színpadhoz egészen közel álltam, a látvány grandiózussága még onnan is átjött. A show elképesztően komplex volt, és lenyűgözött, hogy minden egyes piroeffeknek, stroboszkópoknak, fényvillanásnak és lépésnek pontos helye volt. Tudom, hogy sokan nem szeretik ezt a fajta 'túltervezettségét', de én kifejezetten imádom, amikor egy ilyen előadás ennyire precízen össze van rakva.

Lehet mondani, hogy a Parkway Drive a 'metalcore Rammsteinje' lett – vagy fordítva –, de ez az este számomra egy modern, komplex, színházi élményhez közelítő műsor volt. Kicsit túl is lépett a hagyományos koncert keretein, inkább egy korszerű, multimédiás előadásnak hatott.

A közönség reakcióit olvasva utólag úgy látom, ezzel sokan egyetértettek. Aki a szörfdeszkás, furdőgatyás, tengerben szólózó korai korszakot szerette elsősorban, valószínűleg már nem is jött el – és ez így van jól. Ők ma is találhatnak maguknak olyan bandákat, amelyek azt az életérzést hozzák. A Parkway Drive pedig ebben a formában, ezzel a produkcióval valami egészen mást és máshogy lenyűgözőt kínált. Röviden: ezzel a bulival szerintem mindenki nyert. **U**

BIGFOOT PRESTON / REDBREAST WILSON

BP. MUZIKUM

Szöveg és fotó: Uzseka Norbert

Kellett némi akarakterő ezen a rusnya, rideg novemberi estén, hogy elvándoroljak a Muzikumba, de bíztam benne, hogy majd a zene felmelegít. Aztán úgy is lett.

SAM „REDBREAST” WILSON volt az első fellépő, akusztikus gitárral ill. némi szájharmonikával kísérte önmagát, és karcos, erőteljes hangján énekelt és mesélt. Magam nem vagyok túl járatos a country zenében, de az még nekem is világos volt, hogy ez az ember tudja, mit csinál. Baromi hangulatos koncertet adott a cowboykalapos Wilson, miközben a legtöbb sztori, amit akár a dalokban, akár azok között elmesélt, komor volt, semmint vidám. Mégis lelkesítő volt hallani ezeket a keresetlen countrynótákat.

BIGFOOT PRESTON zenéjének is masszívan amerikai gyökerei vannak, country is, de még inkább az, amit southern rocknak meg americának neveznek. Ez sem kimondottan az én terepem, meg is lepődtem, hogy a tavasszal megjelent, Light Up My Darkness című első album annyira beütött nálam. Azóta is rendre előkerül, és azért hallgatom, mert jól esik.

Olyan szempontból persze nem volt ez meglepő, hogy Gábor Andris gitáros-énekes-dalszerzőt (aki maga Bigfoot Preston) már ismertem a retro hard rockot játszó Ozone Mamából, és ott is bizonyította, hogy remek dalszerző, így számítani lehetett rá, hogy ezen a némileg más terepen is minőségit hoz majd. Andris kitanulta ennek az irányzatnak

minden csínyját-bínyját, mégsem lehet azt mondani, hogy pusztán a sablonok újratevéséből él. Nem tudom megfogalmazni, mi az a plusz, amit hozzátesz, de ott van – lemezen és élőben egyaránt.

A koncertfelállásban rajta kívül még ketten gitároznak, a ritmusszekció mellett-mögött pedig egy vagy két vokalista is felbukkan. Ez is az efféle amerikai bandákat idézi (pl. Allman Brothers, Lynyrd Skynyrd), és a Muzikum családiás, egyúttal kissé elvarázsolt kastély-szerű körülményei között nagyon élt az egész produkció.

A dalok zöme inkább a Bigfoot Preston szórakoztatóbb oldalát domborította ki, bár a Melody Lane keserédes dallamai azért árnyalták a képet.

A koncert végéhez közeledve előkerült a Rolling Stonestól a Wild Horses című félballada, amiben Wilson is vendégszerepelt. Remek volt ez is, de ha a buli csúcspontját kellene megneveznem, két másikat mondanék. Egyrészt a Redemption Town című, élőben először játszott új dalt, mert azonnal hatott, másrészt a zárásul előkapott Johnny Cash-feldolgozást, a Ring Of Fire-t. Utóbbiban ismét felbukkant Redbreast, de a legkirályabb mégis az volt, ahogy az egyik vokalistából, a FreshFabrikból és Warpigsből is ismert Balázs Bencéből előtört a hardcore múlt, úgy üvöltötte, hogy fire.

Szóval ritka jó hangulatú, barátságos koncert volt ez, megérte szembenézni miatta a havas esővel. **U**

Bigfoot Preston

EQUILIBRIUM

a folyamatos változások útján

Alapos változásokon esett át legutóbbi albuma, a 2019-ben megjelent Renegades óta az epikus folk metal színtérről közel negyedszázada indult német Equilibrium. Az egy ideje már jóval modernebb, leginkább a metalcore műfajához közel álló zenét játszó csapatot 2022-ben az énekes Robse, azaz Robert Dahn, majd egy évre rá a basszusgitáros Martin Berger, alias Skar hagyta ott, míg ez év nyarán a gitáros-énekes Dom R. Clay is lelépett az alapító gitáros, René Berthiaume mellől. Az időközben újrászervezett zenekarról és a megjelenés előtt álló albumról Gyuricza Tamás Marcell kérdezte Renét.

Az Ultima Ratio turnén már játszottátok az új album egyes dalait, miközben az csak november végén jelenik meg. Mít érdemes tudni az Equinox-ról?

„Az Equinox az első olyan album, amit egy hosszabb szünet után adunk ki. Az előző nagylemezünk, a Renegades 2019-ben jelent meg, ami már hat éve volt. Azóta nagyon sok minden történt, covid, pandémia, de az előző énekesünk leváltása is. Ezek mind-mind arra ösztönöztek, hogy elgondolkodjak az életről, valamint az alkalmat is megteremtették ahhoz, hogy egy új album koncepcióját kidolgozzam. Kellett hozzá egy kis idő, illetve megjelent pár köztes kislemezünk is, de ezek mind egy fejlődési folyamat szükségszerű velejárói voltak. Ennek megfelelően készült el az újabb albumunk, az Equinox, ami nemcsak a Renegades modernebb vonalát viszi tovább, de ismét felleled benne az olyan régi Equilibrium-stílusjegyeket is, mint a népies zene, vagy a szimfonikus hatás. A dalok sok személyes gondolatot tartalmaznak, de a természettel is kapcsolatba hozhatóak. Megjelenik bennük a spiritualitás, bár ezzel kapcsolatban igyekszem mindig óvatosan fogalmazni, nehogy úgy tűnjön, mintha valaminek a hatása alatt állnék. A spiritualitás számomra ugyanis azt jelenti, hogy kapcsolatban vagy a természettel, a világgal és a felmenőiddel.”

Ezt a spiritualitást hangsúlyozza az új albumot megelőző klipek, például az I'll Be Thunder képi világa is?

„Igen, és szerintem nagyon is jól tükrözi a dal hangulatát az a klip. Elég erőteljes spirituális töltete van, illetve szorosan kapcsolódik a természethez is. Az Equinox kapcsán deklarált célunk volt több zenei videó készítése, mert azt szerettük volna, ha jobban ráirányul a figyelem a dalokra. Az Equinoxnak ugyanis határozott üzenete van az emberiség jövőjét illetően.”

Szerinted bajban van az emberiség?

„Igen, mindenképpen, de mindig is bajban volt. A problémák talán változnak, a gyökerek azonban mindig ugyanazok. Bár az új album is tartalmaz igen éles kritikái gondolatokat, ám valójában az Armageddon dolgozta fel teljes körűen ezt a témát.”

Az Equilibrium az a zenekar, amelynek a stílusalbumról albumra változik. Ezek a zenei változások minden esetben a te elképzeléseidet tükrözik?

„Igen, egyértelműen. A zene mindig az enyém, a szövegeket azonban mindig más írja. Amikor az Equilibrium sok-sok éve elindult, teljesen más volt a zenei környezet, egészen más hatások értek bennünket is. Akkor folk metalt játszottunk, bár néhányak szerint viking metal volt az, ugyanis az első album dalszövegei az északi mitológiáról szóltak.

A folk metal jelenti tehát a zenekar gyökereit, az ma is hatással van ránk, de azóta már bejártunk egy nagyon izgalmas utat. Én ugyanis nem szeretném újra és újra megírni ugyanazt az albumot. Tudom, hogy vannak rajongók, akik ragaszkodnak az általuk megkedvelt sémákhoz, és örömmel vennék, ha mindig ugyanazt kapnák, de én nem látom ennek semmi értelmét. Meg tudod mondani, miért is kellene megismételnem egy albumot, amikor már ott van az eredeti? Én szeretek új dolgokat, új stílusokat, új hangulatokat. Ugyanakkor jó visszatekinteni is, s a régi albumok stílusát ötvözni az új hatásokkal, de annak, hogy lemásoljam a saját korábbi zenéimet, nem látom semmi értelmét.”

Azt mondod, a zene mindig a tiéd. Ezek szerint más nem is szól bele?

„Alapvetően nem. A fő irányt mindig én határozom meg, mint ahogy a dalokat is én írom, a végső változatokhoz azonban a többiek is mindig hozzáadják a saját elképzeléseiket. Az új énekes, Fabi (*Fabian Getto*) például nagyon jó ötleteket adott. Szándékom is volt kísérletezni vele, de ez nem volt olyan egyszerű feladat, elég sok időbe telt, mire teljesen egymásra tudtunk hangolódni.”

Hogyan rakod össze ezt a nagyon sokszínű zenei világot? Mi a kiinduló pont?

„Dalról dalra más. Általában egy dallammal kezdek, amiből aztán felépítem magát a dalt. Előfordult, hogy zuhanyozás közben jutott eszembe egy dallamfoszlány, de volt már arra is példa, hogy ültem a moziban, és ott ugrott be, talán a filmben látottak hatására. A legtöbb esetben azonban csak gitározom, így próbálok ki ötleteket. Néha azonnal sikerül összerakni egy teljes dalt, de a legtöbb-

szőr folyamatosan alakul, hiszen szeretek kísérletezni, egyre-másra próbálok ki új ötleteket. A zeneszerzés valójában olyan, mint egy nagy kaland, én pedig nagyon élvezem.”

Cinematic folk metal, így jellemezte az új albumotokat a kiadótok. Szerinted ez jó címke rá?

„Számomra mindig is problémát okozott, hogy minek nevezem el a zenémet, hiszen nagyon sok hatás ér, s nagyon sokféle zenei irányzat jelenik meg a dalaimban. Ezt a címkézést én úgy fogom fel, mint valamiféle szűkségszerű rosszat, ezért szívesen átengedem másoknak. A cinematic folk metal találó elnevezés, ugyanis az Equilibrium dalaiban valóban vannak filmzeneszerű részek, és persze ott vannak azok az elemek is, amik a tradicionális népzeneire emlékeztetnek. Számomra viszont nem más, mint népzenei elemeket tartalmazó, epikus metal.”

Ez az első album Fabi énekével. Teljesen elfogadták őt a rajongók?

„Szerintem igen, de a közösségi médiában mindig felbukkan néhány arc, akik folyamatosan az elégedetlenségüknek adnak hangot. Még mindig vannak olyanok, akik az első énekesünk (*Helge Stang*) visszatérését akarják, és persze olyanok is akadnak, akik továbbra is a másodikat (*Robse*) szeretnék a zenekarban látni. Ők nehezen akarják tudomásul venni, hogy ma már Fabi az Equilibrium énekes, de szerencsére néhány hóbörgőről beszélünk csupán. A többség részéről elfogadott tény, hogy Fabival dolgozunk, akinek sikerült nagyon jól beilleszkednie köztünk, így már teljesen egy hullámhosszon van velünk. Nagyon boldog vagyok, hogy rátaláltunk.”

A zenekarban nagyon sok tagcsere, személyi változás volt az évek során, idén is történt

egy. A gitáros Dom R. Clay, aki tizenkét éven keresztül volt tagja az Equilibriumnak, nyáron jelentette be távozási szándékát, és már nincs is veletek. Tudod, hogy miért döntött a távozás mellett?

„Igen, teljesen nyíltan kezeltük ezt a kérdést. Kiraktunk az internetre egy közleményt, abban pontosan leírtuk, hogy miért lépett ki. Lényegében annyi történt, hogy a jövőben másra szeretne fókuszálni. Természetesen marad a zenénél, de már nem az Equilibrium tagjaként. Nincs köztünk harag, nem voltunk rossz viszonyban, csupán változnak a dolgok, s ezt mindannyiunknak tudomásul kell vennünk.”

Mivel Dom a nyár közepén jelentette be szándékát, de még utána is láttam őt a csehországi Rock Castle fesztiválon a zenekar tagjaként fellépni, azt gondoltam volna, hogy az új album is hallható lesz a játéka. A Metal Archives oldal adatai alapján azon viszont már nem kapott kreditet. Valóban nem vett részt az Equinox album elkészítésében?

„Nem nagyon. Tudod, korábban is sok mindent én csináltam, egyedül. Már mondtam, hogy a zenét én írom, de általában a stúdióban is magam játszom fel a legtöbb részt. Ez történt az új album esetében is. Dom sem a dal-szerzésben nem vett részt, sem a stúdiómunkákba nem kapcsolódott be. Jessica (*Rosen, billentyűs, azaz Skadi Rosehurst*) volt az, aki a háttérben sokat dolgozott, ahogy teszi ezt már évek óta. Mindez azért is érdekes, mert a színpadon nincs velünk, de a háttérben nagyon sok teendőt ő lát el. Egyszer talán még arra is rá tudjuk venni, hogy eljöjjön velünk turnézni.”

A jelenlegi turnén Dom helyén egy fiatal gitáros, Aaron Hiegle szerepel. Az ő státusza mi a zenekaron belül?

„Jelenleg mint kiegészítő zenész dolgozik velünk. Egyelőre nem tudom megmondani, hogy hivatalos tagságot felajánlunk-e neki, azt ugyanis nem érdemes elkapkodni. Működőképes a zenekar, tudunk turnézni, és jön az új album. Semmi okunk arra, hogy elhamarkodott döntést hozzunk. Aaron nagyszerű gitáros, jól elvagyunk vele, majd meglátjuk, hogy mit hoz a jövő.”

Azt imént mondtad, hogy Skadi nincs a színpadon, de Skar távozása óta basszusgitárosra sincs a zenekarnak. Szerinted ez jó megoldás?

„Jelenleg igen, de azt, hogy mi lesz a jövőben, nem tudom megmondani. Mindig szeretnék fejlődni, és azt akarom, hogy a koncerteken is a lehető legjobb teljesítményt nyújtsuk, de még ezt tartom a legjobb megoldásnak. Ha új tagot hozol a zenekarba, az mindig változással jár. Ezért egyelőre még nagyon óvatos vagyok ezzel a kérdéssel. Már több mint húsz éve létezik az Equilibrium, sok mindent megtapasztaltam, s azzal is tisztában vagyok, hogy szükség lenne a színpadon egy basszusgitárosra. Vannak azonban olyan dolgok, amiket nem lehet erőltetni, vagy nem szabad siettetni. Szerintem a zenekari tagság is ilyen.”

Azt mondod, több mint húsz éve létezik az Equilibrium, valójában jövőre már negyedszázados jubileumot ünnepeltek. Tervezték valamit arra az évfordulóra?

„Majd meglátjuk. Egyelőre várjuk meg, hogy milyen lesz az új album fogadtatása, s majd annak függvényében kezdjük el a következő évünket tervezni. Vannak már ötleteink, amiken dolgozunk, de ezekről korai lenne még beszélni.” **U**

Finnr's Cane

A TERMÉSZET REZDÜLÉSE

A 2009-ben alakult kanadai Finnr's Cane üde színfolt az atmoszferikus black metal-színtéren, s erről a három korábbi album alapján már meggyőződhattünk. A 2018-as Elegy kiadását követően hosszabb szünet következett a zenekar életében, melyet egy új album megjelenése tört meg ez év augusztusának végén. A Finnr's Cane nevét viselő új nagylemez egy megújult csapatot mutat, a többi tudnivalót pedig a sajátos módon választó The Bard énekes/gitáros világitotta meg Milán Péternek.

Kérlek, először a zenekar megalakulásáról mesélj. Milyen zenei, kulturális háttérrel rendelkeztek a Finnr's Cane alapítása előtt? Mit jelent a zenekarnév?

„A zenekar megalakulása lehetőséget biztosított The Peasant és The Bard számára, hogy együtt játszhasanak black metalt, amikor kedvük tartja. Témáinkat a kanadai kultúra inspirálta, legfőképpen a hódolat és a kapcsolat a természethez. A Finnr's Cane név egyszerűen egy ötlet, ami arra hivatott, hogy előhívjon egy képet. Számunkra nincs specifikus jelentése.”

Manapság nem ritka, hogy bizonyos zenekarok rendhagyó hangszerkiosztással rendelkeznek. A Finnr's Cane-ben nincs basszusgitár, a mély hangokat a cselló hivatott előadni. Eleve célotok volt, hogy ilyen formában, a basszusgitár elhagyásával és a cselló alkalmazásával tegyétek különlegessé a zenekar hangzását?

„Azért használjuk a csellót, mert ez alapvető fontosságú része a zenekar hangzásának, és úgy találtuk, hogy a basszusgitárhoz hasonló basszushangot tud megütni. Továbbá az volt az ok, hogy a basszusgitár hiánya e tekintetben háborzongató hangulatot tud előidézni, ami tökéletesen illik a black metalhoz, vagyis természetes volt, hogy megtartjuk a csellót, és kihagyjuk a basszusgitárt.”

A Finnr's Cane első időszaka 2009-2019 közé tehető, ezután hiátus állt be a csapat életében. Miért álltatok le akkoriban és mi hozta vissza a zenekart pár évvel később?

„Nem hinném, hogy hiátusról lett volna szó. Inkább úgy fogalmaznék, hogy kreatív pangás állt be nálunk.”

Hogy tudnád összefoglalni a Finnr's Cane korábbi három albumának a lényegét?

„Mindegyik lemezünket úgy lehet értelmezni, hogy az elszigeteltséget, a természetet és a megújulást

fedezik fel. Mindegyik album más érzelmi tájképet ragadott meg. Wanderlust: a télből a tavaszba való átmenetet, a felfedezés csodáját; A Portrait Painted By The Sun: a tavaszi-nyári átmenetet, az átalakulás melegségét; Elegy: a nyári-őszi átváltozást, a pusztulás elfogadását; és végül Finnr's Cane: az őszi téllé változik – a halál és a megújulás elfogadása.”

A Finnr's Cane azonos című negyedik albuma nyár végén jelent meg. Kérlek, beszélj a dalszerzésről, a lemezkészítés folyamatáról, az újjászületett szenvedélyről, ami felébresztette álmból a zenekart...

„The Bard beteg volt a pandémia éve alatt, és azt az időszakot is megtapasztalta, amikor minden zenei erőfeszítését visszautasították, ami természetesen lelassította a folyamatot. Ám egy ponton The Bard túljutott e nehézségeken, és megújult lélekkel, szenvedéllyel képes volt elvégezni a lemez végső munkálatait.”

Az új album kapcsán először a zene mélyen melankolikus, befelé forduló karaktere ragadott meg; szinte érezni a természet által ihletett hangulatokat, a magány érzéseit, amelyek körülengik az albumot.

„The Bard melankolikus dallamok iránti hajlama gyakran a Finnr's Cane velejét képezi – nem feltétlenül a kétségbeesés értelmében (már nem), inkább a szépségen keresztül, amit a nyugalmon és az introspekción keresztül lehet tapasztalni. Az új album ezt a témát folytatja; az inspirációt az északi tájból, a magányból és azokból a csendes, erőteljes pillanatokból meríti, amelyeket a modern világ gyakran figyelmen kívül hagy.”

A szövegek, ahogyan a Metal Archives oldalon található Finnr's Cane-oldalon olvasható, „a természet és az ember között lévő kontraszt” témáját járják körül. Mi ennek a kontrasztnak a lényege, és szerinted mi vezetett el az e téren (is) tapasztalható el-

idegenedésig? Te magad mi módon kísérelsz meg hidat verni a modern életmód és egy egészségesebb, teljesebb életforma közé?

„Azt hiszem, az a tény, hogy manapság mindenki hozzá van ragadva a képernyőkhöz, önmagában bizonyítja, hogy már leváltunk a gyökereinkről. Ahol én élek, a legtöbb ember autótulajdonos, autót vezet. Én is közéjük tartoztam, de néhány évvel ezelőtt eldöntöttem, hogy eladom. Érzem, hogy a gyakoribb séták a vezetés helyett az egyik módját jelentik a természethez való közeledésnek. Arra is törekszem, hogy normális ételeket fogyasszak, ami egy újabb módja annak, hogy közelebb jussak a természethez és egészségesebb életmódot folytassak. A zenénk azt célozza, hogy a természethez való ihletett kapcsolódást olyan művészet létrehozatalával valósítsuk meg, ami előmozdítja a csendet, az elmélkedést és az alázatot.”

A lemez hangzása egészen nyers, csiszolatlan, sőt, néha akár durvának is nevezhető, ami szintén a természetesség érzését erősíti. Milyen volt a stúdiózás és hogyan céloztátok meg ezt a produkciót?

„A lemezt The Bard a saját otthoni stúdiójában vette fel, a keverést és a maszterizálást is ő végezte (ahogyan valamennyi korábbi lemezünk esetében is). Minden lemezre szeretek egyedi hangzást kialakítani, ami illik a megcélzott érzésekhez. Természetesen nem félünk tőle, hogy egyes dolgokat 'csiszolatlanul' hagyjunk. Úgy vélem, ez megragadja az improvizációs megközelítést, amire szükségünk van a dalszerzés során, és ehhez hűek is akarunk maradni.”

Amikor a Finnr's Cane neve felmerül, gyakorta előkerülnek olyan zenekarnevek, mint az Agalloch vagy a Wolves In The Throne Room. Mit gondolsz ezekről az összehasonlításokról és magukról a zenekarokról?

„Azt hiszem, mi egy kicsit különbözünk tőlük, de örülünk, hogy ezekhez a nagyszerű bandákhoz hasonlíthatnak bennünket. A hangzásunk egészen különleges, úgyhogy túl sok helytálló összehasonlításra aligha kerülhet sor.”

A mesterséges intelligencia problémája az egyik legvirulensebb téma mostanság. Mi a véleményed arról, hogy az MI átvehet bizonyos dolgokat az embertől, például a kreatív tevékenységet?

„Igyekszem nem aggodalmaskodni olyan dolgok miatt, amelyeket nem tudok irányítani.”

Koncertezés terén mi a helyzet?

„Remélhetőleg sor kerülhet rá, ha eljön a megfelelő alkalom.”

Véleményem szerint a Finnr's Cane rendkívül hangulatos zenéje olyan víziókat, belső tájképeket képes teremteni, amelyeket nehéz szavakkal visszaadni. Mi a véleményed a zene és általánosságban a művészetek mágikus, teremtői, imaginatív természetéről?

„Köszönjük! Magam sem fogalmazhattam volna jobban. Van valami különleges dolog a zenében, ami nem kézzelfogható, ám rendkívül fontos és gazdagítja az emberi tapasztalást. Köszönjük az interjút!” **U**

„Az inspirációt az északi tájakból, a magányból és azokból a csendes, erőteljes pillanatokból meríti, amelyeket a modern világ gyakran figyelmen kívül hagy.”

BEASTÖ BLANCÖ

Alice Cooper lánya, Calico és zenekarának basszusgitárosa, Chuck Garric vezeti azt a Beastö Blancö elnevezésű groove alapú modern metalos formációt, amely többször is járt már hazánkban, legutóbb az Analog Music Hall színpadán adtak koncertet. Gyuricza Tamás Marcell itt tervezte albumgyűjteményéről kifagatni a Beastö Blancöben gitáron játszó és éneklő Chuckot, ám beszélgetéshez (míg Calico bevonult a fürdőszobába) a frontember kérésére a csapat többi férfi zenésze – így a gitáros Chris Latham, a basszusgitáros Jan Legrow, illetve a dobos Trent Tienen is – csatlakozott.

Melyik volt az első album, amit megvettél vagy megkaptál ajándékba?

Chuck Garric: „Az első olyan album, amit a saját pénzemem vettem, az a Queen The News of the World lemeze volt. Az első, amit kaptam, egy Glen Campbell gyűjteményes album, egy Best Of válogatáslemez. Glen nagyszerű countryzenész volt, az az album pedig nagyban befolyásolta az életemet. Rengeteg különböző stílusú dal szerepelt rajta, ezért már fiatalon sokféle zenével megismerkedtem. Lehettem hét- vagy nyolcéves, amikor megkaptam a lemezt, és sokszor eljátszottam, hogy én gitározom rajta. Megragadtam a porszívónk nyelét, azzal helyettesíttem a gitárnyakát, s az azt imitáltam, mintha én gitároznék.”

Jan Legrow: „Én arra már nem emlékszem, hogy melyik lemezt vettem meg elsőként, de arra igen, hogy melyik album volt az első, amit elloptam. Talán tíz éves lehettem. A szüleim éppen váltak, az anyám új pasijának pedig rengeteg lemeze volt. Ez egyik borítója nagyon tetszett, iszonyú menőnek találtam, így egyszerűen elloptam. Ez volt az Appetite for Destruction a Guns N' Rosestól. Onnantól kezdve csak azt hallgattam, az anyám elő is vett érte. Annyit mondtam csak neki: »hé, nem bánthatsz azért, mert ilyen zenét hallgatok, hiszen a pasid is ezt teszi.« (nevet) Az első album, amit úgy kaptam, az pedig egy David Hasselhoff-lemez volt.”

Trent Tienen: „Én egy igazi zeneszerető családban nőttem fel, mindig szólt a zene,

és rengeteg albumunk volt. Ezért nekem sokáig nem kellett pénzt kiadnom azért, hogy valamit meghallgassak, egyszerűen odamentem a polchoz, és levettem onnan. Az első saját pénzen vett album az első Kiss-lemez volt, ami valamiért hiányzott az apám gyűjteményéből. Az első, amit úgy kaptam, az pedig egy Ace Frehley szólóalbum volt. Ebből is láthatod, hogy a családomban mindenki nagy Kiss-rajongó.”

A legutóbbi, amit megvettél vagy megkaptál?

CG: „Én egy Elton John-vinylt vettem utoljára. Hé, játszuk azt, hogy mindenki csak vinylt mondhat!”

JL: „Rendben, legyünk régimódiak! Akkor az én válaszom Bob Seger és a Night Moves album.”

TT: „Az enyém Prince és a Purple Rain új kiadása.”

Melyik volt az az album, amelyik valóban megváltoztatta az életedet?

CG: „Ha csak egyet lehet mondani, akkor az AC/DC és az If You Want Blood You've Got It. Ez egy koncertalbum, ami már elsőre nagyon megfogott. Voltam előtte már pár koncerten, de egyiknek sem volt az a hangulata, mint ami ezt a lemezt jellemzi. Onnantól fogva nemcsak a koncertalbumot kezdtem el gyűjteni, de ahhoz is kaptam támogatást, hogy milyenek kell egy jó koncertnek lennie.”

JL: „Én ismét az Appetite for Destruction albumot mondom. Amiat

lettem zenész. Hallgattam benne a basszusgitárt, és eldöntöttem, hogy én nem gitáros leszek, hanem basszeros.”

TT: „Én viszont eleinte gitározni akartam, de mégis dobos lett belőlem. Az album, ami megváltoztatta az életemet? Ez is egy Kiss-lemez, az Alive. Hatalmas album!”

Melyik albumnak van a legjobb borítója?

JL: „Ó, The Beatles, a fehér album. Kibaszottul imádom. Annyira egyszerű, hogy az már önmagában remek.”

CG: „Szerintem a Black Sabbath Born Again albumának. Azzal tudtam a legjobban kiakasztani a szüleimet.” (nevet)

És melyiknek van a legrondább?

CG: „Anthrax: Fistful of Metal. Az tényleg baromi ronda.”

JL: „Egyetértetek, mehetünk is tovább a következő kérdésre!”

Van olyan album, amin szívesen játszottál volna?

CG: „AC/DC: Highway to Hell, ha enyém a basszusgitár!”

JL: „Az első Led Zeppelin.”

TT: „Bármelyik olyan Alice Cooper-album, amelyiken Chuck is szerepel.” (mindenki nevet)

Chris Latham: „Beastö Blancö: Kinetica, vagy valamelyik Lynyrd Skynyrd. Talán a Nuthin' Fancy vagy a Second Helping.”

A gyűjteményed szégyenfoltja?

CG: „Album, amit szégyellenék? Nincs olyan! Azt gondolom, nagyon meglepődnél, ha látnád, hogy milyen lemezeim vannak otthon. Változatos gyűjteményem van, nagyon eltérő stílusú zenékkal. Rolling Stones, Missing Persons, Black Sabbath, Iron Maiden, ABBA, AC/DC, Kiss, és így tovább. Nincs olyan zene, amit szégyellnem kéne. Akkor sem, ha Britney Spears vagy Taylor Swift lemezed van. Azok is nagyon fontosak.”

JL: „Én sem szégyellek semmi olyan zenét, amit hallgatok. Ha hallgatom, akkor beszélek hozzá. Nekem van otthon Bach-, Mozart- és Beethoven-albumom is, mindannyi remek, és nagyon imádom őket. Ahogy Chuck mondta, minden zene fontos, akár Britney Spears vagy Taylor Swift is. Azok is beszélnek az emberekhez. Én például sok Britney Spears-dalt dolgoztam fel.”

TT: „Szerintem még a Backstreet Boys is volt annyira jó, hogy ne kelljen szégyent érezned miatt.” (mindenki nevet)

Tudnál ajánlani egy jó albumot, ami nem metal?

CG: „Persze. Mit szólnál az első Bryan Adams-albumhoz?”

JL: „Ó, az egy igazán jó album, tényleg hallgasd meg, ha még nem ismered!”

CG: „Vagy valamelyik Billy Squier-lemezt. Esetleg egy REO Speedwagont...”

JL: „Bármit, amit az Oasis csinált. Lehet, hogy ezzel most sokak utálatát magamra vonzom, de mondjon bárki bármit is, az Oasis egy jó zenekar volt. Jó dalokat írtak.”

TT: „Szerintem az új Lady Gaga-album is kib.szott jó!”

CL: „És az új Yungblud-album is!”

Ajánlj egy jó albumot, ami nagyon metal!

CG: „Egy olyan albumot fogok mondani, amelynek a készítőit én még láttam együtt zenélni színpadon, amit sokan már nem tudnak elmondani magukról. Egy nagyon sötét, igazi metal zenekar volt. Ott voltam azon a koncerten, ahol az Exodus volt az előzenekar, utánuk a Slayer játszott, a headliner pedig maga a Venom volt.”

JL: „Wow, azt a k.rva! Ez valóban mágius este lehetett.”

CG: „Igen, az volt, és én tényleg láttam azt a koncertet. Kiskölyökként voltam ott. Az album pedig, amit ajánlanék, a Black Metal!”

JL: „Én a harmadik Kreatort mondanám, szerintem az szintén nagyon metal.”

CL: „Az én választásom Savatage vagy King Diamond.”

TT: „Én pedig bedobom az új Ghost-albumot.”

Mit hallgatsz legszívesebben autózás közben?

CG: „Haha, ebből a körből Trent kimarad, mert neki nincs jogosítványa. (nevet) Vezetés közben én majdnem mindig új zenéket hallgatok, főleg akkor, ha Calico is ott van velem a kocsiban. Próbálok új zenéket felfedezni magamnak, vagy olyan régieket, amiket még nem hallottam.”

JL: „Nálam általában country szól a kocsiban...”

CL: „Én szintén countryra szavazok, Johnny Cash és Willie Nelson akusztikus felvételei gyakran szóltak a kocsimban, bár az már régebben volt. Mostanában inkább podcasteket hallgatok.”

TT: „Én Nine Inch Nailst szoktam, ráadásul jó hangosan.”

JL: „Ezért van neki külön busza a turnén! Egyszerűen nem bírunk vele!” (min-denki nevet)

Mi az a zene, ami pihentet vagy relaxál?

CG: „Dead Can Dance.”

JL: „Én nem hallgatom zenét pihenés közben.”

TT: „Bármi, ami a tévében megy. Remekül tudok tévéműsorok mellett aludni.”

CL: „Mostanában a pihenés alatt is podcasteket hallgatok. Korábban a Led Zeppelin második albumát, vagy a One More from the Road című Lynyrd Skynyrd albumot szoktam olyankor feltenni.”

Kedvenc albumod a '70-es évekből?

CG: „A hetvenes évekből? Nem lehet egy kicsit leszűkíteni? Tíz év alatt túl sok minden jelent meg. Gondolj csak bele, hány zenekar működött már a hetvenes években! Queen, Judas Priest, Alice Cooper, Aerosmith, Black Sabbath.”

JL: „Elton John egymaga kiadott nyolc albumot a hetvenes években, és mind remek volt!”

CG: „Tudod mit, legyen 1973, és a Billion Dollar Babies Alice Coopertől. (hirtelen előveszi a telefonját, s abban kezd el keresgélni) 1973-ban jelent meg a The Dark Side of the Moon a Pink Floydtól, az Aladdin Sane David Bowietől, a Quadrophenia a The Who-tól, az első Lynyrd Skynyrd-album, a New York Dolls debütáló nagylemeze, illetve a Raw Power a The Stoogestól is. Ez mind remek album.”

Kedvenc lemezed a nyolcvanas évekből?

CL: „Én a The Ultimate Sin albumot választom Ozzytól.”

TT: „Kiss és az Animalize.”

JL: „Nekem fivérem született 1984-ben. Számomra nincs nála jobb dolog a nyolcvanas évekből.”

CG: „Akarod tudni, hogy milyen albumok jelentek meg 1984-ben? Sorolom, hogy lásd, mennyire képben vagyok a zenében! Bryan Adams: Reckless, Ronnie James Dio: The Last in Line, Prince: Purple Rain, Iron Maiden: Powerslave, Metallica: Ride the Lightning, Van Halen: 1984, Mercyful Fate: Don't Break the Oath. Ezek közül bármelyik lehetne.”

Kedvenc lemezed a kilencvenes évekből?

JL: „Bármelyik Soundgarden-album.”

CG: „Alice In Chains: Dirt. Azt hiszem, ez 1992-as album. Ugyanabban az évben jelent meg a Check Your Head a Beastie Boystól, a Blues for the Red Sun a Kyuss-tól vagy a Psalm 69 a Ministry-től.”

TT: „A kilencvenes évekből számomra a Nine Inch Nails a fő kedvenc. Legyen tőlük a Broken.”

CL: „Én egy Rage Against The Machine-t választok.”

Kedvenc album az ezredforduló utáni időszakból?

JL: „Az első Black Stone Cherry.”

Az tényleg nagyon jó, de a Folklore and Superstition is jöhet 2008-ból!”

CL: „Akkoriban én egy kiadónál dolgoztam, túl sok albumot jelentettünk meg ahhoz, hogy egyet válasszak közülük. Így inkább nem mondok egyet sem.”

CG: „Adele bemutatkozó albuma, a 19.”

TT: „Én nem hallgatom fiatal zenekarokat, szóval maradok a Nine Inch Nails mellett.” U

TURNÉ U ARCOK

VERA STREEFLAND

MERCHÁRUS & PRODUKCIÓS ASSZISZTENS
(U.D.O./DIRKSCHNEIDER)

Turnéarcok rovatunkban közelebb hozzuk azokat, akik nélkül egyetlen koncert sem jöhetne létre. A háttérben dolgozó stábtagnak őszintén mesélnek szakmájukról, a turnézás kihívásairól és legjobb pillanatairól, valamint arról az életről, ami a színpalak mögött zajlik.

Elsőször is mesélél magadról, és arról, mivel foglalkozol a zeneiparban?

„Vera vagyok, 28 éves, és 2016-17 óta dolgozom a zeneiparban. Egy fesztiválszervező cégnél kezdtem gyakornokként, onnan pedig szépen lassan belesodródtam a turnézásba. 2018 óta nagyjából 10-11 turnén vettem részt különböző előadókkal, főleg árusként. Emellett Hollandiában rendszeresen vállalom produkciós asszisztensi munkákat fesztiválokon és olyan helyszíneken, mint a Ziggo Dome. A fő irány nálam a merch és a produkció, de dolgoztam már speciális effekteken is egy K-pop előadónál, és néha elvállalok artist hospitality munkákat is, ha belefér az időmbe.”

Hogy jött az első turnélehetőség?

„A zeneipari tanulmányaim alatt szinte mindenki azt mesélte, hogy ők csak úgy belesodródtak ebbe a szakmába, ezért rájöttem, hogy nekem is ki kell mozdulnom, hogy kapcsolatokat építsek és valódi tapasztalatot szerezzek. Jelentkeztem egy holland produkciós céghez gyakornoknak, amit Facebookon találtam, és fel is vettek. Ott szorosan együtt dolgoztam a produkciós vezetővel, aki egyben Don Airey-nek, a Deep Purple billentyűsének turnémenedzser is volt, és mivel nagyon jól

kijöttünk egymással, később megkérdezte, lenne-e kedvem velük menni turnéra és átvenni a boltot.

Korábban sosem dolgoztam árusként, de voltak ismerőseim, akik igen, úgyhogy elvállaltam pár alkalmi munkát, hogy belerázódjak, aztán velük tartottam a turnéra. Jól sikerült, szóval a következő évben csináltunk egy újabb kört, és az így épülő kapcsolatrendszeren keresztül végül az U.D.O./Dirkschneider csapatával is elkezdtem együtt dolgozni.”

Milyen egy átlagos napod turnén?

„Egy tipikus napon, amikor Dirkschneider az este fő fellépője, a bepakolás általában dél körül kezdődik, és onnantól gyakorlatilag végig munka van. Nálunk az a munkafolyamat, hogy először a színpadhoz tartozó felszerelés megy be, és csak utána jön a merch, amikor a helyi segítők felszabadulnak. Amint én is nekiállok, nagyjából megállás nélkül dolgozom a koncert alatt és a koncert utáni rohamnál, egészen addig, amíg le nem cseng minden. Összerakom a pultot, feltöltöm a készletet, mindent előkészítek, aztán kapunyitástól a standnál állok, árulok és beszélgetek a rajongókkal.

A koncert után általában jön még egy utolsó nagy hullám; amikor ez is lecsendesedik, megszámolom a bevételt, frissítem a táblázataimat, lezárom a kártyaterminálokat és a kasszát, majd mindent visszapakolunk a kamionra. Ha van VIP, akkor a nap elején a VIP-csomagokat is én készítem össze és osztom ki.

Mivel többnyire éjjel körül, vagy akár hajnali egykor

végzünk, és ilyenkor még

iszunk egy gyorsat

a stábbal, biztosan

nem kelek fel korán

várost nézni.

Egyáltalán

nem vagyok reggeli típus,

inkább tovább alszom, és csendes

délelőttöt tartok – pihenek az ágyban

a buszon, amíg tényleg muszáj felkelnem. Árusként egész nap folyamatos pörgésben vagyok egy hangos, zsúfolt környezetben, ezért ez a kis reggeli nyugalom nagyon fontos, hogy kicsit feltöltődjek.”

Mi az, amit szeríted sokan félreértenek a munkáddal kapcsolatban?

„Kívülről sokan még mindig úgy képzelik, hogy ez egy csillogó 'sex, drugs & rock 'n' roll' életmód: egész nap csak híres emberekkel lógsz, bulizol, és eladsz pár pólót. A valóság az, hogy a tizenkét órás mun-

kanap teljesen normális, és turnén simán lehet ennél jóval több is. Imádom a munkámat, tényleg, de ez nem egy könnyű, csilli-villi meló, hanem kőkemény munka.”

A turnézás még ma is elég férfiak uralta terep. Érezted már úgy, hogy nőként nehezebb vagy más az élet turnén?

„Szinte bármelyik szakmáról legyen szó, a nőknek általában jobban meg kell küzdeniük azért, hogy bizonyítsanak, és a zeneipar sem kivétel. Az emberek egy férfínál sokkal hamarabb elhiszik, hogy ért ahhoz, amit csinál. Emellett az is benne van, hogy ha nőként iszónak találnak, rögtön feltételeznek dolgokat. Rengegyszer volt már, hogy azt gondolták rólam, hogy valamelyik bandatag barátnője vagyok, vagy hogy biztos lefeküdtem valakivel, hogy megkapjam az állást, ami elég sértő, ha évek óta keményen dolgozol azon, hogy felépítsd a szakmai hitelességedet és a tudásodat. Férfi kollégáktól még sosem hallottam, hogy bárki ilyeneket feltételezett volna rólok, én viszont állandóan ilyen jellegű kérdéseket kapok.

Országtól függően néha nagyon maradi hozzáállással is találkozol. Bemész a helyre, és ott áll egy kizárólag férfiakból álló helyi stáb, akiknek az arcára van írva: »Mit keres itt ez a nő?« Mintha egyszerűen

nem tudnák felfogni, hogy a stábben egy nőnek is megvan a saját feladata, jól végzi a munkáját, és nem csak valami kiegészítő vagy dísz.”

Szerinted javult valamennyit a helyzet az évek során?

„Az iparág egészében még nem látok hatalmas változást, magamon viszont igen. Amikor 21 évesen elkezdtem turnézni, sokszor éreztem magam megfélemlítve a rajongók viselkedése miatt – volt, aki fogdosni próbált, vagy undorító megjegyzéseket tett. Ezek nagyon rosszul estek, de nem tudtam, hogyan beszéljek róluk, főleg úgy, hogy mindig én voltam az egyetlen nő a stábben, ezért inkább magamban tartottam, és néha egy koncert után a mosdóban sírtam ki magam.

Idővel, miután újra és újra szembesültem ezzel, kénytelen voltam egyre határozottabban kiállni magamért. Ma már, ha valaki bunkó vagy átlép egy határt, nagyon egyértelműen meghúzom a vonalat, és nem fogok csendben maradni. Amikor idén olyan turnén voltam, ahol több nő is volt a stábben, ez a téma teljesen magától előkerült. Egymás történeteit hallgatni egyszerre volt nagyon fájdalmas és dühítő, de közben erőt is adott, és tényleg azt érzem, hogy a nők a szakmában egyre bátrabban szólalnak fel, ami szerintem szuper.

Szerencsés vagyok, mert többnyire ugyanazokkal a zenekarokkal dolgozom, így velük már már biztonságban érzem magam, különösen a Dirkschneider csapattal. Tudom, hogy ha bármi történne, kiállnának mellettem. Bár sajnos nem mindenkinek adatik ez meg. Hallottam olyan nőkről, akik nem érezték magukat biztonságban a buszon egyes emberekkel, mégsem mertek kiszállni a turnéból a pénz miatt, vagy attól félve, hogy rossz híruk lesz, mert félúton otthagyták a munkát. Én eldöntöttem, hogy ha velem valami ilyen történne, inkább eljönnék. Ha valaki emiatt megbízhatatlannak tartana, az az ő problémája – az én biztonságom és lelki békém fontosabb. Nagyon remélem, hogy a szakmában

dolgozó nők érzik, hogy joguk van kilépni egy helyzetből, ha nem érzik magukat jól, és joguk van felemelni a hangjukat, amikor szükség van rá.”

Milyen tanácsot adnál annak, aki hasonló munkáról álmodik, mint te?

„Van egy mondás, amit nagyon szeretek: »Amint a tisztelet kimegy az ajtón, te is menj utána.« Nagyszerű – és őszintén szólva szükséges is –, hogy szenvedéllyel végezd ezt a munkát, különben nem vállalnád be a hosszú órákat és azt, hogy ennyit legyél távol az otthonodtól és a szeretteitől. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy figyelj magadra, és arra, hogyan bánod, valamint hogyan beszélsz vele. Szabadúszóként te vagy a saját főnököd és a saját márkád. Nincs HR-osztály a turnén, ezért különösen fontos, hogy meg tudj védeni magad, és felismerd, amikor egy helyzet egyszerűen nincs rendben.”

Ha már a tanácsoknál tartunk, számodra mi az a három alapvető dolog, amivel túl lehet élni egy hosszú turnét?

„Az első az akupresszúrás matracom. Amióta először használtam, minden turnéra magammal viszem – állandó

derékfájással küzdök, és ez nagyon sokat segít a lazításban és az alvásban. A második a füldugó, mert mindig jó esély van rá, hogy valaki horkol a buszon. A harmadik pedig a kényelmes ruhák, főleg a papucsom. Ezekben vagyok esténként a zuhany után, és ha gyorsan le kell ugranom a buszról, csak belebújok, és már mehetek is. Turnén a kényelem aranyat ér.”

Mi volt eddig a legjobb vagy legviccesebb élményed turnén?

„Egy idő után minden összerosódik, de van pár pillanat, ami azért megmaradt. Egyszer késő este a busz közös terében ültünk hárman, amikor hirtelen megszólalt a Bluetooth-hangszóróból egy relaxáló német hang: »És most élvezd a felhőket...« Totál lefagyunk, majd egymásra néztünk és kitört belőlünk a röhögés. Kiderült, hogy valaki lefeküdt aludni, és elfelejtette leválasztani a telefonját a hangszóróról. Szerintem vagy öt percig neveltünk megállás nélkül.

Egy másik alkalommal egy rögtönzött borbélyüzlet nyílt a buszon: az egyik zenekartag elkezdte ollóval igazítani egy stábtag szakállát, miközben a busz épp száguldott az autópályán. Nyilván nem ez

volt élete legbiztonságosabb döntése, de nézőként iszonyú szórakoztató volt.”

Végezetül, merre szeretnél tovább menni a szakmában, és mi lenne számodra az álomturné?

„Pozíció szempontjából szívesen mennék a turnémendezsment felé, vagy még inkább a produkció irányába. Imádom az árusítást, de nagyon élvezem azokat a más típusú kihívásokat is, amiket a produkciós munka támaszt.

Álomturnék terén úgy érzem, a Halestormmal iszonyúan jól érezném magam, mert mindannyian elképesztően jó fejek. Nagyon szeretem a The Warningot is, velük például turnémendezserként dolgozni szintén óriási élmény lenne. Az Alter Bridge-et is imádom, de nem vagyok benne biztos, hogy az abszolút kedvenc zenekarommal turnézni a legokosabb ötlet lenne. Manapság szinte mindig munka miatt megyek koncertekre, amitől kicsit elmosódott a határ munka és szórakozás között. Attól tartanék, hogy ha a kedvenc zenekarommal turnézna, annak is elveszne a varázsa, és csak munka lenne, úgyhogy abból a varázslatból inkább megtartanék egy kicsit magamnak.” U

KÖSZÖNJÜK!

Köszönjük minden olvasónknak, hirdetőnknek és nemzetközi munkatársunknak, akik támogatásukról biztosítottak minket az elmúlt hetekben! Tényleg sokat jelentett minden levél, üzenet és hátbaveregetés.

Köszönjük, hogy letöltötted a magazint! A körülmények által szűkre szabott határidő és lehetőségek ellenére igyekeztünk a csapattól korábban megszokott minőséget és változatosságot hozni ezzel a megkésett novemberi számmal is. Ha tetszett, tetszik, amit csinálunk, oszd meg a megjelenés hírért, kövess minket a közösségi oldalainkon, és persze látogasd naponta a honlapunkat a friss tartalomért!

Ha pedig kicsit közelebbről szeretnéd követni (sőt alakítani!) az eseményeket, csatlakozz az Underworld Klubhoz – számít a véleményed! Részletek a következő oldalon és a honlapon.

Most pedig arccal a hangfalak, a színpadok és a jövő felé! Jó lesz!

Posta János
kiadó
Underworld.hu

TOP 5

1. YOUR INLAND EMPIRE

Your Inland Empire

2. THE OTHER

Alienated

3. VARIOUS ARTISTS

Best Of Nine Inch Nails – Redux

4. KATATONIA

Sky Void Of Stars

5. DIRKSCHNEIDER & THE OLD GANG

Babylon

Pontozd és véleményezd a hónap albumait, kövesd a magazin tartalmának alakulását, értékeld az előzetes címlapterveket. A klubtagság ingyenes, csak kérd a klub@underworld.hu címen.

U K A S A
N L H Z
D O Á V
E U É
R L M L
B Í
W E
O T M
R É
L N
D Y
E
D D

U N D E R W O R L D . H U

facebook [underworldhu](#) // youtube [@underworld-hu](#) // instagram [underworldmetal](#)

Az Underworld.hu sem a nyilvános, sem a Klubhoz kapcsolódó zárt felületén nem oszt meg megjelenés előtt álló hanganyagot.

UN
DER
W
O
R
L
D
D
2025
NO
VEM
B
E
R

THE ANSWER LIES IN THE BLACK VOID

*HALESTORM // VOLBEAT // THE RASMUS // EQUILIBRIUM // FINNR'S CANE // NAGYÚR
THE FUNERAL PORTRAIT // VARGA KRISZTIÁN // PRIMITIVE MAN // WUCAN*

